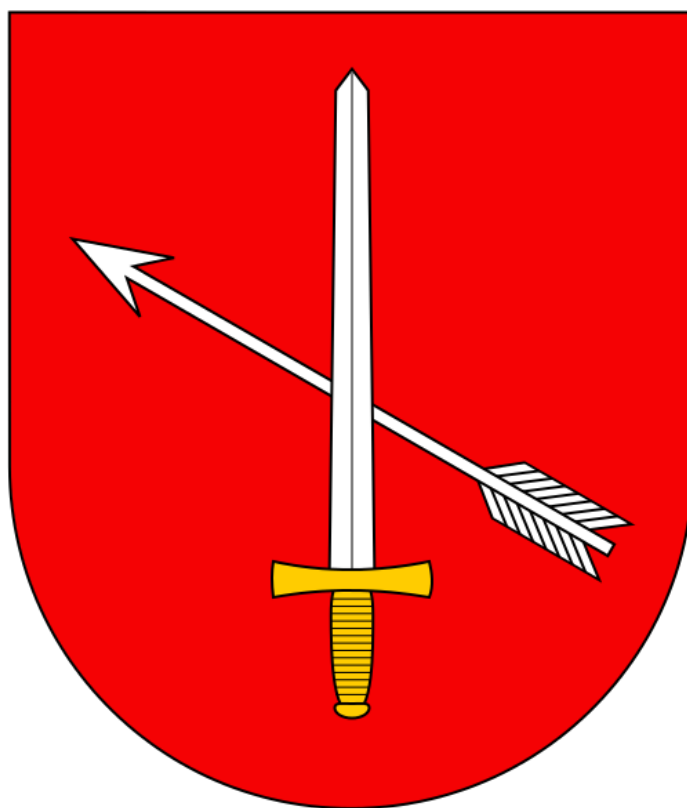

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
DO PLANU OGÓLNEGO
MIASTA I GMINY USTRZYKI DOLNE**

Warszawa, 27.03.2026 r.

Nazwa opracowania: Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne

Zleceniodawca: Gmina Ustrzyki Dolne

Opracowujący: BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20

Autor opracowania: mgr Agata Grzelak

Agata Grzelak

PODPIS ZAUFANY

AGATA JOANNA
GRZELAK
27.03.2026 11:19:12 GMT+1

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

Spis treści

1	Wprowadzenie	8
1.1	Podstawa formalno-prawna opracowania	8
1.2	Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie.....	8
2	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami.....	10
2.1	Cele i zawartość dokumentu	10
2.2	Powiązania z innymi dokumentami.....	17
3	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.....	120
4	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	120
5	Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	120
6	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	120
7	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania	122
8	Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego	123
8.1	Położenie geograficzne i geomorfologia	123
8.2	Budowa geologiczna.....	126
8.3	Złoża kopalin.....	127
8.4	Warunki hydrologiczne	130
8.4.1	Wody powierzchniowe	130
8.4.2	Obszary gruntów zmeliorowanych	131
8.5	Wody podziemne	132
8.5.1	Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych.....	133
8.5.2	Zaopatrzenie w wodę	135
8.6	Gleby	137
8.7	Warunki klimatyczne	139
8.8	Szata roślinna	140
8.8.1	Zbiorowiska leśne i nieleśne o charakterze naturalnym i półnaturalnym	140
8.8.2	Rośliny chronione	154
8.8.3	Tereny zieleni urządzonej	155
8.9	Fauna	156
8.10	Formy ochrony przyrody	166
8.11	Ochrona georóżnorodności.....	196
8.12	Sieć ekologiczna	199
8.13	Walory krajobrazowe i turystyczne	202
9	Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska	209
9.1	Stan środowiska	209

9.1.1	Powietrze atmosferyczne	209
9.1.2	Jakość wód powierzchniowych	210
9.1.3	Jakość wód podziemnych	221
9.1.4	Przekształcenia powierzchni ziemi.....	223
9.1.5	Warunki podłoża budowlanego	223
9.2	Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń	225
10	Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	226
11	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu .	228
11.1	Identyfikacja głównych zagrożeń	228
11.1.1	Zagrożenie powodziowe	228
11.1.2	Zagrożenie osuwiskowe	231
11.1.3	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	232
11.1.4	Zagrożenia dla jakości powietrza	234
11.1.5	Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych.....	234
11.1.6	Zagrożenia dla jakości gleb	235
11.1.7	Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000.....	235
11.1.8	Zakłady stwarzające ryzyko poważnych awarii.....	269
12	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu	269
13	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	270
13.1	Oddziaływanie na ludzi.....	270
13.2	Wpływ na zwierzęta i rośliny.....	275
13.3	Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną.....	278
13.4	Oddziaływanie na wodę	279
13.5	Oddziaływanie na powietrze	281
13.6	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	281
13.7	Oddziaływanie na krajobraz	282
13.8	Oddziaływanie na klimat	283
13.9	Oddziaływanie na zasoby naturalne.....	283
13.10	Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne	285
13.11	Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody	286
14	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	289

14.1	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	290
15	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru	290
16	Załączniki	290
17	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	298
18	Materiały źródłowe	300
19	Oświadczenie autora prognozy	303

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr IV/26/24 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie w piśmie z dnia 3 października 2024 r. (znak pisma: WOOŚ.411.1.108.2024.AP.4). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie udzielił odpowiedzi tym samym godząc się na zakres i stopień szczegółowości zgodny z ww. ustawą.

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej. Część kartograficzna została ujęta w tekście w formie schematów, a także na załącznikach graficznych do prognozy.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności

z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 ze zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r.

Zgodnie z art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Rada Miejska w Ustrzykach Dolnych dnia 28 czerwca 2024 r. podjęła uchwałę Nr IV/26/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 12 stref planistycznych, tj.:

1. SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ
2. SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ
3. SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ
4. SU – STREFA USŁUGOWA
5. SP – STREFA GOSPODARCZA
6. SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ
7. SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA
8. SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI
9. SC – STREFA CMENTARZY
10. SG – STREFA GÓRNICTWA
11. SO – STREFA OTWARTA
12. SK – STREFA KOMUNIKACYJNA

Plan ogólny nie wyznacza na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne strefy **SH – strefa handlu wielkopowierzchniowego. Nie ustala gminnych standardów dostępności infrastruktury społecznej.**

Wyznaczone strefy planistyczne wynikają z istniejących uwarunkowań osadniczych, przyrodniczych, kulturowych, infrastrukturalnych, komunikacyjnych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego w tym kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków. Ponadto strefy te wskazują istniejącą zabudowę, której utrzymanie w planach miejscowych bądź decyzjach o warunkach zabudowy będzie możliwe przy uwzględnieniu

ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych m.in. z zakresu ochrony przyrody czy ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Z uwagi na charakter gminy – gmina turystyczna przy wyznaczeniu stref kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju - poprzez zrównoważony rozwoju rozumie się „taki rozwój społeczno- -gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”.

Plan ogólny miasta i gminy Ustrzyki Dolne:

1. kształtuje zabudowę w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację jej struktury i funkcji, zarówno przez mieszkańców jak i turystów;
2. wyznacza nowe tereny pod zabudowę w zgodzie z obowiązującymi przepisami, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasad zachowania ładu przestrzennego;
3. przeciwdziała rozpraszaniu zabudowy;
4. zachowuje ciągłość korytarzy ekologicznych;
5. chroni zasoby przyrodnicze i kulturowe;
6. wskazuje ciągłość struktury terenów zabudowanych i terenów otwartych przy uwzględnieniu zasady zapobiegania rozpraszaniu zabudowy, wykorzystania terenów już zainwestowanych i uzbudowanych, oraz zachowania terenów otwartych, pełniących funkcję ekologiczną, przestrzenno-kompozycyjną i funkcjonalną;
7. wskazuje strefy SU i SN jako obszary do wykorzystania potencjału turystycznego tj. całoroczny ośrodek turystyczny oraz rozwoju usług związanych z obsługą ruchu turystycznego zarówno zimowej jak i całorocznej oferty turystycznej i infrastruktury z nią związanej z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych i przestrzennych.

Wyznaczając strefy planistyczne w obszarach uwzględniano częściowo wnioski złożone w procedurze planistycznej oraz dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy w tym obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr IX/126/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2019 r., zmieniona uchwałą Nr XXXII/419/2020 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 27 października 2020 r., uchwałą Nr XLVIII/632/21 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 17 grudnia 2021 r., uchwałą Nr LIII/686/22 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 20 kwietnia 2022 r., uchwałą Nr LXIV/866/23 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 28 lutego 2023 r., uchwałą Nr LXX/944/23 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 31 sierpnia 2023 r., uchwałą Nr LXXIII/985/23 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 listopada 2023 r. oraz uchwałą Nr XI/117/24 Rady Miejskiej w Ustrzykach z dnia 30 grudnia 2024 r.).

W pierwszej kolejności strefy **SW**, **SJ** i **SZ** zostały wyznaczone w granicach:

1. terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, które charakteryzują się podobnymi uwarunkowaniami przestrzennymi, standardami kształtowania zabudowy i zasadami zagospodarowania terenu;
2. terenów przeznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową;
3. obszarów uzupełnienia zabudowy.

Do stref **SW**, **SJ** i **SZ** zostały również zakwalifikowane tereny usług, zieleni urządzonej zlokalizowane

w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Każda strefa planistyczna w profilu dodatkowym posiada teren komunikacji, a strefę komunikacyjną można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren. W związku z powyższym istniejące drogi o kategorii niższej niż zbiorcza zostały zakwalifikowane do stref do nich przylegających, w tym do stref SW, SJ i SZ, co nie stanowi o wyznaczeniu nowych terenów mieszkaniowych.

Ponadto do ww. stref zakwalifikowano także przebiegające przez nie oraz sąsiadujące z nimi rowy oraz ciekі wodne, które ze względu na swój charakter oraz ukształtowanie terenu nie stanowią nowych terenów mieszkaniowych.

Budynkom mieszkalnym oprócz budynków gospodarczych i transportowych towarzyszą podwórka, ogrody i inne nieurządzone tereny zielone, które razem stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej. Granice zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą zielenią wyznaczono na podstawie istniejących ogrodzeń, szpalerów roślinnych lub innych widocznych granic przestrzennych oddzielających teren zabudowany i zagospodarowany od otoczenia. Tereny zieleni towarzyszące zabudowie mieszkaniowej stanowią urządzone ogrody, podwórka i inne przestrzenie wokół istniejących zabudowań i wpływają na powierzchnie terenów zabudowanych i zagospodarowanych, które w gminie Ustrzyki Dolne mogą stanowić nawet kilka tysięcy metrów kwadratowych. Ww. tereny często zlokalizowane są na kilku działkach ewidencyjnych, ale stanowią jedno zagospodarowanie.

W sytuacjach braku widocznej granicy pomiędzy zabudową mieszkaniową a otoczeniem, występującej w formie ogrodzenia, szpaleru, widocznej różnicy pomiędzy terenem zagospodarowanym a otoczeniem będącym zielenią nieurządzoną posługiwano się granicami działek budowlanych lub wskazywano granicę strefy za ostatnimi zabudowaniami oraz ostatnimi znakami intencjonalnego zagospodarowania terenu. W okolicznościach, gdzie istniejące zagospodarowanie kończyło się w niewielkiej odległości od rowu, ciekі wodnego, drogi czy terenu kolejowego, obszary te także włączano do stref wielofunkcyjnych. Mimo braku widocznego celowego zagospodarowania terenu, obszary te nie będą stanowiły terenów nowej zabudowy z uwagi na występujące w otoczeniu bariery ograniczające ich ekspansję.

Ponadto ww. tereny w gminie Ustrzyki Dolne, ze względu na ukształtowanie terenu i występujące duże różnice wysokości na niewielkiej odległości, mogą być obszarami o znaczącej powierzchni, lecz nie stanowią one gruntów predysponowanych do nowej zabudowy.

Do stref SW, SJ i SZ, które obejmują tereny usług, zaliczono także tereny w budowie, w tym uwidocznione na ortofotomapie fundamenty.

W gminie Ustrzyki Dolne występuje także nowa zabudowa mieszkaniowa, której nie towarzyszy jeszcze zieleni urządzona w formie ogrodu czy podwórka. Zabudowa ta często nie jest także jeszcze ogrodzona. W takich sytuacjach strefę wielofunkcyjną wskazywano w granicach działki ewidencyjnej, dla której uzyskano decyzję o warunkach zabudowy.

Do stref SJ zaliczono także tereny zabudowy zagrodowej, dla których złożony został wniosek do planu ogólnego o wskazanie strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Granice terenów nie uległy zmianie, a jedynie nastąpiła zmiana strefy z SZ na SJ. Biorąc pod uwagę, że w obu tych strefach występuje zabudowa mieszkaniowa i teren jest już zagospodarowany, uznano, że zmiana strefy nie wpłynie na charakter zabudowy i nie zwiększy jej chłonności.

Ponadto **do stref SW, SJ i SZ zostały włączone** tereny infrastruktury technicznej o powierzchni mniejszej niż 5000 m², z uwagi, iż w profilu podstawowym wskazany jest teren infrastruktury technicznej. Zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego

wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.) teren infrastruktury technicznej wskazane w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m²).

Plan ogólny w strefie **SJ i SZ** umożliwia realizację innych funkcji niż zabudowa mieszkaniowa. **Szczegółowe ustalenia** dla stref zlokalizowanych w zasięgu oddziaływania linii kolejowej w tym uwzględnienie ograniczeń w zagospodarowaniu wynikających z przepisów odrębnych z zakresu transportu kolejowego **zostaną zawarte** w sporządzonym dla tego obszaru miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Ponadto ze względu na określony w u.p.z.p. zakres planu ogólnego nie jest możliwe wyznaczenie dodatkowych warunków ograniczenia lokalizacji zabudowy.

Strefy SU, SP i SI zostały wyznaczone na obszarach istniejącej zabudowy o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej. Wyznaczone strefy SU i SP nie powodują fragmentacji zwartych obszarów rolnych oraz zostały wyznaczone z uwzględnieniem racjonalnego gospodarowania gruntami rolnymi i tworzenia harmonijnej i uporządkowanej przestrzeni.

Strefy SR zostały wyznaczone w istniejącej zabudowie w zasięgu terenów wskazanych w obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wyznaczone strefy produkcji rolniczej umożliwią rozwój istniejących obiektów służących gospodarce rolnej.

Strefy SN i SC zostały wyznaczone na obszarach istniejącego zagospodarowania o danej funkcji oraz na terenach przeznaczonych do rozwoju ww. funkcji w dotychczasowych dokumentach planistycznych i strategicznych, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiająca zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie sportu, rekreacji i pochówku.

Strefy SG zostały wyznaczone na terenach kopalni gazu i ropy naftowej. Ze względu na lokalizację siedlisk przyrodniczych nie wskazano stref SG w całości w granicy udokumentowanych złóż. Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ponadto należy zauważyć, że **ustalenia dla stref górnictwa wynikają z określonego w u.p.z.p. zakresu ustaleń planu ogólnego.**

Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego:

- uwarunkowań zagospodarowania terenu górniczego oraz ograniczeń w jego użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy w obszarze górniczym, z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalni,
- pasów ochronnych dla stref sąsiednich, nie objętych eksploatacją złóż,
- określenia rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji złóż,

z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p.

Rekultywacja stref górnictwa po zakończeniu eksploatacji kopaliny powinna odbywać się w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji opisane w wydanej dla danego obszaru koncesji.

Strefy SO zostały wyznaczone na pozostałym terenie gminy poza obszarami zabudowy. **W strefach SO z wyjątkiem stref otwartych na których zlokalizowane są istniejące rezerваты oraz projektowane rezerваты przyrody**, ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn.zm.),

natomiast **w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej**. Strefy otwarte SO zostały wyznaczone poza obszarami zabudowy, obejmują tereny lasów, tereny rolnicze, tereny wód i zieleni naturalnej oraz tereny dróg. W strefach tych zagospodarowanie poszczególnych terenów odbywa się zgodnie z przepisami odrębnymi w szczególności zgodnie z ustawą o lasach. W strefach otwartych stanowiących lasy w rozumieniu ustawy o lasach będzie możliwe realizowanie obiektów budowlanych związanych z gospodarką leśną.

W strefach otwartych SO, w których zlokalizowane są istniejące oraz projektowane rezerwy przyrody, **nie ustalono żadnego profilu dodatkowego**.

Strefa SK obejmuje swoim zakresem drogę krajową, drogi wojewódzkie oraz powiatowe, których klasa drogi została określona na minimum zbiorcza.

Dla poszczególnych **stref planistycznych określono profile dodatkowe** zgodne z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) lub uwzględniające istniejące uwarunkowania oraz przyjętą politykę przestrzenną. Określone profile dodatkowe umożliwią uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego w taki sposób, aby nie generował on konfliktów przestrzennych i umożliwił zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Dla stref **SI, SN i SC** zgodnie z **art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. obligatoryjnie** określa się wyłącznie wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej. W związku z powyższym nie określono pozostałych gminnych standardów urbanistycznych z wyłączeniem dwóch stref zieleni i rekreacji (3SN, 4SN). Pozostałe gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określone na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych oraz przepisów odrębnych, a także będą dostosowane do planowanej inwestycji. Dla stref zieleni i rekreacji (3SN, 4SN,) określono pozostałe gminne standardy urbanistyczne z uwagi uwarunkowania przyrodnicze lub geologiczne. Strefa 3SN częściowo jest zlokalizowana na osuwisku nieaktywnym oraz na terenach zagrożonych osuwaniem się mas ziemi, w strefie tej zlokalizowana jest wyciąg narciarski „Mały Król”. Natomiast w granicy strefy 4SN zlokalizowany jest teren zagrożony osuwaniem się mas ziemi. Ze względu na występowanie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, gdzie występuje głębokość powyżej 0,5 m w strefach 5-7SN określono **maksymalny udział powierzchni zabudowy 0%, który uniemożliwia realizację budynków**.

Dla stref **SG, SO i SK** określono profil podstawowy oraz profil dodatkowy, nie wyznaczono natomiast pozostałych gminnych standardów urbanistycznych. Zgodnie z **art. 13e ust. 2 u.p.z.p.** dla tych stref **nie jest obligatoryjne** określenie gminnych standardów urbanistycznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określone na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych oraz przepisów odrębnych, a także będą dostosowane do planowanej inwestycji.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami SU, SP, SR, SN, SC, SO i SK teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz.

2758 z późn. zm.). **W związku z powyższym na etapie sporządzania miejscowych planów będzie możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury o powierzchni nie większej niż 0,5 ha.**

Zgodnie z rozporządzeniem Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.) strefę komunikacyjną **można wyznaczyć dla obiektów istniejących oraz planowanych, których lokalizacja jest potwierdzona ustaleniem linii rozgraniczających teren**. W związku z powyższym plan ogólny wyznacza strefy komunikacyjne na terenie drogi wojewódzkiej oraz dróg powiatowych w granicach działek ewidencyjnych, których klasa drogi jest minimum zbiorcza.

Dla każdej ze stref określono profil funkcjonalny, a ponadto dla części ze stref określono wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, wartość maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co stanowi gminne standardy urbanistyczne (gminny katalog stref planistycznych). Gminne standardy urbanistyczne stanowią ustalenia w zakresie nieprzekraczalnych parametrów i wskaźników urbanistycznych względem planowanych na terenie gminy inwestycji.

Warunki określone w gminnych standardach urbanistycznych muszą zostać uwzględnione przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanowią podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ponadto w projekcie planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne określono **obszary uzupełnienia zabudowy**.

Proces inwestycyjny na obszarach poza obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego opiera się na wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a u.p.z.p. wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy.

Ze względu, iż miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęta jest jedynie część gminy (na terenie gminy obowiązuje 51 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), zasadne jest wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, aby umożliwić mieszkańcom gminy oraz inwestorom dalszy proces inwestycyjny w oparciu o plan ogólny miasta i gminy Ustrzyki Dolne.

Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z §1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r., poz. 729, dalej *rozporządzenie OUZ*).

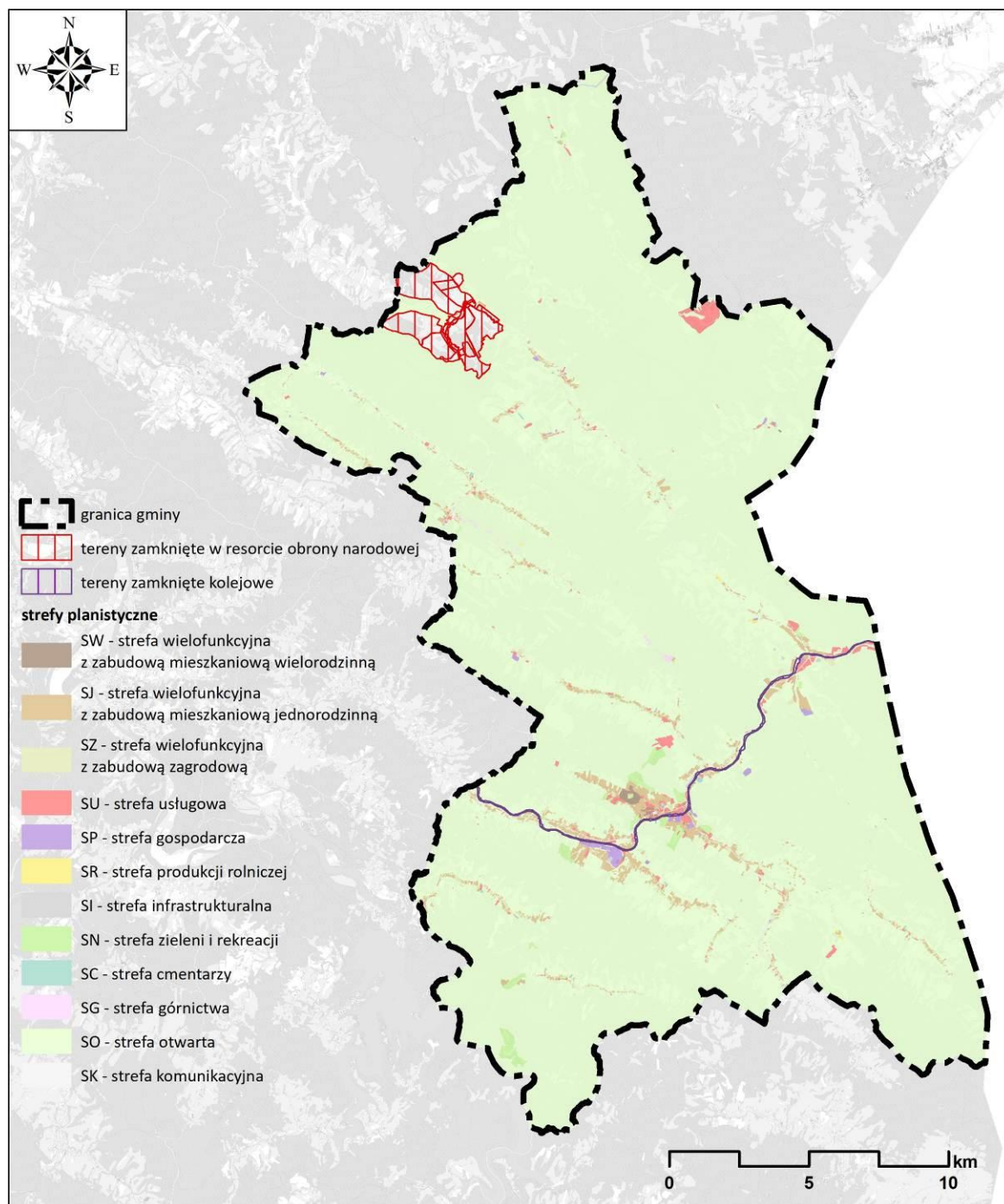
Obszar uzupełnienia zabudowy wyznaczony zgodnie z ww. ustaleniami rozporządzenia OUZ wynosi 7 893 770,22 m².

Jednym z nieobligatoryjnych elementów planu ogólnego jest **obszar zabudowy śródmiejskiej**, który może być wyznaczony na terenie miejskim. W planie ogólnym miasta i gminy Ustrzyki Dolne wyznaczono obszar zabudowy śródmiejskiej obejmujący część obrębu miasta Ustrzyki Dolne.

Obszar ten obejmuje historyczny rejon rynku w Ustrzykach Dolnych wraz z otaczającą go zabudową w formie pierzejowej i kamienicowej. Występuje tutaj nagromadzenie funkcji mieszkaniowych wraz z funkcją usługową o znaczeniu ogólnomiejskim.

Wyznaczony obszar zabudowy śródmiejskiej obejmuje powierzchnię ok. 26 675 m². W terenie obszaru zabudowy śródmiejskiej mają zastosowanie przepisy art. 20 ust. 3 pkt. 1 lit. b tiret pierwsze, art. 54 ust. 2 pkt. 1 lit. b tiret pierwsze u.p.z.p. a także przepisy odrębne z zakresu prawa budowlanego.

Rysunek 1. Strefy planistyczne na obszarze miasta i gminy Ustrzyki Dolne (źródło: opracowanie własne – projekt planu ogólnego)

2.2 Powiązania z innymi dokumentami

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 został przyjęty uchwałą Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Podkarpackiego opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego z dnia 18 września 2018 r. poz. 3937 obowiązuje od dnia 3 października 2018 r.

„Prace nad projektem Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030 (dalej PZPWP) prowadzono na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa*¹ oraz ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (dalej ustawa o pizp)². Prace prowadzone były zgodnie z innymi obowiązującymi przepisami prawa, w tym, w zakresie: ochrony przyrody, krajobrazu, zabytków, ochrony środowiska, gospodarki odpadami, jak również uwzględniały obowiązujące umowy międzynarodowe.

Projekt zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego został sporządzony wraz z projektem Planu Zagospodarowania Przestrzennego Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (dalej PZP ROF) według własnej indywidualnej metodologii, opracowanej przez zespół autorski.

Zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy o pizp w projekcie zmiany PZPWP uwzględnione zostały ustalenia Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020³ oraz określono w szczególności:

- podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych;
- system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu ponadregionalnym oraz w zależności od potrzeb, granice i zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin i udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.”⁴

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, zgodnie ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne, dzielące się na te o znaczeniu ponadregionalnym oraz o znaczeniu regionalnym.

W przypadku znaczenia ponadregionalnego gmina Ustrzyki Dolne zalicza się do trzech obszarów:

¹ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 566 z późn. zm.

² t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.

³ Uchwała Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013r.

⁴ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030*, 2018, s.13-14

wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych, górski obszar funkcjonalny, przygraniczny obszar funkcjonalny.

Wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych

„Wiodące kierunki zagospodarowania:

- 1) rozwój rolnictwa ekologicznego opartego na gospodarstwach rodzinnych;
- 2) rozwój działalności gospodarczej związanej z gospodarką rolną i turystyką;
- 3) rozwój kapitału ludzkiego oraz wzrost poziomu życia mieszkańców;
- 4) wzmocnienie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z lokalnymi ośrodkami osadniczymi;
- 5) poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym;
- 6) ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- 7) racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego;
- 8) rozwój turystyki, w tym agroturystyki, funkcji sportowo-rekreacyjnych i uzdrowiskowych,
- 9) rozwój infrastruktury technicznej i transportowej.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- 1) rozwój bazy usług publicznych;
- 2) zapobieganie procesom rozpraszania zabudowy powodującym degradację terenów otwartych i przydatnych dla rolnictwa;
- 3) ochrona zasobów leśnych oraz rozwój zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
- 4) poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową;
- 5) rozwój funkcji sportowo-rekreacyjnej i turystycznej, w tym agroturystyki oraz leczenia uzdrowiskowego z zastosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.”⁵

Górski obszar funkcjonalny

„Wiodące kierunki zagospodarowania:

- 1) rozwój różnych form usług turystycznych i uzdrowiskowych;
- 2) ochrona terenów o najwyższych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- 3) rozwój gospodarki rolnej i przemysłu;
- 4) rozwój infrastruktury technicznej i transportowej;
- 5) poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- 1) rozwój społeczno-gospodarczy z zastosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;
- 2) poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową;

⁵ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, 2018, s.150

- 3) tworzenie warunków rozwoju powiązań komunikacyjnych, społecznych i gospodarczych pomiędzy ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi;
- 4) rozwój rolnictwa ekologicznego, w tym: form specjalistycznej produkcji rolniczej (winiarstwo, pszczelarstwo) z zachowaniem wysokiej jakości środowiska przyrodniczego;
- 5) ochrona zasobów leśnych oraz rozwój zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
- 6) rozwój infrastruktury turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo;
- 7) ochrona walorów przyrodniczych i klimatycznych miejscowości uzdrowiskowych;
- 8) przeciwdziałanie suburbanizacji i rozpraszaniu zabudowy na terenach otwartych oraz dostosowanie zabudowy do otaczającego krajobrazu;
- 9) wzmocnienie roli ośrodków miejskich – rozwój innowacyjnego przemysłu i bazy usług publicznych;
- 10) uwzględnienie przy zagospodarowaniu terenów ograniczeń związanych z położeniem na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i zagrożonych osuwiskami;
- 11) budowa małych zbiorników wodnych celem zwiększenia zdolności retencyjnej terenów górskich.”⁶

Przygraniczny obszar funkcjonalny

„Wiodące kierunki zagospodarowania:

- 1) poprawa dostępności komunikacyjnej w wymiarze lokalnym, regionalnym, krajowym i transgranicznym;
- 2) wzmocnienie funkcjonalne ośrodków miejskich;
- 3) rozwój gospodarki rolnej i leśnej;
- 4) rozwój funkcji turystycznej w dostosowaniu do zasad ochrony obszarów cennych przyrodniczo i kulturowo;
- 5) rozwój w infrastruktury technicznej i transportowej.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- 1) zagospodarowanie przestrzenne obszaru z uwzględnieniem potrzeb związanych z obronnością i bezpieczeństwem publicznym;
- 2) rozwój i modernizacja infrastruktury granicznej, transportowej i logistycznej;
- 3) integrowanie systemów komunikacyjnych i usprawnienie powiązań transportowych;
- 4) wspieranie rozwoju nowych funkcji, zwiększających zakres świadczonych usług o charakterze ponadlokalnym, w tym logistycznych;
- 5) poprawa dostępu do usług publicznych zlokalizowanych w miastach i na obszarach wiejskich;
- 6) współpraca transgraniczna w zakresie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego, realizacja i koordynacja wspólnych działań i projektów, zapewniających integrację planowania w zakresie ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz infrastruktury transgranicznej,

⁶ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, 2018, s.152

7) poprawa wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i transportową.”⁷

Natomiast w znaczeniu regionalnym gmina Ustrzyki Dolne zalicza się do Bieszczadzko-Beskidzki Obszaru Funkcjonalnego, dla którego obowiązują następujące założenia:

„Wiodące kierunki zagospodarowania:

- 1) ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego;
- 2) poprawa dostępności komunikacyjnej w układzie regionalnym, krajowym i transgranicznym;
- 3) rozwój różnych form usług turystycznych oraz funkcji uzdrowskiej;
- 4) kompleksowy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dostosowanej do skali ruchu turystycznego oraz poprawa gospodarki odpadami;
- 5) rozwój przemysłu drzewnego, budowlanego i elektromaszynowego, przemysłu spożywczego opartego o przetwórstwo;
- 6) rozwój rolnictwa ekologicznego, w tym służącego zachowaniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

Zasady i warunki zagospodarowania:

- 1) budowa i rozwijanie powiązań funkcjonalnych ze Słowacją oraz Ukrainą m.in. przez rozbudowę infrastruktury granicznej;
- 2) przebudowa i rozbudowa istniejącej sieci drogowej i kolejowej, w celu właściwego rozprowadzenia ruchu turystycznego;
- 3) rozwój infrastruktury turystycznej, sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej w ośrodkach uzdrowskich, wypoczynkowych oraz w miastach i gminach o potencjale turystycznym;
- 4) ograniczanie zjawiska rozpraszania zabudowy w celu zachowania ładu przestrzennego, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, drożności korytarzy ekologicznych;
- 5) rozwój infrastruktury technicznej zwłaszcza na obszarach najczęściej odwiedzanych przez turystów, w szczególności kompleksowa budowa i przebudowa systemów wodno-kanalizacyjnych wokół zbiorników wodnych i w dorzeczach rzek;
- 6) minimalizowanie i ograniczanie negatywnych skutków suszy poprzez kompleksowe działania określone w Planie przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Górnej Wisły;
- 7) ochrona i wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego, w tym wyróżniających region zabytków świadczących o jego dawnej wielokulturowości oraz związanych z przemysłem naftowym.”⁸

W zakresie rozwoju połączeń drogowych o znaczeniu ogólnokrajowym oraz międzynarodowym PZPWP na obszarze gminy Ustrzyki Dolne wskazuje:

- utrzymanie drogi krajowej klasy G o nr 84 relacji: Sanok – Lesko – Ustrzyki Dolne – Krościenko – granica państwa (Ukraina-Stryj).

W zakresie wzmocnienia i rozwoju połączeń drogowych o znaczeniu lokalnym PZPWP określa, że dla

⁷ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, 2018, s.154-155

⁸ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, 2018, s.192-193

miasta Ustrzyki Dolne wymagana jest budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej.

- utrzymanie drogi krajowej klasy G o nr 84 relacji: Sanok – Lesko – Ustrzyki Dolne – Krościenko – granica państwa (Ukraina-Stryj).

W kwestii transportu kolejowego w PZPWP wskazana jest modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych, które prowadzą do przejść granicznych, na terenie gminy Ustrzyki Dolne jest to linia kolejowa nr 108, która jest niezelektryfikowana.

W zakresie ochrony środowiska PZPWP przewiduje dla całego terenu gminy Ustrzyki Dolne system ochrony przyrody i krajobrazu, dla którego powinno się stosować poniższe zasady zagospodarowania terenu:

- 1) „na terenach parków narodowych obowiązują zasady zagospodarowania określone w ustanowionych planach ochrony, a do czasu ich ustanowienia w zadaniach ochronnych;
- 2) na terenach uznanych za rezerваты przyrody, a nieposiadających ustanowionych planów ochrony, do czasu ich ustanowienia, obowiązują zasady określone w zadaniach ochronnych i w przepisach szczególnych;
- 3) na terenach utworzonych parków krajobrazowych obowiązują zasady zagospodarowania określone w planach ochrony, aktach prawnych w sprawie parków krajobrazowych i w przepisach szczególnych;
- 4) na terenach wyznaczonych obszarów chronionego krajobrazu obowiązuje przestrzeganie przepisów zawartych w aktach prawnych w sprawie poszczególnych obszarów chronionych;
- 5) na terenach predysponowanych do objęcia różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu (do czasu ich utworzenia) obowiązują przepisy szczególne.”⁹

Ochrona dziedzictwa kulturowego natomiast zakłada w szczególności:

- 1) „rewaloryzację historycznych układów urbanistycznych i innych założeń przestrzennych, w tym ruralistycznych, zarówno wpisanych do rejestru zabytków jak i pozostających poza nim, między innymi:
 - a. innych miast oraz dawnych ośrodków miejskich, w tym miejscowości z zachowaną drewnianą zabudową małomiasteczkową w tym Ustrzyki Dolne;
- 2) podejmowanie działań służących rewitalizacji założeń przestrzennych z uwzględnieniem wymogów konserwatorskich, lokalnego charakteru i specyfiki zabudowy, w sytuacji nagromadzenia negatywnych zjawisk o charakterze nie tylko przestrzennym, ale również społeczno-gospodarczym;
- 3) utrzymanie obiektów zabytkowych zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi, dbałość o stan techniczny, estetykę ich oraz ich otoczenia;
- 4) nadawanie nieużytkowanym obiektom zabytkowym nowych funkcji i dostosowywanie ich do aktualnych potrzeb, w tym między innymi do celów turystycznych, w sposób nie pomniejszający ich wartości zabytkowej, historycznej i kulturowej;
- 5) zachowanie i ochrona zabytków architektury cmentarnej, w szczególności cmentarzy z I Wojny Światowej, a także cmentarzy oraz pozostałości cmentarzy dawnych mniejszości etnicznych i wyznaniowych;

⁹ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, 2018, s.92-93

- 6) zachowanie i ochrona budownictwa drewnianego, poprzez utrzymanie wartościowych obiektów in situ, przenoszenie obiektów, które tego wymagają do skansenów, a także tworzenie nowych założeń o charakterze skansenów;
- 7) zachowanie i ochrona zabytków techniki oraz zabytkowych obiektów i założeń przemysłowych, w tym m.in. zabytkowej infrastruktury kolejowej oraz zabytkowych dworców, a także utrzymanie funkcjonowania kolejki Przeworsk – Dynów i Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej oraz jej ewentualne przedłużenie, zgodnie z jej dawnym przebiegiem;
- 8) zachowanie i ochrona dziedzictwa archeologicznego, poprzez ochronę stanowisk archeologicznych, zagospodarowanie i eksponowanie stanowisk o własnej czytelnej formie krajobrazowej w celach turystycznych, kulturowych i edukacyjnych, w tym tworzenie parków kulturowych dziedzictwa archeologicznego.”¹⁰

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego

Plan ogólny miasta i gminy Ustrzyki Dolne uwzględni zapisy planu zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego poprzez:

1. wyznaczenie stref otwartych, które obejmują formy ochrony przyrody, a także obejmują większe kompleksy leśne. Wyznaczone strefy otwarte umożliwiają ochronę bioróżnorodności i ciągłości struktur przyrodniczych, jakie występują w gminie Ustrzyki Dolne. W strefach tych jako profil dodatkowy ustalono możliwość realizacji wyłącznie terenu zieleni urządzonej, za wyjątkiem stref w których zlokalizowane są istniejące oraz projektowane rezerваты przyrody, gdzie nie ustalono żadnego profilu dodatkowego;
2. wyznaczenie stref otwartych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i zagrożonych osuwiskami z wyłączeniem terenów już zainwestowanych, wskazanych do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub stref w których profile funkcjonalne nie dopuszczają lokalizacji budynków;
3. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając degradację otwartych terenów i przydatnych dla rolnictwa;
4. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniających ochronę krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym oraz określeniem gminnych standardów urbanistycznych, które będą kształtowały ład przestrzenny;
5. wyznaczenie stref usługowych i gospodarczych zwiększających zakres świadczonych usług oraz umożliwiając rozwój funkcji sportowo-rekreacyjnej i turystycznej, w tym agroturystyki z zastosowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;
6. wyznaczenie stref wielofunkcyjnych, które umożliwiają realizację usług w celu poprawy dostępności do usług publicznych w mieście jak i w obszarach wiejskich;
7. określone profile funkcjonalne, które umożliwiają utrzymanie i realizację infrastruktury transportowej i infrastrukturalnej;
8. określenie gminnych standardów urbanistycznych - udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej retencję oraz infiltrację wód opadowych do gruntu.

¹⁰ Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, 2018, s.100-101

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta i gminy Ustrzyki Dolne, Budplan Sp. z o.o. marzec 2025

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceny przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu. Uwarunkowania ekofizjograficzne sformułowano w postaci wniosków i wytycznych do dokumentów planistycznych.

Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:

I. Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **obszary stanowiące o strukturze przyrodniczej** tj.: Główny (G) Korytarz Karpacki (KK) przebiegający przez Bieszczady (1), Beskid Niski, Beskid Sądecki, Pieniny aż do Tatr. Na całej swojej długości łączy się z częściami Karpat leżącymi po stronie ukraińskiej i słowackiej. Główny (G) Korytarz Południowy (KPd) biegnie od Bieszczadów poprzez Góry Słonne (1A), Pogórze Przemyskie (1B), Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzi przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami w pobliżu zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich.
- **doliny rzek i potoków**: Wiaru, Jamninki, Strwiąża, Stebnika, Smorża, czy Jasieńki wraz z obudową biologiczną łąk i zadrzewień, źródłiska;
- **las stanowiące własność Skarbu Państwa**, w tym lasy ochronne, tj. nasienne, cenne fragmenty rodzimej przyrody, ostoje zwierząt, w miastach i wokół miast, glebochronne oraz wodochronne;
- **obszary o szczególnych walorach przyrodniczych** objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to obszary o różnym reżimie ochronności, podlegające przepisom odrębnym:
 - dla **Parku Krajobrazowego Gór Słonnych** obowiązują zakazy zgodnie z uchwałą Nr XXXIX/791/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2013 r., poz. 3632) ze zmianą z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1531), z dnia 25 września 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3236), z dnia 31 maja 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2021 r., poz. 2247) oraz zmianą z dnia 29 sierpnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3299). Ponadto dla Parku obowiązuje plan ochrony przyjęty rozporządzeniem Nr 59/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 10 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2005 r. Nr 82, poz. 1384);
 - dla **Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują zakazy zgodnie z uchwałą Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1951) ze zmianą w 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego

- z 2016 r., poz. 2167), w 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3244) oraz w 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3300);
- o dla **obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026, obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013, obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003**, obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a ponadto pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami;
- o dla **rezerwatów przyrody („Turnica”, „Chwaniów”, „Na Opalonym”, „Nad Trzciancem”, „Na Oratyku”, „Cisy w Serednicy”)**¹¹ obowiązują zakazy oraz odstępstwa zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- o w stosunku do **pomników przyrody, użytków ekologicznych** obowiązują zakazy oraz odstępstwa zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- o w stosunku do **stanowiska dokumentacyjnego „Bandrów – flisz karpacki”** obowiązują zakazy zgodnie z rozporządzeniem Nr 39/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 26 lipca 2007 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego "Bandrów - flisz karpacki" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 61, poz. 1531).
- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne**, które uzupełniają funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, wpływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zadrzewione tereny parków dworskich**;
- **szpalery drzew wzdłuż ulic**, o głównym składzie gatunkowym złożonym z lip, skupiska cennych drzew, dębów, zlokalizowane w mieście Ustrzyki Dolne;
- **zieleń urządzona**, w tym parki, zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego;
- **geostanowiska, jaskinie**, obiekty charakteryzujące się wysokimi walorami z geologicznego punktu widzenia, odmienne środowisko jaskiń, kształtowane przez całkowity brak światła i specyficzny mikroklimat, sprzyja zachowaniu unikatowych form fauny i flory.

II. Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Park Krajobrazowy Gór Słonnych

¹¹ Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody GDOŚ (stan na grudzień 2025 r.) na terenie gminy Ustrzyki Dolne ustanowiono sześć rezerwatów przyrody („Chwaniów”, „Na Opalonym”, „Nad Trzciancem”, „Na Oratyku”, „Cisy w Serednicy”, „Przełom Strwiąża”), ponadto północny fragment miejscowości Kwaszenina przynależy do rezerwatu przyrody „Turnica”.

Dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych obowiązują zakazy zgodnie z uchwałą Nr XXXIX/791/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2013 r., poz. 3632) ze zmianą z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1531), z dnia 25 września 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3236), z dnia 31 maja 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2021 r., poz. 2247) oraz zmianą z dnia 29 sierpnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3299).

Ponadto rozporządzeniem Nr 59/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 10 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2005 r. Nr 82, poz. 1384) ustanowiono plan ochrony, który określa m.in. działania ochronne w strefach funkcjonalno-przestrzennych.

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu

Dla Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy zgodnie z uchwałą Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1951) ze zmianą w 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2016 r., poz. 2167), w 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3244) oraz w 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3300).

Obszar Natura 2000 SOO: Ostoja Góry Słonne PLH180013 i Moczary PLH180026 oraz OSO Góry Słonne PLB180003

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.), w odniesieniu do obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z art. 28 i art. 29 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura sporządza się plan zadań ochronnych lub plan ochrony.

Dla obszaru Natura 2000 Moczary ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026, zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 23 lutego 2018 r.), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań

ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Rezerваты przyrody: „Turnica”, „Chwaniów”, „Na Opalonym”, „Nad Trzciancem”, „Na Oratyku”, „Cisy w Serednicy”¹²

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) w rezerwacie przyrody zabrania się¹³:

- budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom rezerwatu przyrody;
- chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;

¹² Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody GDOŚ (stan na grudzień 2025 r.) na terenie gminy Ustrzyki Dolne ustanowiono sześć rezerwatów przyrody („Chwaniów”, „Na Opalonym”, „Nad Trzciancem”, „Na Oratyku”, „Cisy w Serednicy”, „Przełom Strwiąża”), ponadto północny fragment miejscowości Kwaszenina przynależy do rezerwatu przyrody „Turnica”.

¹³ Zakazy nie dotyczą wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych; prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa; obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności, zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego.

- ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 44 ze zm.);
- wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- ruchu pojazdów poza drogami publicznymi wskazanymi w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- zakłócania ciszy;
- używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w rezerwacie przyrody – przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- prowadzenia badań naukowych w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- organizacji imprez rekreacyjno-sportowych w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Użytki ekologiczne, pomniki przyrody

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) w stosunku do pomnika przyrody, użytku ekologicznego mogą być wprowadzone następujące zakazy¹⁴:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

¹⁴ Zakazy nie dotyczą: prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody; realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody; zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa; likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

Stanowisko dokumentacyjne „Bandrów – flisz karpacki”

W stosunku do stanowiska dokumentacyjnego obowiązują następujące zakazy zgodnie z rozporządzeniem Nr 39/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 26 lipca 2007 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego "Bandrów - flisz karpacki" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 61, poz. 1531):

- 1) niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzania i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli zmiany te nie służą ochronie przyrody, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 6) wydobywania do celów gospodarczych skał oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 7) umieszczania tablic reklamowych.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

W gminie Ustrzyki Dolne **zagrożenie powodziowe** stanowi rzeka Wiar – prawy dopływ Sanu oraz mniejsze cieki - Wańkówka oraz Olszanka, dla których wyznaczono obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. $Q=1\%$ i $Q=10\%$. Są to obszary, na których zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne zakazuje się gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania; lokalizowania nowych cmentarzy.

W obowiązującej ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960) brak jest

bezpośrednich zapisów o zakazie budowy obiektów budowlanych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, jednak z uwagi na negatywne konsekwencje dla ludności w przypadku wystąpienia powodzi, mimo braku powyższych zapisów, powinno unikać się lokalizacji zabudowy na tych terenach. Zgodnie z art. 166 ust. 2 pkt 4 projekt planu ogólnego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wymaga uzgodnienia z Wodami Polskimi w zakresie dotyczącym zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Według rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.), zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być sytuowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich sytuowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz na terenach zalewowych. Zatem do momentu wybudowania kanalizacji sanitarnej, lokalizacja nowej zabudowy na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi jest niemożliwa.

Zgodnie z polskim prawodawstwem istnieje obowiązek uwzględniania w dokumentach planistycznych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) oraz ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej ruchów masowych ziem (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.

Na obszarze gminy Ustrzyki Dolne zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwoświsowej PIG-PIB występuje **2 448 udokumentowanych osuwisk oraz 52 tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.**

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647) konieczność zapobiegania masowym ruchom ziemi uwzględniana jest już na etapie planowania przestrzennego – przepisy nakładają obowiązek uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom określając ustalenia planu ogólnego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym m.in. znajdujące się na obszarze gminy tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy (art. 13b pkt 3 lit. d). Osuwiska stanowią istotne niebezpieczeństwo i ograniczenie dla zabudowy. Osuwiska aktywne powinny zostać wyłączone spod zabudowy, natomiast osuwiska nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi – dopuszczone do zabudowy po przeprowadzeniu odpowiednich badań geotechnicznych.

Ograniczenia wynikające z występowania LZWP nr 431 Zbiornik warstw krośnieńskich (Sanok-Lesko)

Obecnie brak. Do czasu ustanowienia obszaru ochronnego wody LZWP nr 431 podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Ograniczenia wynikające z występowania stref ochronnych ujęć wód podziemnych

W obrębie stref ochronnych ujęć wód podziemnych, obejmujących wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, obowiązują zakazy zgodnie z art. 127 i art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960).

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647) w planie ogólnym gminy oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny. Na terenie gminy Ustrzyki Dolne występują trzy złoża ropy naftowej oraz jedno złożo piaskowców.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Na terenie gminy występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (II, III klasa bonitacyjna), które są chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Zgodnie z art. 10a ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych położone w granicach administracyjnych miast nie wymagają uzyskania zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych

Przyjmuje się, iż dla terenów nizinnych spadki niekorzystne dla posadowienia budynków to spadki powyżej 12%, w terenach wyżynnych i górskich, a więc dotyczących terenu opracowania, określa się na 20%. Na stromych stokach górskich zachodzi spłukiwanie oraz powolne spełzywanie wierzchniej warstwy gruntu. Efektem tych zjawisk jest powstanie w dolnych partiach obniżeń dolinnych pokryw deluwialnych i koluwalnych. Największe powierzchnie zajmują pokrywy w Hoszowczyku, Ustianowej, Ustrzykach Dolnych, na północno-wschodnich zboczach Równi, Serednicy i Krościenku.

Analizowane, potencjalne podłoże budowlane stanowią głównie holocenijskie żwiry, piaski oraz muły rzeczne Wiaru i jego dopływów. Tworzą one kamieńce i tarasy – zalewowy i nadzalewowy. Wody gruntowe występują tutaj płytko, mniej niż 2 m p.p.t., obszary są niekorzystne dla rozwoju budownictwa. Pomimo istnienia niekorzystnych warunków budowlanych, doliny rzeczne są zabudowywane. Wskazuje się jednak by były to domy o lekkiej drewnianej nadbudowie na wysokiej podmurówce z kamienia łamanego. Innym rodzajem utworów podłoża budowlanego są utwory lessopodobne, powstałe w okresie zlodowaceń północnopolskich na przedpolu Karpat. Wykazują się one porowatością i niską wilgotnością naturalną. Nie stanowią one dobrego podłoża budowlanego, z uwagi na dużą wrażliwość na rozmywanie gruntu oraz możliwość załamania struktury i osiadania zapadowego w przypadku nawodnienia. Ponadto podłoże lessowe łatwo podlega erozji wąwozowej.

Tereny o korzystnych warunkach dla budownictwa to przede wszystkim obszary występowania gruntów skalistych – piaskowców krośnieńskich. Również korzystne tj. średniozagęszczone, sypkie grunty nadające się do zabudowy występują w obrębie tarasów nadzalewowych, w morfologicznie lewych brzegach

rzek Olchy, Pastewnika i Starego Potoku.

Geostanowiska

Geostanowiska to obiekty geologiczne ważne z punktu widzenia prezentacji i zachowania georóżnorodności Polski, a także istotnych dla nauki, kultury i historii. Są nimi pojedyncze odsłonięcia, grupy odsłonięć, skałki, głązy narzutowe, formy krasowe i wietrzeniowe oraz inne obiekty geologiczne.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Geostanowisk Polski prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na terenie gminy Ustrzyki Dolne zlokalizowane jest jedno geostanowisko, tj. Kamieniołom w Krościenku - warstwy menilitowe i margle globigerinowe.

Jaskinie

Jaskinie to obiekty przyrodnicze o bardzo złożonej naturze. Geneza każdej z nich jest wypadkową współdziałania różnych procesów geologicznych. Istotną rolę odgrywają tu właściwości skał, w których procesy te zachodzą (skład mineralny, struktura i tekstura, porowatość czy parametry wytrzymałościowe), historia geologiczna obszaru ich występowania, uwarunkowania przestrzenne oraz zmiany, którym podlegają w wyniku wszystkich procesów geologicznych znanych geologii dynamicznej, szczególnie zaś erozji, korozji i sedymentacji, ruchów tektonicznych, zmian klimatu i wielu innych procesów przyrodniczych.

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne, zgodnie z danymi Podsystemu CBDG Jaskinie, zinwentaryzowano występowanie 2 jaskiń.

Podsumowanie

zakaz zabudowy lub zabudowa po uzyskaniu pozwolenia	ograniczenie zabudowy
udokumentowane złoża kopalin	obszary Natura 2000 – obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (tzw. ocena habitatowa)
rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, stanowisko dokumentacyjne	obszar gminy położony w granicach Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu
stanowiska cennej fauny i flory	potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK), Korytarza Południowego (KPd)
geostanowisko, jaskinie	obszary o warunkach geologiczno-inżynierskich niekorzystnych dla budownictwa
gleby wysokich klas bonitacyjnych (II, III klasa bonitacyjna) – chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych	obszary szczególnego zagrożenia powodzią (wymagane uzgodnienie z Wodami Polskimi)
tereny leśne – chronione na mocy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych	
udokumentowane osuwiska, tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi	
strefy ochronne ujęć wód podziemnych (tereny ochrony bezpośredniej)	

III. Strefy planistyczne – ocena przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

W opracowaniu ekofizjograficznym oceniono mocne i słabe strony wyznaczenia poszczególnych funkcji użytkowych w granicach gminy Ustrzyki Dolne.

FUNKCJA	MOCNE STRONY / SZANSE	SŁABE STRONY / ZAGROŻENIA
MIESZKANIOWA	- dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; - walory krajobrazowe i przyrodnicze (cały obszar gminy objęty formami ochrony przyrody, lasy, doliny rzeczne); - duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych, nieprzydatnych dla rolnictwa; - potencjalne miejsca zatrudnienia – sektor prywatny, sektor publiczny; - dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji, turystyki (miasto Ustrzyki Dolne, miasto Przemyśl, miasto Sanok);	- wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; - duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; - lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; - ograniczenia wynikające z objęcia obszaru gminy obszarowymi formami ochrony przyrody; - potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); - grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; - brak dobrze wykształconej infrastruktury technicznej: sieci kanalizacyjnej, gazowej; - udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;
PRZEMYSŁOWA	- położenie w strefie przygranicznej; - dostęp do drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich; - duży udział ekosystemów leśnych, mogących służyć jako surowiec do produkcji; - występowanie złóż ropy i gazu ziemnego; - wydane koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie oraz wydobywanie węglowodorów;	- wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; - duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; - lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; - ograniczenia wynikające z objęcia obszaru gminy obszarowymi formami ochrony przyrody; - potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); - grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; - niska odporność wód podziemnych i powierzchniowych na zanieczyszczenia;

WYPOCZYNKOWO-REKREACYJNA	– obszar gminy charakteryzuje się bardzo wysoką atrakcyjnością przyrodniczo – krajobrazową; – przebieg głównych korytarzy ekologicznych o randze krajowej i europejskiej; – obszar gminy w 100% objęty obszarowymi formami ochrony przyrody w tym o znaczeniu europejskim (obszary Natura 2000); – urozmaicona rzeźba terenu sprzyja uprawianiu turystyki aktywnej – pieszej, rowerowej, konnej; – wysoka bioróżnorodność – liczne gatunki fauny i flory; – liczne szlaki turystyczne; – duży potencjał turystyczny dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, umożliwiających rozwój agroturystyki, turystyki pieszej, rowerowej, konnej;	– presja chaotycznego budownictwa mieszkaniowego i letniskowego, presja budownictwa na otwarcia panoram widokowych; – brak dobrze wykształconej infrastruktury technicznej: sieci kanalizacyjnej, gazowej; – niska odporność lasów;
ROLNICZA	– możliwość wykorzystania łąk – wypas bydła; – niskie uprzemysłowienie gminy, co wiąże się z niskim zanieczyszczeniem wód i powietrza; – niewielka intensywność zabudowy kubaturowej;	– słaba jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej (duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych, trudne warunki wodne, pagórkowate ukształtowanie terenu); – podwyższone koszty produkcji ze względu na konieczność podjęcia odpowiednich działań agrotechnicznych; – ograniczenia wynikające z objęcia obszaru gminy obszarowymi formami ochrony przyrody; – grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa;
LEŚNA	– niska przydatność gleb dla rolnictwa daje możliwość zalesiania gruntów; – duży udział powierzchni zalesionych, zwarte kompleksy leśne.	– położenie w formach ochrony przyrody o wysokim reżimie ochronności, konieczność ochrony siedlisk zwierząt i roślin związanych z siedliskami leśnymi.

W opracowaniu ekofizjograficznym oceniono mocne strony oraz istniejące ograniczenia środowiskowe dla wyznaczenia poszczególnych stref planistycznych na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne oraz określono przydatność terenów gminy do objęcia daną strefą planistyczną.

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; walory krajobrazowe i przyrodnicze (cały obszar gminy objęty formami ochrony przyrody, lasy, doliny rzeczne); duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych, nieprzydatnych dla rolnictwa; potencjalne miejsca zatrudnienia: - sektor publiczny, - prywatne podmioty gospodarcze; dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji, turystyki (miasto Ustrzyki Dolne, miasto Przemyśl, miasto Sanok);	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK)	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.).

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; walory krajobrazowe i przyrodnicze (cały obszar gminy objęty formami ochrony przyrody, lasy, doliny rzeczne); duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych, nieprzydatnych dla rolnictwa; potencjalne miejsca zatrudnienia: - o sektor publiczny, - o prywatne podmioty gospodarcze;	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
					dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji, turystyki (miasto Ustrzyki Dolne, miasto Przemyśl, miasto Sanok);	punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; walory krajobrazowe i przyrodnicze (cały obszar gminy objęty formami ochrony przyrody, lasy, doliny rzeczne); potencjalne miejsca zatrudnienia: sektor publiczny,	duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych, nieprzydatnych dla rolnictwa; wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac	istniejące tereny zabudowy zagrodowej oraz tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
					o prywatne podmioty gospodarcze; dostęp do usług handlowych, oświaty, ochrony zdrowia, usług kultury, sportu i rekreacji, turystyki (miasto Ustrzyki Dolne, miasto Przemyśl, miasto Sanok);	przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej,	30	potrzeba rozwoju/uzupełnienia oferty sektora usługowego;	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia	istniejące tereny zabudowy usługowej wraz z towarzyszącymi terenami

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
		ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód			budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu	aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	istniejące obiekty handlu wielkopowierzchniowego na terenie miasta Ustrzyki Dolne;	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza	na terenie miasta występują wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, brak jest przeciwwskazań dla wyznaczenia tej strefy - lokalizacja nowej zabudowy jest zależna od ograniczeń środowiskowych, lokalizacja obiektu handlu wielkopowierzchniowego może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	istniejące tereny produkcyjne na terenie miasta; położenie w strefie przygranicznej; dostęp do drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich; duży udział ekosystemów leśnych, mogących służyć jako surowiec do produkcji; występowanie złóż ropy i gazu ziemnego; wydane koncesje na poszukiwanie i rozpoznawanie oraz wydobywanie węglowodorów;	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania punktowych	istniejące tereny zabudowy produkcyjnej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowej

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa;	
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	możliwość wykorzystania łąk – wypas bydła; niskie uprzemysłowienie gminy, co wiąże się z niskim zanieczyszczeniem wód i powietrza; niewielka intensywność zabudowy kubaturowej;	słaba jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej (duży udział gleb niskich klas bonitacyjnych, trudne warunki wodne, pagórkowate ukształtowanie terenu); podwyższone koszty produkcji ze względu na konieczność podjęcia odpowiednich działań agrotechnicznych; ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają	istniejące tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z gospodarką wodno-ściekową	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK)	istniejące tereny infrastruktury technicznej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50	walory krajobrazowe i przyrodnicze (cały obszar gminy objęty formami ochrony przyrody, lasy, doliny rzeczne); atrakcje turystyczne, m.in.: - liczne ścieżki i szlaki turystyczne; - zabytki kulturowe; - geostanowisko; - jaskinie; potrzeba wykorzystania potencjału turystycznego i walorów przyrodniczych gminy, rozwoju infrastruktury	wysoki udział terenów o niekorzystnych warunkach dla posadowienia budynków; duże nachylenia stoków, możliwość powstania osuwisk, konieczność wykonania dodatkowych badań geoinżynierskich oraz dodatkowych prac przed posadowieniem obiektów kubaturowych; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi; ograniczenia wynikające z występowania	istniejące tereny zieleni i rekreacji wraz z towarzyszącymi terenami komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
					turystycznej;	punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; potrzeba ochrony przed zabudową obszarów znajdujących się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd); grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	-	wymagania dotyczące realizacji terenów cmentarnych określają: - o ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 576); - o rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25	istniejące tereny cmentarne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest poszerzenie istniejących cmentarzy bądź realizacja nowych, przy uwzględnieniu wymagań

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315); - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284); - rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz.U. z 2011 r. Nr 75, poz.	dotyczących realizacji terenów cmentarnych i ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						405); ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	
SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody;	tereny, na których udokumentowano złoża kopalin wraz z terenami towarzyszącymi eksploatacji tereny, na których planuje się wydobywanie, co umożliwi uzyskanie, po udokumentowaniu złoża, pozwolenia na wydobywanie (koncesji)

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-	walory krajobrazowe i przyrodnicze (cały obszar gminy objęty formami ochrony przyrody); duży udział powierzchni zalesionych, zwarte kompleksy leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; doliny rzeczne; znaczna część gminy położona jest w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd);	ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania;	tereny aktywne przyrodniczo wraz z towarzyszącymi terenami komunikacji i infrastruktury technicznej realizacja OZE przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	potrzeba zapewnienia obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych;	ograniczenia wynikające z występowania punktowych i obszarowych form ochrony przyrody; udokumentowane złoża kopalin, które podlegają ochronie w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania; lokalne ograniczenia dla zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane osuwiska	istniejące tereny komunikacyjne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, infrastruktury technicznej oraz tereny aktywne przyrodniczo, na których planuje się poszerzenie istniejących bądź realizację nowych ciągów komunikacyjnych, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

symbol literowy ¹⁵	nazwa strefy planistycznej ¹⁵	profil funkcjonalny strefy planistycznej ¹⁵		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%] ¹⁵	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
		technicznej				oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;	

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym opracowania ekofizjograficznego w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska

Przy wyznaczaniu stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wskazania i wytyczne zawarte w ww. opracowaniu poprzez:

1. Na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych wyznaczono głównie strefy otwarte. Strefy SO obejmują obszary gminy, na których znajdują się rezerваты przyrody, Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, stanowisko dokumentacyjne oraz pomniki przyrody. W strefach tych, z wyjątkiem strefy otwartej na której zlokalizowane są istniejące i projektowane rezerваты przyrody, ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn.zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej.
2. Wyznaczenie stref otwartych w granicy istniejących rezerwatów przyrody, w których nie ustalono żadnego profilu dodatkowego co umożliwia realizację zadań ochronnych na obszarze rezerwatów przyrody.
3. Wyznaczenie stref otwartych ogranicza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, umożliwia ochronę walorów krajobrazowych z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz utrzymuje szlaki migracyjne zwierząt.
4. Wyznaczenie stref otwartych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i zagrożonych osuwiskami z wyłączeniem terenów już zainwestowanych, wskazanych do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub stref w których profile funkcjonalne nie dopuszczają lokalizacji budynków.
5. Wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
6. Wyznaczenie innych stref niż otwarta w formach ochrony przyrody wynika w pierwszej kolejności z obecnego stanu zagospodarowania oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy jak obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ustrzyki Dolne. Przy wyznaczaniu stref analizowano istniejące uwarunkowania przyrodnicze w tym plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
7. Wyznaczenie stref planistycznych, w których zlokalizowane są obiekty zabytkowe, zgodnie z ich obecnym sposobem zagospodarowania, co umożliwi na etapie sporządzania miejscowych planów bądź decyzji o warunkach zabudowy ochronę ich wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych.
8. Wyznaczenie stref górnictwa wyłącznie na terenie kopalni gazu i ropy naftowej, w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania. Złoże gazu i ropy naftowej, które ze względu na charakter wydobywania, w większości znajduje się w strefie otwartej. Ze względu na charakter złoża, każda strefa umożliwiając jego eksploatację. Zgodnie z profilem podstawowym

każdej strefy, istnieje możliwość wyznaczenia na etapie miejscowych planów terenu infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.).

9. Określenie gminnych standardów urbanistycznych, które umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego, uwarunkowań przyrodniczych oraz w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu, ochronę przyrody w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.
10. Określenie gminnych standardów urbanistycznych - udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu.
11. Wskazanie w poszczególnych strefach zieleni urządzonej jako profilu dodatkowego.

Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz Góry Słonne PLB180003 ustalają **działania ochronne, które są sprzeczne z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Krościenko 3”** przyjętego Uchwałą Nr XXXII/230/05 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 80, poz. 717 ze zm.)

Obowiązujący miejscowy plan stanowi akt prawa miejscowego, który został sporządzony w oparciu o obowiązujące w dniu procedury planistycznej przepisy prawa. Należy zauważyć, że obszary Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 **został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE z dnia 12 grudnia 2008 roku** (dla tego obszaru Natura 2000 obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r.) natomiast: Góry Słonne PLB180003 **został zatwierdzony rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 5 września 2007 r. z późn. zm. a więc po przyjęciu przez Radę Miejską w Ustrzykach Dolnych uchwały w sprawie miejscowego planu (Krościenko 3). Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r., natomiast plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r.**

W związku z powyższym plan ogólny miasta i gminy Ustrzyki Dolne wyznacza strefy planistyczne zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Krościenko 3” z późn. zm.

Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego

Dla województwa podkarpackiego, w tym dla obszaru miasta i gminy Ustrzyki Dolne, został sporządzony Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego, który został przyjęty uchwałą Nr XIII/218/25 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa podkarpackiego. W audycie krajobrazowym wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa podkarpackiego (w tym na obszarze miasta i gminy Ustrzyki Dolne) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych¹⁶.

Na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne zidentyfikowano łącznie sześć typów krajobrazu, w tym

¹⁶ Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu.

9 podtypów, które zaprezentowano w tabeli 1 oraz na rysunku 2. **Spośród zidentyfikowanych krajobrazów wskazano cztery krajobrazy priorytetowe o kodach 18-513.65-56, 18-522.11-02, 18-522.11-15, 18-522.11-65.**

W tabeli 2 zawarto wykaz rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazu.

Tabela 1. Typy i podtypy krajobrazu na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne (źródło: Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego, 2025)

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu
3. Leśne 3b. Z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy wzgórzowe	18-513.65-01
	krajobrazy górskie	18-513.65-31
	krajobrazy górskie	18-522.11-01
	krajobrazy górskie	18-522.11-02*
	krajobrazy górskie	18-522.11-03
	krajobrazy górskie	18-522.11-05
	krajobrazy górskie	18-522.11-09
	krajobrazy górskie	18-522.11-36
6. Wiejskie 6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	krajobrazy dolin	18-513.65-40
	krajobrazy dolin	18-522.11-07
	krajobrazy dolin	18-522.11-16
	krajobrazy dolin	18-522.11-17
	krajobrazy dolin	18-522.11-21
	krajobrazy dolin	18-522.11-23

	krajobrazy obniżeń i kotlin	18-522.11-34
	krajobrazy dolin	18-522.11-53
	krajobrazy dolin	18-522.11-58
6. Wiejskie 6d. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy dolin	18-513.65-09
	krajobrazy dolin	18-513.65-21
	krajobrazy dolin	18-513.65-25
	krajobrazy dolin	18-513.65-28
	krajobrazy wzgórzowe	18-513.65-32
	krajobrazy dolin	18-513.65-45
	krajobrazy dolin	18-522.11-19
	krajobrazy dolin	18-522.11-26
	krajobrazy dolin	18-522.11-40
6. Wiejskie 6e. Z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk	krajobrazy dolin	18-513.65-29
8. Podmiejskie i osadnicze 8b. Wielkie kompleksy hotelowo-sportowe	krajobrazy wzgórzowe	18-513.65-56*
	krajobrazy wzgórzowe	18-522.11-65*
8. Podmiejskie i osadnicze 8c. Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim	krajobrazy dolin	18-522.11-50
9. Miejskie 9a. Miejscowości z zachowanym układem historycznym	krajobrazy dolin	18-522.11-37

11. Wodnogospodarcze 11a. Duże sztuczne zbiorniki wodne o różnych funkcjach	krajobrazy dolin	18-522.11-15*
12. Przemysłowe i energetyczne 12a. Duże kompleksy przemysłowe	krajobrazy dolin	18-522.11-69

* krajobraz priorytetowy

Rysunek 2. Typy i podtypy krajobrazu na terenie miasta i Gminy Ustrzyki Dolne (źródło: Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego, 2025)

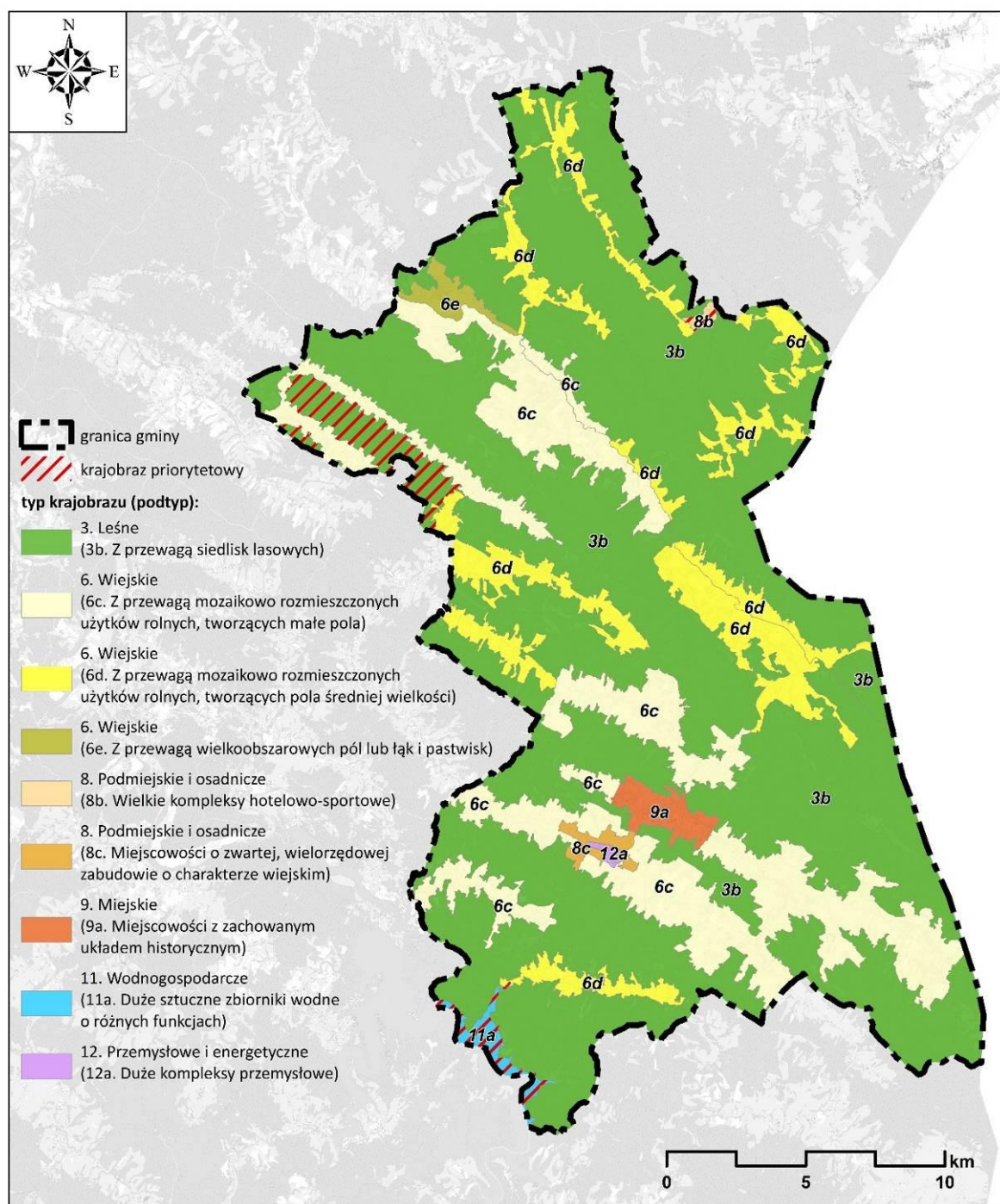

Tabela 2. Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazu (źródło: Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego, 2025)

Kod krajobrazu	18-513.65-01				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatów przyrody Kopystanka, Krępak, Mur Krzeczkowski, Na Opalonym, Reberce i Turnica. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Zachowanie, przywracanie, ochrona i ekspozycja cennego układu kompozycyjnego, w tym osi i ciągów widokowych, punktów	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz historycznego charakteru otoczenia pomnika historii i pierwotnych kompozycji	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych	Kontynuowanie działań zmierzających o wpisania na listę światowego dziedzictwa UNESCO Twierdzy Przemysł w ramach wpisu seryjnego fortyfikacji dawnego państwa Habsburgów XIX i XX wieku oraz austro-węgierskich cmentarzy wojennych

przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	widokowych i panoramicznych oraz dominant, szpalerów i alei. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie naturalnego charakteru cieków.	i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze klęskowym.	przestrzennych wraz z ustanawianiem nowych form ochrony. Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	z I wojny światowej. Ochrona obszarów o wysokich walorach historyczno-kulturowo krajobrazowych poprzez powołanie parku kulturowego Twierdzy Przemyśl.

	• Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. • Możliwość realizowania małej retencji.				

Kod krajobrazu	18-513.65-31				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów	• Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. • Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. • Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. • Odpowiednie gospodarowanie	• Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. • Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk.	• Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków	• Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. • Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. • Zachowanie powiązań między istniejącymi	-

przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	gruntami, ograniczające erozję gleb. • Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. • Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. • Utrzymanie terenów podmokłych. • Utrzymanie strefy ekotonowej. • Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. • Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. • Możliwość realizowania małej retencji.	• Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. • Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. • Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. • Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. • Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. • Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze klęskowym.	oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt.	

Kod krajobrazu	18-522.11-01				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Prowadzenie działalności górniczej z zastosowaniem rozwiązań mających na celu redukcję emisji zanieczyszczeń. - Monitorowanie wpływu oddziaływania	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Rekultywacja terenu po zakończeniu eksploatacji złóża. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak,	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla	-

surowcowej. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	przewodzonej eksploatacji na środowisko, umożliwiające szybkie reagowanie na zagrożenia. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie	torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze kłęskowym.	działań.	bytowania i migracji zwierząt. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

	ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. • Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. • Możliwość realizowania małej retencji.				

Kod krajobrazu	18-522.11-02				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Realizacja zadań ochronnych na obszarze	• Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. • Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. • Prowadzenie	• Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. • Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych	• Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	• Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. • Utrzymanie obudowy	-

rezerwatów przyrody Buczyzna w Wańkowej, Dyrbek, Góra Sobień, Polanki i Przysłup. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Modernizacja istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień	gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze kłęskowym.	objętych ochroną. Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

	śródpolnych. • Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. • Możliwość realizowania małej retencji.				

Kod krajobrazu	18-522.11-03				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatów przyrody Chwaniów i Nad Trzciancem.	• Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. • Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. • Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej	• Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. • Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków	• Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne	• Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. • Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu.	-

- Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	gospodarki leśnej. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. - Utrzymanie	roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze kłęskowym.	instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	- Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych	

	naturalnego charakteru cieków. Możliwość realizowania małej retencji.				

Kod krajobrazu	18-522.11-05				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatu przyrody Na Oratyku. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Odpowiednie gospodarowanie	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk.	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi	-

krajobrazu. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	gruntami, ograniczające erozję gleb. • Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. • Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. • Utrzymanie terenów podmokłych. • Utrzymanie strefy ekotonowej. • Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. • Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. • Możliwość realizowania małej retencji.	• Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. • Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. • Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. • Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. • Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. • Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze kłęskowym.	oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych.	

Kod krajobrazu	18-522.11-09				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatu przyrody Cisy w Sieradnicy. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla	-

infrastruktury technicznej. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz. • Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona różnorodności biologicznej. • Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. • Utrzymanie terenów podmokłych. • Utrzymanie strefy ekotonowej. • Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. • Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. • Możliwość realizowania małej retencji.	wód. • Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. • Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. • Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. • Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. • Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze klęskowym.	współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	bytownia i migracji zwierząt. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Kod krajobrazu	18-522.11-36				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Utrzymanie szlaków migracji zwierząt.	- Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu. - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej. - Prowadzenie racjonalnej i zrównoważonej gospodarki leśnej. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami, ograniczające erozję gleb. - Zapobieganie fragmentacji kompleksów leśnych i ochrona	- Eliminowanie gatunków obcych i inwazyjnych stanowiących zagrożenie dla zbiorowisk leśnych. - Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk. - Utrzymanie/przywracanie terenów podmokłych, zabagnionych, młak, torfowisk, jako terenów ważnych dla gatunków i siedlisk zależnych od	- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie	- Utrzymanie ekosystemów leśnych i łąkowych w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami. - Utrzymanie obudowy biologicznej rzek i potoków jako elementu krajobrazu. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla	-

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.	różnorodności biologicznej. - Ochrona strefy brzegowej cieków poprzez zapobieganie dewastacji brzegów oraz niszczeniu naturalnej roślinności. - Utrzymanie terenów podmokłych. - Utrzymanie strefy ekotonowej. - Utrzymanie ekosystemów leśnych, łąkowych oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych. - Utrzymanie naturalnego charakteru cieków. - Możliwość realizowania małej retencji.	wód. - Maksymalne ograniczanie prowadzenia odwadniania gruntów podmokłych, zabagnionych. - Zachowanie naturalnych koryt rzek i potoków. - Nasadzenia drzew prowadzić w oparciu o gatunki rodzime dostosowane do siedliska. - Ograniczanie procesu eutrofizacji wód. - Ochrona ekosystemów leśnych przed inwazją szkodliwych owadów i grzybowych chorób infekcyjnych czy szkodami abiotycznymi o charakterze klęskowym.	działań.	bytownia i migracji zwierząt.	

Kod krajobrazu	18-513.65-40				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. - Prowadzenie działalności	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. - Ograniczanie presji	-

ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów	inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarza ekologicznych.		objętych ochroną. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych.	

zabytkowych. • Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności.					

Kod krajobrazu	18-522.11-07				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi. • Ograniczanie antropogenicznych zanieczyszczeń wód.	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych.	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy	-

publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. "uchwał krajobrazowych". • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych.	wpływu inwestycji na krajobraz. • Przeciwdziałanie fragmentacji środowiska poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik łączących niekorzystny efekt barier ekologicznych.		• Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych. • Dla szlaków komunikacyjnych negatywnie wpływającej na drożność korytarza ekologicznego przywrócenie drożności poprzez realizację przejść dla zwierząt w miejscach, w których stwierdzono szlaki migracyjne zwierząt.	

- Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.					

Kod krajobrazu	18-522.11-16				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne	Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji	-

• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ograniczanie zainwestowania terenów	seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych. • Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz.	agrotechnicznymi.	oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach	zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. • Dla szlaków komunikacyjnych negatywnie wpływającej na drożność korytarza ekologicznego przywrócenie drożności przejść dla zwierząt w miejscach, w których stwierdzono szlaki migracyjne zwierząt.	

zagrożonych powodzą. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. - Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności. - Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej.			planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.		

Kod krajobrazu	18-522.11-17				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	-

- Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. - Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. - Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. - Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności.	z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych. Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz.		objętych ochroną. - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. - Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo.	

- Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej.					

Kod krajobrazu	18-522.11-21				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do	Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt.	-

zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. "uchwał krajobrazowych". • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych.	śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz.	• Ograniczanie antropogenicznych zanieczyszczeń wód.	obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form.	• Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

• Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.					

Kod krajobrazu	18-522.11-23				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	-

- Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. - Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. - Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwanego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. - Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności. - Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez	ekologicznych.		objętych ochroną. - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. - Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	- Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. - Wprowadzanie zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych dla środowiska i wpływających negatywnie na krajobraz. - Dla szlaków komunikacyjnych negatywnie wpływającej na drożność korytarza ekologicznego przywrócenie drożności poprzez realizację przejść dla zwierząt w miejscach, w których stwierdzono szlaki migracyjne zwierząt.	

przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych. • Przeciwdziałanie uciążliwości zapachowej. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.					

Kod krajobrazu	18-522.11-34				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego.	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych.	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu	-

• Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej.	• Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych. • Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz.		osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Dla szlaków komunikacyjnych negatywnie wpływającej na drożność korytarza ekologicznego przywrócenie drożności poprzez realizację przejść dla zwierząt w miejscach, w których stwierdzono szlaki migracyjne zwierząt.	

Kod krajobrazu	18-522.11-53				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	-

• Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwanego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych. • Prowadzenie działań umożliwiających	z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.		objętych ochroną. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	• Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo.	

ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności.					

Kod krajobrazu	18-522.11-58				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz.	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie	-

estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji.	• Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.		niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo.	

- Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych. - Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności.					

Kod krajobrazu	18-513.65-09				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych.	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu	-

• Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych	• Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk. • Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych.		osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form.	ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych. • Dla szlaków komunikacyjnych negatywnie wpływającej na drożność korytarza ekologicznego przywrócenie drożności poprzez realizację przejść dla zwierząt w miejscach, w których stwierdzono szlaki migracyjne zwierząt. • W celu ochrony układów przestrzennych zaleca się określenie odpowiedniego	

• zbiorowisk nieleśnych. • Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności.				przeznaczenia i sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	

Kod krajobrazu	18-513.65-21				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy.	• Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. • Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem	• Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych.	• Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy	-

• Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań	wpływu inwestycji na krajobraz. • Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk. • Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych.		• Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

hałasu na środowisko.					

Kod krajobrazu	18-513.65-25				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na	-

• Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko.	rolniczo, w tym łąk i pastwisk.		i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • W celu ochrony układów przestrzennych zaleca się określenie odpowiedniego przeznaczenia i sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Kod krajobrazu	18-513.65-28				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk.	- Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi. - Ograniczanie zanieczyszczeń spływających z pól uprawnych.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	-

• Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Racjonalne zarządzanie wodą oraz ochrona jej zasobów.			objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	• Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Kod krajobrazu	18-513.65-32				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk.	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	-

• Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.			objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	• Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Kod krajobrazu	18-513.65-45				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk. - Utrzymanie naturalnych	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.	-

- Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. - Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości	terenów zalewowych.		objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. - Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-ląkowymi. - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	- Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. - W celu ochrony układów przestrzennych zaleca się określenie odpowiedniego przeznaczenia i sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

krajobrazu.					

Kod krajobrazu	18-522.11-19				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Utrzymanie charakteru krajobrazu	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych	- Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami leżącymi w zasięgu oddziaływania dominant wysokościowych, w celu ograniczenia ich niekorzystnego wpływu, w tym na krajobraz.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów	- Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na	-

rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. - Realizacja zadań ochronnych na obszarach rezerwatów przyrody Buczyzna w Wańkowej i Cisy w Serednicy. - Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Ograniczenie lokalizowania obiektów, stanowiących zagrożenie dla środowiska w przypadku wystąpienia podtopień lub	rolniczo, w tym łąk i pastwisk. - Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych. - Odpowiednie gospodarowanie gruntami zapobiegające erozji gleb.		i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. - Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. - Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. - Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego. - Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form.	zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. - Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. - Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - W celu ochrony układów przestrzennych zaleca się określenie odpowiedniego przeznaczenia i sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	

powodzi na skutek zniszczenia obwałowań. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji.					

Kod krajobrazu	18-522.11-26				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie i ochrona	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne	Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji	-

• Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Prowadzenie działań umożliwiających ekspozycję obiektów zabytkowych i ich	seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk.	agrotechnicznymi.	oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach	zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • W celu ochrony układów przestrzennych zaleca się określenie odpowiedniego przeznaczenia i sposobu użytkowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. • Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej	

otoczenia, w tym przeciwdziałanie niekontrolowanemu rozrostowi roślinności. - Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. - Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji.			planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza ekologicznego.	z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

Kod krajobrazu	18-522.11-40				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad	- Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Zachowanie	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony,	Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla	-

zrównoważonego rozwoju. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych	i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk.	objęte zabiegami agrotechnicznymi.	minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych pełnionej przez krajobraz funkcji korytarza	bytowania i migracji zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód. • Ograniczanie presji zabudowy na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. • Prowadzenie działalności inwestycyjnej z zachowaniem drożności korytarzy ekologicznych.	

i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.			ekologicznego.		

Kod krajobrazu	18-513.65-29				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa	- Zachowanie/ utrzymanie obecnego krajobrazu. - Prowadzenie upraw w dobrej kulturze rolnej. - Utrzymanie istniejących gruntów uprawianych rolniczo, w tym łąk i pastwisk	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych.	- Utrzymanie systemów przyrodniczych o charakterze naturalnym lub półnaturalnym, pełniących istotne funkcje. - Przeciwdziałanie suszy na obszarach rolniczych poprzez stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub	-

przyrodniczego i kulturowego. Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko.				spowolnienie odpływu wód. - Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Utrzymanie funkcji korytarza ekologicznego pełnionej przez krajobraz w celu ochrony gatunków związanych z ekosystemami leśnymi i leśno-łąkowymi. - Stosowanie rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Wprowadzanie zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych dla środowiska i wpływających negatywnie na krajobraz.	

Kod krajobrazu	18-522.11-65				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Utrzymanie dotychczasowego charakteru krajobrazu z wykorzystaniem istniejących układów zieleni i wód. • Rozwój obszarów zurbanizowanych uwzględniający potrzeby i możliwości jednostki osadniczej. • Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. "uchwał krajobrazowych". • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, m.in. poprzez kultywowanie oraz	• Zagospodarowanie terenu z dużym udziałem różnorodności zieleni. • Ochrona terenów otwartych w celu zachowania bioróżnorodności, zdolności retencyjnych i pozostałych ekologicznych funkcji obszarów. • Wykorzystanie i zwiększanie lokalnego potencjału do świadczenia usług ekosystemowych.	-	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji,	• Utrzymanie zróżnicowania ekologicznego krajobrazu. • Ochrona lokalnych powiązań przyrodniczych na obszarze zabudowanym z systemem ekologicznym o znaczeniu ponadlokalnym. • Możliwość stosowania rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów	-

organizowanie wydarzeń promujących tradycyjne zwyczaje. - Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. - Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią.	- Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. - Utrzymanie naturalnych terenów zalewowych.		wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	krajobrazowych.	

Kod krajobrazu	18-522.11-50				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
• Utrzymanie dotychczasowego charakteru krajobrazu z wykorzystaniem istniejących układów zieleni, ogrodów przydomowych, zieleni towarzyszącej i wód. • Rozwój obszarów zurbanizowanych uwzględniający potrzeby i możliwości jednostki osadniczej. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Kształtowanie zabudowy w sposób harmonizujący ze środowiskiem przyrodniczym. • Zachowanie spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej krajobrazu. • Ochrona i kształtowanie krajobrazu, m.in.	• Zagospodarowanie terenu z dużym udziałem różnorodności zieleni. • Wykorzystanie i zwiększanie lokalnego potencjału do świadczenia usług ekosystemowych. • Rozwój odnawialnych źródeł energii z uwzględnieniem wpływu inwestycji na krajobraz. • Wykorzystanie i zwiększanie lokalnego potencjału do	-	• Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków	• Utrzymanie mało przekształconych antropogenicznie siedlisk przyrodniczych w celu zachowania różnorodności biologicznej. • Rozwój mikro- i małej retencji wodnej poprzez m.in. zatrzymanie wód opadowych. • Ochrona lokalnych powiązań przyrodniczych na obszarze zabudowanym z systemem	-

poprzez: – przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. "uchwał krajobrazowych" – wprowadzanie nowej zabudowy w sposób nawiązujący do istniejących obiektów i obszarów zabytkowych. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, m.in. poprzez kultywowanie oraz organizowanie wydarzeń promujących tradycyjne zwyczaje. • Ochrona i kształtowanie tradycyjnego krajobrazu w celu zachowania historycznie wykształconej lokalnej formy architektonicznej zabudowy. • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów	świadczenia usług ekosystemowych.		oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań.	ekologicznym o znaczeniu ponadlokalnym.	

rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. - Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.					

Kod krajobrazu	18-522.11-37				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Ochrona terenów otwartych przed	Utrzymanie, kształtowanie i tworzenie terenów ogólnodostępnej zieleni oraz ochrona wód z	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do	- Zachowanie obszarów pełniących funkcje przyrodnicze w mieście. - Utrzymanie	-

rozpraszaniem zabudowy. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Ochrona i kształtowanie krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii, z uwzględnieniem obiektów i obszarów zabytkowych, a także kształtowanie estetyki przestrzeni, w tym poprzez realizację zapisów tzw. "uchwały krajobrazowej". • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Zachowanie drożności terenów dolinnych sprzyjających wymianie powietrza.	obudową biologiczną. • Gospodarowanie terenem z uwzględnieniem przestrzeni życiowej organizmów synantropijnych. • Zachowanie, przywracanie, ochrona i ekspozycja cennego układu kompozycyjnego, w tym osi i ciągów widokowych, punktów widokowych i panoramicznych oraz dominant, szpalerów i alei. • Zachowanie oraz uzupełnianie zieleni izolacyjnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych.		obiektów i obszarów podlegających ochronie. • Zachowanie prawnych form ochrony zabytków oraz ustanawianie nowych form. • Integracja działań podejmowanych przez różne instytucje odpowiedzialne za ochronę przyrody, zabytków oraz planowanie przestrzenne, oparta na współpracy, komunikacji, wymianie informacji i wiedzy oraz monitoringu wypracowanych wspólnie działań. • Monitoring zmian zachodzących w środowisku, w tym poziomu zanieczyszczeń powietrza.	zróżnicowania ekologicznego oraz lokalnych powiązań przyrodniczych. • Zapobieganie nadmiernemu uszczelnianiu powierzchni terenów zurbanizowanych. • Zwiększanie wykorzystania wód opadowych poprzez rozwój mikro- i małej retencji wodnej. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez uporządkowanie elementów kompozycji krajobrazu. • Ochrona obszarów o korzystnych warunkach dla bytowania i migracji zwierząt. • Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. • Stosowanie rozwiązań niwelujących	

				uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych.	

Kod krajobrazu	18-522.11-15				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. - Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. - Prowadzenie racjonalnej gospodarki	Zachowanie/ utrzymanie obecnego krajobrazu.	Konserwacja, naprawa i modernizacja istniejącej infrastruktury, uwzględniająca aspekty ekologiczne, estetyczne i społeczne.	- Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie. - Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych.	- Możliwość stosowania rozwiązań niwelujących uciążliwości akustyczne z poszanowaniem walorów krajobrazowych. - Zachowanie cennych przyrodniczo ekosystemów wodnych, mogących stanowić element lokalnych korytarzy	-

surowcowej. - Realizacja inwestycji celu publicznego wyłącznie z uwzględnieniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych. - Realizacja zadań ochronnych na obszarze rezerwatu przyrody Nad Jeziorem Myczkowieckim. - Użytkowanie terenu w sposób zapewniający zrównoważony rozwój, z zachowaniem wysokich walorów środowiska. - Racjonalne zarządzanie wodą oraz ochrona jej zasobów. - Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom stosunków wodnych. - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.				ekologicznych.	

Kod krajobrazu	18-522.11-69				
Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu	Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:				Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony
	1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej	2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej	3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych	
- Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. - Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.	- Zachowanie i ochrona seminaturalnych siedlisk śródpolnych oraz trwałych użytków zielonych. - Zagospodarowanie terenu z dużym udziałem różnorodności zieleni.	Umożliwienie naturalnej sukcesji ekologicznej na tereny porolne, nie objęte zabiegami agrotechnicznymi.	- Podejmowanie działań dla osiągnięcia celów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. - Prowadzenie wszelkiej działalności w sposób zrównoważony, minimalizujący negatywne oddziaływania w stosunku do obiektów i obszarów podlegających ochronie.	- Zachowanie powiązań między istniejącymi siedliskami w celu ochrony bioróżnorodności. - Wprowadzanie zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych dla środowiska i wpływających negatywnie na krajobraz.	-

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym rekomendacji i wniosków zawartych w Audycie krajobrazowym oraz krajobrazów priorytetowych

Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym zostały uwzględnione poprzez:

1. wyznaczenie stref otwartych znajdujących się w formach ochrony przyrody, w tym objęcie większych kompleksów leśnych i zadrzewień. W strefach tych jako profil dodatkowy ustalono możliwość realizacji wyłącznie terenu zieleni urządzonej za wyjątkiem stref otwartych znajdujących się w granicach rezerwatów przyrody. W strefach otwartych w granicach rezerwatów przyrody nie określono żadnego profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref otwartych ogranicza zmianę przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, umożliwia ochronę walorów krajobrazowych z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju oraz utrzymanie szlaków migracyjnych zwierząt;
2. wyznaczenie stref otwartych w granicy istniejących rezerwatów przyrody, w których nie ustalono żadnego profilu dodatkowego co umożliwia realizację zadań ochronnych na obszarze rezerwatów przyrody;
3. wyznaczenie stref usługowych oraz zieleni i rekreacji w celu umożliwienia rozwoju turystyki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i walorów krajobrazowych i kulturowych gminy;
4. wyznaczenie stref górnictwa wyłącznie na terenie kopalni gazu i ropy naftowej, w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania. Złóża gazu i ropy naftowej, które ze względu na charakter wydobywania, w większości znajdują się w strefie otwartej;
5. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając istniejącą zabudowę, układ komunikacyjny i infrastrukturę techniczną, tworząc zwarte kompleksy zabudowy, pozostawiając w rozproszeniu jedynie istniejącą zabudowę, a tym samym ograniczając presję urbanizacyjną na obszary cenne przyrodniczo oraz ograniczając konieczność zmiany przeznaczenia gruntów rolnych klasy I-III, gruntów leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
6. wyznaczenie stref planistycznych, w których zlokalizowane są obiekty zabytkowe, zgodnie z ich obecnym sposobem zagospodarowania, co umożliwi na etapie sporządzania miejscowych planów bądź decyzji o warunkach zabudowy ochronę ich wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych;
7. wyznaczenie stref otwartych w obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i zagrożonych osuwiskami z wyłączeniem terenów już zainwestowanych, wskazanych do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub stref w których profile funkcjonalne nie dopuszczają lokalizacji budynków;
8. określenie gminnych standardów urbanistycznych oraz profili dodatkowych, które umożliwią realizację inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturowych;
9. określenie gminnych standardów urbanistycznych, które umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartej charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu, województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Miejską w Ustrzykach Dolnych na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania MPZP oraz wydawania WZ.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszar zabudowy śródmiejskiej.

Zapisy planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono

z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

7 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Ustrzyki Dolne położona jest w powiecie bieszczadzkim, w województwie podkarpackim. Najbliższym większym ośrodkiem miejskim jest Sanok, położony około 30 km w kierunku północno-zachodnim od miasta Ustrzyki Dolne. Gmina sąsiaduje od północy z gminami: Fredropol i Bircza, od zachodu z gminami: Tyrawa Wołoska, Olszanica i Solina, od południa z gminą Czarna, natomiast od wschodu graniczy z Ukrainą. Zajmuje obszar o powierzchni 462,00 km² i obwodzie granic 147,3 km. Gmina składa się z 40 obrębów ewidencyjnych.

Rysunek 3. Położenie gminy Ustrzyki Dolne względem podziału administracyjnego

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGIK – państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju

Bogactwem gminy są regłowe lasy bukowe i bukowo-jodłowe cechujące się wysokim stopniem naturalności, a w części pogórza wielogatunkowe lasy liściaste i łęgowe oraz naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne, które łącznie stanowią siedliska i miejsce życia wielu cennych gatunków prawnie chronionych. Walorem przyrodniczym jest także urozmaicony krajobraz pogórzy i gór oraz budowa geologiczna Karpat fliszowych. O wartości przyrodniczej Ustrzyk Dolnych świadczy objęcie wielkopowierzchniowymi formami ochrony przyrody 100% powierzchni gminy.

Gmina składa się z 27 sołectw: Bandrów Narodowy, Brelików – Leszczowate, Brzegi Dolne, Dźwiniacz Dolny, Hoszowczyk, Hoszów, Jałowe, Jureczkowa, Krościenko, Lisowate, Łobozew Dolny, Łobozew Górny, Łodyna, Moczary, Nowosielce Kozickie, Ropienka, Równia, Serednica – Wola Romanowa, Stańkowa, Teleśnica, Trzaniec, Ustjanowa Dolna, Ustjanowa Górna, Wojtkowa, Wojtkówka, Zadwórze, Zawadka.

Gminę miejsko-wiejską Ustrzyki Dolne zamieszkuje łącznie 16 124 osób (GUS, stan na 2024 r.).

Przez gminę Ustrzyki Dolne przebiega droga krajowa Sanok – Krościenko (DK84), droga wojewódzka nr 896 łącząca drogę krajową nr 84 z drogą wojewódzką nr 897 w Ustrzykach Górnych oraz droga wojewódzka nr 890 prowadząca z Kuźminy do Krościenka.

8 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego

8.1 Położenie geograficzne i geomorfologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski gmina Ustrzyki Dolne zlokalizowana jest w obrębie następujących jednostek:

- Prowincja: Karpaty Wschodnie z Podkarpaciem Wschodnim (52);
 - Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Wschodnie (Beskidy Wschodnie) (522);
 - Makroregion: Beskidy Lesiste (522.1);
 - Mezo-region: Góry Sanocko-Turczańskie (522.11);
- Prowincja: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51);
 - Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513);
 - Makroregion: Pogórze Środkowobeskidzkie (513.6);
 - Mezo-region: Pogórze Przemyskie (513.65).

Obszar Ustrzyk Dolnych zlokalizowany jest, zgodnie z podziałem geomorfologicznym, w obrębie Wschodnich Karpat Polskich. Cechą charakterystyczną Karpat Wschodnich jest występowanie rusztowego układu pasm o przebiegu NW-SE, których osie w większości odpowiadają osiom antyklin, przeciętych licznymi poprzecznymi przełomami rzecznyymi. Deniwelacje w granicach gminy sięgają 700 m, najniższy punkt zlokalizowany jest w części północno-wschodniej, w obrębie doliny Wiaru, najwyższy to wierzchołek pasma Żuków w południowo-wschodnim krańcu gminy.

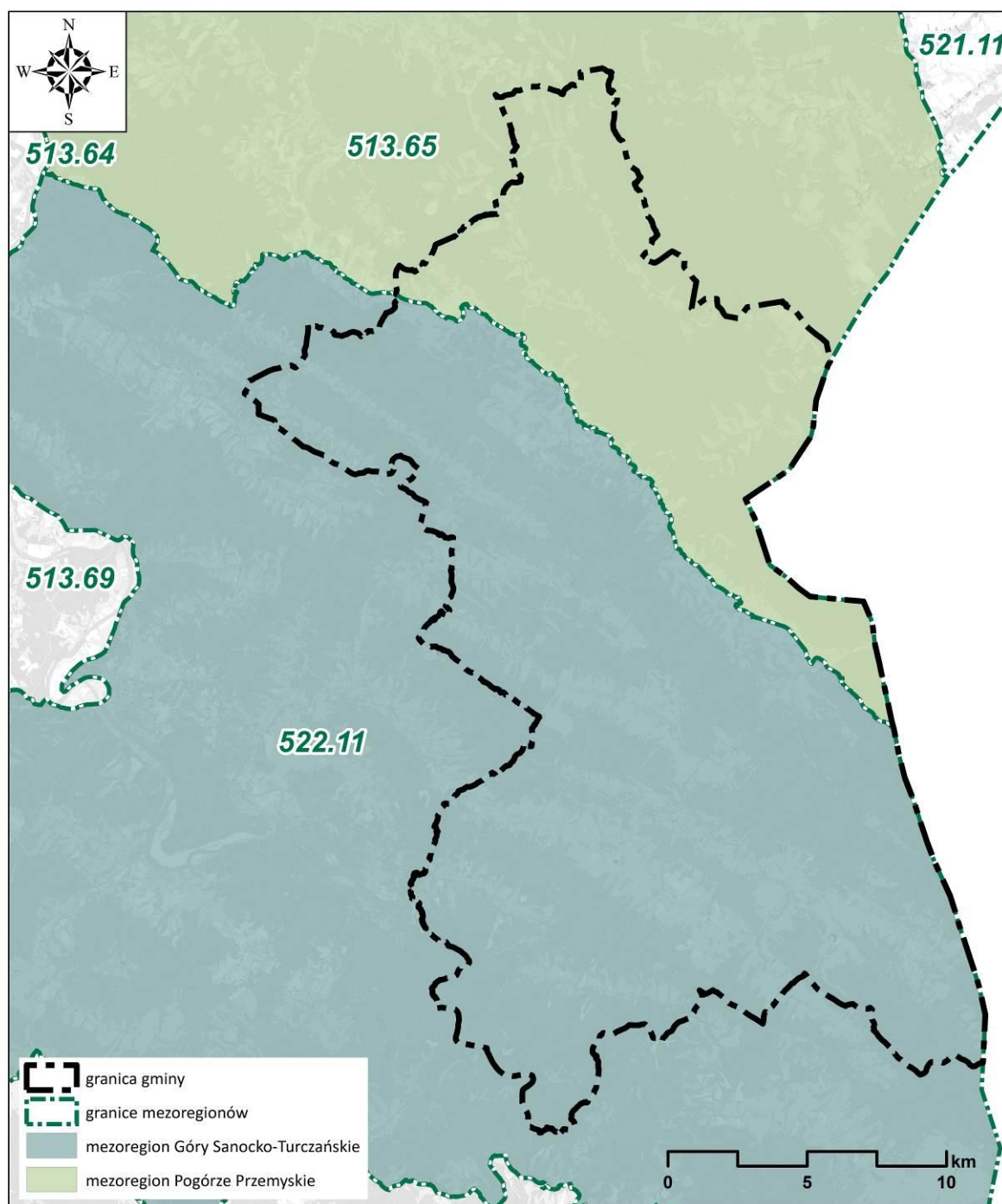
Przeważająca część gminy położona jest w granicach mezo-regionu Góry Sanocko-Turczańskie (522.11), w których grzbiety o regularnym, równoległym układzie oddzielają doliny środkowego Sanu i Stryja, przechodzą na wschodzie w tzw. Beskidy Brzeżne. Układ rusztowy górotworu przecinają równoległe do osi grzbietów szerokie doliny rzek i potoków. Odmienny charakter mają doliny poprzeczne, są one wąskie i krótkie. W północnej części Gór Sanocko-Turczańskich znajduje się podwójne pasmo Gór Słonnych, których zasoby przyrodnicze i krajobrazowe objęto ochroną prawną. Północny fragment Gór Sanocko-Turczańskich przechodzi w Pogórze Przemyskie obejmujące północną część gminy i stanowiące część zewnętrzną Karpat. Grzbiety

stoków pogórza są bardziej łagodne, wysokości względne w tym regionie wynoszą do 300 m.

Północno-wschodnia część gminy przynależy do mezoregionu Pogórze Przemyskie (513.65), którego rzeźbę cechuje rusztowy układ grzbietów i kratowy sieci rzecznej, z dużym udziałem dolin wciosowych.

Rysunek 4. Podział gminy Ustrzyki Dolne na mezoregiony

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG: Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018)

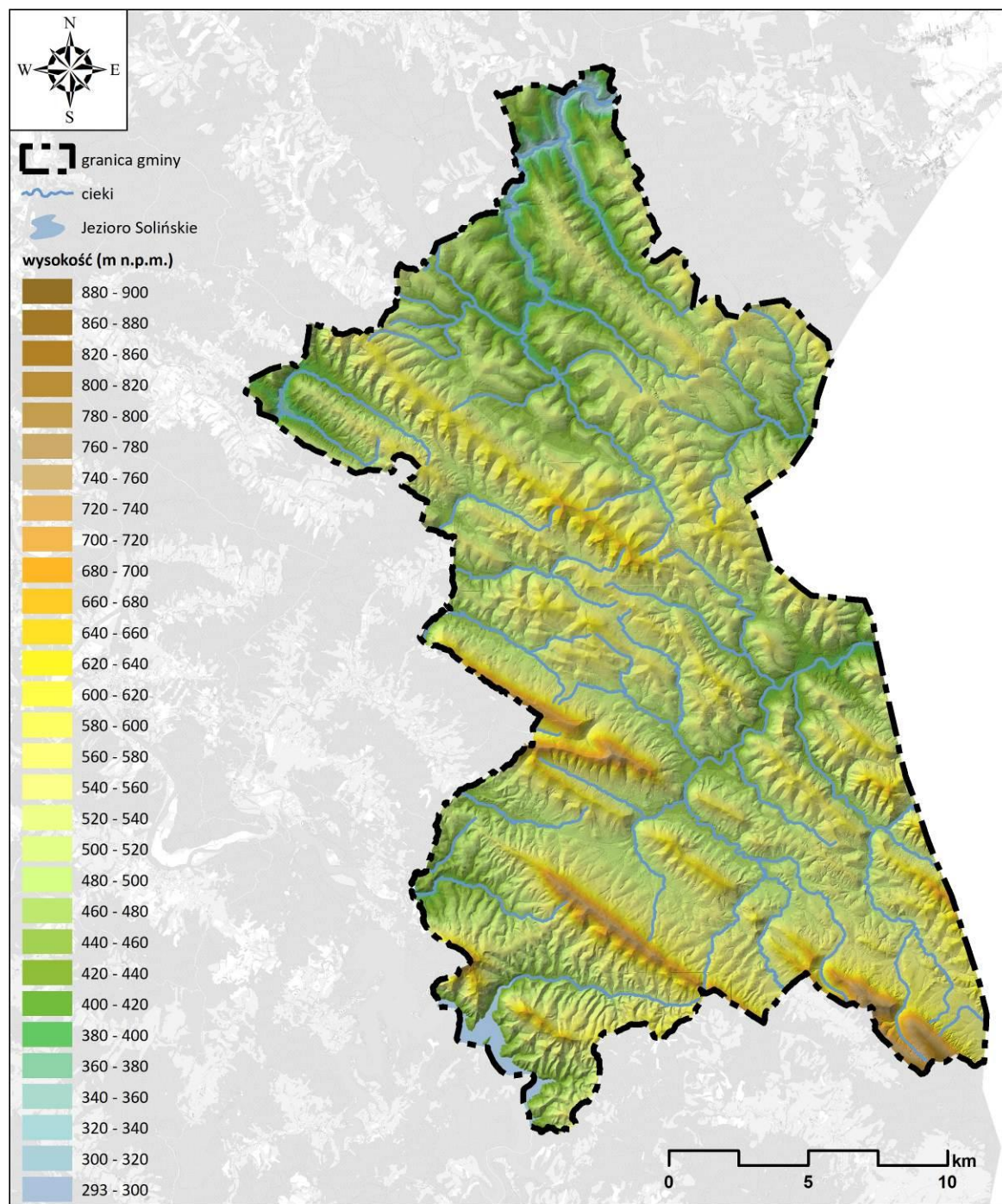

W rzeźbie terenu licznie występują powierzchnie zrównania, wśród których można wyodrębnić spłaszczenia: w obrębie dolin rzecznych, na stokach ponad dnami dolin oraz w obrębie wierzchołn. Spłaszczenia poziome dolinowe powstały jako efekt wietrzenia, co przyczyniło się do stopniowego cofania

stoków, spłukiwania zwietrzliny i jej gromadzenia u ich podnóży. Zrównania charakteryzują się lekko wklęsłym profilem i niewielkim kątem nachylenia w kierunku doliny. Geneza powierzchni zrównań w obrębie wierzchowin (typu pogórskiego) wynika z oddziaływania przemienne klimatu wilgotnego oraz półsuchego oddziałującego na górotwór po sfałdowaniu i wydźwignięciu.

Rysunek 5. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie NMT, GUGiK

8.2 Budowa geologiczna

Budowa geologiczna Ustrzyk Dolnych jest typowa dla Karpat Wschodnich, występują tu naprzemianległe łupki, piaskowce i margle określane mianem fliszu. Są to serie skał o różnej miąższości powstałe na skutek osadzania materiału na dnie Oceanu Tetydy. Za kształt rzeźby odpowiadają oligoceńskie i miocenne ruchy górotwórcze, które przyczyniły się do pchnięcia i nasunięcia na siebie serii osadowych w formie płaszczowin (w granicach Ustrzyk Dolnych wyróżnia się płaszczowiny skolską i śląską). Wypiętrzenie powstałych fałdów (w postaci synklin, antyklin) zakończyło się pod koniec miocenu. Z tym okresem wiąże się powstanie powszechnie występujących powierzchni zrównań ponad dnami dolin.

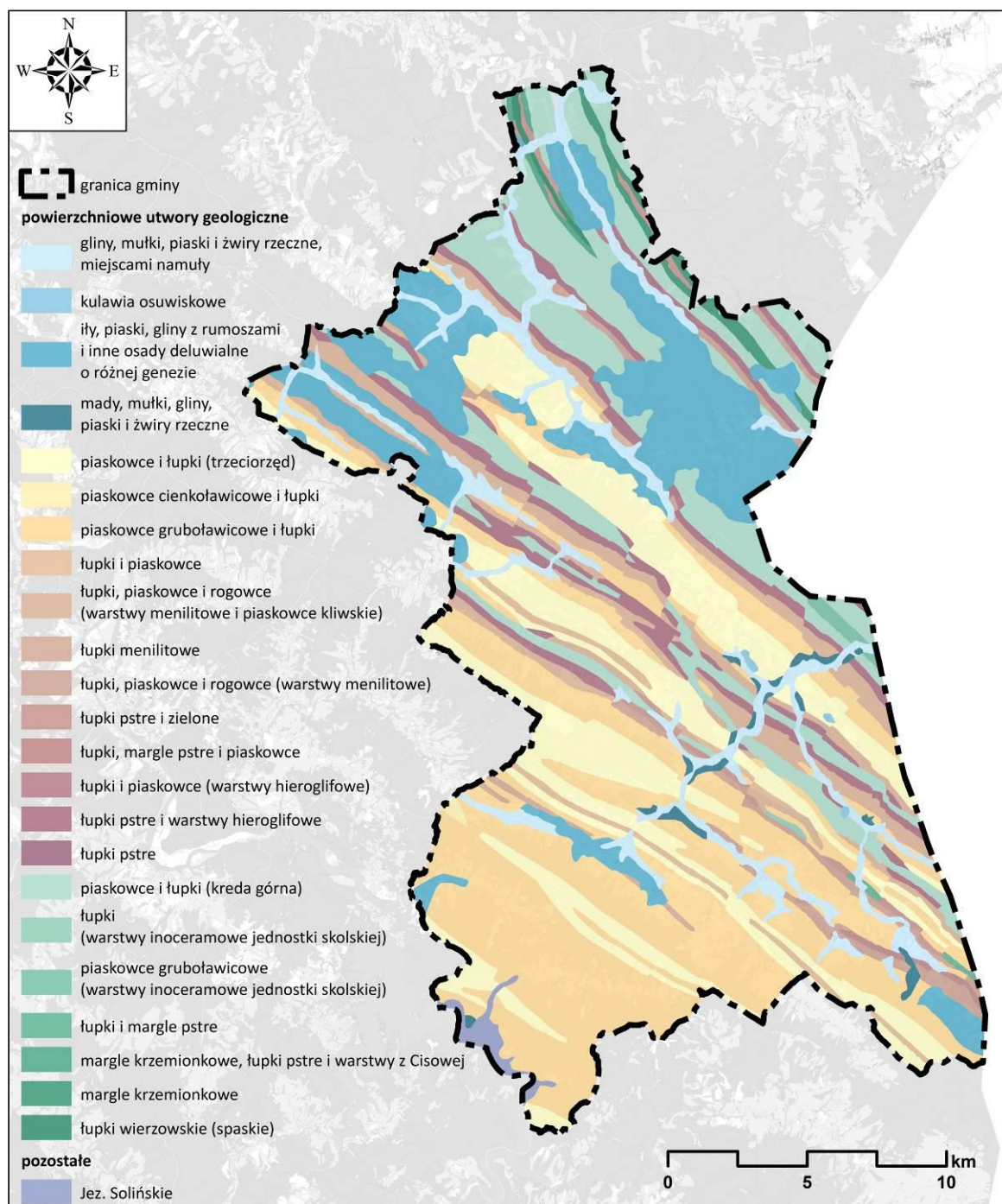
Najstarsze utwory, powstałe w kredzie górnej obejmują północny i północno-wschodni fragment Ustrzyk Dolnych. Centralna i południowa część gminy położona jest w obrębie płaszczowiny zbudowanej z piaskowców i łupków paleogenu. Wskutek ruchów górotwórczych nastąpiło nasunięcie bloków piaskowców przyczyniając się do silnego fałdowania utworów łupkowych oraz powstania linii poprzecznych i podłużnych uskoku tworzących układ dzisiejszych dolin.

Współcześnie część tych utworów w części centralnej i północnej gminy, pokrywa warstwa zwietrzliny ilasto-piaszczysto-gliniastej. Pokrywy zwietrzelinowe cechuje zróżnicowana budowa, zmienna zależna od skały macierzystej, z której powstały. Osady deluwialne zbudowane z gruzu piaskowcowego tkwiące w materiale gliniasto-piaszczystym powstały na obszarach zbudowanych z piaskowców. Zwietrzliny wykształcone w postaci pylastych glin ciężkich, będących bardziej podatne na procesy osuwiskowe, pokrywają serie łupkowo-piaskowcowe. Znaczne powierzchnie osadów deluwialnych, w formie zwietrzelin, pokrywają szczególnie północną i centralną część gminy.

Wśród młodszych, czwartorzędowych utworów wyróżnić można mady, mułki, gliny, piaski i żwiry rzeczne występujące wzdłuż wszystkich dolin, budujące najniższe poziomy tarasowe. W wielu miejscach na tarasach rzecznych oraz w obniżeniach podstokowych o utrudnionym odpływie wód wykształciły się torfy.

Rysunek 6. Budowa geologiczna gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy Geologicznej Polski w skali 1:200 000

8.3 Złoża kopalin

Na terenie gminy występują trzy złoża ropy naftowej oraz jedno złożo piaskowców.

Złoża ropy naftowej zlokalizowane są w centralnej części gminy w obrębie warstw eocenu i oligocenu fałdu Wańkowej-Łodyny-Brzegów. Największym jest udokumentowane złożo ropy naftowej „Wańkowa” (NR 4868) zlokalizowane między miejscowościami Stańkowa i Leszczowate. Wydobyciu ropy naftowej towarzyszy wydobycie gazu ziemnego. Powierzchnia złoża wynosi 104,4 ha. Jest to złożo zagospodarowane,

wydobywanie odbywa się na podstawie koncesji nr 207/94 wydanej przez Ministra Środowiska dn. 26.08.1994 r. (termin ważności koncesji to 31.12.2037 r.). Średnia miąższość złoża wynosi 80 m. Poziom roponośny złoża tworzą piaskowce o miąższości 200 m znajdujące się w łupkach bitumicznych (oligocen). Złoże „Wańkowa” dawniej było jednym z największych w polskiej części Karpat, jednak ówczesne jego zasoby są niewielkie. Ze względu na niewielką skalę eksploatacji złożo uznano za mało konfliktowe, pomimo lokalizacji w granicach Parku Krajobrazowego Gór Słonnych.

W centralnej części gminy znajduje się udokumentowane i zagospodarowane złożo ropy naftowej „Łodyna” (NR 4788) wraz z towarzyszącym jej gazem ziemnym. Podstawą wydobywania jest koncesja nr 81/93 wydana dn. 27.05.1993 r. przez Ministra Środowiska, obowiązująca do 31.12.2037 r. Złoże obejmuje dwa elementy: Łodyna Stara (w obrębie warstw eocenu) oraz Łodyna Nowa (w obrębie warstw oligocenu) o całkowitej powierzchni 16,6 ha. Złoże „Łodyna” tworzy sześć poziomów ropo- i gazonośnych położonych na głębokości od 386 do 667 metrów. Gaz ziemny towarzyszący ropie naftowej cechuje wysoka wartość opałowa.

Na południowy wschód od złoża „Łodyna” znajduje się złożo ropy naftowej „Brzegi Dolne” (NR 4830). Jest ono zagospodarowane, o powierzchni całkowitej 3,02 ha. Wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego odbywa się na podstawie koncesji nr 80/93 wydanej przez Ministra Środowiska dn. 27.05.1993 r. (termin ważności koncesji to: 27.05.2043 r.). W granicach złoża wyróżniono dwa horyzonty roponośne znajdujące się na głębokości od 347 do 417 m.

W granicach gminy udokumentowano jedno złożo piaskowców „Ustianowa” (KD 934) o powierzchni 13,77 ha. Złoże obejmuje północno-zachodni stok Wzgórza Żuków. Miąższość złoża wynosi od 5 do 78 m. Zgodnie z dokumentacją geologiczną zasoby mogą zostać zastosowane do produkcji kruszyw łamanych, drogowych i budowlanych.

Tabela 3. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r., PIG Warszawa 2025

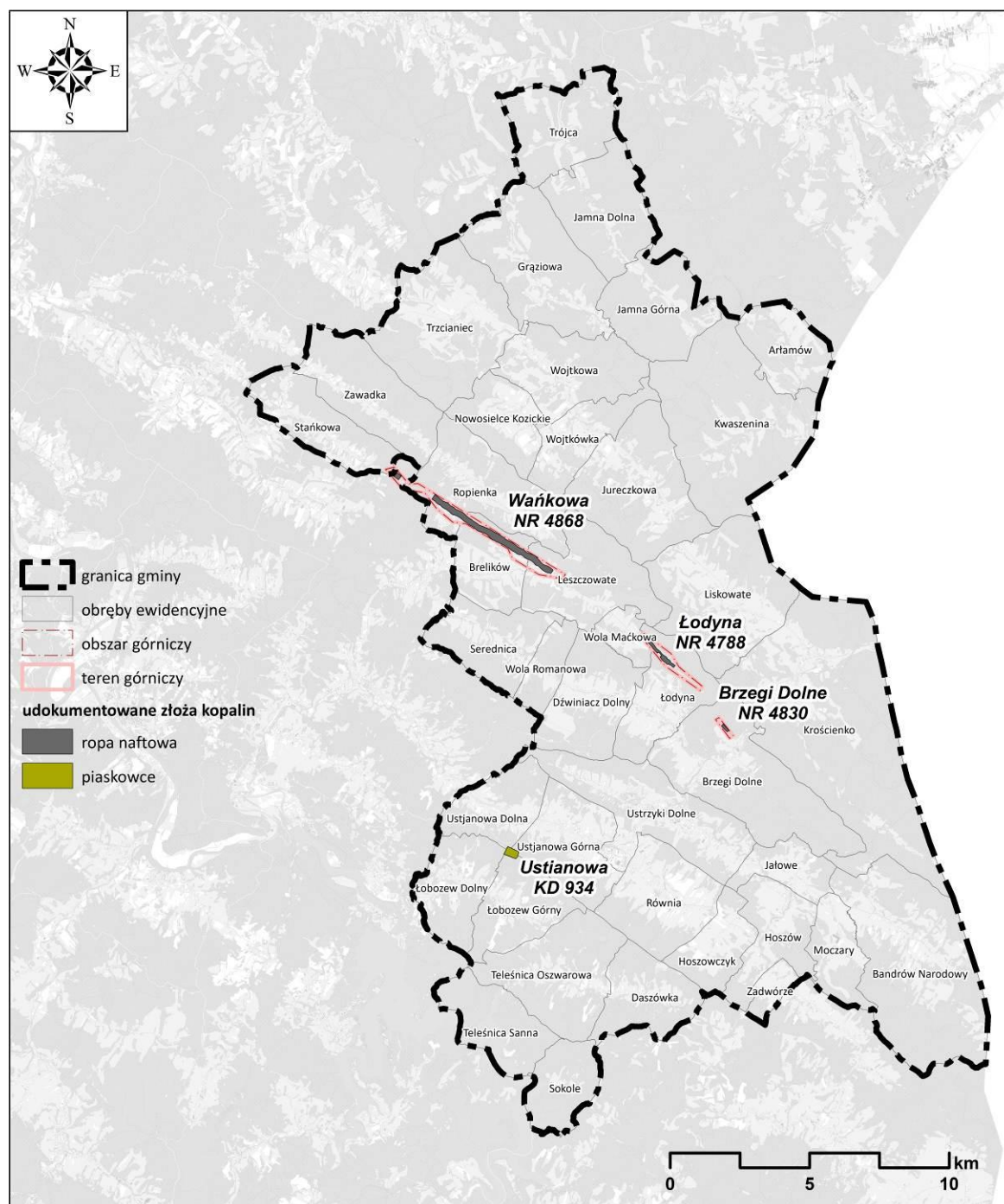
nazwa / nr MIDAS	rodzaj kopaliny	stan zagospodarowania złoża	zasoby (tys. t)		wydobywanie (tys. t)
			wydobywalne bilansowe	przemysłowe	
Łodyna NR 4788	ropa naftowa	E	21.98	15.71	1.29
	gaz ziemny		49.70	4.99	0.42
Brzegi Dolne NR 4830	ropa naftowa	E	1.19	1.16	0.07
Wańkowa NR 4868	ropa naftowa	E	59.05	35.68	2.76
	gaz ziemny		3.95	1.73	0.15
Ustianowa KD 934	piaskowce	P	11 390	-	-

Objaśnienia: Stan zagospodarowania złoża: E – złożo eksploatowane; P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie (w kat. C₂ + D, a w przypadku ropy i gazu – w kat. C)

W granicach gminy wyznaczono obszary i tereny górnicze „Wańkowa-1”, „Łodyna” oraz „Brzegi Dolne-1”.

Rysunek 7. Złoże kopalin, obszary i tereny górnicze na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych PIG-PIB: Surowce – złoża kopalin, obszary górnicze, tereny górnicze

Ze względu na uwarunkowania geologiczne, rejon Karpat wzbudza zainteresowanie inwestorów chcących podjąć działalności polegającą na wydobywaniu kopalin ze złóż. Aktualnie¹⁷ udzielono następujących koncesji obejmujących obszar gminy Ustrzyki Dolne:

¹⁷ źródło: <https://bip.mos.gov.pl/koncesje-geologiczne/mapy-koncesji-na-poszukiwanie-rozpoznawanie-i-wydobywanie-kopalin-ze-zloz-pliki-jpeg-i-shapefile/rok-2025/szczegoly/news/styczen-12/>

- Orlen S.A. na poszukiwanie i rozpoznawanie oraz wydobywanie węglowodorów (wg stanu na styczeń 2025 r.):
 - nr koncesji: 16/2014/Ł, 20/97/Ł, 19/2014/Ł;
- Orlen S.A. na poszukiwanie i rozpoznawanie węglowodorów (wg stanu na styczeń 2025 r.):
 - nr koncesji: 20/2014/p.

Ponadto zatwierdzono dwa projekty robót geologicznych (wg stanu na styczeń 2025 r.), tj.:

- Projekt robót geologicznych na wykonanie otworu badawczo-eksploatacyjnego Arłamów GT-1 dla ujęcia wód geotermalnych dla celów energetycznych w miejscowości Arłamów (decyzja Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 5.09.2024 r., znak: OS-IV.7427.25.2024.WZ);
- Dodatek nr 1 do projektu robót na wykonanie otworu poszukiwawczo-rozpoznawczego wód termalnych GT-1 w miejscowości Ustrzyki Dolne (decyzja Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 25.05.2022 r., znak: OS-IV.7427.17.2022.WZ).

8.4 Warunki hydrologiczne

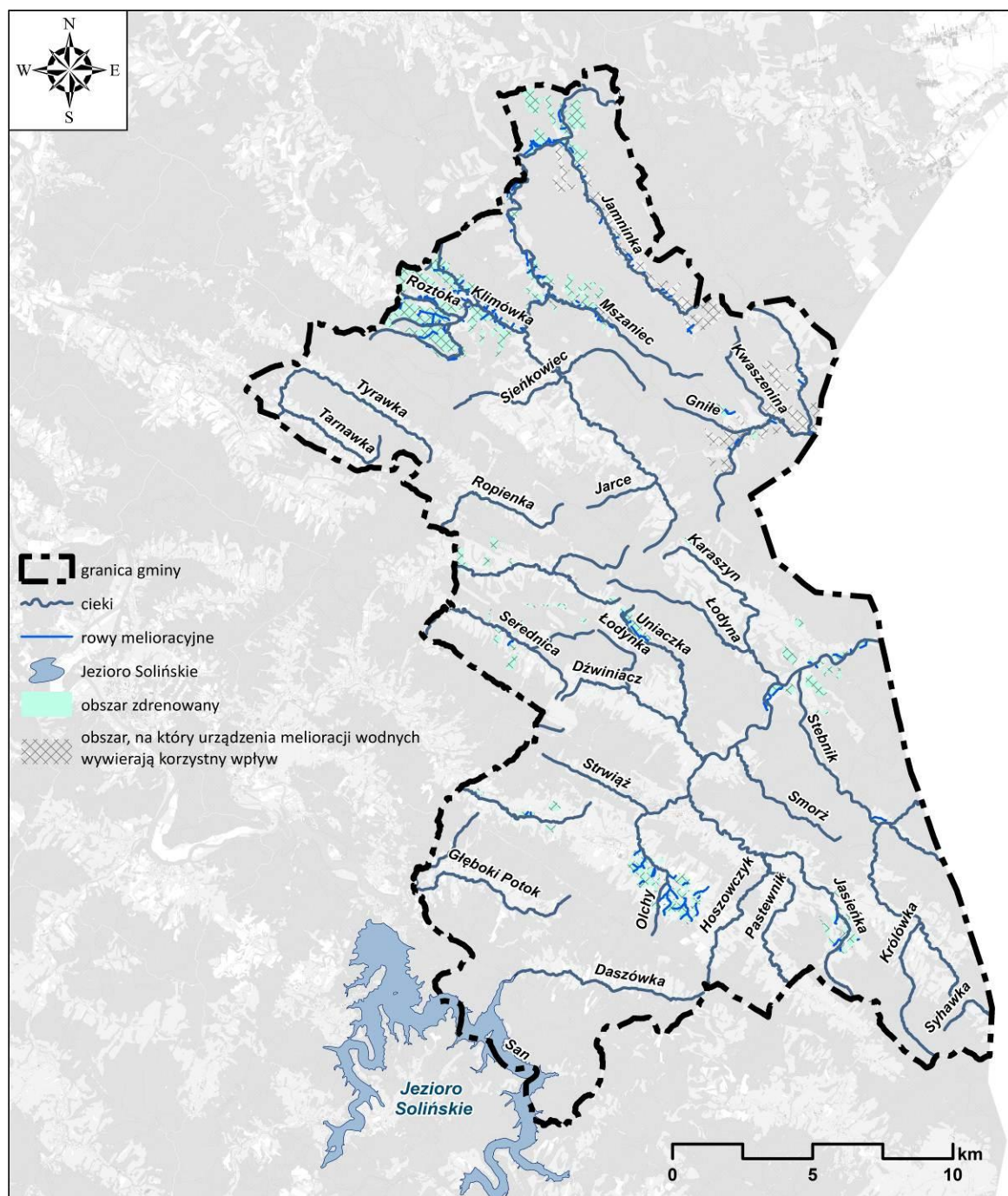
8.4.1 Wody powierzchniowe

Sieć hydrologiczna obszaru gminy Ustrzyki Dolne jest dobrze rozwinięta. Zlokalizowane są tutaj działy wodne drugiego, trzeciego rzędu oraz niższe siódmego, ósmego i dziewiątego rzędu. Przez środek gminy przebiega dział wodny zlewisz Morza Bałtyckiego i Czarnego, do którego płynie Strwiąż, będący dopływem Dniestru. Obszar gminy jest odwadniany przez rzeki: Strwiąż, Wiar, Jasieńka, Łodyna, Królówka. Rzeki gminy mają charakter górskich potoków. Potoki o większych przepływach wykształciły w dnie doliny poziomy terasowe. Są one szczególnie widoczne w dolinach Strwiąża, Równianki i Jasieńki. W dolinach wymienionych cieków wyodrębniono dwie terasy zalewowe. Zajmują one niewielkie fragmenty i z reguły nie stanowią jednolitych, ciągłych form. Terasa nadzalewowa występuje w miejskim odcinku doliny Strwiąża i Jasieńki, wyniesiona jest od 3 do 20 m ponad koryta cieków, jej szerokość dochodzi do 250 m.

Charakterystycznym zjawiskiem dla potoków górskich jest duża nierównomierność przepływów wynikająca m.in. ze zmienności zasilania opadami i warunków terenowych. Intensywne opady przy jednoczesnych znacznych spadkach terenowych potoków stwarzają warunki do szybkiego przepływu wód. Z uwagi na słabo przepuszczalne podłoże spływ odbywa się głównie powierzchniowo, wskutek czego w okresie bez opadów przepływy w potokach są minimalne, natomiast w okresie dużych opadów, tworzą się gwałtowne wezbrania wód. Cieki o większym przepływie pogłębiają wyerodowane głębokie doliny oraz odcinki przełomowe i przyjmują kierunek zgodny z rusztowym układem grzbietów i pasm lub przecinają je poprzecznie. Ważniejszymi zjawiskami jakie zachodzą w wodach powierzchniowych na terenie gminy to obecność źródeł zboczowych i podzboczowych oraz obszarów stale lub okresowo podmokłych w dnach dolin i w obrębie spłaszczeń podstokowych.

Rzeka Strwiąż należy do zlewiska Morza Czarnego, jest ona lewobrzeżnym dopływem Dniestru o długości całkowitej 100,3 km. W granicach miasta Ustrzyki Dolne znajduje się początkowy, źródłowy odcinek rzeki. Decydujący wpływ na jakość wody Strwiąża mają ścieki komunalne z terenu miasta Ustrzyk Dolnych oraz miejscowości położonych wzdłuż jej biegu, rzeka niemalże od początku przepływa przez tereny gęsto zaludnione. Na terenie zlewni rzeki Strwiąż, w rejonie miejscowości Łodyna prowadzona jest eksploatacja złoża ropy naftowej.

Rysunek 8. Wody powierzchniowe, rowy melioracyjne i obszary zdrenowane w gminie Ustrzyki Dolne
 źródło: opracowanie własne na podstawie MPHP i danych Zarządu Zlewni w Przemyślu (warstwy wektorowe)

8.4.2 Obszary gruntów zmeliorowanych

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkodzenia urządzeń wodnych, utrudniania przepływu w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Zgodnie z danymi Zarządu Zlewni w Przemysłu (ewidencja urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów) na terenie gminy Ustrzyki Dolne rowy melioracyjne towarzyszą rzece Wiar, Wyrwa, Strwiąż oraz ich dopływowi. Część terenów gminy, głównie w dolinach rzecznych, została także zmeliorowana przez sieci drenarskie podziemne.

8.5 Wody podziemne

W obrębie gminy Ustrzyki Dolne, wody podziemne występują w następujących poziomach wodonośnych:

- czwartorzędowym, obejmującym fragment doliny Wiaru, dolinę Sanu, fragment doliny Strwiąża;
- czwartorzędowo – kredowym i czwartorzędowo – trzeciorzędowym związanym z aluwiami Strwiąża i stropową partią utworów fliszowych występujących pod nimi;
- trzeciorzędowym i kredowym (fliszowym) związanym z warstwami krośnieńskimi dolnymi i górnymi Karpat Zewnętrznych.

Czwartorzędowy poziom wodonośny

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne czwartorzędowy poziom wodonośny budują głównie osady rzeczne doliny Strwiąża i Wiaru oraz jego dopływy. Ich miąższość z reguły nie przekracza 10,0 m, najczęściej dochodzi do 5,0 m. Poziom wodonośny występuje w osadach żwirowo – piaszczystych, lokalnie zaglinionych. Zasilanie wód podziemnych odbywa się poprzez boczny dopływ z utworów fliszowych oraz bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także infiltrację wód powierzchniowych. Najlepsze warunki do infiltracji występują w obrębie tarasów holocenów Strwiąża, rzeki Wiar i jej dopływu Klunów, czyli tam gdzie występują utwory charakteryzujące się wysoką przepuszczalnością. W związku z brakiem własności retencyjnych w tych utworach, poziom wodonośny w sąsiedztwie rzek jest uzależniony ściśle od jej stanów. Poziom wodonośny występuje na ogół na głębokości do 5 m poniżej powierzchni terenu i jest drenowany przez rzekę Strwiąż i Wiar oraz jej dopływy. Użytkowy poziom wodonośny nie jest ciągły, związane jest to z budową geologiczną, występowaniem łupków, które charakteryzują się bardzo niską klasą przepuszczalności i niskim współczynnikiem filtracji.

Poziom trzeciorzędowy i kredowy (fliszowy)

Poziom trzeciorzędowy zbudowany jest z utworów fliszowych wykształconych w postaci piaskowców średnio i gruboławicowych przekładanych łupkami ilasto – marglistymi oraz piaskowców cienkoławicowych przeławianych pakietami łupkowymi. Poziomy fliszowe są słabo rozpoznane na omawianym terenie, z wyjątkiem Ustrzyk Dolnych. Poziom wodonośny stanowi tu strefa przypowierzchniowa zbudowana ze spękanych piaskowców zawierających wkładki łupków ilasto – marglistych o miąższości do 40 – 80 m. Poziom wodonośny jest drenowany przez rzekę Strwiąż wraz z jej dopływami oraz rzekę Wiar z jej dopływami. Zasilanie fliszowego poziomu wodonośnego odbywa się w drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych na wychodniach spękanych piaskowców, a także poprzez pokrywą zwietrzelinową o miąższości na ogół 1 – 3 m. Zwierciadło wody poziomu fliszowego jest rozczłonkowane, tzn. nie ma charakteru ciągłego.

Największe znaczenie ma poziom górnourajski, reprezentowany przez poziom wodonośny występujący w wapieniach górnourajskiego marmuru. Utworami wodonośnymi są tu wapienie posiadające liczne szczeliny i spękania, którymi krąży woda opadowa.

Zgodnie z arkuszami Mapy Hydrogeologicznej Polski¹⁸ na terenie gminy Ustrzyki Dolne stopień zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych jest średni i wysoki. Wysoki stopień zagrożenia związany jest

¹⁸ Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000 (arkusze: 1042 – Tyrawa Wołoska, 1043 – Rybotycze, 1058 – Lesko, 1059 – Ustrzyki Dolne), PIG-PIB

obecnością ognisk zanieczyszczeń na terenach o niskiej odporności poziomu głównego (warstwy charakteryzujące się dużą przepuszczalnością położone w stropie warstwy wodonośnej). Wysoki poziom zagrożenia przedostawania się zanieczyszczeń występuje w Ustrzykach Dolnych, w dolinie rzeki Wiar, Strwiąż, Stebnik. Na pozostałym terenie stopień zagrożenia zanieczyszczeniami jest średni, charakteryzuje się on niską odpornością, ale o ograniczonej dostępności (masywy górskie i leśne) poziomu głównego, bez ognisk zanieczyszczeń.

8.5.1 Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne zlokalizowany jest fragment fliszowego zbiornika wód podziemnych – LZWP nr 431 Zbiornik warstw krośnieńskich (Sanok-Lesko)¹⁹. Lokalny zbiornik wód podziemnych nr 431 o powierzchni 147 km², wydzielono w wodonośnych neogeńsko-paleogeńskich utworach fliszowych warstw krośnieńskich centralnej depresji karpackiej.

Utwory fliszowe tworzące zbiornik, są wykształcone w postaci piaskowców średnio- i gruboławicowych przekładanych łupkami ilastymi i łupkami marglistymi (warstwy krośnieńskie dolne) oraz piaskowców cienkoławicowych z łupkami (warstwy krośnieńskie górne). W dolinach rzecznych, głównie w utworach aluwialnych doliny Sanu, a miejscowo także w utworach zwietrzelinowych i koluwiach osuwiskowych, występuje czwartorzędowy poziom wodonośny, który ma tylko lokalne znaczenie użytkowe. Poziom fliszowy jest zasilany głównie przez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a w dolinach rzecznych, także przez infiltrację wód powierzchniowych i przez dopływy ascenzyjne z głębszych partii systemu wodonośnego. Wielkość infiltracji zależy przede wszystkim od litologii zwietrzliny i nachylenia stoków. Najkorzystniejsze parametry towarzyszą strefom dyslokacji tektonicznych oraz strefom przykrawędziowym dolin rzecznych, gdzie występują szczeliny o dużym zasięgu i lepsze warunki krążenia wód. Zwierciadło wody nie ma charakteru ciągłego. Główne kierunki przepływu wód podziemnych są skierowane do doliny rzecznej Sanu, stanowiącej bazę drenażu o znaczeniu regionalnym.

Wody zbiorników wód podziemnych podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych, które mają na celu utrzymanie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych poziomu zbiornikowego. Zgodnie z art. 141 ustawy Prawo wodne obszary ochronne zbiorników wód podziemnych ustanawia Wojewoda na wniosek Wód Polskich, w drodze aktu prawa miejscowego. Są to obszary, na których mogą obowiązywać zakazy oraz ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wód w celu ochrony zasobów tych wód przed degradacją, a przede wszystkim ich jakości (stanu chemicznego). Na obszarach ochronnych może być zakazane lub ograniczone wykonywanie robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód, a w szczególności lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

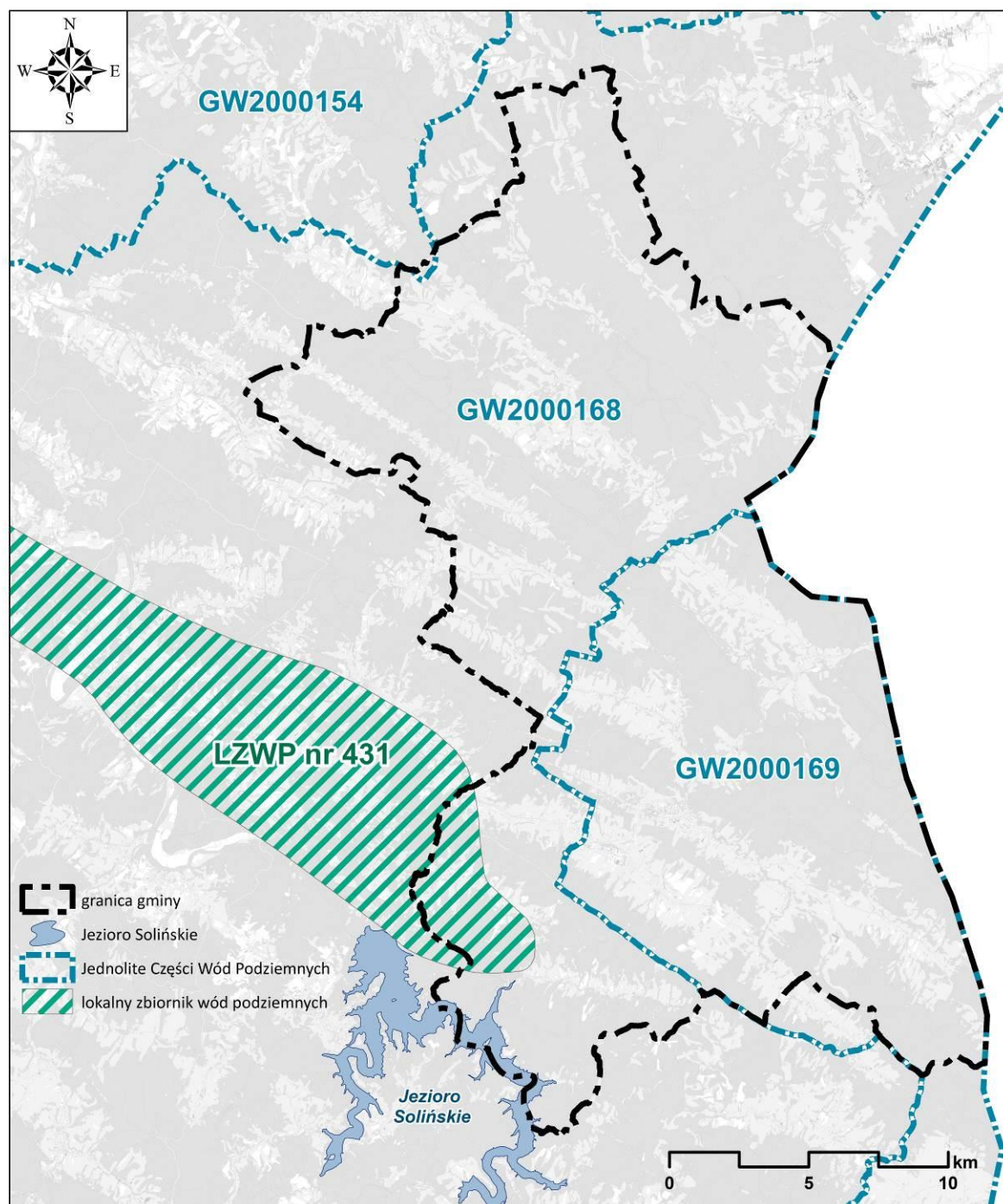
Dla LZWP nr 431 opracowano dokumentację hydrogeologiczną²⁰, w której wskazano projektowany obszar ochronny – do czasu ustanowienia obszaru ochronnego wody LZWP nr 431 podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

¹⁹ Informator PSH – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIŁ-PIB 2017

²⁰ „Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych lokalnego zbiornika wód podziemnych – Zbiornik warstw krośnieńskich (Sanok-Lesko), dawnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 431 – Zbiornik warstw Krosno (Bieszczady)” (Kubiczek i zespół, 2015)

Rysunek 9. Podział gminy Ustrzyki Dolne na jednolite części wód podziemnych oraz lokalizacja lokalnego zbiornika wód podziemnych (LZWP nr 431)

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG PIG-PIB: Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych w latach 2022-2027 - 174 JCWPd, Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

8.5.2 Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy i miasta Ustrzyki Dolne długość sieci wodociągowej w 2024 r. wynosiła 93,2 km, z sieci korzystało w 74,4% ludności (miasto – 95,1%, obszar wiejski – 52,8%)²¹. Zaopatrzenie w wodę ludności gminy Ustrzyki Dolne odbywa się głównie z zasobów wód powierzchniowych, część mieszkańców korzysta z ujęć grawitacyjnych oraz indywidualnych studni głębinowych. Główne ujęcie wody zlokalizowane jest w Solinie, gdzie znajduje się Stacja Uzdatniania Wody (SUW). Ujęcie zaopatruje w wodę miasto Ustrzyki Dolne. W granicach gminy wiejskiej Ustrzyki Dolne przyłączenie do wodociągu posiadają miejscowości: Dźwiniacz Dolny, Łodyna, Brzegi Dolne, Jałowe, Hoszów, Moczary, Bandrów Narodowy, Ustjanowa Dolna, Ustjanowa Górna, Łobozew Dolny i Równia. Lokalne sieci wodociągowe posiadają miejscowości: Grąziowa, Stańkowa i Ropienka.

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy m.in. ustanawianie stref ochronnych ujęć wody. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Strefa ochronna może obejmować wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony pośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

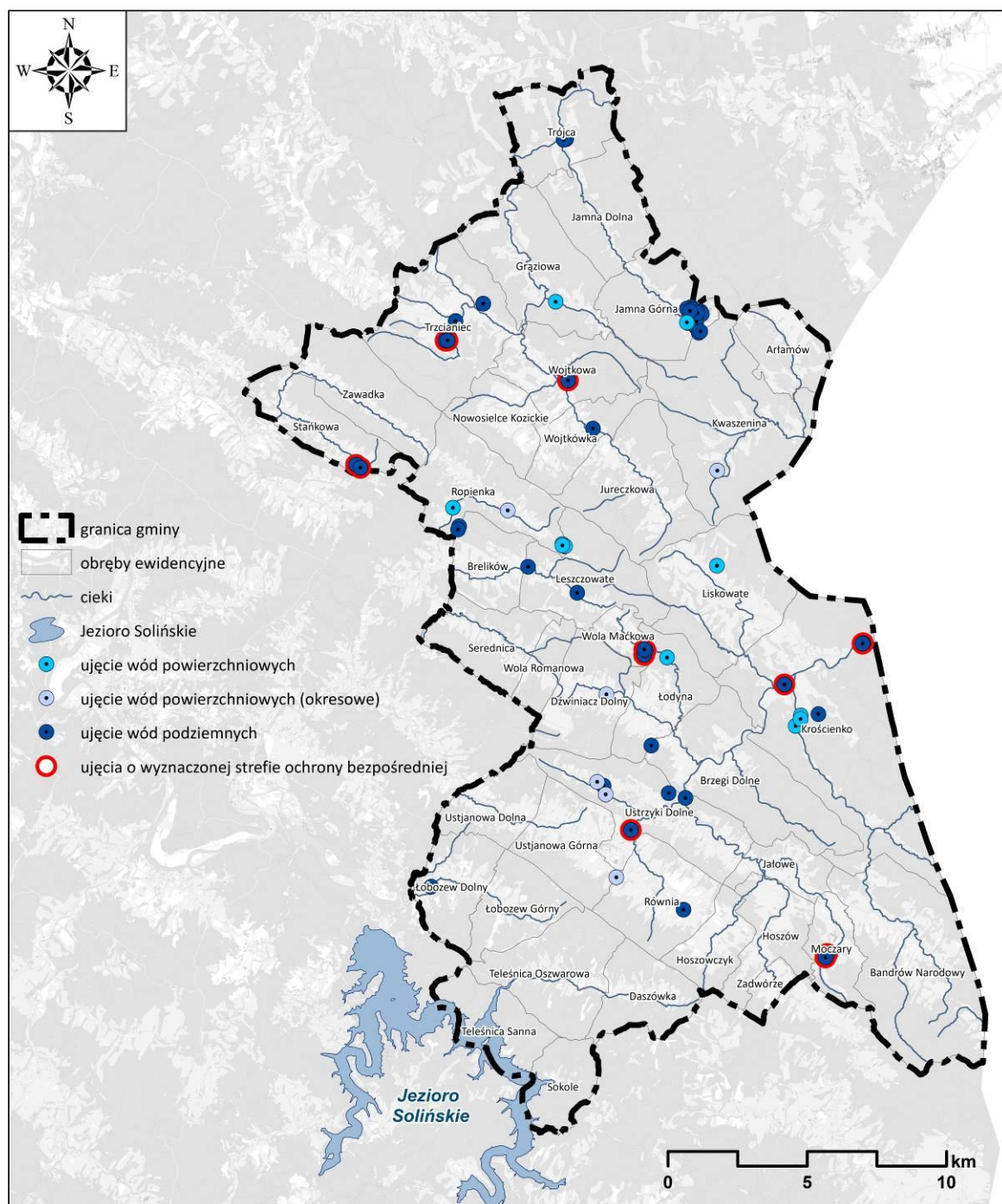
Zgodnie z informacją Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie gmina Ustrzyki Dolne znajduje się poza zasięgiem stref ochronnych obejmujących tereny ochrony pośredniej ujęć wód. W ustanowionych strefach ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych, zgodnie z art. 127 i art. 128 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, obowiązuje:

- zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;
- nakaz zagospodarowania terenu zielenią;
- nakaz odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- nakaz ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

²¹ Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, stan na 2024 r.

Rysunek 10. Lokalizacja ujęć wód podziemnych i powierzchniowych oraz stref ochrony bezpośredniej na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: warstwy shp, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie

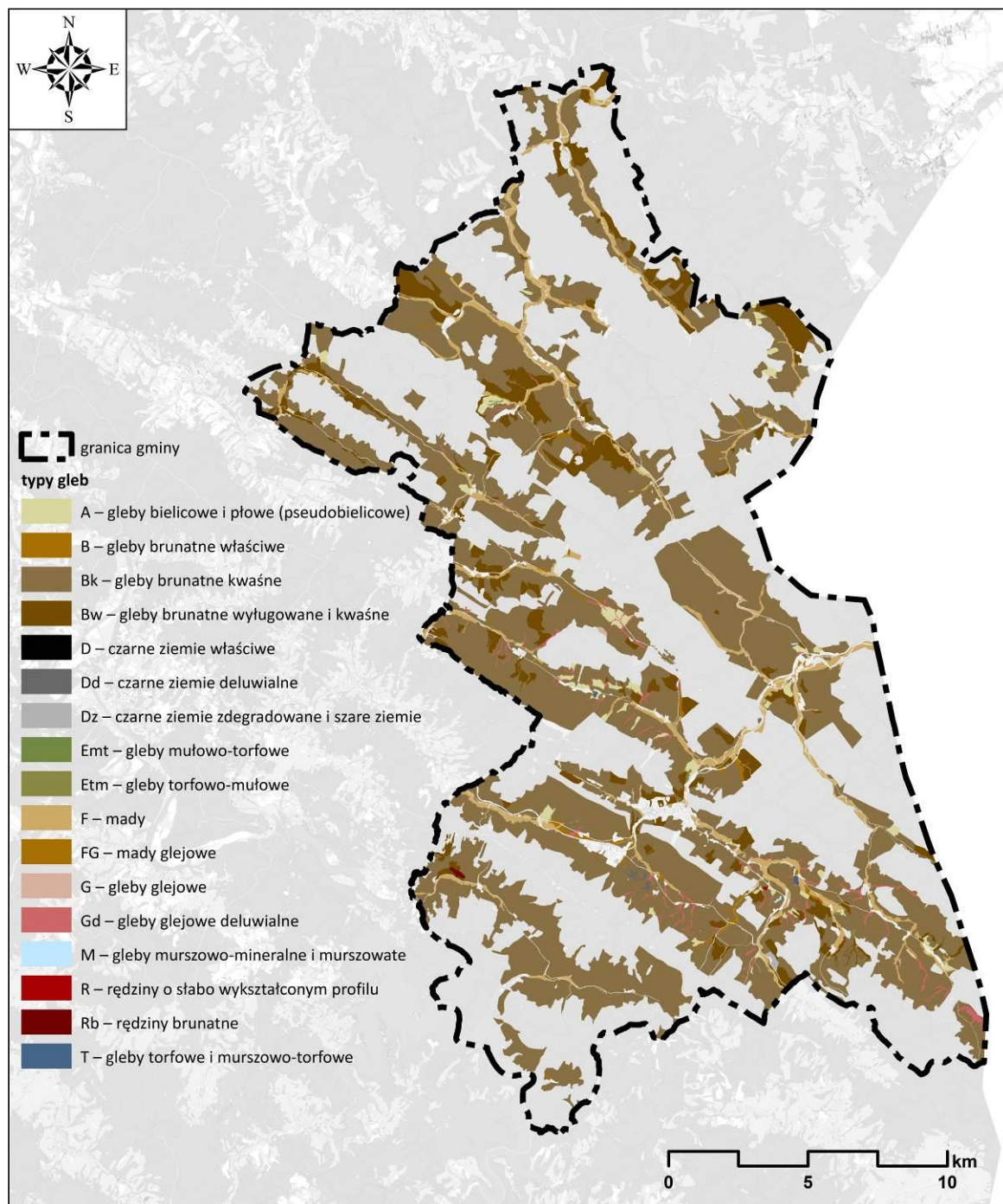
8.6 Gleby

Rozwój pokrywy glebowej oraz jej rozmieszczenie w terenach górskich, podobnie jak w innych ekosystemach wykazuje ścisłe powiązanie ze skałą macierzystą, warunkami klimatycznymi i rzeźbą terenu. Charakter gleb związany jest z produktami wietrzenia skał osadowych, piaskowców, łupków marglistych i ilastych w postaci glin, pyłów i ilów. W gminie dominują gleby brunatne reprezentowane przez podtypy właściwe (rozwinęte na łupkach), wyługowane i kwaśne (wytworzone ze zwietrzliny piaskowców). Obecność zwietrzliny ubogiej w zasady i składniki pokarmowe, a także zaawansowany proces rozkładu minerałów pierwotnych z jednoczesnym rozpuszczaniem węglanów (odwapnienie gleb) sprzyja powstawaniu kwaśnych lub słabo kwaśnych pokryw glebowych. W obrębie grzbietów i stromych stoków dominują gleby inicjalne, płytkie, miąższość gleb wzrasta wraz z zahamowaniem procesów erozyjnych. W niższych partiach stoków oraz u ich podnóży, głównie pod lasami wykształciły się również gleby bielcowe. Odmienny charakter mają gleby dolin rzecznych, w których typ gleb zależy od zdeponowanego materiału. W dolinach rzek i potoków, na utworach aluwialnych wykształciły się mady rzeczne często, ze względu na swą wyższą żyzność (gleby klasy III), wykorzystywane jako użytki zielone i grunty orne. W kotlinowatych obniżeniach występują gleby opadowo-gruntowo-glejowe, powstałe w warunkach dużego uwilgotnienia wywołanego utrudnionym odpływem wód opadowych.

Głównym problemem gospodarki rolnej na terenie gminy Ustrzyki Dolne jest niska przydatność gleb do produkcji rolnej (przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych – IV, V i VI klasy bonitacyjnej) oraz niekorzystne ukształtowanie terenu. Wykorzystanie gleb do celów rolniczych związane jest z koniecznością zastosowania odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, które minimalizowałyby zjawisko erozji wodnej i glebowej.

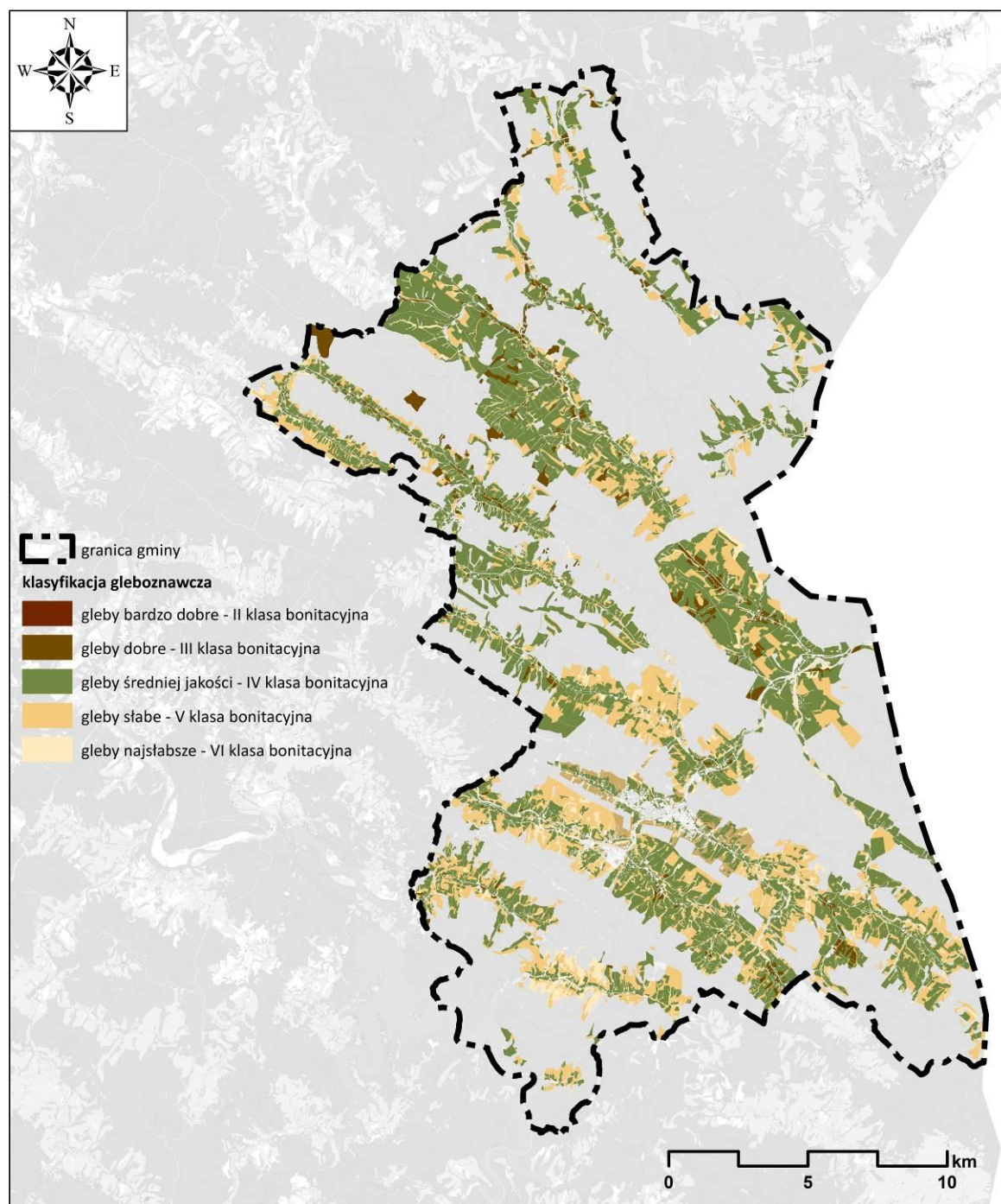
Rysunek 11. Typy gleb na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej w skali 1:5 000 (warstwy shp), WODGiK Rzeszów

Rysunek 12. Klasyfikacja bonitacyjna gleb na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło opracowanie własne na podstawie danych EGiB

8.7 Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne województwa podkarpackiego determinowane są przede wszystkim przez ukształtowanie powierzchni oraz wysokość nad poziomem morza. Bardziej szczegółowo położenie gminy Ustrzyki Dolne można scharakteryzować na podstawie regionalizacji klimatycznych. Jedną z najpowszechniej stosowanych dla Polski map klimatycznych, jest klasyfikacja E. Romera z 1949 roku, dokonana na podstawie wartości liczbowych 30 wskaźników dotyczących temperatury powietrza i opadów atmosferycznych. Wg tej

klasyfikacji gmina Ustrzyki Dolne położona jest w strefie klimatów górskich i podgórskich. Jedną z cech charakterystycznych dla klimatu górskiego jest występowanie dużych amplitud powietrza w obrębie obniżeń i nasłonecznionych zboczy oraz zmniejszanie rocznej amplitudy powietrza wraz ze wzrostem wysokości.

Średnia roczna temperatura powietrza maleje w kierunku południowym, co związane jest ze spadkiem temperatury powietrza wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza ($0,5^{\circ}\text{C}/100\text{m}$). Wyniki pomiarowe z posterunku meteorologicznego w Ustrzykach Dolnych²² wskazują, że średnia roczna temperatura powietrza wynosi $5,8^{\circ}\text{C}$. Modelowane przez rzeźbę warunki klimatyczne sprawiają, że zima jest tu stosunkowo długa, dni mroźne i bardzo mroźne występują od października do kwietnia, najbardziej mroźne są styczeń i luty. Teren ten cechuje długie zaleganie pokrywy śnieżnej, obejmującej okres od końca listopada do początku kwietnia, przy czym trwałe zaleganie pokrywy śnieżnej trwające od 93 do 99 dni, można zaobserwować od początku grudnia. Warunki termiczne wpływają na długość okresu wegetacyjnego, który w Ustrzykach Dolnych trwa około 180-200 dni. Zjawiskiem niekorzystnym zarówno dla upraw rolniczych, jak i roślinności naturalnej i półnaturalnej są przymrozki majowe (których występowanie wiąże się z adwekcją mas powietrza arktycznego) oraz epizodyczne spadki temperatury poniżej 0°C w czerwcu i sierpniu.

W gminie Ustrzyki Dolne wyraźnie zaznacza się pionowa zmienność opadów – roczny gradient opadu dla Bieszczadów Zachodnich wynosi około 60 mm na każde 100 m wysokości. Średnie sumaryczne opady roczne wynoszą ok. 724 mm. Najwięcej opadów notuje się w okresie wegetacji, w miesiącach letnich. W miarę wzrostu wysokości nad poziom morza procentowy udział opadów letnich maleje, natomiast wyraźnie wzrasta udział opadów zimowych.

W gminie dominują wiatry południowe i południowo-zachodnie, na okres jesienno-zimowy przypada wzrost częstotliwości występowania wiatrów halnych (dukielskich). Są to wiatry wiejące z dużą prędkością przekraczającą 20 m/s, trwające od 2 do 7 dni i przynoszące suche i ciepłe powietrze. Są one częstą przyczyną powstawania szkód w drzewostanach.

8.8 Szata roślinna

8.8.1 Zbiorowiska leśne i nieleśne o charakterze naturalnym i półnaturalnym

Podział geobotaniczny Matuszkiewicza sytuuje obszar gminy Ustrzyki Dolne w Dziale Wschodniokarpackim (I), w Krainie Karpat Wschodnich (I.1.):

- w okręgu Okręg Pogórza Strzyżowsko-Dynowsko-Przemyskiego (I.1.1) oraz podokręgu Birczański (I.1.1.f);
- w okręgu Bieszczadów (I.1.4) oraz podokręgach: Gór Słonnych (I.1.4.d) i Lutowskim „Dolina Strwiąża – Dolina Sanu” (I.1.4.c).

Niewielki, zachodni fragment gminy obejmuje okręg Dołów Jasielsko-Sanockich (I.1.2.), podokręg Sanocki (I.1.2.d).

Roślinność potencjalna

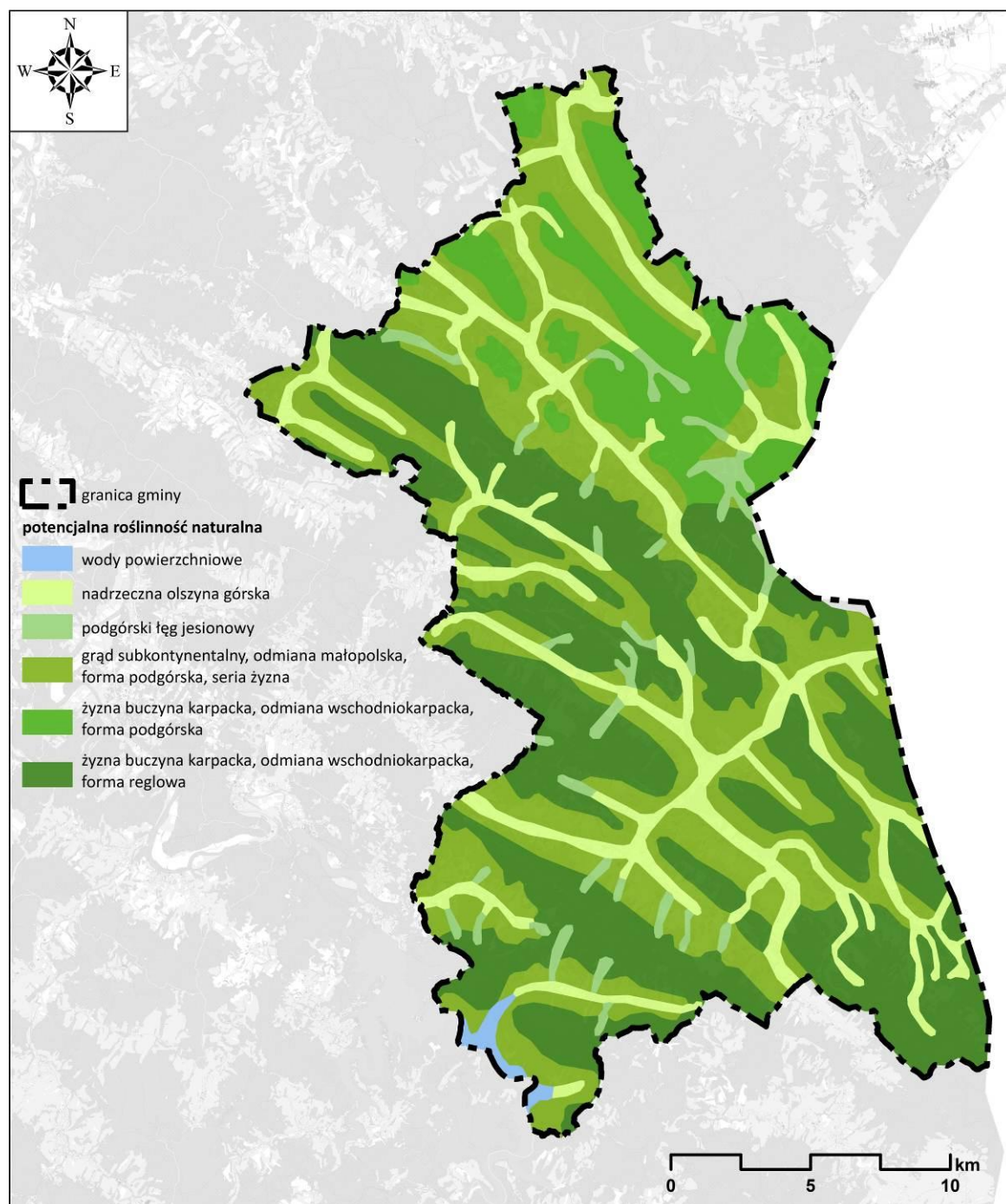
Dominującym siedliskiem roślinności potencjalnej jest żyzna buczyna karpacka, odmiana wschodniokarpacka, forma reglowa i podgórska (*Dentario glandulosae-Fagetum*), która porasta przedgórze oraz piętro regla dolnego. W partiach podstokowych, cechujących się większym uwilgotnieniem i zasobnością w składniki pokarmowe potencjalnym siedliskiem jest grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*). W największych dolinach występują siedliska nadrzecznej olszyny górskiej (*Alnetum incenae*).

²² Plan urządzenia lasu. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, RDLP, Krosno, 2019

Charakterystyczną cechą Karpat jest występowanie w mniejszych dolinach podgórskiego łęgu jesionowego (*Carici remotae-Fraxinetum*).

Rysunek 13. Potencjalna roślinność naturalna na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie Matuszkiewicz J.M., Wolski J., 2023, *Potencjalna roślinność naturalna Polski (wersja wektorowa)*, IGiPZ PAN, Warszawa

Roślinność rzeczywista

Położenie gminy Ustrzyki Dolne na pograniczu Karpat Wschodnich i Zachodnich oraz gór i pogórza przyczyniło się do wytworzenia w jej granicach bogatego ekosystemu zarówno świata roślinnego jak

i zwierzęcego. Omawiając faunę i florę spotykaną na terenie gminy, należy mieć na uwadze brak sztywnych granic w środowisku naturalnym — teren gminy to część dużego, bogatego biotopu Bieszczadów, gdzie występowanie poszczególnych gatunków może się zmieniać w czasie i w przestrzeni, wewnątrz przyjętych, a zazwyczaj dość umownych granic krain świata roślinnego i zwierzęcego.

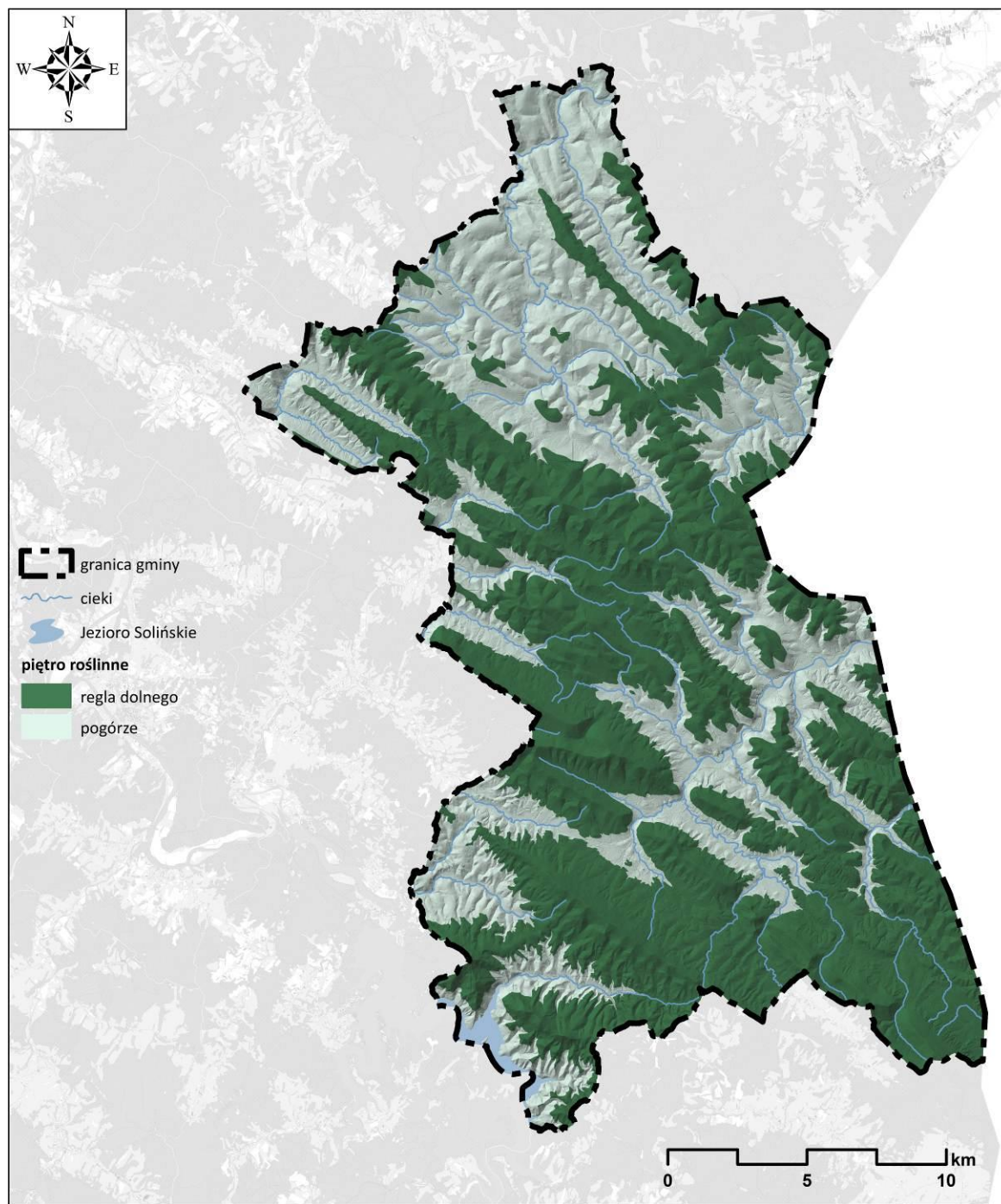
Szata roślinna gminy ma zróżnicowany charakter. Bardzo urozmaicone ukształtowanie powierzchni, czynniki mikroklimatyczne, istniejące kontrasty glebowe oraz wilgotnościowe wpływają na ogromną różnorodność ekologiczną siedliska. Typowy dla gminy jest mozaikowy rozkład biotopów. Pasma górskie porastają kompleksy lasów, wśród których dominującym naturalnym zbiorowiskiem jest żyzna buczyna karpicka. Mniejsze kompleksy leśne i zadrzewienia porastają również dolne partie stoków, niższe wzniesienia oraz doliny rzeczne. Historyczna działalność człowieka na tym terenie przyczyniła się do wykształcenia wielu zbiorowisk nieleśnych. W obrębie obecnie nieużytkowanych terenów rolniczych występują zbiorowiska o charakterze zbliżonym do naturalnego lub półnaturalnego. Wśród nich można wymienić zbiorowiska szuwarowe, np. szuwar turzycowy oraz ziołorośla typu łąkowego, np. z sitowiem leśnym. Część terenów nieużytkowanych rolniczo podlega współcześnie sukcesji roślinnej, czego niekorzystnym efektem jest rozprzestrzenianie gatunków inwazyjnych, w tym również barszczu Sosnowskiego.

Cechą wyróżniającą przyrodę Bieszczadów jest odmienny, od innych gór Polski, układ pięter roślinnych zmiennych wraz ze wzrostem wysokości i zmianą warunków topoklimatycznych. W Bieszczadach występują trzy piętra roślinne, z których dwa można wyodrębnić w granicach gminy Ustrzyki Dolne. Są to:

- piętro pogórzy – sięgające do około 500 m n.p.m.,
- piętro regla dolnego, sięgające do około 1150 m n.p.m.,
- oraz niewystępujące w granicach gminy – piętro połonin (zbiorowisk subalpejskich i alpejskich), obejmujące obszary ponad górną granicą lasu.

Rysunek 14. Piętra roślinne

źródło: opracowanie własne na podstawie NMT, GUGiK

Zbiorowiska leśne

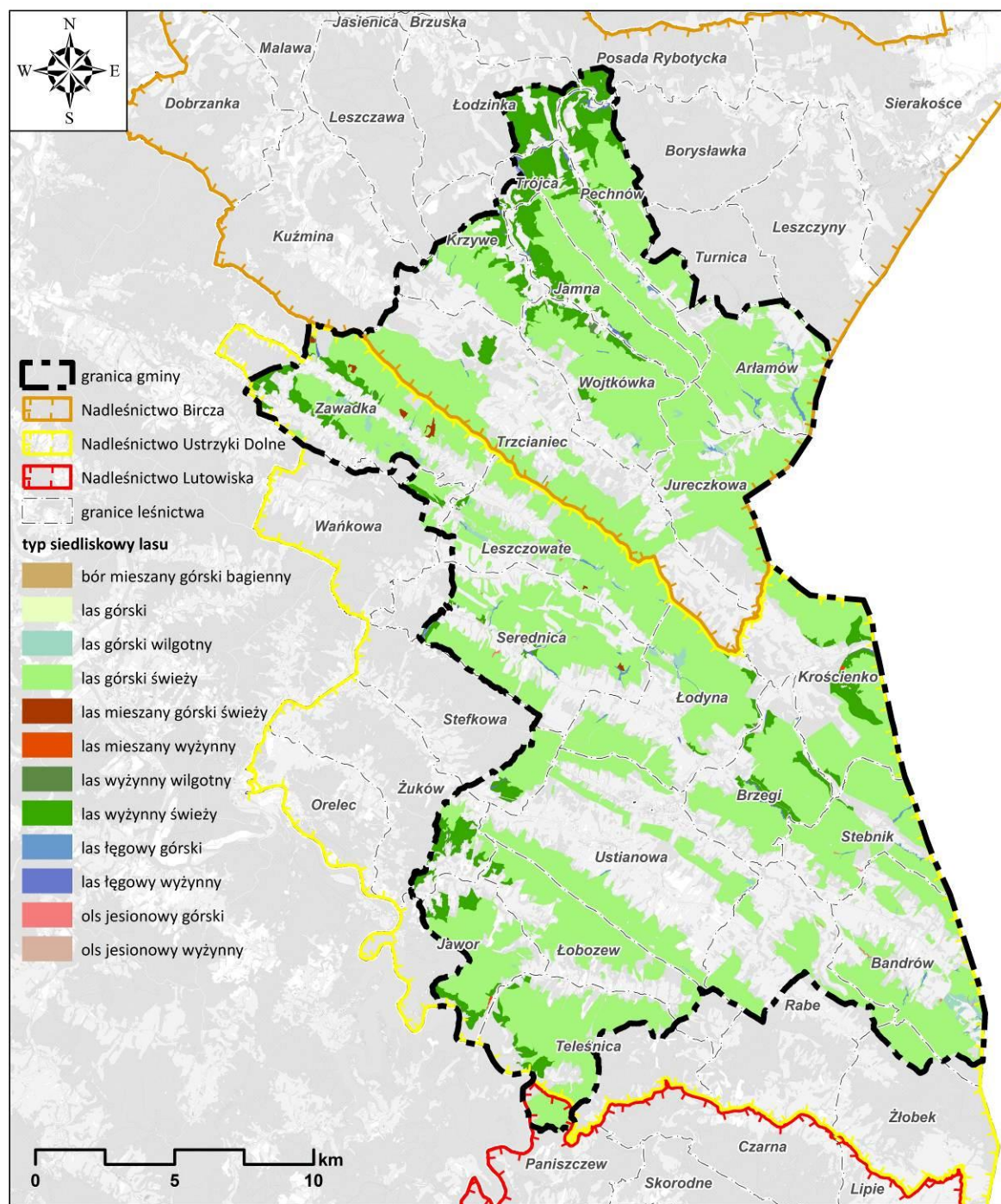
W gminie Ustrzyki Dolne dominującym elementem krajobrazu są grunty leśne i lasy, zajmujące łączną powierzchnię 29 640,81 ha (61,5%)²³. Zgodnie z danymi GUS, lasy należące do osób prywatnych zajmowały w 2024 r. powierzchnię 1 710 ha, natomiast grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 27 472,45 ha. Lasy Skarbu Państwa w granicach gminy administrowane są przez trzy nadleśnictwa: Ustrzyki Dolne, Bircza oraz Lutowiska i podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie.

Typy siedliskowe lasów

Typ siedliskowy lasu określa abstrakcyjnie ujętą jednostkę ekosystemu leśnego o zbliżonych warunkach klimatycznych i urodzajności gleb, wykazującą podobne możliwości produkcyjne siedlisk. Występujące na obszarze siedliska są zróżnicowane, zależnie od warunków glebowych i klimatycznych.

W związku z prowadzoną gospodarką pasterską i rolną w obrębie den dolin oraz niższych zboczy, zbiorowiska leśne porastają głównie wyższe partie stokowe oraz szczytowe wzniesień. W ujęciu wysokościowym i wilgotnościowym w granicach gminy zdecydowanie dominujące są siedliska górskie świeże. Siedliska wyżynne świeże obejmują niższe partie stoków (do wysokości ok. 500 m n.p.m.), głównie w części północnej gminy (wzdłuż doliny rzeki Wiar i Potoku Tyrawskiego), na wschód od Krościenka oraz w okolicy Łobozewa Dolnego i Jeziora Solińskiego. Mniejsze powierzchnie piętra pogórzy obejmuje las mieszany wyżynny i górski świeży. Typowymi zbiorowiskami dolin są lasy łęgowe wyżynne i górskie. W obrębie zagłębień stokowych cechujących się utrudnionym odpływem wód występuje las górski i wyżynny wilgotny. Niewielkie powierzchnie w obrębie zrównań stokowych zajmuje siedlisko olsu jesionowego górskiego, któremu towarzyszy zbiorowisko boru mieszanego górskiego.

²³źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2024 r.

Rysunek 15. Typy siedliskowe lasów Skarbu Państwa w granicach gminy Ustrzyki Dolneźródło: www.bdl.lasy.gov.pl – warstwy opisu taksacyjnego

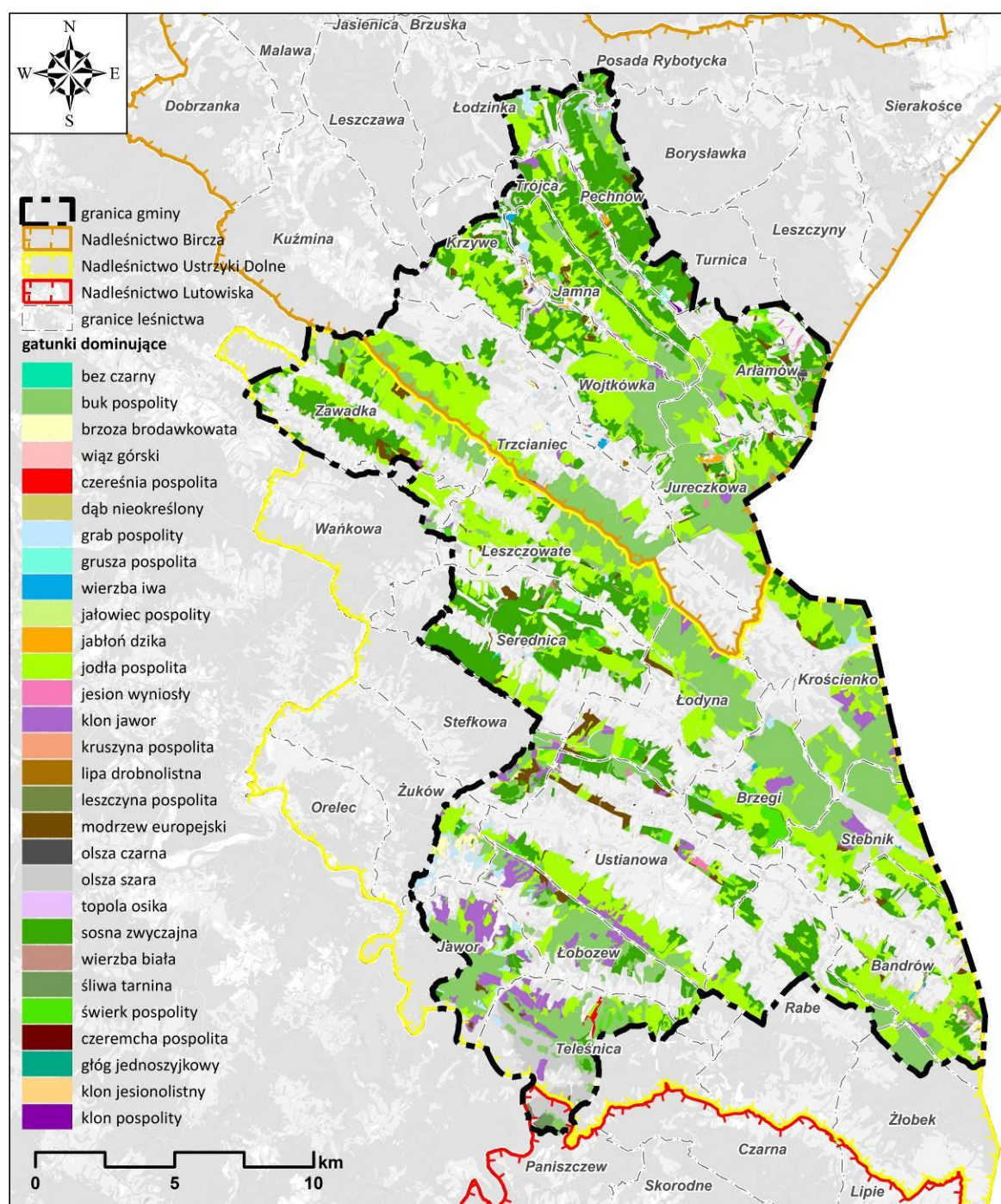
W gminie Ustrzyki Dolne około połowa siedlisk leśnych wykazuje stan zbliżony do naturalnego lub naturalny. Największe znaczenie florystyczne mają naturalne fitocenozy buczyny karpackiej (szczególną wartością odznaczają się fragmenty o charakterze puszczańskim) oraz zbiorowiska grądowe (podzespoły: ciepłolubny, kwaśny i niski). Ze względu na bogactwo florystyczne, ale także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych wysoką wartość mają bagienna olszyna górską i nadrzeczną olszyna górską.

Znaczną część gminy zajmują siedliska zniekształcone, w których nastąpiło zubożenie naturalnej żywności, obniżenie sprawności czy zmniejszenie produktywności. Przyczyną zniekształcenia było wprowadzenie

nieodpowiedniego (niedostosowanego do cech siedliska) drzewostanu na grunty porolne oraz zarastanie gruntów w wyniku naturalnej sukcesji roślinnej. W pierwszym przypadku zniekształcenie siedlisk nastąpiło wskutek wprowadzenia na żyzne siedliska sosen, modrzewi i świerków. Wśród gatunków, które w wyniku sukcesji roślinnej wkroczyły na nieużytkowane grunty porolne można wymienić następujące: sosna, modrzew, świerk, jesion, grab, brzoza, olcha, olsza szara, czereśnia, topola osika i wierzba.

Rysunek 16. Wydzielenia gatunków dominujących w lasach Skarbu Państwa, w granicach gminy Ustrzyki Dolne

źródło: www.bdl.lasy.gov.pl – warstwy opisu taksacyjnego lasów

Fitosocjologiczne zbiorowiska leśne podlegające prawnej ochronie

Wyjątkowość zbiorowisk leśnych, na którą składa się m.in. wysoki stopień naturalności i występowanie wielu gatunków chronionych przyczyniła się do ich objęcia prawną ochroną. Wśród form ochrony przyrody obejmujących gminę Ustrzyki Dolne, których jednym z głównych celów jest ochrona flory należy wymienić: obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”, Obszar Natura 2000 „Moczary”, Park Krajobrazowy Gór Słonnych oraz rezerwaty: „Na Oratyku”, „Chwaniów”, „Na Opalonym”, „Nad Trzciancem”.

Zestawienie cennych zbiorowisk leśnych w granicach gminy, sporządzone na podstawie Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, standardowych formularzy danych sporządzonych dla obszarów Natura 2000 oraz danych pozyskanych z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Cenne zbiorowiska leśne występujące w granicach gminy Ustrzyki Dolne

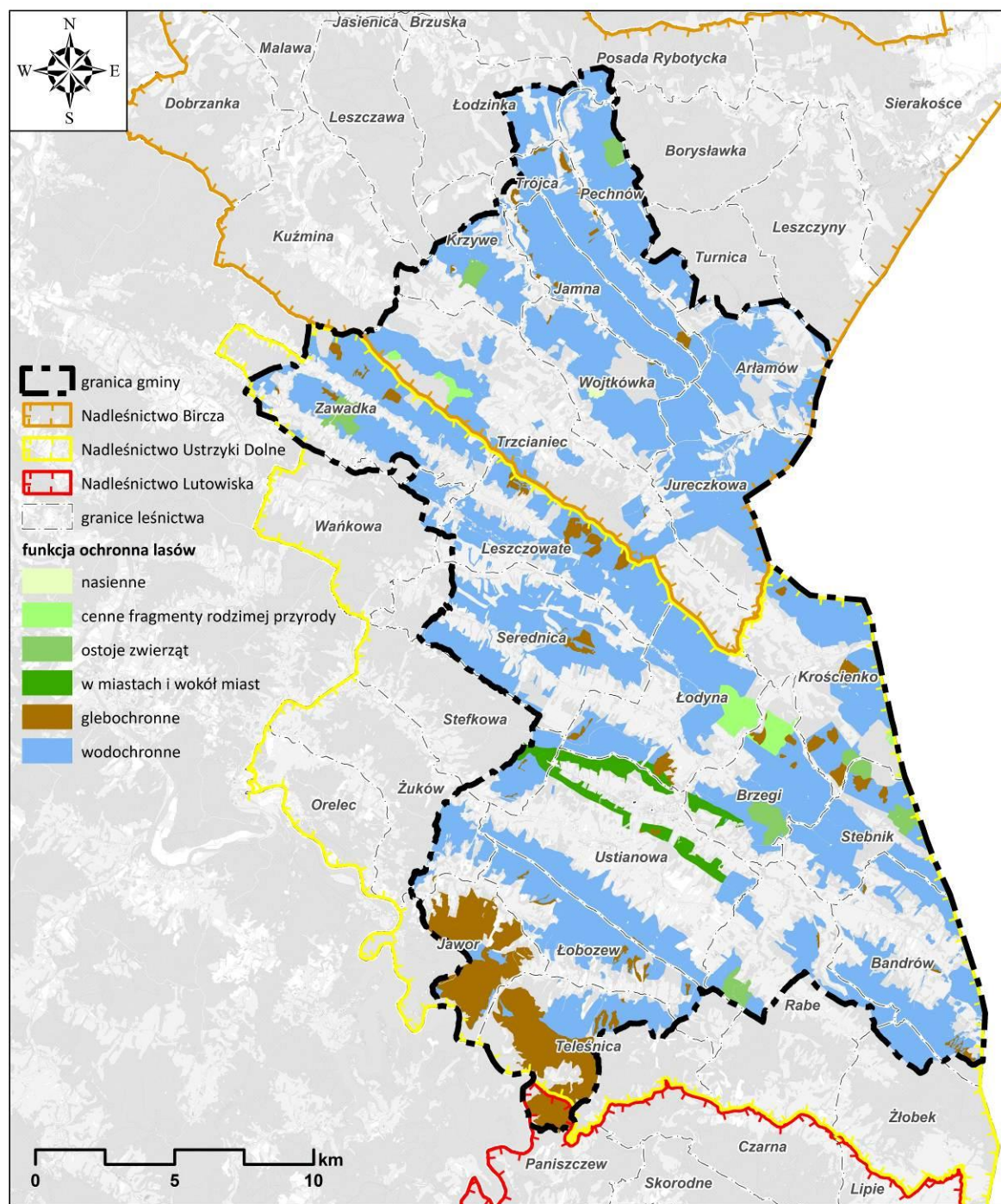
zbiorowiska roślinne	nazwa łacińska	kod Natura 2000	opis	forma ochrona przyrody
kwaśne buczyny/kwaśne buczyny górskie	<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>	9110-2	Porasta głównie stoki oraz wypukłe formy terenu. W drzewostanie dominuje buk, duży jest udział gatunków iglastych – głównie jodły. Charakteryzuje się ubóstwem gatunkowych runa, największy udział osiąga w runie borówka czarna, kosmatka gajowa i konwalijka dwulistna. Porastają głównie siedliska średniożyzne (LMśw)	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”; Obszar Natura 2000 „Moczary”;
żyzne buczyny	<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>	9130	Jest to zbiorowisko dominujące, występuje w dwóch formach: podgórskiej i regłowej. W formie podgórskiej zbiorowisko może wykazywać cechy lasów grądowych, o czym świadczy udział takich gatunków jak: lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, grab zwyczajny. Drzewostan w żyznych buczynach górskich buduje głównie buk, chociaż lokalnie może dochodzić do dominacji jodły pospolitej. Wśród gatunków towarzyszących dominuje świerk pospolity i jawor. Warstwę runa tworzą m.in. żywiec gruczołowaty, paprotnik Brauna, czosnek niedźwiedzi. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”; Obszar Natura 2000 „Moczary”;
grąd subkontynentalny	<i>Tilio-Carpinetum</i>	9170	Jest to typowe zbiorowisko piętra pogórza, występujące głównie w sąsiedztwie największych dolin rzecznych i ich dopływów, zboczy tarasów nadzalewowych oraz przełomów rzek i potoków. W granicach gminy zaliczany jest do odmiany małopolskiej. Drzewostan	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”;

			zbiorowiska budują głównie: grab zwyczajny, buk zwyczajny, dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata, jodła pospolita, lipa drobnolistna, klon jawor. Warstwa podszytu jest dobrze rozwinięta, występują gatunki tj. przytulia wonna, przylaszczka pospolita, miodunka ćma, zawilec gajowy, fiołek leśny. Na warstwę krzewów składają się głównie bez czarny i podrost grabowy.	
bory i lasy bagienne	<i>Vaccinio uliginosi-Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>	91D0	Siedlisko o znaczeniu priorytetowym. Jest to jedyne stanowisko zinwentaryzowane w Górach Słonnych i Bieszczadach Niskich. Obejmuje powierzchnię ok 1 ha, w obrębie leśnictwa Bandrów. Obejmuje torfowisko wysokie. * nie dokonano charakterystyki florystycznej, ze względu na brak szczegółowych danych na temat zbiorowiska	Obszar Natura 2000 „Moczary”
łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe			Siedliska o znaczeniu priorytetowym.	
nadrzeczna olszyna górską	<i>Alnenion incanae</i>	91E0b 91E0c	Obejmuje współczesne tarasy zalewowe w niższych położeniach górskich. Funkcjonowanie zbiorowiska jest ściśle powiązane z zalewami rzek. Drzewostan buduje olsza szara z domieszką wierzby kruchej, jesionu, jaworu i czarernchy. W zbiorowisku dobrze rozwinięta jest warstwa krzewów, na którą składa się bez czarny, leszczyna i czarerncha. Runo posiada bogatą, wielowarstwową strukturę, którą tworzą m.in. ostrożeń warzywny, kostrzewa olbrzymia, bniec czerwony, podagrycznik pospolity, kniec błotna górską, bluszcz kosmaty, kopytnik pospolity.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”; Obszar Natura 2000 „Moczary”;
bagienna olszyna górską	<i>Caltho-Alnetum</i>		Obejmuje siedliska silnie trwale nawodnione, zagłębienia stokowe w miejscach źródliskowych, podnóża stoków w dolinach w miejscach wysięku wód. W warstwie drzew panuje olsza szara z domieszką jesionu, rzadziej świerka i olszy czarnej. Runo jest bujne, zwarte, dominują w nim: rzeżucha górską, ślodziennica skrętolistna, gwiazdnica gajowa, pokrzywa zwyczajna, kniec górską, szczyr trwały. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta,	

			występują tu wierzba uszata, wawrzynek wilczełyko, pojedynczo bez czarny.	
podgórski łęg jesionowy	<i>Carici remotae-Fraxinetum</i>		Związany jest z dolinami niewielkich górskich i podgórskich potoków, rozwija się również u podnóża stoków w miejscu wysięku wód. Porasta najczęściej siedliska lasu łęgowego górskiego i wyżynnego. Zbiorowisko tworzy jesion wyniosły z domieszką olszy szarej i olszy czarnej (w niższych partiach), klonu jaworu, rzadziej wiązu górskiego, buka, lipy i dębu. Runo, jest wielowarstwowe, bujne. Warstwę krzewów tworzą trzmielina pospolita, wiciokrzew czarny, głóg.	
jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach – jaworzyny zboczowe	<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>	9180b	Siedlisko o znaczeniu priorytetowym. Zbiorowiska porastające strome stoki (spadki 30-50°). Jest to wielogatunkowy las, z dominującym udziałem jaworu, a także wiązu górskiego, buka, jodły, lipy szerokolistnej, jesionu wyniosłego, klonu zwyczajnego. W warstwie krzewów występuje bez czarny i agrest. Runo tworzą jęczmienie zwyczajny, miesięcznica trwała, szczyr trwały, paprotnik kolczasty, kopytnik pospolity	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”;

Lasy ochronne

W gminie dominują lasy wodochronne. W obrębie pasm Gór Słonnych oraz w zachodniej części gminny, na północ od Jez. Solińskiego występują lasy o funkcji glebochronnej. Lasy ochronne w miastach i wokół miast porastają stoki w okolicy Ustrzyk Dolnych. Ponadto lasy na terenie gminy stanowią cenne fragmenty rodzimej przyrody, ostoje dla zwierząt, jak również pełnią funkcje nasienne.

Rysunek 17. Kategorie ochronności lasów Skarbu Państwa w granicach gminy Ustrzyki Dolneźródło: www.bdl.lasy.gov.pl – warstwy opisu taksacyjnego lasów**Zbiorowiska nieleśne**

Część zbiorowisk nieleśnych w granicach gminy Ustrzyki Dolne cechuje naturalny charakter. Funkcjonowanie uwarunkowane wyłącznie wpływem czynników i procesów naturalnych cechuje zbiorowiska zarośli i wiklinisk występujących na kamieńcach nadrzecznych oraz ziołorośla górskie. Można do nich zaliczyć siedliska tj. kamieńce nadrzeczne i nadpotokowe oraz młaki i wycieki wodne.

Na części łąk i pastwisk użytkowanych ekstensywnie lub nieużytkowanych rolniczo doszło do stabilizacji układów przyrodniczych i ograniczenia sukcesji w kierunku lasu, co w efekcie przyczyniło się do powstania wielu zbiorowisk roślinności zielnej o charakterze zbliżonym do naturalnego. Wśród nich można wymienić zbiorowiska szuwarowe, młaki kozłkowo-turzycowe, łąki z sitowiem leśnym, ziołorośla wiązkówkowo-bodiziskowe oraz pastwiska sitowe.

Wśród zbiorowisk nieleśnych dominują zbiorowiska półnaturalne, których funkcjonowanie związane jest z prowadzoną gospodarką rolniczą. Są to zbiorowiska mniej stabilne – w przypadku wstrzymania użytkowania (koszenia lub wypasu) w ich obrębie zaszyby szybkie procesy sukcesji roślinnej. Do najbardziej typowych zbiorowisk półnaturalnych można zaliczyć kośne łąki rajgrasowe, murawy kserotermiczne, zespół wrzosowy i psiej trawki oraz zespół życicy i grzebienicy pospolitej.

Znaczne powierzchnie zajmują w gminie zbiorowiska synantropijne, w których występujące gatunki zostały sprowadzone (świadomie lub przypadkowo) przez człowieka. Są to zbiorowiska chwastów polnych, roślin ruderalnych i uprawnych oraz ozdobnych, porastające siedliska stworzone przez człowieka: ugory, uprawy polowe, ogrody, wydepczyska.

Zestawienie cennych zbiorowisk nieleśnych w granicach gminy, scharakteryzowane na podstawie standardowych formularzy danych sporządzanych dla obszarów Natura 2000 oraz danych pozyskanych z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Cenne zbiorowiska nieleśne występujące w granicach gminy Ustrzyki Dolne

zbiorowiska roślinne	nazwa łacińska	kod Natura 2000	opis	forma ochrona przyrody
pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków		3220	Występują pospolicie nad rzekami i potokami, gdzie podlegają okresowym zalewom. Gatunki typowe to m.in. trzcinnik szuwarowy, wierzbówka nadrzeczna, wrzesnia pobrażna, wierzba siwa, kostrzewa czerwona, rezedza żółta.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”;
bieszczadzkie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe	<i>Nardion</i>	6230-1	Siedlisko o znaczeniu priorytetowym (tylko płaty bogate florystycznie). Obejmuje ubogie w składniki pokarmowe siedliska polan reglowych w obrębie stoków i na terenach o mniejszych nachyleniach. Łączna stwierdzona liczba gatunków w obrębie zbiorowiska sięga 100. Gatunkiem reprezentatywnym jest bliźniaczka psia trawka, prosienicznik jednogłówny, pięciornik kurze ziele, turzyca pigułkowata, turzyca zajęcza, jastrzębiec Lachenala, ozorka zielona, pępawa wielkokwiatowa, macierzanka zwyczajna, krzyżownica zwyczajna.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”; Obszar Natura 2000 „Moczary”;
ziołorośla górskie	<i>Adenostylin</i>	6430	Występują w dolinach cieków	Park

i ziołorośla nadrzeczne	<i>alliariae</i> i <i>Convolvuletalia</i> <i>sepium</i>		wodnych i wysięków, warunkiem do ich funkcjonowania jest duża i stała wilgotność gleby. Gatunkami reprezentatywnymi są: miłosna górska, wietlica alpejska, tojad mocny, modrzyk górski, omieg górski, oset łopianowaty, ostróżka wyniosła, wierzbownica alpejska, kozłek bżowy, dzięgiel (arcydzięgiel) litwor, parzydło leśne, tojad dzióbaty i in.	Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”; Obszar Natura 2000 „Moczary”;
niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	<i>Arrhenatherion</i> <i>elatoris</i>	6510	Obok żyznej buczyny są jednym z najbardziej rozpowszechnionych siedlisk w granicach gminy. Są to mezofilne łąki, koszone maksymalnie dwa razy do roku. Zalicza się do nich łąkę mieczykowo-mierlicową łąkę rajgrasową, łąkę wiechlinowo-kostrzewową. Do gatunków reprezentatywnych należy zaliczyć: rajgras wyniosły, bodziszek łąkowy, szczaw rozpierzchły, dzwonek rozpierzchły, przytulię pospolitą, stokłosę miękką, wiechlinę łąkową, rogownicę pospolitą krwawnik pospolity i in.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”; Obszar Natura 2000 „Moczary”;
torfowiska przejściowe i trzęsawiska	klasa <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>	7140	Obejmuje torfowiska przejściowe, o wysokim stanie wód gruntowych. Wśród gatunków typowych występują m.in.: turzycza bagienna, rosiczki, przygielka biała, torfowce, bagnica torfowa, turzycza nitkowata	Obszar Natura 2000 „Moczary”;
źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	<i>Cratoneurion</i> <i>commutati</i>	7220	Siedlisko o znaczeniu priorytetowym Miejscem występowania są źródłiska i wycieki w obrębie skał węglanowych lub aktywne węglanowe torfowiska źródłiskowe. Porastają je głównie mchy, wątrobowce i glony.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”;
górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	klasa <i>Scheuchzeria-Caricetea nigrae</i>	7230	Obejmują torfowiska alkaliczne, są to młaki górskie, torfowiska źródłiskowe i przepływowe o bardzo wysokim i stałym poziomie wód gruntowych. Pojawiają się w miejscach, w których w podłożu występuje węglan wapnia. Do gatunków reprezentatywnych należą: prątnik nabrzmiąły, złocieniec gwiazdkowaty, turzycze, kruszczyk błotny, wełnianka szerokolistna, dziewięciornik błotny, tłustosz pospolity i inne.	Park Krajobrazowy Gór Słonnych; obszar Natura 2000 „Ostoja Góry Słonne”;

W Operacji ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych sporządzonym do Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych wskazano siedliskowe kompleksy ekosystemów, w których wyróżniono zbiorowiska:

- kompleks roślinności wodnej, bagiennej i torfowiskowej – starorzecza i inne naturalne eutroficzne zbiorniki wodne:
 - zalewane muliste brzegi rzek;
 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiska włosienniczników;
 - torfowiska przejściowe;
 - szuwary wielkoturzycowe;
- kompleks świeżych (lokalnie wilgotnych łąk, ziołorośli oraz zadrzewień i zakrzewień łęgowych, w dnach dolin rzek i większych potoków):
 - pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków;
 - zarośla wierzbowo-wrześniowe na kamieńcach i żwirowiska górskich potoków;
 - torfowiska alkaliczne;
 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe;
 - mokre łąki i ziołorośla typu łąkowego użytkowane ekstensywnie;
 - niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie;
 - górskie ziołorośla;
- kompleks mezofilnych łąk i pastwisk z zadrzewieniami i zakrzewieniami na zboczach dolin:
 - niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie
 - mokre łąki i ziołorośla typu łąkowego użytkowane ekstensywnie;
 - górskie ziołorośla;
 - torfowiska alkaliczne;
- kompleks z udziałem suchych łąk i pastwisk oraz kserotermicznych muraw i zarośli, z zadrzewieniami na silnie nasłonecznionych zboczach:
 - murawy kserotermiczne;
 - murawy bliźniaczkowe;
 - niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie;
 - mokre łąki i ziołorośla typu łąkowego użytkowane ekstensywnie;
- kompleks pól uprawnych i ugorów z zakrzewieniami i zadrzewieniami;
- kompleks roślinności synantropijnej w obszarach zwartej zabudowy typu wiejskiego.

W opracowaniu dokonano waloryzacji zbiorowisk zależnie od stopnia unikatowości, bogactwa gatunkowego, występowania gatunków rzadkich i chronionych i stopnia kwiecistości zbiorowisk. Uzyskane wyniki posłużyły do wyróżnienia zbiorowisk szczególnej troski, są to:

- wilgotna łąka ostrożeńiowa *Cirsietum rivularis*,
- wilgotna łąka ostrożeńiowo-rdestowa *Cirsio-Polygonetium*;

- o młaka kozłkowo-turzycowa *Valeriano-Caricetum flavae*;
- o murawa kserotermiczna (z kl. *Festuco-Brometea*);
- o zbiorowisko *Doronicum austriacum* – *Veratrum lobelianum*,
- o zbiorowisko *Myricaria germanica* – *Salix elegnos*.

Wśród zbiorowisk szczególnie ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej wyróżniono: *Typhetum latifoliae*, *Typhetum angustifoliae*, *Equisetum limousin*, *Filipendulo-Geranietum*, *Junco-Menthetum*, *Petasitetum hybridi*, *Petasitetum albi*, zbiorowisko *Caltha palustris-Chaerophyllum hirsutum*, zbiorowisko *Equisetum telmateia*, zbiorowisko *Chaerophyllum hirsutum* – *Salix aurita*.

Gatunki inwazyjne

Duży udział powierzchni nieużytkowanych przez człowieka stwarza bardzo dobre warunki do rozprzestrzeniania gatunków inwazyjnych, często wypierających gatunki rodzime. Wśród nich należy przede wszystkim wymienić barszcz Sosnowskiego²⁴. Gatunek zajmuje w gminie Ustrzyki Dolne ugory, nieużytki, doliny, często porasta tereny bezpośrednio graniczące z obszarami zabudowanymi, stwarzając niebezpieczeństwo dla mieszkańców. Jest to gatunek silnie inwazyjny oraz toksyczny, osiągający wysokość od 1 do 4 m, o dużych liściach oraz gęstych i dużych baldach. Ze względów fizjonomicznych ulega łatwemu rozsiewaniu i rozprzestrzenianiu. Z uwagi na toksyczność gatunku należy bezwzględnie dążyć do jego usunięcia.

Innym gatunkiem inwazyjnym, który na stałe wpisał się w krajobraz Bieszczadów jest rudbekia naga. Gatunek tworzy zwarte łany wzdłuż rzek, ugorów, nieużytków, na przydrożach, w lasach i zaroślach.

Grzyby i porosty chronione oraz rzadkie

Waloryzacja grzybów na terenie gminy została oparta na danych zawartych w Planach Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, Bircza oraz Lutowiska.

Z gatunków grzybów i porostów objętych ochroną na terenie Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne występują: granicznik płucnik *Lobaria pulmonaria*, puchlinka ząbkowata *Thelotrema lepadinum*, brodaczka zwyczajna *Usnea dasypoga*, smardz jadalny *Morchella esculenta*, smardz wyniosły *Morchella elata*, szyszkowiec łuskowaty *Strobilomyces strobilaceus*, włośotka brązowa *Bryoria fuscescens*. Spośród grzybów i porostów na terenie Nadleśnictwa Bircza potwierdzono obecność 2 gatunków: żagwi wielogłowej *Polyporus umbellatus* oraz granicznika płucnika *Lobaria pulmonaria*. Na terenie Nadleśnictwa Lutowiska również zinwentaryzowano stanowiska brodaczek zwyczajnej.

8.8.2 Rośliny chronione

Ochronę gatunkową roślin określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13) oraz rozporządzenia²⁵ określające chronione gatunki roślin i grzybów oraz sposoby ich ochrony i zasady pozyskiwania. Wykaz gatunków roślin i grzybów objętych ochroną ścisłą i częściową zawiera załącznik tekstowy nr 3. Źródłem przedstawionych danych są Programy Ochrony Środowiska do Planów Urządzenia Lasu Nadleśnictw Ustrzyki Dolne, Bircza oraz Lutowiska.

²⁴ mapa.barszcz.edu.pl

²⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r., poz. 1408),
Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409)

8.8.3 Tereny zieleni urządzonej

Zieleń urządzona, w tym parki, zieleńce, zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym, stanowi ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.

Parki i ogrody podworskie²⁶

Zabytkowe założenia ogrodowe są jednym z najbardziej istotnych elementów dziedzictwa narodowego. Współcześnie często jedyną pozostałością po parku czy ogrodzie są stare drzewa o charakterze pomnikowym, natomiast elementy rzeźby ogrodowej zostały całkowicie zatarte.

W granicach gminy parki i ogrody podworskie znajdują się w miejscowościach:

- Dźwiniacz Dolny – zachowany szpaler lip szerokolistnych i kilka dębów szypułkowych.
- Leszczowate – czytelne są jeszcze granice i częściowo także groble i kanały dawnych stawów. Zachowała się altana jaworowo - lipowa, na obrzeżach rosną największe skupienia drzew; są to przede wszystkim lipy i graby. Najstarszym drzewem w parku jest jesion wyniosły o olbrzymim, bardzo oryginalnie ukształtowanym pniu.
- Serednica – na brzegach potoku Serednica oraz na stromych skarpach występuje naturalny fragment dąbrowy. W górnej części, przy dawnym folwarku rosną jeszcze w rzędowych nasadzeniach lipy szerokolistne.
- Łobozew, Myczkowce, Równia i Wańkowa – dawne dwory i ogrody.
- Wojtkowa – w obrębie lasu bukowo-jodłowego z dominacją brzozy, sosny oraz dębu, czytelne są pozostałości dawnego założenia ogrodowego (oddz. 111c – obręb Wojtkowa). Ocalała droga dojazdowa, aleja lipowa składająca się z kilkunastu okazałych lip szerokolistnych i drobnolistnych, platforma ziemna po dawnym dworze, tarasy, wąwozy, ślady sadzawki dworskiej oraz duża kwatera drzew owocowych. Trudno jest dzisiaj oddzielić granicę leśną od ogrodu. Plantacje sosnowe, nowe nasadzenia z jodły, buka i jesionu o charakterze rzędowych nasadzeń leśnych, nadto sosny, klonu i olchy całkowicie zniszczyły wewnętrzne osie kompozycji roślinnych.
- Jureczkowa – w części południowej parku pozostały groble, zarośnięte stawy oraz kanał wodny. Park ten ze względu na swój układ dendrologiczny należy do jednych z cenniejszych ogrodów w polskich Karpatach Wschodnich. W parku tym rośnie sporo gatunków drzew takich jak: lipa drobno i szerokolistna, dąb szypułkowy, topola biała, topola czarna, kasztanowiec, dagleżja zielona, sosna wejmutka, cis, modrzew europejski, żywotnik zachodni, jawor, jesion, buk. Unikatowym gatunkiem obcego pochodzenia o imponujących wymiarach są dwie leszczyny tureckie *Corylus colurna*, osiągające obwód na wys. 1,3 m od 190 do 275 cm. Lipy drobnolistne *Tilia cordata* tworzą interesujące układy w postaci szpalerów (47 szt.) i tzw. nasadzeń „stołowych” (8 szt.). Pojedynczo występują: żywotnik olbrzymi *Thuja gigantea*, lipa szerokolistna *Tilia platyphyllos*, leszczyna turecka *Corylus colurna*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, sosna wejmutka *Pinus strobus*, dagleżja zielona *Pseudotsuga menziesii*.
- Nowosielce Kozickie – zachowany starodrzew lipowy wraz z granicami założenia dworsko-ogrodowego, w którym dominują gatunki pochodzące z połowy XIX w., głównie okazałe lipy szerokolistne i drobnolistne, dęby szypułkowe, klony jawory i zwyczajne, jesiony wyniosłe. Główna

²⁶ Plan urządzenia lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Bircza, RDLP, Krosno, 2017; Plan urządzenia lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Lutowska, RDLP, Krosno, 2015; Plan urządzenia lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, RDLP, Krosno, 2019;

część ogrodu, zwłaszcza w otoczeniu nieistniejącego dworu, pokryta jest przez naturalne zbiorowisko zaroślowe. Rośnie tu w dużych skupieniach klon polny, jesion wyniosły, modrzew europejski, czereśnia ptasia, czeremcha pospolita. Najcenniejsze drzewa lipy szerokolistnej w rzędowych nasadzeniach rosną na granicy ogrodu od drogi przy folwarku oraz na wałach. Najokazalsza pięciopniowa lipa pozostała na kopcu ziemnym.

Osobliwością flory Bieszczadów są pozostałości sadów, z cennymi starymi odmianami gatunków drzew owocowych. Najcenniejsze zostały objęte ochroną w formie Zespołów Użytków Ekologicznych.

Inne tereny zieleni urządzonej

Poza parkami podworskimi na terenie gminy wyróżnia się tereny zieleni urządzonej, tj. skwer na rynku w Ustrzykach Dolnych, zieleń towarzyszącą obiektom sakralnym, w tym przede wszystkim kościołom oraz zieleń cmentarną.

8.9 Fauna

Gmina Ustrzyki Dolne położona jest w dużej części w Parku Krajobrazowym Gór Słonnych w związku z czym opis fauny oparto na opisie zawartym w Planie Ochrony Parku.

Obszar Gór Sanocko-Turczańskich oraz Pogórza Przemyskiego są najdalej wysuniętym na północ fragmentem Karpat o charakterze przedgórskim, w którym stwierdza się bogaty, niemal kompletny zespół kręgowców, z dużymi drapieżnymi ptakami i ssakami. Na terenie Parku stwierdzono występowanie 50 gatunków ssaków, w tym unikatowych w skali europejskiej jak: niedźwiedź, ryś, wilk i żbik. Odnotowano również obecność 105 gatunków ptaków. Duży udział mają ptaki drapieżne (18 gatunków), sowy (6 gatunków), dzięcioły (9 gatunków) oraz gatunki zagrożone działalnością człowieka zamieszkujące siedliska leśne i łąkowe. Szczególnie cenne są gatunki objęte strefową ochroną gniazd: orzeł przedni, orlik krzykliwy, puchacz, bocian czarny. Natomiast brak jest na omawianym obszarze gatunków wysokogórskich. Występują tutaj również gatunki typowo nizinne, związane z siedliskami dolin rzecznych. Ze środowisk leśnych szczególnie cenne dla ptaków są starodrzewy jodłowo-bukowe oraz lasy łęgowe występujące w dolinach rzek i potoków. Dla wielu gatunków środowiskiem życia są również duże przestrzenie niezagospodarowanych obszarów łąk. Na terenie Parku stwierdzono występowanie 10 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 15 gatunków ryb oraz 2 gatunki kręgloustych. Na szczególną uwagę zasługuje występowanie minoga ukraińskiego, głowacza białołetwego i głowacicy. Spośród bezkręgowców można wymienić cenne motyle: paź żeglarski i niepylak mnemozyna oraz tzw. próchnojady: wynurt oraz pachnica.

Tabela 6. Cenne i rzadkie gatunki bezkręgowców

nazwa	siedlisko	ochrona
Paź królowej stwierdzony w okolicach Birczy i Leszczawy	obszary otwarte – łąki ogrody	gat. chroniony, zagrożony wyginięciem
Paź żeglarski stwierdzony w okolicach Birczy, Leszczawy i Kuźminy	obszary otwarte – łąk i zarośla z tarniną	gat. chroniony, wpisany do polskiej czerwonej księgi zwierząt, ginący
Niepylak mnemozyna stwierdzony w nasłonecznionych miejscach wzdłuż linii kolejowej	doliny górskie, śródlądne podmokłe łąki, polany na zrębach	gat. chroniony, wpisany do polskiej czerwonej księgi zwierząt, zagrożony wyginięciem

Ustianowa - Zagórz, Uherce, Łukawica		
Niedźwiedziówka krasa w okolicach Birczy i Leszczawy	śródlądne łąki, polany, drogi leśne, zręby, brzegi lasów liściastych, zbocza z roślinnością stepową	gat. chroniony, wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, zagrożony wyginięciem
Modliszka zwyczajna stwierdzona w okolicach Ustrzyk Dolnych	obszary otwarte, suche, silnie nasłonecznione łąki	gat. chroniony, wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, zagrożony wyginięciem
Pachnica	starsze drzewostany w fazie rozpadu lasy grądowe, zadrzewienia parkowe z dziuplastymi drzewami	gat. chroniony, wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, rzadki, stenotopowy, relikty lasów pierwotnych, zanikający
Wynurt stwierdzony w okolicach Ustrzyk Dolnych	starsze drzewostany, obrzeża lasów, lasy grądowe, zadrzewienia parkowe z dziuplastymi drzewami	gat. chroniony, wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt, zagrożony wyginięciem
Kluk stwierdzony koło Wojtkowej	zarośla przydrożne	gat. rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Naliściak stwierdzony w okolicach Arłamowa	las bukowy	gat. rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Dorytomus dorsalis stwierdzony na stokach Kamiennej Laworty	zarośla wierzbowe	gat. rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Chowacz stwierdzony w okolicach Krościenka nad Strwiążem	zarośla olchowe	gat. rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Parnopes grandior stwierdzony w Ustrzykach Dolnych	otwarte nasłonecznione stanowiska w piętrze pogórza	gat. rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Gliniarz naścienny stwierdzony w Ustrzykach Dolnych nad rzeką Strwiąż	otwarte nasłonecznione stanowiska w piętrze pogórza	gat. rzadki, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Złotolotka stwierdzona w okolicach Krościenka	otwarte nasłonecznione stanowiska kserotermiczne	gat. rzadki, notowany z Europy południowej, znany w Polsce z nielicznych stanowisk
Acerentomon carpaticum stwierdzony na stokach Kiczery w okolicach Krościenka	las regła dolnego	gat. jest endemitem karpackim

Krągłousty i ryby:

- minóg ukraiński – Strwiąż i Stebnik;
- minóg strumieniowy – Wiar;
- głowacica – Tyrawka;
- pstrąg źródlany – Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar;
- pstrąg potokowy - Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar;
- szczupak – Tyrawka, Wiar;
- kiełb Kesslera – Tyrawka, Wiar;
- kiełb - Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar;
- brzana – Tyrawka;
- jelec – Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar;
- kleń – Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar;
- strzebla potokowa - Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar;
- świnka – Tyrawka, Wiar;
- ukleja – Tyrawka;
- okoń – Strwiąż, Tyrawka, Wiar;
- głowacz białopłetwy - Strwiąż, Stebnik, Serednica, Tyrawka, Wańkowa, Wiar.

Tabela 7. Płazy i gady

nazwa	występowanie
Salamandra plamista	Zasięg pionowy występowania tego płaza w Karpatach zaczyna się od 300 m n.p.m. stwierdzona w wielu miejscach, głównie w drzewostanach bukowych. W 1999 r. stwierdzono osobniki w rezerwacie Chwaniów i Na Opalonym oraz w okolicy wsi Stebnik.
Traszka grzebieniasta	W Górach Słonnych gatunek ten stwierdzono na różnych stanowiskach w granicy wysokości 230-638 m n.p.m.
Traszka zwyczajna	Występuje powszechnie, łącznie z najwyższymi wzniesieniami (Słonny) do wysokości 638 m n.p.m.
Traszka karpacka	Gat. endemiczny Karpat. Występuje tu regularnie i była stwierdzona wielokrotnie, miejscami jest najliczniejszą z traszek. Występuje w granicach do 350 m n.p.m. włącznie z najwyższym szczytem Słonne.
Traszka górską	Osobniki były stwierdzone w pobliżu miejscowości: Stebnik, Jamna, Grąziowa.
Kumak górski	Obszar Parku jest to teren powszechnego występowania tego gatunku. W latach 1999-2000 obserwowany w okolicy: Ropienki, Wojtkowej, Arłamowa i Krościenka.
Ropucha szara	Gat. obserwowany w Ustrzykach Dolnych i Olszanicy (1995 – 2000).
Rzekotka drzewna	Stwierdzona w Ustrzykach Dolnych. W Górach Słonnych gat. stwierdzono na wysokości 450 m n.p.m. Stwierdzono również występowanie gat. w dolinie Jamninka.

Żaba jeziorkowa	Gat. obserwowano w dolinie potoku Jamninka.
Żaba trawna	Gat. występuje powszechnie.
Jaszczurka żyworodna	Obserwowana w całym łuku Karpat. Obserwowana w dolinie Jamninka, w okolicy Stebnika, Wojtkowej.
Jaszczurka zwinka	Wzdłuż Pasma Karpackiego występuje do wysokości 700 m n.p.m., obserwowana w okolicach Ropienki, Stebnika, Ustrzyk Dolnych oraz w dolinie potoku Jamninka.
Padalec	Zasięg występowania obejmuje Karpaty. Padalca obserwowano w okolicy Wojtkowej.
Zaskroniec zwyczajny	Występowania obserwowano w dolinie potoku Jamninka.
Żmija	Występuje w całym pasmie Pogórza Karpackiego. Obserwowany w dolinie Jamninki oraz w okolicach nieistniejącej wsi Stebnik.

Ptaki:

o bażant;	o kobczyk;	o pluszcz;
o błotniak łąkowy;	o kobuz;	o pokląskwa;
o błotniak stawowy;	o orlik krzykliwy;	o pokrzywnica;
o błotniak zbożowy;	o orzechówka;	o potrzuszcz;
o bocian biały;	o orzeł przedni;	o pódźka;
o bocian czarny;	o orzełek;	o przepiórka;
o bogatka;	o paszkot;	o puchacz;
o brodziec piskliwy;	o pęzacz leśny;	o pustułka;
o brzegówka;	o perkoz;	o puszczyk;
o cierniówka;	o piecuszek;	o puszczyk uralski;
o czajka;	o piegża;	o raniuszek;
o czapla biała;	o pierwiosnek;	o rudzik;
o czapla siwa;	o pleszka;	o rybołów;
o czarnogłówek;	o kopciuszek;	o rybitwa czarna;
o czeczotka;	o kormoran;	o samotnik;
o czernica;	o kos;	o sierpówka;
o czubotka;	o kowalik;	o sieweczka czarna;
o czyż;	o kraska;	o sikora uboga;
o derkacz;	o krętogłów;	o siniak;
o drozd obrożny;	o krogulec;	o skowronek;
o drożdżik;	o kruk;	o słonka;
o dudek;	o krzyżodziób świerkowy;	o słowik szary;

o dymówka;	o krzyżówka;	o sosnówka;
o dzięcioł białogrzbisty;	o kukułka;	o sójka;
o dzięcioł duży;	o kulczyk;	o sóweczka;
o dzięcioł czarny;	o kuropatwa;	o sroka;
o dzięcioł średni;	o kwiczoł;	o strumieniówka;
o dzięcioł trójpalczasty;	o lelek;	o strzyżyk;
o dzięcioł zielony;	o łabędź krzykliwy;	o szczygieł;
o dzięcioł zielonosiwy;	o łabędź niemy;	o szpak;
o dzięciołek;	o łęczak;	o śmieszka;
o dziwonia;	o łozówka;	o śpiewak;
o dzwoniec;	o łyska;	o świergotek drzewny;
o gadożer;	o makolągwa;	o świergotek łąkowy;
o gajówka;	o mazurek;	o świstunka;
o gawron;	o mewa pospolita;	o trzmiełodaj;
o gągoł;	o modraszka;	o turkawka;
o gąsiorek;	o muchołówka białoszyja;	o uhla;
o gil;	o muchołówka mała;	o uszatka;
o grubodziób;	o muchołówka szara;	o wilga;
o grzywacz;	o muchołówka żałobna;	o wodnik;
o jarząbek;	o mysikrólik;	o wrona;
o jarząb;	o myszołów;	o wróbel;
o jemiółuszka;	o myszołów włochaty;	o zaganiacz;
o jer;	o oknówka;	o zięba;
o jerzyk;	o orlik grubodzioby;	o zimorodek;
o kapturka;	o pliszka górską;	o zniczek;
o kawka;	o pliszka siwa;	o żołą,
o kląskawka;	o pliszka żółta;	

Tabela 8. Ssaki

nazwa	siedlisko	ochrona
Jeż wschodni występuje powszechnie	lasy, brzegi lasów, łąki, ogrody	gat. chroniony
Kret	pola, łąki, lasy liściaste	gat. chroniony, z wyjątkiem

stwierdzony w Krościenku, Grąziowej, Ustrzykach Dolnych, Jałowem		występującego w zamkniętych ogrodach, szkółkach i na lotniskach
Ryjówka aksamitna stwierdzona w Krościenku, Grąziowej, Ustrzykach Dolnych, Arłamowie	wilgotne, błotniste tereny, lasy, ogrody	gat. chroniony
Ryjówka górska stwierdzona w okolicy miejscowości Krościenko i Stebnik	las iglaste, wilgotne łąki, okolice potoków	gat. chroniony
Ryjówka malutka Stwierdzona w okolicy miejscowości Grąziowa i Stebnik	lasy liściaste i mieszane, szczególnie starodrzew, tereny wilgotne	gat. chroniony
Rzęsorek rzeczek stwierdzony w okolicy miejscowości Grąziowa i Brzegi Dolne	czyste, płynące wody o gęsto porośniętych brzegach	gat. chroniony
Rzęsorek mniejszy stwierdzony w okolicy miejscowości Grąziowa	zbiorniki i cieki o gęsto porośniętych brzegach, podmokłe lasy i zadrzewienia	-
Zębiełek białawy stwierdzony w okolicy miejscowości Jasień	suche łąki, obrzeża lasów, miedze	-
Zębiełek karliczek stwierdzony w okolicy miejscowości Grąziowa	ogrody, sady, pola	-
Nocek Bechsteina stwierdzony w okolicy miejscowości Zagórz i Krasiczyn	las liściaste, obrzeża lasów, parki	gat. chroniony, umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze zwierząt jako bliski zagrożenia NT
Nocek orzęsiony stwierdzony w okolicy miejscowości Zagórz	tereny skaliste, leśne, parki oraz tereny otwarte	gat. chroniony, umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako silnie zagrożony EN
Mroczek późny	w pobliżu osiedli ludzkich	gat. chroniony
Gacek brunatny stwierdzony w Zagórz	las, tereny skaliste, osiedla ludzkie	-
Gacek szary	osiedla ludzkie	-

stwierdzony w Zagórze		
Mopek stwierdzony w Zagórze	tereny, leśne czasem osiedla ludzkie	-
Borowiec wielki stwierdzony w Grąziowej	lasy, tereny podmiejskie	-
Wiewiórka występuje powszechnie	lasy liściaste i iglaste, parki	gat. chroniony
Bóbr europejski w pobliżu Wiaru	zbiorniska nadbrzeżne bogate w wierzbę	gat. chroniony
Piżmak stwierdzony w Grąziowej	brzegi wód o bujnej roślinności	gat. łowny z wyłączeniem stawów rybnych uznanych za obręby hodowlane
Nornica ruda stwierdzona w Krościenku, Brzegach Dolnych, Stebniku, Bandrowie, Jałowie, Grąziowej, Ustrzykach Dolnych	lasy liściaste i mieszane	-
Karczownik stwierdzony w Krościenku, Brzegach Dolnych, Jałowie, Arłamowie	wody, łąki, pola uprawne	-
Darniówka zwyczajna stwierdzona w Stebniku, Brzegach Dolnych, Jałowie, Grąziowej, Łodynie, Ustrzykach Dolnych	wilgotne tereny, lasy liściaste, lasy górskie	-
Nornik bury stwierdzony w Krościenku, Stebniku, Brzegach Dolnych, Jałowie, Grąziowej, Łodynie, Ustrzykach Dolnych, Uherzcu	wilgotne, chłodne biotopy, obrzeża lasów, bagna, ujścia rzek	-
Nornik polnik zwyczajny stwierdzony w okolicach miejscowości: Jałowe, Bandrów, Krościenko, Brzegi Dolne, Stebnik, Grąziowa, Arłamów, Leska, Ustrzyk Dolnych i Uherzec	otwarte, suche równiny, łąki, pola, obrzeża zwartych lasów	-

Mysz domowa stwierdzona w okolicach wsi Jałowe, Grąziowa. Pospolity na terenach zurbanizowanych i rolnych	domy, stodoły, miedze, łąki, ogrody	-
Szczur wędrowny stwierdzony w okolicach miejscowości Grąziowa. Pospolity na terenach zurbanizowanych	piwnice, śmietniska, kanały, oczyszczalnie ścieków	-
Badylarka stwierdzona w okolicach miejscowości Grąziowa i Leska	wilgotne łąki o wysokiej trawie, gęsto porośnięte brzegi jezior i rzek, uprawy zbożowe	-
Mysz polna stwierdzona w okolicach miejscowości Brzegi Dolne, Grąziowa, Lesko	zarośla, obrzeża lasów, miedze, brzegi rzek	-
Mysz leśna stwierdzona w okolicach miejscowości Jałowe, Brzegi Dolne, Grąziowa	lasy liściaste, mieszane, zarośla, w zimie budynki mieszkalne	-
Mysz zaroślowa stwierdzona w okolicach miejscowości Jałowe, Krościenko, Grąziowa	poła, przydrożne skarpy, obrzeża lasów, polany	-
Smużka stwierdzona w okolicach miejscowości Grąziowa	wilgotne lasy liściaste i iglaste, leśne łąki i torfowiska	gatunek chroniony
Popielica stwierdzona w okolicach miejscowości Krościenko	lasy liściaste i mieszane	gatunek chroniony, gatunek zamieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (2001) jako bliski zagrożenia (NT)
Orzesznica stwierdzona w okolicach miejscowości Krościenko, Grąziowa, Ustrzyki Dolne	lasy liściaste i mieszane o bogatym podszyciu, obrzeża lasów z jagodziskami	gatunek chroniony
Żołędnica stwierdzona w okolicach	lasy liściaste, mieszane i iglaste	-

miejsowości Brzegi Dolne		
Zając szarak Występuje powszechnie na całym terenie, ale niezbyt liczny. Na terenie rejonu hodowlanego „Gór Słonnych; 2”, w latach 1999-2001 pozyskiwano od 6 do 27 osobników rocznie. Gatunek łowny.	suche łąki, nieużytki, pola, lasy	-
Dzik Występuje powszechnie na całym terenie, ale niezbyt liczny. Wg aktualnych łowieckich planów hodowlanych dziki występują w zagęszczeniu około 5 osobników/ 1000 ha pow. leśnej. Gatunek łowny.	lasy liściaste i mieszane, środowiska polno-leśne i bagienne	-
Jeleń (europejski) Występuje powszechnie na całym obszarze. Wg aktualnych łowieckich planów hodowlanych występuje w zagęszczeniu około 18 osobników/ 1000 ha pow. leśnej. Gatunek łowny.	duże kompleksy leśne	-
Sarna Występuje powszechnie na całym obszarze. Wg aktualnych planów hodowlanych występuje w zagęszczeniu około 28 osobników/ 1000 ha pow. leśnej. Gatunek łowny.		-
Niedźwiedź brunatny Obecność niedźwiedzi w tym samiec prowadzących młode notuje się głównie w części południowo-wschodniej obszaru. Liczbę niedźwiedzi można szacować na około 3 osobniki dorosłe.	duże kompleksy leśne o charakterze naturalnym	Gatunek chroniony, gatunek zamieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (2001) jako bliski zagrożenia (NT).
Wilk Obecność wilków notuje się na terenie całego obszaru PKGS. Należy się spodziewać, że bytuje lub częściowo zachodzi 3-4 watahy wilków, 15-25 osobników.	duże kompleksy leśne, rozległe tereny bagienne	Gatunek chroniony, gatunek zamieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (2001) jako bliski zagrożenia (NT).

Lis (pospolity) pospolity na całym obszarze PKGS, gatunek łowny	lasy, pola, łąki, tereny podmiejskie	-
Borsuk występuje powszechnie na całym obszarze PKGS, ale niezbyt liczny, gatunek łowny	kompleksy leśne o różnej wielkości	-
Wydra notowana na całym obszarze PKGS	rzeki, potoki, stawy o zadrzewionych i zakrzewionych brzegach	gatunek chroniony
Kuna leśna (tumak) występuje powszechnie na całym obszarze PKGS, gatunek łowny	lasy z dużą ilością starodrzewu, obfitującego w dziuple	-
Kuna domowa (kamionka) występuje powszechnie w okolicach osiedli ludzkich na terenie PKGS, niezbyt liczna, gatunek łowny	w pobliżu osiedli ludzkich	-
Tchórz zwyczajny występuje powszechnie na obszarze PKGS	lasy oraz zakrzewione brzegi rzek i potoków	-
Gronostaj występuje powszechnie na obszarze PKGS	lasy, zakrzewione nieużytki, parki	gatunek chroniony
Łasica łąska występuje powszechnie na terenach rolnych całego obszaru PKGS	brzegi lasów, pola, łąki, osiedla ludzkie i ich okolice	gatunek chroniony

Zagrożenia dla fauny:

- odmładzanie drzewostanu, usuwanie starych dziuplastych drzew oraz leżących martwych kłód;
- wyprzedaż gruntów rolnych, porolnych pod cele rekreacyjne i siedliskowe np. dolina potoku;
- niszczenie łągów, młak i innych siedlisk nadrzecznych, regulacja potoków np. Tyrawka i Strwiąż;
- nadmierne pozyskiwanie jeleni i saren, nieuwzględniające potrzeb pokarmowych wilków i rysi oraz padlinożerców;
- nielegalne pozyskanie ryb oraz łownych i chronionych ssaków (przede wszystkim wnykarstwo oraz nielegalny odstrzał), tępienie gatunków chronionych czyniących szkody np. wilk, wydra, celowe zabijanie gadów, przede wszystkim węży;

- częste zmętnienie wody potoków spowodowane wypłukiwaniem gleby ze szlaków zrywkowych oraz zdarzające się przypadki zrywki drzew wzdłuż koryt potoków oraz pozyskiwanie żwiru;
- zanieczyszczenie potoków ściekami komunalnymi oraz bogatą w amoniak wodą spływającą ze stawów rybnych, zaśmiecanie potoków;
- oddziaływanie ruchu kołowego na drogach publicznych i leśnych (śmiertelność pod kołami) oraz legalne i nielegalne rajdy typu off-road (śmiertelność pod kołami, płoszenie zwierząt, szczególnie niebezpieczne w okresie rozrodu i gniazdowania);
- obecność niedostatecznie zabezpieczonych wysypisk odpadów i kontenerów na obszarze występowania niedźwiedzi (możliwość synantropizacji niedźwiedzi).

8.10 Formy ochrony przyrody

W granicach gminy Ustrzyki Dolne występują następujące formy ochrony przyrody:

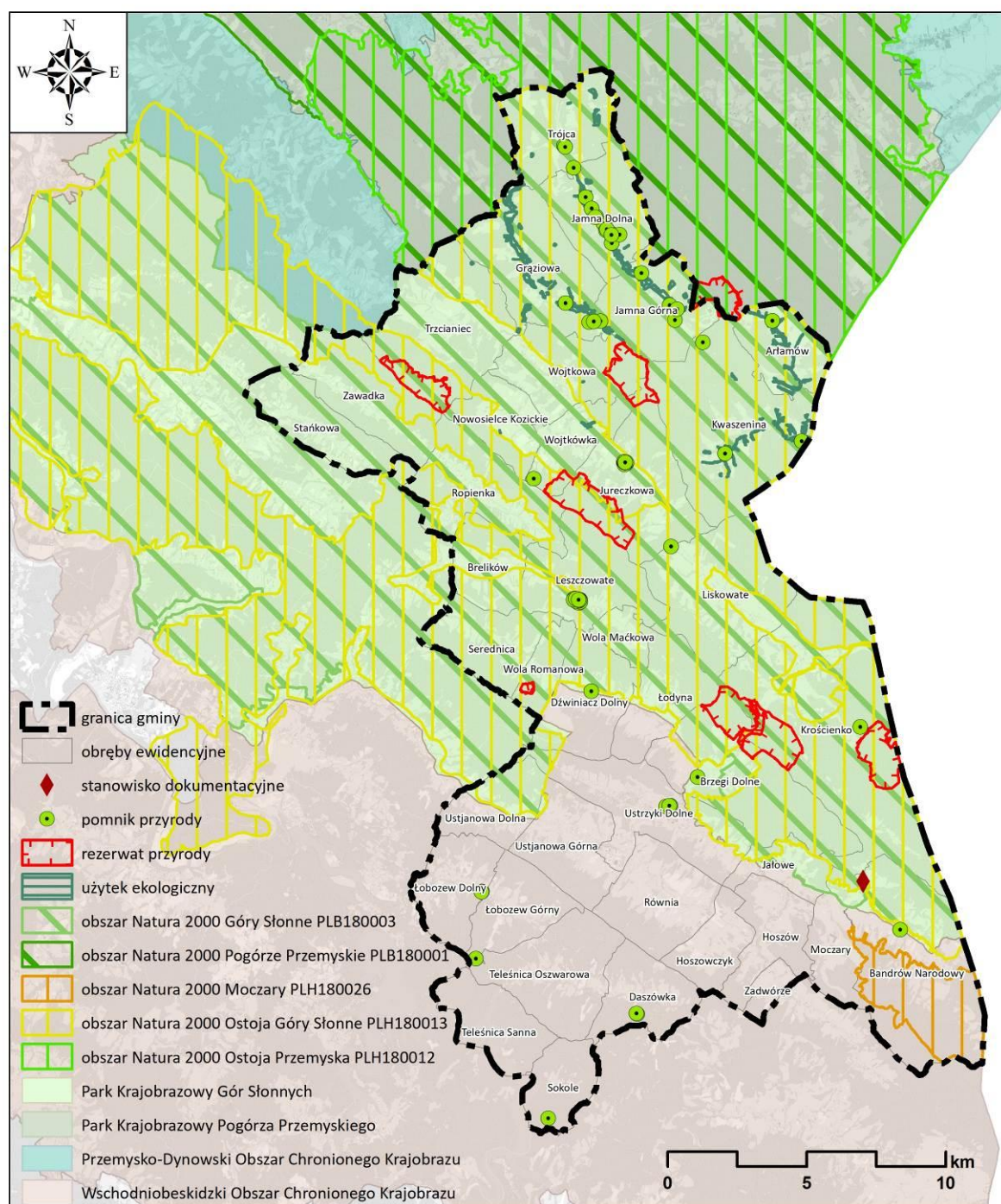
- rezerваты przyrody: Chwaniów, Cisy w Serednicy, Na Opalonym, Na Oratyku, Nad Trzciańcem, Turnica (niewielki fragment), Przełom Strwiąża;
- Park Krajobrazowy Gór Słonnych;
- Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu;
- specjalne obszary ochrony siedlisk: Ostoja Góry Słonne PLH180013, Moczary PLH180026;
- obszar specjalnej ochrony ptaków Góry Słonne PLB180003;
- pomniki przyrody;
- użytki ekologiczne;
- stanowisko dokumentacyjne.

Ponadto obszar gminy bezpośrednio graniczy z Przemysko-Dynowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, Parkiem Krajobrazowym Pogórza Przemyskiego, obszarem specjalnej ochrony ptaków Pogórze Przemyskie PLB180001, obszarem specjalnej ochrony siedlisk Ostoja Przemyska PLH180012.

Na terenie gminy projektowane są następujące rezerваты przyrody: „Reliktowa Puszcza Karpacka”, „Puszcza karpacka nad Ropieńką”, „Bandrów”.

Rysunek 18. Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody na terenie gminy Ustrzyki Dolne i w jej bezpośrednim sąsiedztwie

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Rezerваты przyrody

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody GDOŚ na terenie gminy Ustrzyki Dolne ustanowiono sześć rezerwatów przyrody, ponadto północny fragment miejscowości Kwaszenina przynależy do rezerwatu przyrody „Turnica”.

Tabela 9. Wykaz rezerwatów przyrody na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP GDOŚ, stan na marzec 2026 r.

nazwa rezerwatu	rodzaj	cel ochrony	akt prawny
Turnica 151,34 ha	rezerwat leśny, podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu puszczy bukowo-jodłowej.	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 11 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1996 r. Nr 5, poz. 59). <u>Pozostałe akty prawne:</u> Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 26 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Turnica" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3486). Zarządzenie Nr 37/17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie wyznaczenia szlaku ruchu pieszego i drogi ruchu pojazdów w rezerwacie przyrody „Turnica”.
Chwaniów 354,69 ha	rezerwat leśny, podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych wspaniałe wykształconej regłowej buczyny karpackiej.	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1996 r. Nr 75, poz. 675). <u>Pozostałe akty prawne:</u> Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 26 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Chwaniów” (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3483). Zarządzenie Nr 36/17 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie wyznaczenia szlaku ruchu pieszego, szlaku konnej jazdy wierzchem i drogi ruchu pojazdów w rezerwacie przyrody „Chwaniów”.
Na Opalonym 216,98 ha	rezerwat leśny, podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnego zbiorowiska buczyny karpackiej porastającej zbocze poprzecinane licznymi potokami.	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1996 r. Nr 75, poz. 687). <u>Pozostałe akty prawne:</u> Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 5 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Na Opalonym" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3232).
Nad Trzciancem 180,52 ha	rezerwat leśny, podtyp ekosystemu:	Celem ochrony jest zachowanie ze względów	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Rozporządzenie Nr 84/00 Wojewody Podkarpackiego z dnia 10 kwietnia 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj.

	lasów górskich i podgórskich	naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconego zbiorowiska buczyny karpaciej w formie regłowej z występującym w jego runie szeregiem gatunków roślin chronionych oraz licznych osobliwości dendrologicznych.	Podkarpackiego z 2000 r. Nr 29, poz. 242). <u>Pozostałe akty prawne:</u> Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 12 października 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Nad Trzciańcem" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3357).
Na Oratyku 233,12 ha	rezerwat leśny, podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconego zespołu buczyny karpaciej w strefie przejścia piętra pogórza w regiel dolny wraz z cennym drzewostanem i stanowiskami licznych gatunków roślin rzadkich i chronionych.	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Rozporządzenie Nr 71/00 Wojewody Podkarpackiego z dnia 27 marca 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2000 r. Nr 24, poz. 197) <u>Pozostałe akty prawne:</u> Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Na Oratyku" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3729). Zarządzenie Nr 54/10 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 20 września 2010 r. w sprawie wyznaczenia szlaku jazdy konnej wierzchem w rezerwacie przyrody "Na Oratyku".
Cisy w Serednicy 14,29 ha	rezerwat florystyczny, podtyp ekosystemu: lasów górskich i podgórskich	Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska cisa pospolitego <i>Taxus baccata</i> .	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 2, poz. 6). <u>Pozostałe akty prawne:</u> Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 10 listopada 2017 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Cisy w Serednicy" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3725). Zarządzenie Nr 2/21 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 19 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Cisy w Serednicy”.
Przełom Strwiąża 437,42 ha	rezerwat krajobrazowy, podtyp ekosystemu:	Celem ochrony w rezerwacie jest krajobraz przełomowego	<u>Akt prawny ustanawiający:</u> Zarządzenie RDOŚ w Rzeszowie z dnia 28 lipca 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Przełom Strwiąża" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2025 r., poz. 3174).

	borów górskich i podgórskich	odcinka rzeki Strwiąż wraz z otaczającymi go lasami górskimi.	

Park Krajobrazowy Gór Słonnych

Park zajmuje obszar o powierzchni 56,188 ha, został utworzony rozporządzeniem Nr 19 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1992 r. Nr 7, poz. 53). Park Krajobrazowy Gór Słonnych obejmuje tereny gminy: Bircza (gmina miejsko-wiejska), Olszanica (gmina wiejska), Lesko (gmina miejsko-wiejska), Sanok (gmina wiejska), Ustrzyki Dolne (gmina miejsko-wiejska), Tyrawa Wołoska (gmina wiejska), Sanok (gmina miejska).

Obecnie na terenie Parku obowiązuje uchwała Nr XXXIX/791/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2013 r., poz. 3632) ze zmianą z dnia 31 marca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1531), z dnia 25 września 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3236), z dnia 31 maja 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2021 r., poz. 2247) oraz zmianą z dnia 29 sierpnia 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3299).

Według podziału fizjograficznego Park obejmuje północne fragmenty Gór Sanocko-Turczańskich przechodzących w Pogórze Przemyskie. Wschodnią granicę Parku stanowi granica państwowa z Ukrainą na odcinku Bandrów–Arłamów, od południa linia drogowo-kolejowa na odcinku Ustrzyki Dolne–Lesko. Zachodnia granica biegnie doliną Sanu od Monasterca po Dobrą i północna - granicą administracyjną gminy Ustrzyki Dolne. Park obejmuje swoim obszarem typowe dla Karpat Wschodnich pasma górskie: Gór Słonnych i Chwaniowa. Pięknie, rusztowo uformowane grzbiety górskie ułożone z kierunku północnego zachodu na południowy wschód poprzecinane są siecią rzek i potoków będących dopływami Sanu i Wiaru. Przez południowo-wschodnią część Parku przechodzi granica głównego europejskiego działu wód, oddzielającego zlewiska Bałtyku i Morza Czarnego. Wody do Morza Czarnego z terenu Polski zbiera Strwiąż, wypływający ze stoków góry Berdo, doprowadzając je najpierw do Dniestru.

Osobliwością Parku są licznie występujące słone źródła. Znaczne ich zagęszczenie znajduje się w obrębie szczytu Na Opalonym. Naliczono 78 potoków, które odprowadzają wody o różnym stopniu zawartości soli.

Pogórze i grzbiety górskie porośnięte w 73% kompleksami leśnymi administrowane są przez Nadleśnictwa: Bircza, Ustrzyki Dolne, Brzozów i Lesko. Pośród lasów wyłaniają się enklawy pól uprawnych, łąk i pastwisk, na których mieszkańcy Parku wypasają owce i kozy rzadziej bydło.

Zbiorowiska leśne porastające doliny, pogórze i niewysokie góry tworzą piętrowy układ roślinności.

Powyżej 500 m n.p.m. szatę roślinną tworzy piętro regla dolnego, które stanowią lasy bukowe i bukowo-jodłowe z runem charakterystycznym dla żyznej buczyny karpackiej. Roślinność występująca do 500 m n.p.m. stanowi piętro pogórze, którego wyższe partie porasta podgórska forma buczyny karpackiej, niższe zaś - grądy odmiany wschodniokarpackiej. W dolinach rzecznych występują głównie zarośla wiklinowe i nadrzeczna olszynka karpacka. Wysoki stopień naturalności tego terenu wyraża się dużym bogactwem florystycznym, liczącym ok. 900 gatunków roślin naczyniowych, w tym wiele gatunków górskich, podgórskich i pontyjskich. Na tych stosunkowo niewielkich wysokościach występuje aż 68 gatunków górskich, w tym 5 subalpejskich i 45 reglaowych. Wschodniokarpacki charakter zbiorowiskom roślinnym Parku nadają gatunki wschodnie, m.in. groszek wschodniokarpacki, smotrawa okazała, lulecznica krainńska i żywokost sercowaty. Florę pontyjską reprezentuje 79 gatunków kserotermicznych, z których należałoby wymienić: czosnek

zielonawy, przelot pospolity, kłosownicę pierzastą, kruszczyk siny, dzwonek brzoskwiniolistny, wilczomlecz lancetowaty, goryczkę krzyżową oraz miodownik melisowaty.

Osobliwością dendrologiczną Parku są drzewiaste formy cisa występujące w ok. Serednicy oraz stanowisko krzewu - kosa olcha w ok. Bandrowa, natomiast geologiczną - odkrywki fliszu karpackiego rozrzucone po całym jego terenie.

Duże powierzchnie kompleksów leśnych poprzecinanych połaciami pól uprawnych i ciekami wodnymi stwarzają dogodne warunki do rozwoju i bytowania dla wielu gatunków zwierząt, w tym typowych dla fauny puszczańskiej.

W Parku spotkać można takie gatunki jak: niedźwiedź brunatny, ryś, wilk, żbik, wydra, jelenź szlachetny, dzik, orzeł przedni, orlik krzykliwy i grubodzioby, jastrząb, trzmiełojad, puchacz, puszczyk uralski, sóweczka, dzięcioł trójpalczasty i białostrzbiety. Łąki w dolinach rzek i potoków są miejscem żerowania dla wielu gatunków ssaków: jelenia szlachetnego, sarny, dzika, lisa i borsuka. Doliny te są również wspaniałym terenem łowieckim ptaków drapieżnych oraz miejscem gniazdowania zagrożonego w skali globalnej derkacza.

Ponadto w obrębie Parku odnotowano wśród bezkręgowców wiele endemitów wschodnio-, zachodnio- i ogólnokarpaccich, głównie wijów, chrząszczy i ślimaków.

O wysokich wartościach przyrodniczo-krajobrazowych Parku świadczy fakt, że planuje się objąć część jego terenu najwyższą formą ochrony – parkiem narodowym, pod nazwą TURNICKI.

Obecnie na znacznej części powierzchni powstały rezerваты przyrody.

Celem ochrony Parku jest:

1) dla ochrony przyrody nieożywionej:

- zachowanie charakterystycznych elementów przyrody nieożywionej, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, w tym także zjawisk i obiektów o charakterze antropogenicznym;
- podtrzymanie naturalnych procesów kształtujących powierzchnię ziemi, zachowanie warunków siedliskowych do funkcjonowania ekosystemów oraz zachowanie reliktowych zabytków przyrody nieożywionej;
- ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
- udostępnianie dla celów naukowych, edukacyjnych i krajoznawczych cennych obiektów przyrody nieożywionej;
- osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

2) dla ochrony przyrody ożywionej:

– szaty roślinnej:

- zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych;
- zachowanie pełnej różnorodności florystycznej w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
- ograniczanie procesu neofityzacji flory;
- zachowanie pełnego inwentarza zbiorowisk roślinnych, w szczególności naturalnych i półnaturalnych, a także antropogenicznych związanych z tradycyjnymi formami

zagospodarowania (fitocenozy segetalne), zachowanie wszystkich istotnych i charakterystycznych dla środowiska przyrodniczego typów ekosystemów,

- dla ochrony fauny:
 - zachowanie pełnego inwentarza naturalnej fauny w odniesieniu do wszystkich grup systematycznych;
 - zapewnienie trwałości lokalnych populacji gatunków zwierząt chronionych, rzadkich i zagrożonych;
 - zachowanie korytarzy ekologicznych.
- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów.

3) dla ochrony dóbr kultury:

- zachowanie i ochrona zabytków kultury materialnej, a zwłaszcza dworów, kościołów, młynów, kapliczek przydrożnych;
- zachowanie i udostępnianie miejsc pamięci narodowej oraz śladów historii regionu, w szczególności udokumentowanych stanowisk archeologicznych;
- zachowanie charakterystycznych cech architektury wiejskiej: budownictwa drewnianego oraz obiektów wykonanych ze skał fliszowych;
- zachowanie i udostępnianie parków miejskich i wiejskich (podworskich);
- utrzymanie i przywracanie tradycji lokalnych i zachowanych elementów kultury wiejskiej;
- porządkowanie rodzimego krajobrazu kulturowego polegające m.in. na ochronie i restauracji jego charakterystycznych elementów;
- udostępnianie istniejących zasobów kulturowych dla celów naukowych, krajoznawczych i edukacyjnych.

4) dla ochrony walorów krajobrazu:

- zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego wynikającego z prowadzenia ekstensywnej gospodarki rolnej;
- zachowanie różnorodnych odsłoneń geologicznych oraz wychodni skalnych;
- zachowanie istniejącego krajobrazu wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i wiązaniami ekologicznymi.

Na obszarze Parku zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art. 17 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody²⁷;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

²⁷ zmiana wprowadzona uchwałą Nr XXXVII/607/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 maja 2021 r.

- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania dla celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek: San, Wiar, Strwiąż, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, przy czym dla sztucznych zbiorników wodnych za linię brzegową uważa się linię wody przy maksymalnej rzędnej piętrzenia wody w zbiorniku;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

Zakaz, o którym mowa w punkcie nr 7 nie narusza lokalizacji obiektów budowlanych wskazanych w: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i ostatecznych decyzjach administracyjnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały. Strefa wyłączona z zabudowy na podstawie zakazu, o którym mowa w punkcie 7, może podlegać ograniczeniu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w ramach uzgodnień z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli nie wpłynie to znacząco negatywnie na ochronę przyrody Parku.

Zmiana uchwały w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych z 2014 r. dotyczy zakazu z punktu nr 10, mówiącego o organizowaniu rajdów motorowych i samochodowych, z zakazu wyłączono drogę DK 28 Zator-Medyka oraz powiatową Nr 2078 Bircza-Huwniki-granica państwa.

Rozporządzenie w sprawie Parku Krajobrazowego zostało zmienione w 2017 r., w ramach ów zmiany punkt dot. zakazów budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m otrzymał nowe brzmienie:

„7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

a) linii brzegów rzek: San, Wiar, Strwiąż, zgodnie z załącznikiem mapowym nr 1, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,

b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne²⁸ - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej”.

Zmianą w 2022 r. wprowadzono odstępstwo od zakazu w pkt 7 tj. *nie dotyczy oczyszczalni ścieków.*

Ponadto zmianą w 2017 r. wprowadzono następujące odstępstwa:

²⁸ według nowej ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. art. 389 pkt 2

- zakaz, o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy:
 - czynności podlegających zakazom w stosunku do gatunków chronionych, wykonywanych na podstawie zezwoleń lub aktów prawa miejscowego wydanych przez uprawnione organy oraz wydawania tych zezwoleń i aktów prawa miejscowego;
 - czynności w stosunku do gatunków wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym;
 - realizacji działań zapewniających bezpieczeństwo sanitarno - epidemiologiczne oraz mających na celu ochronę zdrowia lub życia.
- zakazy, o których mowa w pkt 2, 5, 6 nie dotyczą:
 - czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć;
 - zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody.
- zakaz, o którym mowa w pkt 3 nie dotyczy:
 - czynności wykonywanych w ramach przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku, w zakresie niezbędnym do realizacji tych przedsięwzięć;
 - zabiegów czynnej ochrony przyrody wykonywanych przez organy ochrony przyrody;
 - zadrzewień rosnących na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów jako grunty orne, za wyjątkiem zadrzewień rosnących w obrębie tych działek w odległości do 1 m od ich granic.

Natomiast w 2021 r. wprowadzono odstępstwa, tj.:

- zakaz, o którym mowa w pkt 4 nie dotyczy terenów złóż i zmian granic złóż, dla których udzielono obowiązujących w dniu 28 listopada 2013r. koncesji oraz prowadzenia działalności, o której mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze.
- zakaz, o którym mowa w pkt 4 nie dotyczy udzielenia lub zmiany koncesji, udzielonych dla terenów złóż, o których mowa w ust. 2, jeżeli przed ich zmianą została przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, która wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz Parku.

Park Krajobrazowy posiada plan ochrony, który została ustanowiony rozporządzeniem Nr 59/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 10 czerwca 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2005 r. Nr 82, poz. 1384). **Plan wygaśnie z końcem dnia 2 lipca 2025 r.** Plan ochrony składa się z ośmiu operatów tematycznych: kształtowanie funkcji turystycznej i dydaktycznej, operat generalny, ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych, ochrony fauny, ochrony flory, ochrony przyrody nieożywionej i gleb, przyrodnicze wytyczne ochrony i kształtowania ekosystemów leśnych.

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu

WOChK został utworzony w 1998 r. rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa krośnieńskiego (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1998 r. Nr 17/98, poz. 223). Obecnie obowiązuje uchwała Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1951) ze zmianą w 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2016 r., poz. 2167), w 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3244) oraz w 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3300).

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje południowo-wschodnie i wschodnie tereny województwa podkarpackiego, należące do Beskidów Wschodnich. Obszar ten stanowi otulinę dla parków krajobrazowych: Gór Słonnych, Ciśniańsko-Wetlińskiego i Doliny Sanu, które z kolei otaczają Bieszczadzki Park Narodowy. Dzięki takiemu układowi obszarów chronionych o zróżnicowanych reżimach ochronnych i odmiennych funkcjach, udało się stworzyć w tym regionie modelowy system obszarów chronionych, w którym najcenniejsze walory parku narodowego są otoczone parkami krajobrazowymi, a te z kolei – najrozleglejszym i najłagodniejszym pod względem reżimu ochronnego – Wschodniobeskidzkim OChK. Walory przyrodnicze i krajobrazowe tego terenu są bardzo cenne. Beskidy Wschodnie odznaczają się dużą lesistością i względnie małym stopniem przekształcenia antropogenicznego. Na piękno krajobrazu składa się również mozaika pól, łąk i pastwisk wraz z zabudową wsi i miasteczek. Jest to obszar szczególnie atrakcyjny dla turystyki i rekreacji, z czystymi rzekami i strumieniami, ze zdrowymi lasami porastającymi niezbyt wysokie góry. Walory przyrodnicze są związane przede wszystkim z siedliskami buczyn karpaccich, obfitujących w gatunki gdzie indziej rzadkie i chronione.

Na terenie Obszaru zakazuje się:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z wyłączeniem przedsięwzięć, o których mowa w art. 24 ust 3 ustawy o ochronie przyrody;
- 2) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek: San, Osława, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, przy czym dla sztucznych zbiorników wodnych za linię brzegową uważa się linię wody przy maksymalnej rzędnej piętrzenia wody w zbiorniku²⁹;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

²⁹ punkt został zmieniony

- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz, o którym mowa w punkcie nr 4 nie narusza lokalizacji obiektów budowlanych wskazanych w: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i ostatecznych decyzjach administracyjnych, obowiązujących w dniu 20.11.2010 r. Strefa wyłączona z zabudowy na podstawie zakazu, o którym mowa w punkcie nr 4, może podlegać ograniczeniu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w ramach uzgodnień z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli nie wpłynie to znacząco negatywnie na ochronę przyrody Obszaru.

Zgodnie z uchwałą Nr XXIV/443/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu punkt nr 4 otrzymuje brzmienie:

„budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

- ✓ *linii brzegów rzek: San, Ośława, zgodnie z załącznikiem mapowym nr 1a i 1b, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych;*
- ✓ *zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne³⁰ - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej”.*

Uchwała dot. Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu została ponownie zmieniona w 2017 roku (Dz. Urz. z Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3244) oraz 2022 roku (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3300).

Specjalny obszar ochrony siedlisk Moczary PLH180026

Obszar obejmuje fragment Bieszczadów Niskich przylegający do Gór Słonnych. Zajmuje północne zbocza pasm Żuków (868 m n.p.m.) i Na Buczkach (796 m n.p.m.), Górę Kiczarki (626 m n.p.m.), oraz górną część dolin potoków Królówka z dopływem Jasienik oraz Syhawka (dopływ Mszańca). Obszar reprezentuje piętro regła dolnego. Doliny potoków zajmują półnaturalne zbiorowiska nieleśne o zróżnicowanym charakterze. W niższych partiach zboczy dominują lite jędriny, zaś wyżej drzewostany bukowo-jodłowe, a miejscami także buczyny.

Najwartościowsze pod względem przyrodniczym siedliska nieleśne koncentrują się na dawnym terenie wsi Mszańec (przysiółki: Przysłup i Maksymiszki). Obszar ten wrócił do Polski w 1951 r. w ramach wymiany terenów przygranicznych i dołączony został do wsi Bandrów. Istniejące tam zabudowania rozebrano, zaś większość terenów rolnych zalesiono. Do dziś zachowały się niewielkie zadrzewienia i pojedyncze drzewa owocowe.

Na obszarze stwierdzono występowanie 11 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 11 gatunków z II jej załącznika. Siedliska przyrodnicze o znaczeniu europejskim zajmują 68% powierzchni. Ponadto 5 % terenu pokrywają cenne przyrodniczo łąki wilgotne reprezentujące zespół ostrożeń łąkowego *Cirsietum rivularis*. Jest to obszar ważny dla zachowania starodrzewi jodłowych reprezentujących siedliska 9110 (148,84 ha) i 9130 (438,74 ha), a także lasów łęgowych (33,37 ha), łąk świeżych (167,07 ha),

³⁰ według nowej ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. art. 389 pkt 2

torfowisk zasadowych 7230 (9,73 ha) i przejściowych 7140 (0,96 ha). Występuje tu jedyne stanowisko boru bagiennego (1,65 ha) w Górach Słonnych i Bieszczadach Niskich.

Bogata jest flora roślin naczyniowych i mszaków. Występuje tu 55 gatunków roślin chronionych, liczne rośliny górskie (np. dziewięciśń bezłodygowy *Carlina acaulis*, omieg górski *Doronicum austriacum*, róża alpejska *Rosa pendulina*, liczydło górskie *Streptopus amplexifolius*) oraz 4 gatunki wschodniokarpackie (sałatnica leśna *Aposeris foetida*, olsza zielona *Alnus viridis*, cebulica trójlistna *Scilla bifolia* subsp. *subtriphylla*, dzwonek rozpięchły rozłogowy *Campanula patula* subsp. *abietina*) występujące tu na skraju zasięgu. Obszar stanowi ważną ostoję fauny leśnej, w tym dużych drapieżników: niedźwiedzia, wilka i rysia. Jest on istotnym elementem korytarza ekologicznego łączącego ostoję „Bieszczady” oraz ostoje „Gór Słonnych” i „Pogórza Przemyskiego”. Obszar, ze względu na występowanie wielu naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych, zasiedlany jest przez liczne populacje kumaka górskiego *Bombina variegata* i traszki karpackiej *Triturus montandoni*. Liczne młaki i wilgotne łąki są siedliskiem populacji poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*. Różnorodność i areal ekosystemów podmokłych wzbogacają również tamy i kanały bobrów, które występują w kilku lokalizacjach.

Dla obszaru Natura 2000 Moczary ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026, zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 23 lutego 2018 r.), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Tabela 10. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026

źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 Moczary PLH180026

kod siedliska	nazwa	pokrycie [ha]
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	1,14
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	0,09
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	167,07
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	0,96
7220	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami (<i>Cratoneurion commutati</i>)	0,02
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	9,73
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	148,84
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	438,74
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	0,08

91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	1,65
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	33,37

Tabela 11. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 Moczary PLH180026

gatunki			kategoria ochronności
grupa	kod	nazwa gatunkowa	
A	1193	kumak górski <i>Bombina variegata</i>	C
I	1920	ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i>	P
P	1396	bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	V
M	1352	wilk szary <i>Canis lupus</i>	P
I	4014	biegacz gruzełkowaty <i>Carabus variolosus</i>	P
M	1337	bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	P
M	1361	ryś euroazjatycki <i>Lynx lynx</i>	P
I	6179	modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i>	P
I	6177	modraszek telejus <i>Phengaris teleius</i>	P
A	2001	traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	C
M	1354	niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	P
I	1014	poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	C

Objaśnienia:

Grupa: A – płazy, I – bezkręgowce, M – ssaki, P – rośliny

Kategoria liczebności: C – powszechne, V – bardzo rzadkie, P – obecne

Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Góry Słonne PLH180013

Obszar położony jest w Karpatach Wschodnich i obejmuje fragment Pogórza Przemyskiego oraz Góry Sanocko-Turczańskie. Krajobraz kształtują średniej wielkości wzgórza o układzie rusztowym, które przekraczają często 600 m n.p.m. Zalesione wzniesienia, gdzie dominują lasy bukowe i bukowo-jodłowe, odwadnia sieć wielu potoków i strumieni oraz niewielkie rzeki jak: Wiar, Tyrawka i Strwiąż, którym towarzyszą też zarośla łęgowe. Na terenach otwartych dominują łąki, a grunty orne spotyka się przeważnie w otoczeniu miejscowości, które ulokowane są głównie w dolinach rzecznych. W obszarze występują siedliska przyrodnicze z Załącznika I

Dyrektywy Siedliskowej; niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*), żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) z wieloma gatunkami roślin rzadkich. Ponadto, stwierdzono tu gatunki zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, w tym wiele bezkręgowców charakterystycznych dla starych drzewostanów z obfitym występowaniem drewna martwego, są to: zgniotek cynobrowy, biegacz gruzełkowaty, zagłębek bruzdkowany, ponurek Schneidera. Z płazów spotyka się tutaj kumaka górskiego, traszkę grzebieniastą i traszkę karpacką. Teren ten jest również ostoją ssaków drapieżnych: niedźwiedzia, rysia, wilka oraz bobra europejskiego i wydry.

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Tabela 12. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

kod siedliska	nazwa	pokrycie [ha]
3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	0,89
3220	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	39,76
6230	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	9,5
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	2529,68
7220	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami (<i>Cratoneurion commutati</i>)	0,02
8220	Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	0,12
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1930,2
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	19859,3
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1882,42
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)	62,87
91E0	Łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	599,51

Tabela 13. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

gatunki			kategoria ochrony
grupa	kod	nazwa gatunkowa	
F	5264	brzana karpacka <i>Barbus carpathicus</i>	P
A	1193	kumak górski <i>Bombina variegata</i>	C
I	1920	ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i>	V
P	1386	bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	R
M	1352	wilk <i>Canis lupus</i>	R
I	4014	biegacz gruzełkowaty <i>Carabus variolosus</i>	P
I	4015	biegacz Zawadzkiego <i>Carabus zawadzki</i>	V
M	1337	bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	C
F	1163	głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	R
I	1086	zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	C
P	1381	widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	V
F	2484	minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>	V
I	6199	krasopani hera <i>Euplagia quadripunctaria</i>	R
F	1096	minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	R
M	1355	wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	P
M	1361	ryś euroazjatycki <i>Lynx lynx</i>	P
I	4026	zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	V
F	6143	kiełb Kesslera <i>Romanogobio kesslerii</i>	R
F	1146	kozy złotawej <i>Sabanejewia aurata</i>	V
A	1166	traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	V
A	2001	traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i>	V
M	1354	niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	V

Objaśnienia:

Grupa: A – płazy, F – ryby, I – bezkręgowce, M – ssaki, P – rośliny

Kategoria liczebności: C – powszechne, R- rzadkie, V – bardzo rzadkie, P – obecne

Obszar specjalnej ochrony ptaków Góry Słonne PLB180003

Obszar położony jest na Pogórzu Karpackim, w granicach PK Gór Słonnych. Obejmuje główne pasmo Gór Słonnych z najwyższym szczytem Słonnym (671 m n.p.m.) oraz grzbiet Chwaniów. Jest to obszar stanowiący granicę europejskiego działu wód, oddzielającego zlewiska Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego, o szczególnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych. Silnie zróżnicowana budowa geomorfologiczna, która w kompozycji z szatą roślinną oraz światem zwierzęcym stanowi naturalny element krajobrazu. Grzbiety górskie mają układ rusztowy, typowy dla polskiej części Karpat Wschodnich. Teren jest odwadniany przez gęstą sieć rzek i potoków, które często wykształcają przełomowe odcinki dolin. Osobliwością jest występowanie licznych słonych źródeł, dających początek blisko 80 potokom o wodzie słonawej. Na terenie obszaru występuje dwupiętrowy układ leśnych zbiorowisk roślinnych. W pasie pogórza (do 500 m n.p.m.) występują głównie leśne zbiorowiska grądowe odmiany wschodniokarpackiej. W reglu dolnym dominują lasy bukowe i bukowo-jodłowe. W reglu dolnym dominują lasy bukowe i bukowo-jodłowe

Występują tutaj, co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 8 gatunków wymienionych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt. W okresie lęgowym obszar zasiedla 8 par orla przedniego (ok. 30% populacji krajowej), 90-120 par puszczyka uralskiego, około 45 par orlika krzykliwego (powyżej 2% populacji krajowej) oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bocian czarny, puchacz, muchołówka mała, muchołówka białoszyja. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: włośnatka, derkacz oraz drozd obrożny (około 0,3%- 1% populacji krajowej). Ponadto w obrębie obszaru obserwowane są gatunki na przelotach (żuraw 1-2 tys. par) lub, które przemieszczają się w inne miejsca (błotniak stawowy, błotniak łąkowy, sokół wędrowny).

Dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Tabela 14. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG
źródło: Standardowy Formularz Danych Natura 2000 PLB180003 Góry Słonne

kod	nazwa gatunkowa
A168	brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i>
A223	włośnatka <i>Aegolius funereus</i>
A229	zimirdek <i>Alcedo atthis</i>
A091	orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>
A089	orzeł krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>
A104	jarząbek zwyczajny <i>Bonasa bonasia</i>

A215	puchacz zwyczajny <i>Bubo bubo</i>
A224	lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>
A031	bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>
A030	bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>
A264	pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>
A081	błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>
A084	błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>
A122	derkacz <i>Crex crex</i>
A239	dzięcioł białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>
A238	dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i>
A236	dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>
A103	sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>
A321	muchotówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>
A320	muchotówka mała <i>Ficedula parva</i>
A217	sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>
A127	żuraw zwyczajny <i>Grus grus</i>
A075	bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>
A338	gąsiorek <i>Lanius collurio</i>
A261	pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>
A072	trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>
A241	dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>
A234	dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>
A220	puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>
A307	jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>
A282	drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>

Pomniki przyrody

Zgodnie z Centralnym rejestrem form ochrony przyrody GDOŚ na terenie gminy Ustrzyki Dolne zlokalizowanych jest 67 pomników przyrody.

Tabela 15. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP GDOŚ, stan na marzec 2026 r.

lp.	opis obiektu	miejsowość	opis położenia	akt prawny ustanawiający
1	wieloo obiektowy – grupa 20 drzew, gatunki tj. dęb szypułkowy <i>Quercus robur</i> , jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> , wiąz górski <i>Ulmus glabra</i> , klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i> , lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Leszczowate	działki ewidencyjne nr 107/1, 222/2, 222/3, 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
2	jedno obiektowy - jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Bandrów Narodowy	drzewo pomnikowe znajduje się na dział. ewid. o nr 281/1, przy kościele w Bandrowie około 10 m od wejścia	Uchwała Nr X/80/2003 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 2 października 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2003 r. Nr 145, poz. 1892)
3	jedno obiektowy - dęb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Ustrzyki Dolne	drzewo pomnikowe znajduje się na skarpie nad rzeką Strwiąż w pobliżu ścieżki do ul. zielonej – obecnie działka nr 1150/2	Uchwała Nr X/88/2003 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 2 października 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2003 r. Nr 145, poz. 1893)
4	jedno obiektowy - dęb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Ustrzyki Dolne	drzewo pomnikowe znajduje po prawej stronie od betonowych stopni prowadzących do hotelu "Ławorta" - obecnie działka nr 1150/2	Uchwała Nr X/88/2003 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 2 października 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2003 r. Nr 145, poz. 1893)
5	jedno obiektowy - dęb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Ustrzyki Dolne	drzewo pomnikowe znajduje się powyżej niewielkiego cieku wodnego, 5m od podnóża skarpy - obecnie działka nr 1150/2	Uchwała Nr X/88/2003 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 2 października 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2003 r. Nr 145, poz. 1893)

6	jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Dźwiniacz Dolny	działka ewidencyjna nr 438	Uchwała Nr LIII/387/2001 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie uznania za pomnik przyrody
7	jednoobiektowy - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Łobozew dolny	działka ewidencyjna nr 485 (drzewo znajduje się obok szkoły podstawowej)	Decyzja Wojewody Krośnieńskiego Nr RLS.III-7141/13/79 z dnia 01.03.1979 roku (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1980 r. Nr 3, poz. 21)
8	jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Łobozew dolny	działka ewidencyjna nr 485 (drzewo znajduje się obok szkoły podstawowej)	Decyzja Wojewody Krośnieńskiego Nr RLS.III-7141/13/79 z dnia 01.03.1979 roku (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1980 r. Nr 3, poz. 21)
9	jednoobiektowy - sosna limba <i>Pinus cembra</i>	Liskowate	działka ewidencyjna nr 1/7	Decyzja Prezydium WRN w Rzeszowie NR Rlop.410/P/199/P68 z 30.04.1968 roku (Dz. Urz. WRN w Rzeszowie z 1968 r. Nr 6, poz. 53)
10	„Angelika” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Trójca	działka ewidencyjna nr 212/8	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
11	„Maciek” jednoobiektowy - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Trójca	działka ewidencyjna nr 212/12	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
12	„Frigga” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 5/1	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
13	„Urd” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 5/5	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
14	„Werdandi” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 5/6	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
15	„Skuld” jednoobiektowy - lipa drobnolistna	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 5/7	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników

	<i>Tilia cordata</i>			przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
16	„Buri” jednoobiekowy - jałowiec pospolity <i>Juniperus communis</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 23	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
17	„Maia” jednoobiekowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Górna	działka ewidencyjna nr 5/1	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
18	„Piaskun” jednoobiekowy - jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Jamna Górna	działka ewidencyjna nr 169	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
19	„Gerda” jednoobiekowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 1/7	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
20	„Lorelei” jednoobiekowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 1/8	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
21	„Gird” jednoobiekowy - lipa <i>Tilia sp.</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 1/8	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
22	„Dain” jednoobiekowy - jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 3/5	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
23	„Hyndla” jednoobiekowy - lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 3/6	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
24	„Nock” jednoobiekowy -	Jamna Górna	działka ewidencyjna nr 3/3	Rozporządzenie Nr 2/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników

	jesion wyniośły <i>Fraxinus excelsior</i>			przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 4, poz. 121)
25	„Stanisława” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Arłamów	działka ewidencyjna nr 37	Rozporządzenie Nr 48/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2007 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 91, poz. 2017)
26	„Marta” jednoobiektowy - lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i>	Kwaszenina	działka ewidencyjna nr 6	Rozporządzenie Nr 48/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 31 października 2007 roku w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 91, poz. 2017)
27	„Marcin” jednoobiektowy - żywotnik olbrzymi <i>Thuja plicata</i>	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
28	„Ewelina” jednoobiektowy - lipa szerokolistna <i>Tilia platyphyllos</i>	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
29	„Zdzisława” jednoobiektowy - dąglezja zielona <i>Pseudotsuga menziesii</i>	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
30	„Ludmiła” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
31	„Marcelina” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
32	„Magdalena” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
33	„Halina” jednoobiektowy -	Jureczkowa	działka ewidencyjna nr 539/1	Uchwała Nr XXX/402/17 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie ustanowienia pomników

	leszczyna turecka <i>Corylus colurna</i>			przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 1007)
34	„Gabriela” jednoobiektowy - jodła pospolita <i>Abies alba</i>	Wojtkówka	działka ewidencyjna nr 592/1	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
35	„Tristan” jednoobiektowy - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Kwaszenina	działka ewidencyjna nr 95/2	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
36	„Dominic” jednoobiektowy - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Grąziowa	działka ewidencyjna nr 17/28	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
37	„Alexis” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Grąziowa	działka ewidencyjna nr 17/29	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
38	„Brian” jednoobiektowy - dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Grąziowa	działka ewidencyjna nr 15/43	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
39	„Claudia” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Grąziowa	działka ewidencyjna nr 15/44	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
40	„Camila” jednoobiektowy - jodła pospolita <i>Abies alba</i>	Jamna Górna	działka ewidencyjna nr 33	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
41	„Rose” jednoobiektowy - lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 5/7	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
42	„Lily” jednoobiektowy -	Jamna Dolna	działka ewidencyjna nr 5/3	Uchwała Nr VII/81/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 26 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia pomników

	lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>			przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 1644)
43	„Sokolinka” jednoobiektowy - brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i>	Sokole	działka ewidencyjna nr 102	Uchwała Nr XVI/201/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 30 października 2019 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r., poz. 5428)
44	„Tomasz” jednoobiektowy - klon pospolity <i>Acer platanoides</i>	Brzegi Dolne	działka ewidencyjna nr 157	Uchwała Nr XIX/270/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2020 r., poz. 372)
45	„Lasota” jednoobiektowy - cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	Łobozew Górny	działka ewidencyjna nr 382/1	Uchwała Nr XXXVI/450/21 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2021 r., poz. 690)
46	„Niebolubna” jednoobiektowy - jodła pospolita <i>Abies alba</i>	Krościenko	działka ewidencyjna nr 570	Uchwała nr LXIV/864/23 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2023 r., poz. 1730)
47	„Celebrytka” jednoobiektowy - jodła pospolita <i>Abies alba</i>	Kwaszenina	działka ewidencyjna nr 53	Uchwała Nr LXIV/863/23 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 28 lutego 2023 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2023 r., poz. 1729)
48	„Agniesia i Wojtuś” wieloobiektowy - pomnik przyrody nieożywionej zgrupowania wychodni skalnych	Daszówka	działka ewidencyjna nr 188/2	Uchwała Nr VIII/87/24 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 23 października 2024 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2024 r., poz. 4741)
49	jednoobiektowy – jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
50	jednoobiektowy – jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
51	jednoobiektowy –	Leszczowate	działka ewidencyjna	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej

	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>		nr 249	w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
52	jednoobiektyowy – lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
53	jednoobiektyowy – klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
54	jednoobiektyowy – klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
55	jednoobiektyowy – klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
56	jednoobiektyowy – lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
57	jednoobiektyowy – jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
58	jednoobiektyowy – klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
59	jednoobiektyowy – wiąz górski <i>Ulmus glabra</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)

60	jednoobiektowy – lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
61	jednoobiektowy – lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
62	jednoobiektowy – klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
63	jednoobiektowy – klon jawor <i>Acer pseudoplatanus</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
64	jednoobiektowy – jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
65	jednoobiektowy – wiąz górski <i>Ulmus glabra</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
66	jednoobiektowy – wiąz górski <i>Ulmus glabra</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)
67	jednoobiektowy – jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i>	Leszczowate	działka ewidencyjna nr 249	Uchwała Nr XIX/138/04 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2004 r. Nr 54, poz. 573)

Użytki ekologiczne

Zgodnie z Centralnym rejestrem form ochrony przyrody GDOŚ na terenie gminy Ustrzyki Dolne zlokalizowanych jest 20 użytków ekologicznych. Użytki ekologiczne związane są głównie z terenami podmokłymi zlokalizowanymi przy rzekach, w północnej części gminy Ustrzyki Dolne.

Tabela 16. Wykaz użytków ekologicznych na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP, stan na marzec 2026 r.

lp.	nazwa	data ustanowienia	akt o utworzeniu	cel ochrony
1	Zespół użytków ekologicznych Jamna Dolna	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
2	Zespół użytków ekologicznych Jamna Górna	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
3	Zespół użytków ekologicznych Trójca ³¹	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny Uchwała Nr XXVI/223/12 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 19.10.2012 r. w sprawie zniesienia użytku ekologicznego "Trójca" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2012 r., poz. 2203)	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
4	Zespół użytków ekologicznych Grąziowa	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
5	Zespół użytków ekologicznych Trzcianiec	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.

³¹ w części zniesiony

6	Zespół użytków ekologicznych Wojtkowa	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
7	Zespół użytków ekologicznych Wojtkówka	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
8	Zespół użytków ekologicznych Arłamów	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
9	Zespół użytków ekologicznych Kwaszenina	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
10	Zespół użytków ekologicznych Jureczkowa	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
11	Zespół użytków ekologicznych Nowosielce	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nieużytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.
12	Użytek ekologiczny Trójca	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj.	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów

			Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	genowych i typów środowisk, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
13	Użytek ekologiczny Jamna Dolna	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
14	Zespół użytków ekologicznych Kwaszenina	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
15	Nie nadano nazwy Kwaszenina, działka ewid. nr 6	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien,

				muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
16	Nie nadano nazwy Kwaszenina, działka ewid. nr 6	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środków, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
17	Nie nadano nazwy Kwaszenina, działka ewid. nr 107	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środków, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
18	Zespół użytków ekologicznych Grąziowa	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środków, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.

19	Nie nadano nazwy Grąziowa, działka ewid. nr 3/1	15.12.2002	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z 18.11.2002 r. w sprawie uznania terenów Nadleśnictwa Bircza za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2002 r. Nr 78, poz. 1512)	Ochrona pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, to jest: kęp drzew i krzewów, torfowisk, płatów nie użytkowanej roślinności, bagien, muraw kserotermicznych oraz stanowiska rzadkich i chronionych.
20	Zespół użytków ekologicznych Grąziowa	18.06.2002	Uchwała Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z 18.06.2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych płatu nie użytkowanej roślinności kęp drzew i krzewów oraz bagnisk.

Zgodnie z uchwałą Nr LVIII/445/2002 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 18 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny, w stosunku do użytku ekologicznego zabrania się:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów i innych nieczystości;
- zaśmiecania obiektu;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu.

Stanowisko dokumentacyjne

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne zlokalizowane jest jedno stanowisko dokumentacyjne, tj. Bandrów – flisz karpacki. Stanowisko zostało ustanowione rozporządzeniem Nr 39/07 Wojewody Podkarpackiego z dnia 26 lipca 2007 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego "Bandrów - flisz karpacki" (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2007 r. Nr 61, poz. 1531). W skład stanowiska dokumentacyjnego "Bandrów - flisz karpacki" wchodzi skarpa o długości około 20 m i wysokości 5 m. Stanowisko zlokalizowane jest na działce ewidencyjnej nr 20/1, obręb Bandrów Narodowy (49° 24,040 N, 22° 041,402 E). Jest to odsłonięcie geologiczne ukazujące warstwy fliszu w postaci cienko- i średnio ławicowych pakietów iłów z Czudca, w obrębie ogniwa

zielonych łupków z Widaczowa oraz odsłonięcie margli węglowieckich i rogowców menilitowych w obrębie jednostki skolskiej.

W stosunku do stanowiska dokumentacyjnego obowiązują następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli zmiany te nie służą ochronie przyrody, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- wydobywania do celów gospodarczych skał oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- umieszczania tablic reklamowych.

8.11 Ochrona georóżnorodności

Jedną z form ochrony bogactwa przyrody nieożywionej jest ochrona dziedzictwa geologicznego – georóżnorodności stanowiącej element dziedzictwa przyrodniczego.

Jaskinie

Podsystem Jaskinie Centralnej Bazy Danych Geologicznych stanowi bazę danych dotyczącą jaskiń, gromadzoną przez Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi (PTPNoZ) od lat 70. XX w. do dziś.

Jaskinie dostarczają danych przestrzennych o wewnętrznej budowie masywu swojego występowania, ewolucji morfologii terenu oraz zmianach klimatycznych obszaru. Powstają w wyniku długotrwałego oddziaływania na skały różnych procesów geologicznych (ruchów tektonicznych, rozpuszczania, erozji, wietrzenia i akumulacji). Odmienne środowisko jaskiń, kształtowane przez całkowity brak światła i specyficzny mikroklimat, sprzyja zachowaniu unikatowych form fauny i flory. Niejednokrotnie są to formy przetrwałe z plejstocenu, a nawet pliocenu. W większości opracowań dotyczących ochrony przyrody jaskinie są pomijane jako obiekty wymagające stałej, ścisłej ochrony. Przyczyną tego jest brak dostatecznej wiedzy o jaskiniach i znajdujących się w nich zasobach przyrodniczych oraz odpowiedniej, powszechnie przyjętej formy ochrony przyrody, pod którą mogłyby podlegać. Jednocześnie są obiektami przyrody nieożywionej, stanowiącej unikatowe środowisko zespołów fauny i flory, które nie występują poza jaskiniami.

Jaskinie stanowią dostępne dla człowieka fragmenty podziemnej sieci krążenia wód, tym samym stanowią najbardziej podatne na antropogeniczne zanieczyszczania elementy obszarów zasilania krasowego zbiorników wodonośnych.

Obserwuje się nasilające zainteresowanie turystyczne jaskiniami, co wzmacnia konieczność ochrony przed zanieczyszczeniami cennych walorów jaskiń, szczególnie ze względu na ich wyjątkową wrażliwość na zanieczyszczenia i zaburzenia mikroklimatu. Niemniej jednak wskazuje się jednocześnie na konieczność opracowania sposobu udostępniania jaskiń do celów turystycznych i sportowych.

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne, zgodnie z danymi Podsystemu CBDG Jaskinie, zinwentaryzowano występowanie 2 jaskiń (tabela poniżej).

Tabela 17. Wykaz jaskiń na terenie gminy Ustrzyki Dolneźródło: jaskiniepolski.pgi.gov.pl

jaskinia	położenie	opis
 Schron Szopka	Daszówka, Groń, Góry Sanocko-Turczańskie	Schron tworzy jeden prosty, tunelowy korytarzyk mający 4,0 m długości, do 1,8 m wysokości i do 1,5 m szerokości. Powstał w wyniku grawitacyjnego zsuwania pakietów skalnych gruboławicowych piaskowców krośnieńskich (oligocen). Dno tworzy gleba. W całości jest oświetlone światłem dziennym i znajduje się w zasięgu powierzchniowych zmian atmosferycznych. Fauna i flora nie była obserwowana.
 Schronisko w Jaworze	Teleśnica Owszarowa, Jawor, Góry Sanocko-Turczańskie	Obiekt tworzy prosty korytarz o długości 5,0 m. Przy otworze ma 2,5 m wysokości i 2,0 m szerokości, dalej stopniowo się zwęża, a jego dno łagodnie opada. Przy otworze za prożkiem o 1,3 m wysokości znajduje się też korytarzyk mający długości 2,0 m. Schronisko powstało w wyniku grawitacyjnego zsuwania pakietów skalnych warstw krośnieńskich (oligocen) przy udziale procesów erozji i wietrzenia. Dno tworzy lita skała, w korytarzu pokryta jest liśćmi. W całości jest oświetlone światłem dziennym i znajduje się w zasięgu powierzchniowych zmian atmosferycznych. Fauna i flora nie była obserwowana.

Geostanowiska

Geostanowiska to obiekty geologiczne ważne z punktu widzenia prezentacji i zachowania georóżnorodności Polski, a także istotne dla nauki, kultury i historii. Są nimi pojedyncze odsłonięcia, grupy odsłonień, skałki, głazy narzutowe, formy krasowe i wietrzeniowe oraz inne obiekty geologiczne. Geostanowiska nie są formą ochrony przyrody, ale podstawowym typem obiektu geoturystycznego i ważnym elementem kształtowania środowiska przyrodniczego zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Geostanowisk Polski prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na terenie gminy Ustrzyki Dolne zlokalizowane jest tylko jedno geostanowisko, tj. Kamieniołom w Krościenku - warstwy menilitowe i margle globigerinowe. Kamieniołom w Krościenku stanowi odsłonięcie geologiczne sztuczne. Kamieniołom zlokalizowany jest na północno-

zachodnich stokach Góry Ostrykowiec, w prawym brzegu Strwiąży, ok. 250 m na południe od szosy z Krościenka do granicy państwa.

Stanowisko w Krościenku umiejscowione jest w jednostce skolskiej, w południowo-wschodnim skrzydle antykliny Klewy. W dolnej, północno-wschodniej części odsłonięcia widoczne są najstarsze utwory w kamieniołomie - margle globigerinowe, ważny horyzont korelacyjny. Są to jasne miękkie margle z podrzędnymi wkładkami łupków i mułowców zielonych i brunatnych oraz cienkoławicowych piaskowców. Mikrofauna otwornicowa margli dokumentuje przejście eocen-oligocen w obrębie tego wydzielenia. Powyżej w profilu występuje zróżnicowana dolnooligocenska seria warstw menilitowych (część spągowa). Są to warstwy podrogowcowe (łupki brunatne i mułowce bitumiczne z wkładkami piaskowców i margli), rogowce (pakiet twardych uławiconych skał krzemionkowych ciemnej barwy) i margle dynowskie (kompleks twardych skrzemionkowanych margli barwy kremowej lub popielatej, z soczewkami brunatnych rogowców).

Rysunek 19. Geostanowisko w Krościenku

źródło: geostanowiska.pgi.gov.pl

8.12 Sieć ekologiczna

Korytarze ekologiczne stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym również dla roślin. W zależności od wielkości i długości można mówić o korytarzach międzynarodowych i krajowych, regionalnych i lokalnych. Istnieje kilka koncepcji o znaczeniu ogólnopolskim i regionalnym dotyczących systemów powiązań obszarów przyrodniczych.

Korytarze migracyjne opracowane w ramach projektu „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” (KIK/53)

Głównym celem projektu była ochrona ostoi karpackiej fauny w województwie podkarpackim poprzez wyznaczenie oraz ochronę istniejących korytarzy ekologicznych, gwarantujących zachowanie spójności środowiska dla populacji zwierząt. Założony cel realizowano poprzez:

- identyfikację przebiegu wszystkich istniejących lokalnych korytarzy migracyjnych, umożliwiających przemieszczanie się wybranych gatunków dużych ssaków (żubr, niedźwiedź, ryś, wilk, jeleń i dzik) pomiędzy kompleksami leśnymi (płatami siedliskowymi spełniającymi wszystkie wymogi życiowe dla dużych ssaków puszczańskich) położonymi w karpackiej ostoi fauny puszczańskiej oraz w terenach sąsiednich w granicach obszaru objętego projektem oraz ich weryfikacja pod kątem możliwości ochrony w długim okresie czasu;
- określenie rejonów występowania łosia na obszarze objętym projektem;
- określenie rejonów występowania orlika krzykliwego na obszarze objętym projektem.

Wskazane powyżej działania posłużyły do opracowania mapy korytarzy migracyjnych. Opracowanie to zostało wykonane przez Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN z Poznania przy udziale instytucji partnerskich oraz instytucji uczestniczących w gospodarowaniu przestrzeni.

Sieć ogólnopolska korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000

Koncepcja korytarzy ekologicznych została przedstawiona w projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 opracowanym na zlecenie Ministerstwa Środowiska pod redakcją Jędrzejewskiego. W ramach projektu wyznaczono spójną sieć, obejmującą zarówno wszystkie ważne obszary przyrodnicze (obszary węzłowe), jak i korytarze ekologiczne łączące je w ekologiczną całość. Korytarze wskazano przy uwzględnieniu łączności pomiędzy różnymi elementami siedliska przyrodniczego, a także dróg migracji zwierząt – posłużono się dostępnymi danymi o przemieszczaniu się dużych ssaków kopytnych (sarna, jeleń, dzik, łoś) i drapieżnych (niedźwiedź, wilk, ryś). Wyróżniono 7 korytarzy głównych, z czego na terenie gminy Ustrzyki Dolne występują obszary znajdujące się w zasięgu:

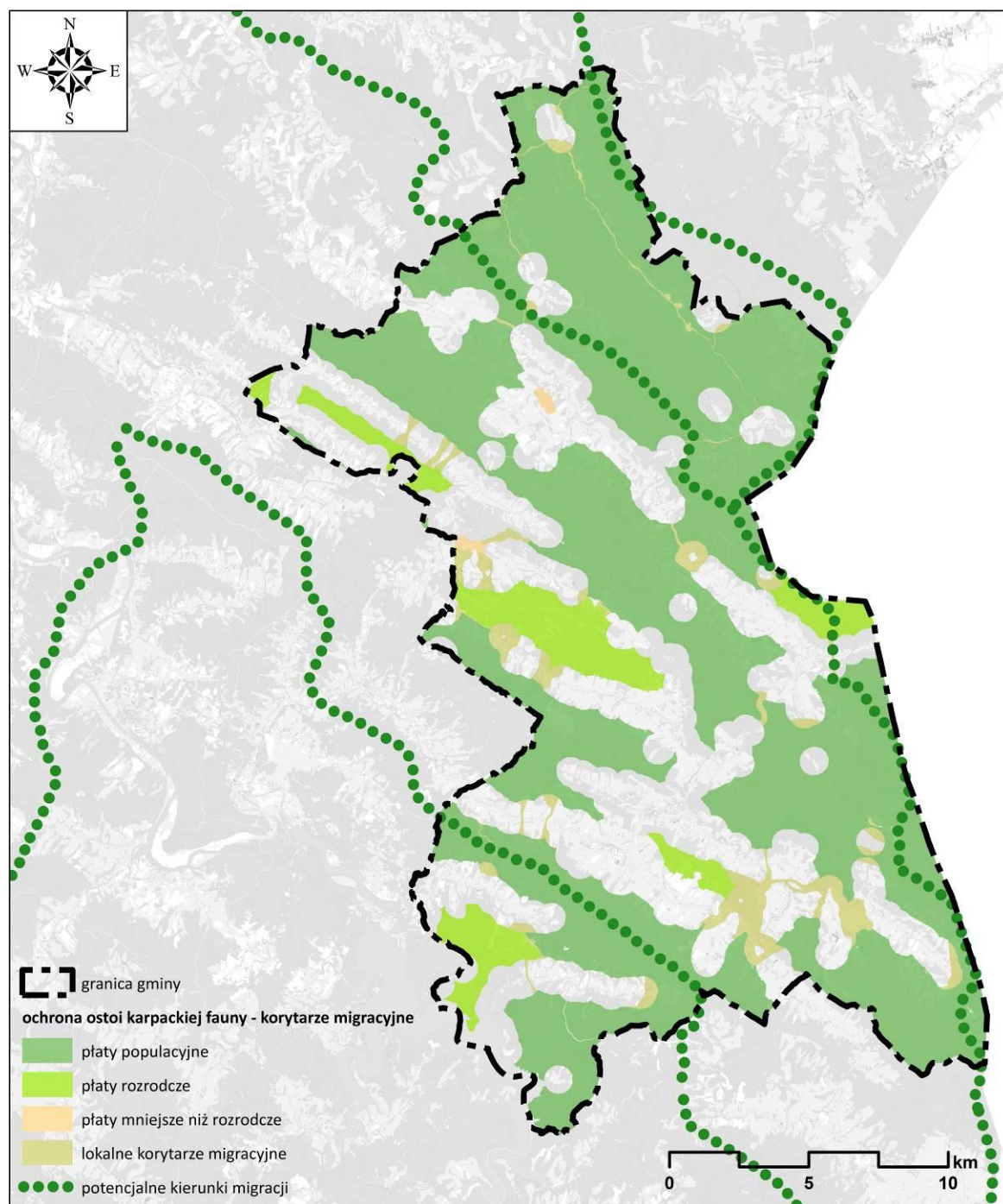
- Korytarza Karpackiego (KK);
- Korytarza Południowego (KPd);

Główny (G) Korytarz Karpacki (KK) przebiega przez Bieszczady (1), Beskid Niski, Beskid Sądecki, Pieniny aż do Tatr. Na całej swojej długości łączy się z częściami Karpat leżącymi po stronie ukraińskiej i słowackiej.

Główny (G) Korytarz Południowy (KPd) biegnie od Bieszczadów poprzez Góry Słonne (1A), Pogórze Przemyskie (1B), Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzi przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami w pobliżu zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich.

Rysunek 20. Mapa korytarzy migracyjnych opracowana w ramach projektu „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” (KIK/53)³²

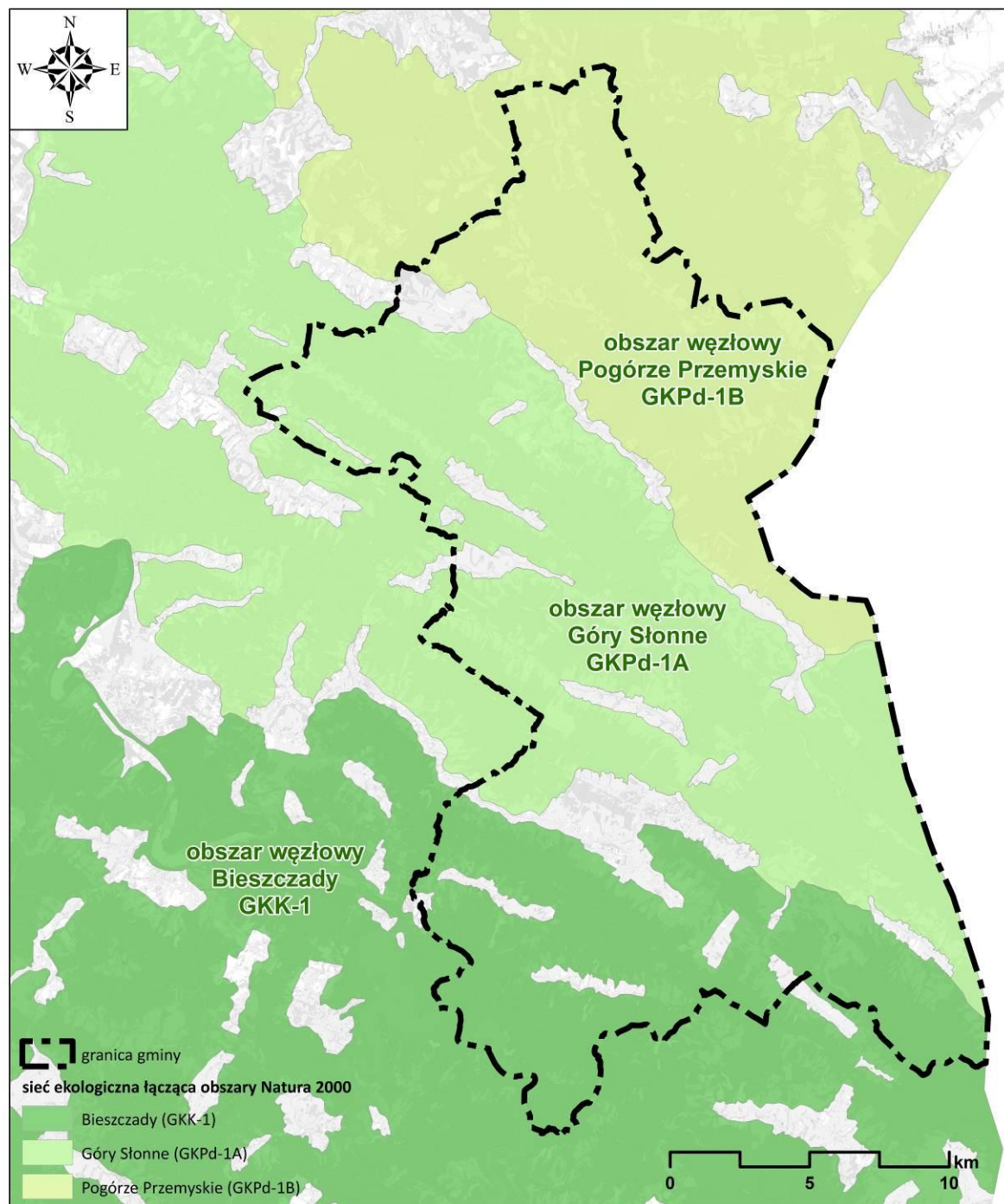
źródło: Projekt „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” realizowany przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej, Instytut Środowiska Rolniczego i leśnego Polskiej Akademii Nauk z Poznania

³² Population patches (płąty populacyjne) to obszary, które umożliwiają funkcjonowanie rozradzającej się populacji (tzw. żywotnej) przez okres ok. 10 lat, natomiast breeding patches (płąty rozrodcze) to płąty siedlisk umożliwiające wystąpienie pojedynczego przypadku rozmnożenia się danego gatunku, a "<breeding patches" (płąty mniejsze niż rozrodcze) to płąty siedlisk o parametrach jakościowych odpowiadających breeding patches, ale zbyt małych rozmiarach ze względu na wymagania przestrzenne poszczególnych gatunków zwierząt.

Rysunek 21. Sieć korytarzy ekologicznych na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011

8.13 Walory krajobrazowe i turystyczne

Europejska Konwencja Krajobrazowa podkreśla znaczenie krajobrazu jako podstawowego komponentu europejskiego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Krajobraz jest jednym z istotnych elementów kształtujących, jakość życia ludzi. Ochrona krajobrazu wymaga podjęcia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu oraz ukierunkowania i harmonizowania zmian, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Niemalże na całym obszarze gminy Ustrzyki Dolne występuje krajobraz typowy dla Karpat Wschodnich, odznaczający się rusztowym układem pasm i kratową siecią rzeczną. Ciągące się z południowego wschodu na północny zachód długie pasma wzniesień porożcinane są głębokimi przełomami rzek i potoków np. przełom Strwiąża w Stebniku koło Krościenka, przełom Wiaru pod Trójcą, przełom Serebnicy pod Serebnicą. Na terenie gminy można wyróżnić trzy główne typy krajobrazu: naturalny (lub częściowo zaburzony) leśny, kulturowy i zdewastowany. Najbardziej rozpowszechniony jest krajobraz leśny o charakterze naturalnym i prawie naturalnym z dominacją drzewostanów zgodnych (lub częściowo zgodnych) z siedliskiem. Większe powierzchnie naturalnego krajobrazu leśnego związane są z historycznym zasięgiem kompleksów leśnych, występują głównie: w części wschodniej na Opalonym, w lesie Koroszyn, w paśmie Wieleń, na Czerninie i na Radków Wierchu, w północnej części w paśmie Chwaniowa, w części południowo-zachodniej w paśmie Gór Słonnych. Silnie zdewastowany krajobraz leśny, obejmuje przeważnie sztuczne drzewostany (głównie sosnowe) na gruntach porolnych.

Krajobraz kulturowy ukształtowany jest przez wielowiekową działalność gospodarczą człowieka. Obejmuje on głównie doliny i niższe partie zboczy. Na terenie gminy można wyróżnić następujące typy krajobrazu kulturowego: leśno-rolniczy, typowy rolniczy, rolniczy z elementami architektonicznymi i zurbanizowany.

Krajobraz leśno-rolniczy charakteryzuje się dominacją naturalnych i półnaturalnych ekosystemów nieleśnych (murawy, torfowiska, łąki naturalne, zarośla), przy dużym udziale zadrzewień i płątów lasu. Odnacza się on najwyższym stopniem różnorodności biologicznej i wyjątkowymi walorami estetycznymi. Leśno-rolniczy krajobraz wykształcił się w środkowych częściach zboczy w kontakcie z krajobrazem leśnym, na fragmentach zboczy pociętych drobnymi ciekami oraz na tarasach dolin rzecznych i większych potoków.

Krajobraz rolniczy z dominacją antropogenicznych ekosystemów nieleśnych (pola orne, sztuczne użytki zielone) i niewielkim udziałem łąk, pastwisk, muraw, zarośli i zadrzewień, występuje głównie w sąsiedztwie wsi. Zajmuje on tereny o mniejszym nachyleniu oraz słabiej rozwiniętej rzeźbie terenu.

Krajobraz rolniczy z zabudową rozproszoną zajmuje niewielkie powierzchnie, głównie w dnach dolin oraz na obrzeżach wsi.

Krajobraz zurbanizowany reprezentowany jest głównie przez zabudowę wiejską o pasmowo-wyspowej strukturze przestrzennej. Zabudowa miejska związana jest jedynie z miastem Ustrzyki Dolne. Krajobraz zurbanizowany ma niewielką bądź średnią wartość przyrodniczą. Natomiast wartość historyczna i kulturowa poszczególnych przysiółków, wsi i miasteczek jest bardzo zróżnicowana.

Krajobraz zdewastowany obejmuje tereny poeksploatacyjne oraz obecnie eksploatowane z zabudową przemysłową. Zajmuje on jednak niewielką powierzchnię.

W związku z położeniem gminy Ustrzyki Dolne w Parku Krajobrazowym Góry Słonne krajobraz jest szczególną wartością podlegającą ochronie. Zgodnie z Operatem Generalnym Planu Ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, celem ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych jest zachowanie w granicach obszaru chronionego wszystkich obiektów, zespołów i obszarów o wartościach kulturowych, historycznych i architektonicznych. Ważne jest również zachowanie regionalnych zwyczajów, tradycji, nazewnictwa i sztuki ludowej. Celem ochrony krajobrazu jest wskazanie, miejsc, ciągów i powierzchni

wartościowych z punkty widzenia ich walorów historycznych, a następnie objęcie ich różnymi formami ochrony. Wskazuje się, iż najtrudniejszym zadaniem będzie ochrona panoram – szerokich i dalekich widoków z linii grzbietowych (z wnętrza polan lub łąk leśnych). Trudność polega na zagrożeniu powstawania nowej zabudowy, dróg, linii na wysokich słupach, które dewastują krajobraz. W skali widoków wewnątrz celem ochrony jest bliskie otoczenie dróg oraz półotwarte, łagodne stoki gór, lasy i pasma zieleni nadrzecznej.

Zgodnie z planem ochrony PK Gór Słonnych³³, w granicach Parku, identyfikuje się przestrzenie o różnym stopniu przekształcenia i zachowaniu walorów krajobrazowych. Wyróżnia się 6 stref ochrony i zagospodarowania przestrzennego:

I – strefa ochrony częściowej – rezerваты istniejące;

Ila – strefa wzmożonej ochrony krajobrazowej – projektowana ochrona częściowa – rezerваты projektowane i wstępne propozycje rezerwatów;

Ilb – strefa wzmożonej ochrony krajobrazowej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Birczańskie” – lasy i grunty leśne;

Ilc – strefa wzmożonej ochrony krajobrazowej poza obszarem leśnego kompleksu promocyjnego – grunty leśne i enklawy śródleśne;

IIla – strefa ochrony krajobrazu rolno – leśnego – tereny w użytkowaniu rolniczym, enklawy zadrzewień i lasów;

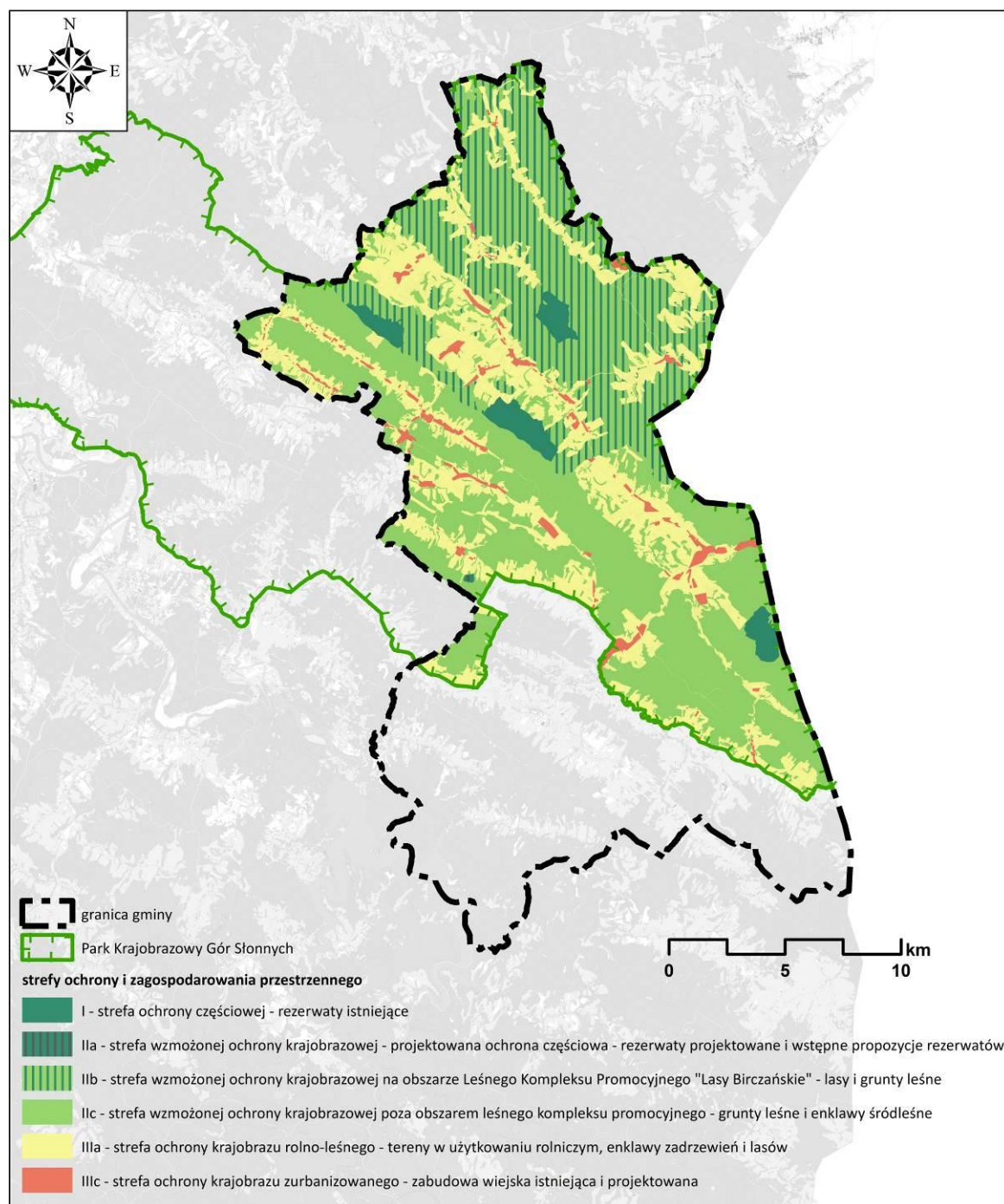
IIlc - strefa ochrony krajobrazu kulturowego zurbanizowanego – zabudowa wiejska istniejąca i projektowana³⁴.

³³ Plan ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych wygaś z końcem dnia 2 lipca 2025 r.

³⁴ Plan Ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, Operat Generalny

Rysunek 22. Strefy ochrony i zagospodarowania przestrzennego

źródło: Plan ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych

Dodatkowo na atrakcyjność turystyczną gminy wpływają zachowane obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków (Zarządzenie nr 24/VII/24 Burmistrza Ustrzyk Dolnych z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Ustrzyki Dolne, zmienione zarządzeniem nr 18/VII/25 Burmistrza Ustrzyk Dolnych z dnia 16 lipca 2025 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Ustrzyki Dolne):

- Architektura

1. Drewniana cerkiew w Bandrowie Narodowym, 1825;

2. Kamienna kapliczka w Brelikowie, 1800-1899;
3. Drewniana cerkiew w Brzegach Dolnych, 1844, nr rejestru: A-264 z 31.01.1992 r.;
4. Kamienna cerkiew i dzwonnica w Brzegach Dolnych, 1844, nr rejestru: A-264 z 31.01.1992 r.;
5. Drewniana cerkiew w Hoszowczyku, 1930, nr rejestru: A-266 z 7.02.1992 r.;
6. Kamienna kapliczka w Hoszowczyku, 1900-1925;
7. Kamienny krzyż przydrożny w Hoszowczyku, 1924;
8. Drewniana cerkiew w Hoszowie, 1920 - 1925, nr rejestru: A-1618 z 7.03.1969 r.;
9. Ceglany kościół parafialny w Jałowym, 1700-1799;
10. Ceglana dzwonnica kościelna w Jałowym, 1900-1925;
11. Drewniana cerkiew w Jałowym, 1903, nr rejestru: A-1282 z 26.03.1969 r.;
12. Kamienny obelisk w Jałowym, 1900-1925;
13. Drewniana cerkiew w Jureczkowej, 1814;
14. Drewniana cerkiew w Krościenku, 1799, nr rejestru: A-122 z 7.03.1969 r.;
15. Drewniana dzwonnica cerkiewna w Krościenku, 1799, nr rejestru: A-122 z 7.03.1969 r.;
16. Drewniana cerkiew w Leszczowatym, 1922, nr rejestru: A-1481 z 29.04.1975 r.;
17. Drewniana dzwonnica cerkiewna w Leszczowatym, 1850-1875, nr rejestru: A-1481 z 29.04.1975 r.;
18. Drewniana cerkiew w Liskowatym, 1832, nr rejestru: A-126 z 7.03.1969 r.;
19. Ceglana dzwonnica cerkiewna w Liskowatym, 1875-1899;
20. Drewniany kościół parafialny w Łobozewie Górnym, 1887;
21. Drewniana dzwonnica kościelna w Łobozewie Górnym, 1890-1910;
22. Drewniana kapliczka w Łobozewie Górnym, 1920;
23. Drewniana cerkiew w Łodynie, 1861, nr rejestru: A-136 z 12.03.1969 r.;
24. Kamienna dzwonnica cerkiewna w Łodynie, 1900-1925;
25. Ceglana kapliczka w Łodynie, 1850-1875;
26. Drewniana cerkiew w Moczarach, 1903, nr rejestru: A-1631 z 3.10.1986 r.;
27. Drewniana dzwonnica cerkiewna w Moczarach, 1903, nr rejestru: A-1631 z 3.10.1986 r.;
28. Drewniany dom – dawna szkoła w Moczarach, 1850-1875;
29. Drewniany kościół parafialny w Nowosielcach Kozickich, 1742, nr rejestru: A-202 z 28.05.1972 r.;
30. Drewniana dzwonnica kościelna Nowosielcach Kozickich, 1742, nr rejestru: A-202 z 28.05.1972 r.;
31. Ceglany kościół parafialny w Ropience, 1938-1939;
32. Drewniana kaplica grobowa Jana i Amalii Wierzbickich oraz starodrzew przy kaplicy Wierzbickich w Ropience (w licznie 8 sztuk lip drobnolistnych), 1880, przybudówki ok. 1970 r., nr rejestru: A-1560 z 3.09.2018 r.;

33. Drewniana cerkiew w Równi, 1700-1750, nr rejestru: A-117 z 23.03.1960 r.;
34. Kamienny krzyż przydrożny w Równi, 1900-1925;
35. Drewniana cerkiew w Ustianowej Górnej, 1791, nr rejestru: A-116 z 7.09.1959 r.;
36. Drewniana szkoła w Ustianowej Górnej, 1900-1925;
37. Ceglana kaplica pilotów w Ustianowej Górnej, 1900-1925
38. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1930-1939;
39. Ceglany dworzec kolejowy w Ustrzykach Dolnych, 1872;
40. Ceglany dom obok dworca PKP w Ustrzykach Dolnych, 1872;
41. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925;
42. Ceglany budynek mieszkalno-administracyjny w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925, nr rejestru: A-112 z 6.10.1987 r.;
43. Ceglane zabudowania dawnej rafinerii nafty w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925, nr rejestru: A-112 z 6.10.1987 r.;
44. Ceglany budynek rafineryjny, tzw. Beczkarnia, w Ustrzykach Dolnych, ok. 1930, nr rejestru: A-1656 z 18.02.2020 r.;
45. Ceglany budynek warsztatu mechanicznego z kuźnią w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, ok. 1920, nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
46. Ceglany budynek magazynu „Pilak” w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, ok. 1920, nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
47. Ceglany budynek rozlewni oleju w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, ok. 1920, nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
48. Ceglany budynek stołówki z remizą w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, I 20. XX w., nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
49. Stalowy zespół 13 tanków w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, I 20. XX w., nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
50. Betonowy basen przeciwpożarowy w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, poł. XX w., nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
51. Stalowe nalewaki w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, I 70. XX w., nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
52. Stalowe tory kolejowe w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, XX w., nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
53. Urządzenia techniczne w zespole Rafinerii Nafty „Fanto” w Ustrzykach Dolnych, XX w., nr rejestru: A-1738 z 3.12.2021 r.;
54. Mieszany kościół parafialny w Ustrzykach Dolnych, 1664, nr rejestru: A-1160 z 22.08.1968 r.;
55. Mieszana dzwonnica kościelna w Ustrzykach Dolnych, 1664, nr rejestru: A-1160 z 22.08.1968 r.;
56. Kamienny krzyż przydrożny w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925;
57. Kamienny krzyż przydrożny w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925;

58. Ceglana kapliczka w Ustrzykach Dolnych, 1875-1899;
 59. Ceglana kaplica grobowa rodziny Lenartowiczów, 1903, nr rejestru: A-1155 z 21.05.2013 r.;
 60. Ceglana szkoła w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925;
 61. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1930-1939;
 62. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1930-1939;
 63. Ceglany kościół parafialny w Ustrzykach Dolnych, 1909-1911, nr rejestru: A-1791 z 5.03.1992 r.;
 64. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1890-1910;
 65. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1890-1910;
 66. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1900-1925;
 67. Ceglana synagoga w Ustrzykach Dolnych, 1800-1825;
 68. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1875-1899;
 69. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1890-1910;
 70. Ceglany dom w Ustrzykach Dolnych, 1930-1939;
 71. Mieszana cerkiew w Ustrzykach Dolnych, 1831-1838, nr rejestru: A-130 z 10.03.1969 r.;
 72. Ceglana cerkiew w Ustrzykach Dolnych, 1847, nr rejestru: A-114 z 16.02.1988 r.;
 73. Drewniana cerkiew w Wojtkowej, 1900-1925, nr rejestru: A-1543 z 23.10.1995 r.;
 74. Mieszana dzwonnica cerkiewna w Wojtkowej, 1914;
 75. Ceglany młyn w Wojtkowej, 1900-1925;
 76. Kamienna kapliczka w Wojtkowej, 1800-1825.
- Cmentarze
1. Greckokatolicki w Bandrowie Narodowym;
 2. Ewangelicki w Bandrowie Narodowym;
 3. Greckokatolicki w Brzegach Dolnych;
 4. Ewangelicki w Brzegach Dolnych;
 5. Greckokatolicki w Daszówce;
 6. Greckokatolicki w Dźwiniaczu Dolnym;
 7. Greckokatolicki w Grąziowej;
 8. Greckokatolicki w Hoszowczyku;
 9. Greckokatolicki w Hoszowie;
 10. Greckokatolicki w Jałowym, nr rejestru: A-1282 z 26.03.1969 r.;
 11. Greckokatolicki w Jamnej Dolnej;
 12. Rzymskokatolicki w Krościenku;
 13. Greckokatolicki w Krościenku;

14. Ewangelicki w Krościenku;
 15. Greckokatolicki w Krościenku;
 16. Rzymskokatolicki w Krościenku;
 17. Greckokatolicki w Krościenku;
 18. Ewangelicki w Krościenku;
 19. Greckokatolicki w Leszczowatym;
 20. Greckokatolicki w Liskowatym;
 21. Greckokatolicki w Łobozewie Dolnym;
 22. Rzymskokatolicki w Łobozewie Górnym;
 23. Greckokatolicki w Łodynie;
 24. Greckokatolicki w Moczarach;
 25. Rzymskokatolicki w Nowosielcach Kozickich;
 26. Rzymskokatolicki w Nowosielcach Kozickich, nr rejestru: A-202 z 28.05.1972 r.;
 27. Greckokatolicki w Ropience, nr rejestru: A-1824 z 17.03.1969 r.;
 28. Greckokatolicki/Rzymskokatolicki w Równi, nr rejestru: A-117 z 23.03.1960 r.;
 29. Greckokatolicki w Serednicy;
 30. Greckokatolicki w Serednicy;
 31. Greckokatolicki w Serednicy;
 32. Greckokatolicki w Teleśnicy Oszwarowej;
 33. Greckokatolicki w Trzciancu;
 34. Rzymskokatolicki w Ustianowej Dolnej;
 35. Greckokatolicki w Ustianowej Dolnej;
 36. Rzymskokatolicki w Ustrzykach Dolnych;
 37. Rzymskokatolicki w Ustrzykach Dolnych, nr rejestru: A-1160 z 22.08.1968 r.
 38. Greckokatolicki w Ustrzykach Dolnych;
 39. Rzymskokatolicki/Greckokatolicki w Ustrzykach Dolnych;
 40. Żydowski w Ustrzykach Dolnych;
 41. Greckokatolicki w Wojtkowej;
 42. Rzymskokatolicki w Zawadce;
 43. Greckokatolicki w Zawadce.
- Parki
 1. Park zabytkowy w Jureczkowej;
 2. Park zabytkowy w Nowosielcach Kozickich;
 3. Park zabytkowy w Równi, 1800-1825;

4. Park zabytkowy w Ustrzykach Dolnych, 1800-1825;

5. Park zabytkowy w Ustrzykach Dolnych, 1750-1799.

9 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska

9.1 Stan środowiska

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

9.1.1 Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego, ilość i rodzaj emitowanych do niego zanieczyszczeń, wpływa na stan wszystkich komponentów środowiska, które bezpośrednio decydują o warunkach życia ludzi, zwierząt oraz roślin. Zanieczyszczenia pochodzą z wielu źródeł, wyróżnia się różne kategorie źródeł emisji: punktowe, liniowe oraz powierzchniowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa podkarpackiego wydzielone zostały 2 strefy – gmina Ustrzyki Dolne zalicza się do strefy podkarpackiej.

Tabela 18. Wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń strefy podkarpackiej ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim – raport wojewódzki za rok 2024, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	NO ₂ ³⁵	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A	A1	C	A	A	A	A	A/D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A/D2

gdzie:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczały poziomów docelowych;
- klasa A1 – jeżeli stężenia pyłu PM_{2,5} nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczały poziom docelowy;
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczały poziom celu długoterminowego.

Objęte oceną zanieczyszczenia gazowe w roku 2024, tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon oraz tlenki azotu, osiągnęły na terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych zarówno ze względu na ochronę zdrowia ludzi, jak i ochronę roślin.

³⁵ dla roślin NO_x

W przypadku ozonu nie został dotrzymany poziom celu długoterminowego zarówno pod kątem kryterium ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin. Wzrost stężeń ozonu rejestrowany w sezonie letnim spowodowany był obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi.

Wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2024 roku wykazały dotrzymanie poziomów dopuszczalnych określonych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, mierzonego pod kątem kryterium ochrony zdrowia ludzi na obszarze całego województwa. Ponadto wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2024 roku w regionie wykazały dotrzymanie średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (fazy II) na terenie województwa podkarpackiego. W roku 2024 utrzymał się trwający od roku 2022 pozytywny trend dotrzymania poziomów dopuszczalnych określonych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} na całym obszarze województwa podkarpackiego. Dotrzymane zostały także poziomy dopuszczalne/docelowe dla metali w pyłe zawieszonym PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) na obszarze całego województwa.

W zakresie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w 2024 roku zanotowano wzrost jego stężeń w regionie. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wystąpiły w okresie grzewczym (styczeń – marzec, październik – grudzień).

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa podkarpackiego. Obecnie na terenie województwa obowiązują, zaktualizowane uchwałami Sejmiku Województwa Podkarpackiego w grudniu 2023 roku: „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów - z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} wraz z rozszerzeniem związanym z osiągnięciem krajowego celu redukcji narażenia i z uwzględnieniem poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz z Planem Działań Krótkoterminowych”, „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych”.

9.1.2 Jakość wód powierzchniowych

Jakość wód powierzchniowych zależy jest od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Celem monitoringu wód powierzchniowych, zgodnie z ustawą Prawo wodne, jest pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

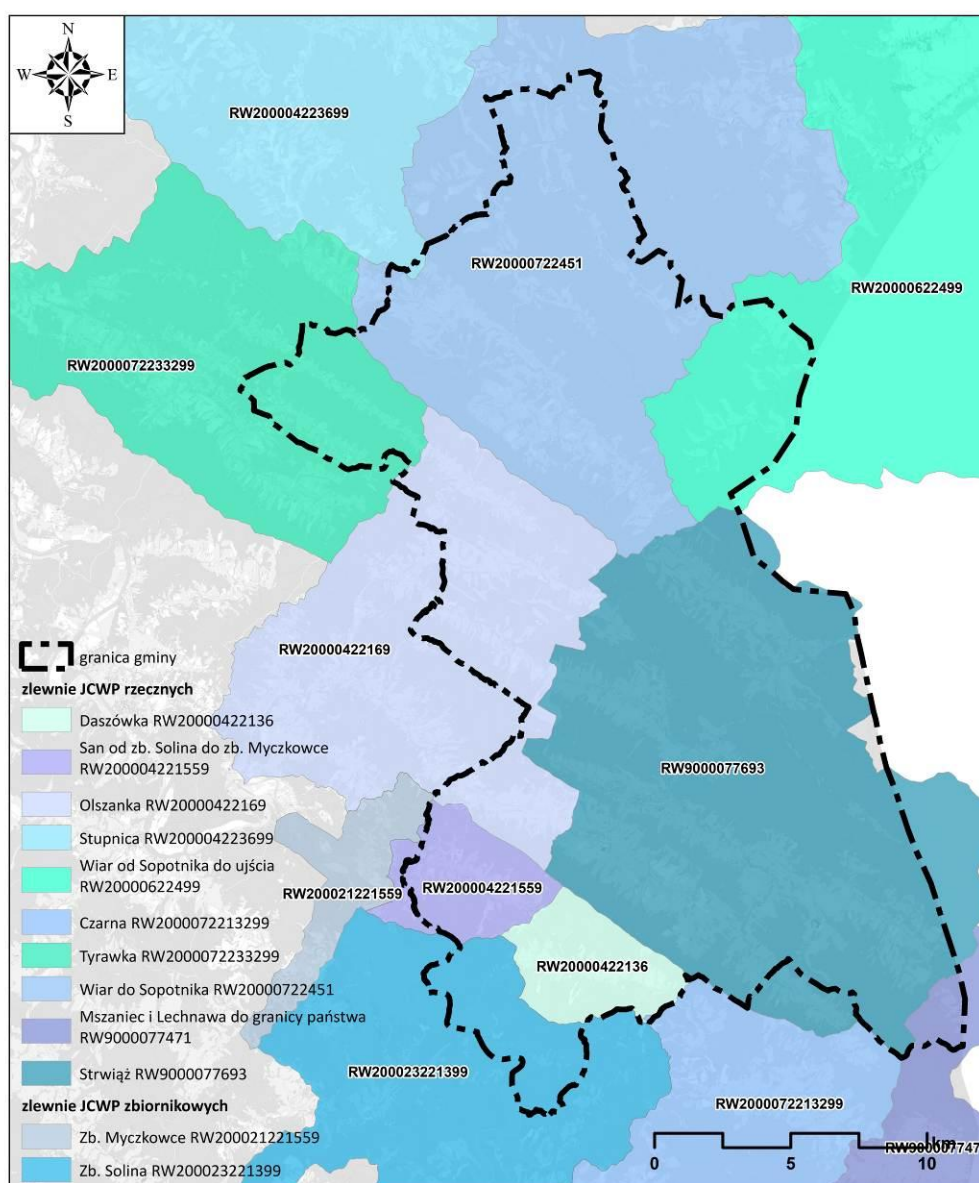
Gmina Ustrzyki Dolne położona jest w granicach dziesięciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych oraz dwóch jednolitych części wód zbiornikowych:

- Daszówka RW20000422136;
- San od zb. Solina do zb. Myczkowce RW200004221559;
- Olszanka RW20000422169;
- Stupnica RW200004223699;
- Wiar od Sopotnika do ujścia RW20000622499;
- Czarna RW2000072213299;

- Tyrawka RW2000072233299;
- Wiar do Sopotnika RW20000722451;
- Mszaniec i Lechnawa do granicy państwa RW9000077471;
- Strwiąż RW9000077693;
- Zb. Solina RW200023221399;
- Zb. Myczkowce RW200021221559.

Rysunek 23. Jednolite Części Wód Powierzchniowych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych IlaPGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

Monitoringiem³⁶ prowadzonym przez GIOŚ w okresie do 2021 r. objęte było dziesięć³⁷ z dwunastu ww. JCWP.

³⁶ JCWP posiadające ustalony ppk w okresie 2016-2021.

Tabela 19. Ocena stanu JCWP na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej

źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.; Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru, 2022 r.

nazwa JCWP	kod JCWP	stan / potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan ogólny
Daszówka	RW20000422136	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	nie dotyczy	brak danych	nie dotyczy	brak danych
San od zb. Solina do zb. Myczkowce	RW200004221559	umiarkowany stan ekologiczny	nie dotyczy; makrobezkręgowce	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, związki tributylocyny; bromowane difenyletery, rtęć	zły stan wód
Olszanka	RW20000422169	słaby stan ekologiczny	azot ogólny; ichtiofauna	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren; nie dotyczy	zły stan wód
Stupnica	RW200004223699	słaby stan ekologiczny	OWO, przewodność; fitobentos, makrofity, ichtiofauna	stan chemiczny poniżej dobrego	nie dotyczy; bromowane difenyletery, heptachlor	zły stan wód
Wiar od Sopotnika do ujścia	RW20000622499	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność; makrobezkręgowce	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, związki tributylocyny; bromowane difenyletery, heptachlor	zły stan wód
Czarna	RW2000072213299	słaby stan ekologiczny	przewodność; ichtiofauna	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen; nie dotyczy	zły stan wód
Tyrawka	RW2000072233299	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność; fitobentos	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, związki tributylocyny; nie dotyczy	zły stan wód
Wiar do Sopotnika	RW20000722451	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność; makrofity	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, związki tributylocyny; bromowane difenyletery, rtęć, heptachlor	zły stan wód
Mszaniec i Lechnawa do granicy państwa	RW9000077471	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak danych fizykochemicznych w JCWP)	nie dotyczy	brak danych	nie dotyczy	brak danych

³⁷ Oceny stanu JCWP Daszówka RW20000422136, Olszanka RW20000422169 dokonano na podstawie analiz eksperckich.

Strwiąż	RW9000077693	umiarkowany stan ekologiczny	przewodność; nie dotyczy	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, związki tributylocyny; bromowane difeniloetery	zły stan wód
Zb. Solina	RW200023221399	dobry potencjał ekologiczny	nie dotyczy	brak danych	benzo(a)piren, związki tributylocyny; bromowane difeniloetery, rtęć	brak danych
Zb. Myczkowce	RW200021221559	dobry potencjał ekologiczny	tlen rozpuszczony; nie dotyczy	stan chemiczny poniżej dobrego	benzo(a)piren, związki tributylocyny; bromowane difeniloetery, rtęć	zły stan wód

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.)* oraz z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru (2022 r.)* stan większości ww. JCWP jest zły i istnieje zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Tabela 20. Charakterystyka JCWP rzecznych

źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.; Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru, 2022 r.

numer i nazwa JCWP	Daszówka RW20000422136	San od zb. Solina do zb. Myczkowce RW200004221559	Olszanka RW20000422169	Stupnica RW200004223699	Wiar od Sopotnika do ujścia RW20000622499	Czarna RW2000072213299	Tyrawka RW2000072233299	Wiar do Sopotnika RW20000722451	Mszaniec i Lechnawa do granicy państwa RW9000077471	Strwiąż RW9000077693
typ JCWP	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	RWf_krz - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym	RW_wap - Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym	RWf_wap - Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym
status	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód	NAT - naturalna część wód
stan	-	zły	zły	zły	zły	zły	zły	zły	zły	zły
presje determinujące stan wód	presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne	presje hydromorfologiczne – budowie piętrzące - rzeki główne, obiekty mostowe - rzeki pozostałe, zapora powyżej presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje hydromorfologiczne – budowle piętrzące - rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe górnictwo- rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów	presje troficzne – źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe) presje zasalające – ścieki przemysłowe i komunalne presje hydromorfologiczne – obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane)	presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rolnictwo, leśnictwo; nieznane (substancje zakazane)	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rolnictwo, leśnictwo	presje zasalające – ścieki przemysłowe i komunalne presje hydromorfologiczne – obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo; nieznane (substancje zakazane)	presje hydromorfologiczne – obiekty mostowe - rzeki główne presje hydromorfologiczne – budowie piętrzące - rzeki główne presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	

			zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski							
cele środowiskowe	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości) stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku Stupnica od ujścia do ujścia Brzuski (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych dobry stan chemiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wiar od ujścia do ujścia Dopływu z Malhowic (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny dobry stan chemiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(g,h,i)perylen(w), fluoranten(w), związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników stan dobry
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu	niezagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona	zagrożona

środowiskowego										
odstępstwa	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Nie, dla danej JCWP nie zostało ustanowione odstępstwo	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK – JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK – JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK – JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK – JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego,	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują

w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu	Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu	rezerwat przyrody Bobry w Uhercach, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Góry Słonne, obszar Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu, obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne, pomnik przyrody	Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego, Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Pogórze Przemyskie, obszar Natura 2000 Góry Słonne, obszar Natura 2000 Ostoja Przemyska, obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne, obszar Natura 2000 Rzeka San, stanowisko dokumentacyjne Flisz z Leszczawy Dolnej, stanowisko dokumentacyjne Skiba Sufczyń, stanowisko dokumentacyjne Trakcjony z Rudawki, Zespół użytków ekologicznych Lipa, Zespół użytków ekologicznych Malawa, Zespół użytków ekologicznych Brzuska,	Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Pogórze Przemyskie, obszar Natura 2000 Góry Słonne, obszar Natura 2000 Rzeka San, obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne, obszar Natura 2000 Ostoja Przemyska, stanowisko dokumentacyjne Potok Zalesie, stanowisko dokumentacyjne Molasy potoku Młynówka, stanowisko dokumentacyjne Flisz wapienny w Huwnikach, Zespół Użytków Ekologicznych Jureczkowa, Zespół użytków ekologicznych Sólca, Użytek ekologiczny Sopotnik, Zespół Użytków Ekologicznych Arłamów, Zespół Użytków Ekologicznych	Bieszczadzki Park Narodowy, Hulskie im. Stefana Myczkowskiego, Park Krajobrazowy Doliny Sanu, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Bieszczady, obszar Natura 2000 Bieszczady	Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Góry Słonne, obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne, obszar Natura 2000 Rzeka San, pomnik przyrody Warzelnia, użytek ekologiczny	rezerwat przyrody Turnica, rezerwat przyrody Na Opalonym, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Park Krajobrazowy Pogórza Przemyskiego, Przemysko-Dynowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Pogórze Przemyskie, obszar Natura 2000 Góry Słonne, obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne, obszar Natura 2000 Ostoja Przemyska, stanowisko dokumentacyjne Kanion w Rybotyczach, stanowisko dokumentacyjne Spływy kohezjne – Gruszowa, stanowisko dokumentacyjne Piaszkowce w Posadzie	Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Moczary	Bieszczadzki Park Narodowy, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Góry Słonne, obszar Natura 2000 Moczary, obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne

				Użytek ekologiczny Rudawka, Zespół użytków ekologicznych Lipa, Zespół użytków ekologicznych Lipa, Zespół użytków ekologicznych Malawa, Zespół użytków ekologicznych Sufczyzna	Kwaszenina			Rybotyckiej, stanowisko dokumentacyjne Inoceramy, Użytek Ekologicznych Nowosielce, Zespół Użytków Ekologicznych Grąziowa, Zespół użytków ekologicznych Krajna, Zespół użytków ekologicznych Łomna, Zespół użytków ekologicznych Rybotyczne, Zespół użytków ekologicznych Kopysno, Zespół Użytków Ekologicznych Jamna Dolna, Zespół Użytków Ekologicznych Jamna Górna, Zespół Użytków Ekologicznych Grąziowa		
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Tabela 21. Charakterystyka JCWP zbiornikowych

źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.; Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru, 2022 r.

numer i nazwa JCWP	Zb. Solina RW200023221399	Zb. Myczkowce RW200021221559
typ JCWP	L - Zbiornik limniczny	R - Zbiornik reolimniczny
status	SZCW - silnie zmieniona część wód	SZCW - silnie zmieniona część wód
stan	-	zły
presje determinujące stan wód	presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski	presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane)
cele środowiskowe	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w), związki tributyllocyny (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry potencjał ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren (w), związki tributyllocyny (w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK – JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	TAK – JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych

Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Bieszczadzki Park Narodowy, Park Krajobrazowy Doliny Sanu, Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Bieszczady, obszar Natura 2000 Bieszczady, użytek ekologiczny	rezerwat przyrody Przełom Sanu pod Grodziskiem, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

9.1.3 Jakość wód podziemnych

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry. Gmina Ustrzyki Dolne położona jest w granicach trzech JCWPd: JCWPd nr 154, JCWPd nr 168 oraz JCWPd nr 169.

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Ustrzyki Dolne znajdują się dwa punkty pomiarowe monitoringu diagnostycznego, zlokalizowane w miejscowości Ustrzyki Dolne i Krościenko.

Tabela 22. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w 2022 r.

źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska – aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania, marzec 2023

powiat/gmina	miejscowość (numer punktu pomiarowego)	JCWPd	zwierciadło wody	klasa jakości w punkcie
przemyski/Bircza (gm. wiejska)	Bircza (734)	154	napięte	II (wody dobrej jakości)
leski/Lesko (gm. miejsko-wiejska)	Bezmiechowa Górna (738)	168	źródło	II (wody dobrej jakości)
leski/Olszanica (gm. wiejska)	Zwierzyń (7930)	168	źródło	II (wody dobrej jakości)
bieszczadzki/Ustrzyki Dolne (gm. miejsko-wiejska)	Krościenko (5490)	169	swobodne	II (wody dobrej jakości)
bieszczadzki/Ustrzyki Dolne (gm. miejsko-wiejska)	Ustrzyki Dolne (8933)	169	źródło	II (wody dobrej jakości)

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.)* oraz z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru (2022 r.)* wody podziemne JCWPd nr 154, JCWPd nr 168 oraz JCWPd nr 169 charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz **nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).**

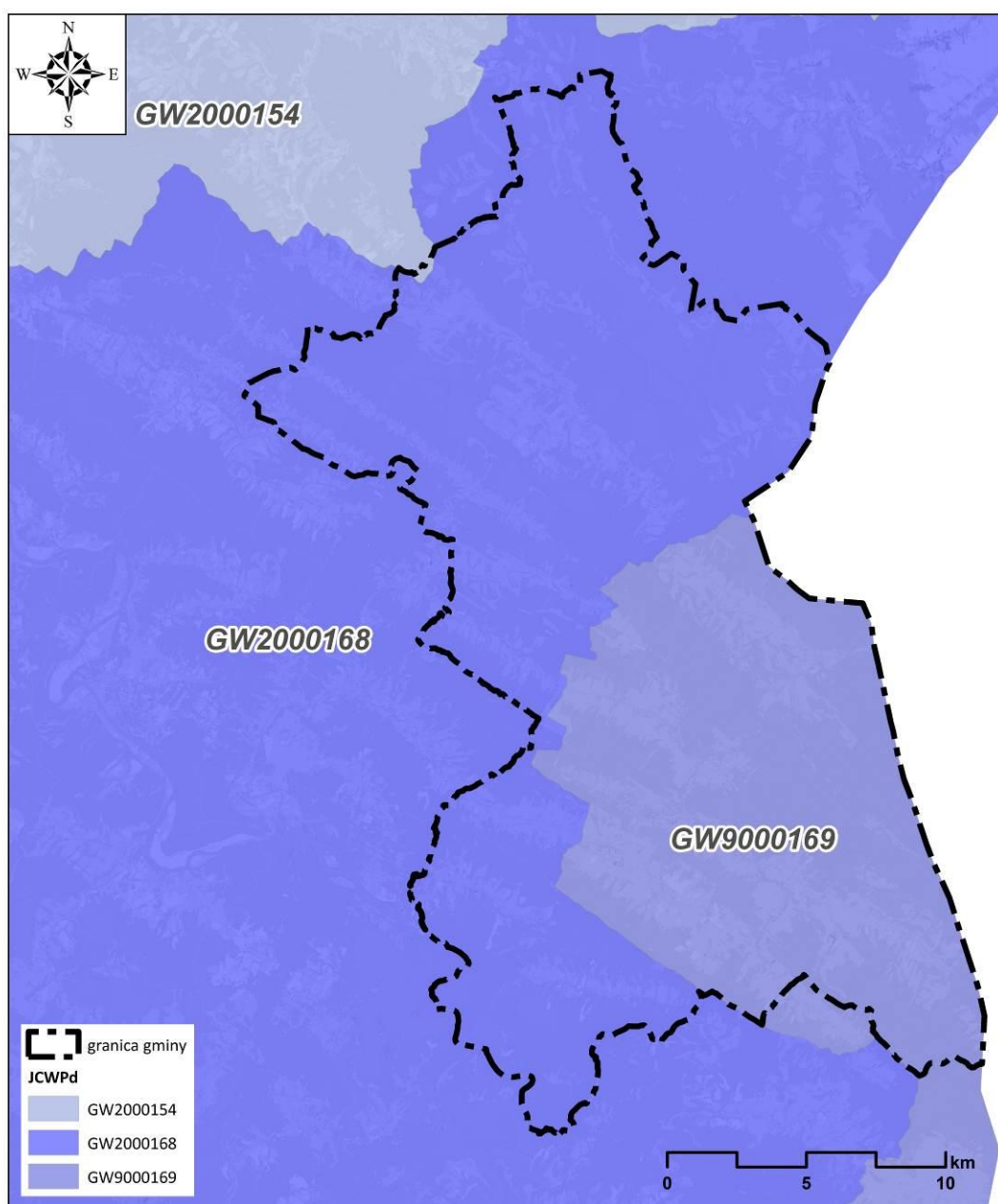
JCWPd nr 154 znajduje się wykazie obszarów chronionych ze względu na przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Ponadto w granicach JCWPd nr 154 znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (rezerwat przyrody – 3, parki krajobrazowe – 2, Natura 2000 OSO – 2, Natura 2000 SOO – 2, obszary chronionego krajobrazu – 3, użytki ekologiczne – 7).

JCWPd nr 168 znajduje się wykazie obszarów chronionych ze względu na przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Ponadto w granicach JCWPd nr 168 znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (parki narodowe – 1, rezerваты przyrody – 7, parki krajobrazowe – 5, Natura 2000 OSO – 4, Natura 2000 SOO – 6, obszary chronionego krajobrazu – 3, użytki ekologiczne – 9, pomniki przyrody – 3).

JCWPd nr 169 znajduje się wykazie obszarów chronionych ze względu na przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Ponadto w granicach JCWPd nr 169 znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (parki narodowe – 1, parki krajobrazowe – 1, Natura 2000 OSO – 1, Natura 2000 SOO – 2, obszary chronionego krajobrazu – 1).

Rysunek 24. Jednolite Części Wód Podziemnych

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych IlaPGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie

9.1.4 Przekształcenia powierzchni ziemi

Zmiany rzeźby terenu wiążą się głównie z różnymi formami działalności człowieka, do których zalicza się: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, osadnictwo i gospodarka wodna. W granicach gminy największe przekształcenia wynikały z rozwoju procesów osadniczych w obrębie stoków. Realizacja zabudowy kubaturowej przyczyniła się do powstania rozległych powierzchni zrównań. Zmiana rzeźby nastąpiła wraz z wytyczaniem dróg i terenów kolei. W celu zmniejszenia nachylenia terenu w stokach wykonywane są półki i przekopy o znacznych długościach. Istotny wpływ na rzeźbę miała i ma obecnie działalność rolnicza. W wyniku prowadzenia orki równoległe do poziomicy mogą powstawać skarpy u podnóży stoku. Innym przykładem jest tworzenie tarasów stokowych, na stromych zboczach. Zmiany powierzchni terenu są efektem eksploatacji surowców mineralnych. Odkrywkowy system wydobywania powoduje trwałe przekształcenia terenu i szereg zmian w środowisku naturalnym tj.: powstanie wyrobisk. Efektem tego typu działań może być również nasilenie erozji oraz osuwanie się fragmentów stoków, osłabionych w wyniku „podbierania” materiału skalnego u podstawy.

Źródłem przekształceń ziemi mogą być również czynniki naturalne, np. procesy osuwiskowe.

9.1.5 Warunki podłoża budowlanego

Warunki geologiczno-inżynierskie na terenie gminy Ustrzyki Dolne określono na podstawie opracowań Państwowego Instytutu Geologicznego – Map Geośrodowiskowych Polski (arkusz 1059 – Ustrzyki Dolne oraz arkusz 1043 – Rybotycze), które niemalże w całości pokrywają obszar gminy.

O warunkach geologiczno – inżynierskich terenu decydują takie czynniki jak: rodzaj i stan gruntów, ukształtowanie terenu, położenie zwierciadła wód gruntowych oraz występowanie procesów geodynamicznych. Do obszarów o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo należą tereny występowania gruntów słabonośnych (organicznych, spoistych w stanie miękkoplastycznym, zwietrzelin gliniastych, gruntów niespoistych luźnych), w których zwierciadło wody gruntowej znajduje się na głębokości mniejszej od 2 m, obszary występowania wód agresywnych, zalewane w czasie powodzi, obszary podmokłe i zabagnione, objęte ruchami masowymi oraz zmienione w wyniku działalności człowieka.

Obszar polskich Karpat fliszowych należy do najbardziej zagrożonych przez zjawiska geodynamiczne w Polsce. Osuwiska stanowią istotny element rzeźby na tym terenie. Ich rozwojowi sprzyja budowa geologiczna w skład, której wchodzi skały fliszowe, niekiedy z dużym udziałem warstw łupkowych i łupkowo-piaskowcowych, jak i duża dynamika rzeźby związana z występującymi na tym obszarze dużymi wysokościami względnymi i nachyleniami stoków dolin rzek. Związane są one przede wszystkim z obszarami, gdzie dominują łagodne upady warstw zgodne z nachyleniem zbocza. Osuwiska powstają również wtedy, gdy bardziej odporne na wietrzenie warstwy piaskowców spoczywają na mniej odpornych łupkach. Powstawaniu osuwisk sprzyjają również okresowe opady deszczu, niekiedy katastrofalne oraz gospodarcza działalność człowieka, często nieprzemyślana, powodująca dodatkowe zaburzenie równowagi stoków.

Możliwość posadowienia budynków uzależniona jest ponadto od istniejących spadków terenu. Zgodnie z wytycznymi Szponara (2003) przydatność terenów do budownictwa kształtuje się następująco:

1. spadki terenu do 2% pozwalają na dowolne kształtowanie zabudowy;
2. spadki terenu do 5% ograniczają długości budynków, przy ich projektowaniu prostopadle do poziomicy;
3. spadki terenu 5-8% warunkują usytuowanie budynku równoległe do poziomicy, szerokość budynków powinna być odpowiednio dobrana tak, aby różnica poziomów terenu była możliwie najmniejsza;

4. spadki terenu 8-12% wymuszają zabudowę równoległą do poziomicy, przy projektowaniu budynków połączonych ze sobą tarasowo nie mogą mieć one wspólnego poziomu, ale muszą stykać się uskokowo;
5. spadki terenu ponad 12% warunkują usytuowanie równoległe do poziomicy. W takich warunkach i przy planowaniu kilkukondygnacyjnych obiektów, muszą one być wolnostojące z uwagi na zapewnienie im odpowiedniego oświetlenia. Z ich lokalizacją wiązą się wysokie koszty prac przygotowawczych i późniejsze eksploatacyjne.

Lokalizacja zabudowy na terenach o większych spadkach wymaga tarasowania w otoczeniu obiektu oraz tarasowania na potrzeby prowadzenia ulic i uzbrojenia.

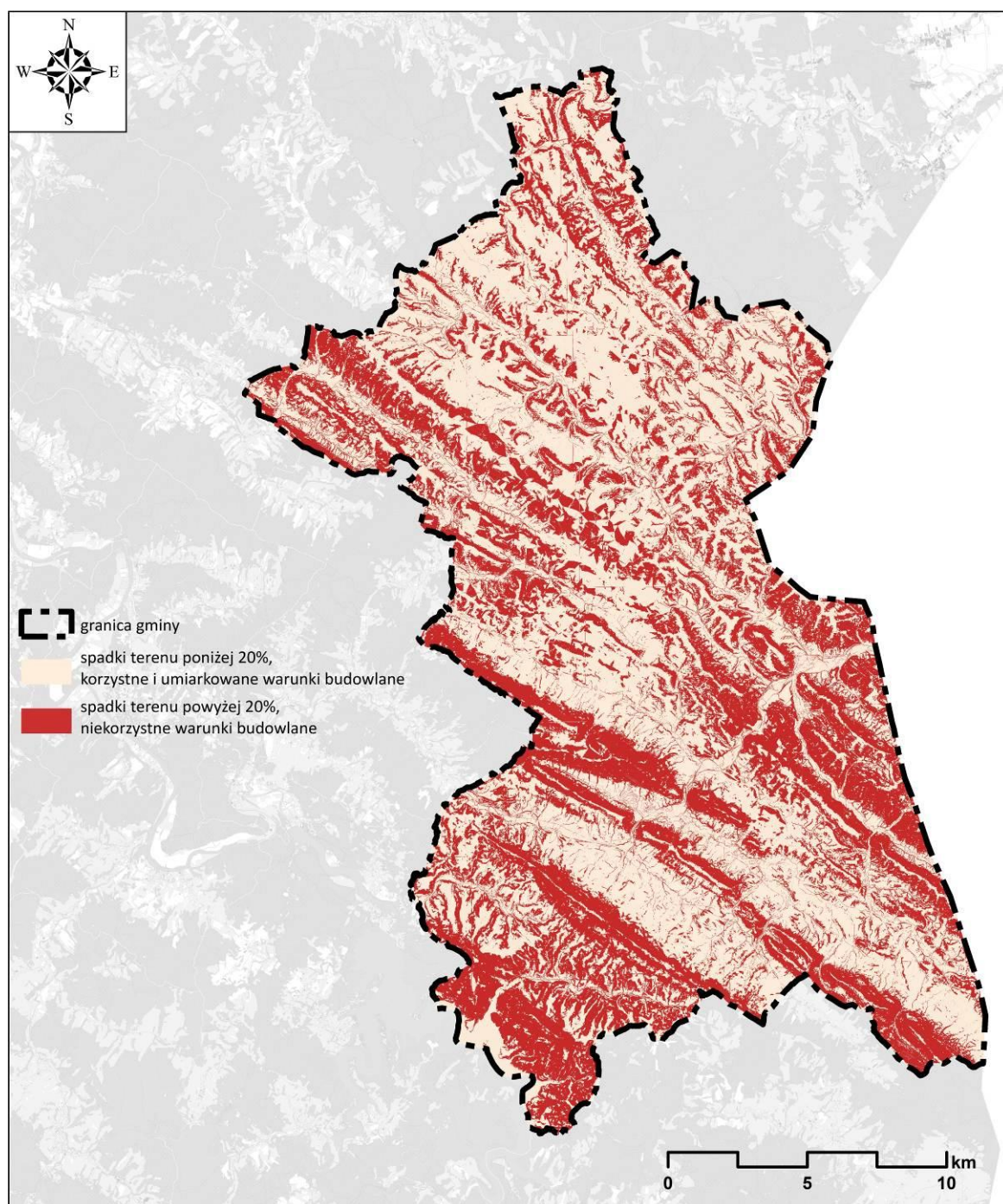
Przyjmuje się, iż dla terenów nizinnych spadki niekorzystne dla posadowienia budynków to spadki powyżej 12%, w terenach wyżynnych i górski, a więc dotyczących terenu opracowania, określa się na 20%. Na stromych stokach górskich zachodzi spłukiwanie oraz powolne spelzanie wierzchniej warstwy gruntu. Efektem tych zjawisk jest powstanie w dolnych partiach obniżenia dolinnych pokryw deluwialnych i koluwalnych. Największe powierzchnie zajmują pokrywy w Hoszowczyku, Ustianowej, Ustrzykach Dolnych, na północno-wschodnich zboczach Równi, Serednicy i Krościenku.

Analizowane, potencjalne podłoże budowlane stanowią głównie holocenyjskie żwiry, piaski oraz muły rzeczne Wiaru i jego dopływów. Tworzą one kamieńce i tarasy – zalewowy i nadzalewowy. Wody gruntowe występują tutaj płytko, mniej niż 2 m p.p.t., obszary są niekorzystne dla rozwoju budownictwa. Pomimo istnienia niekorzystnych warunków budowlanych, doliny rzeczne są zabudowywane. Wskazuje się jednak by były to domy o lekkiej drewnianej nadbudowie na wysokiej podmurówce z kamienia łamanego. Innym rodzajem utworów podłoża budowlanego są utwory lessopodobne, powstałe w okresie zlodowaceń północnopolskich na przedpolu Karpat. Wykazują się one porowatością i niską wilgotnością naturalną. Nie stanowią one dobrego podłoża budowlanego, z uwagi na dużą wrażliwość na rozmywanie gruntu oraz możliwość załamania struktury i osiadania zapadowego w przypadku nawodnienia. Ponadto podłoże lessowe łatwo podlega erozji wąwozowej.

Tereny o korzystnych warunkach dla budownictwa to przede wszystkim obszary występowania gruntów skalistych – piaskowców krośnieńskich. Również korzystne tj. średniozagęszczone, sytkie grunty nadające się do zabudowy występują w obrębie tarasów nadzalewowych, w morfologicznie lewych brzegach rzek Olchy, Pastewnika i Starego Potoku.

Rysunek 25. Warunki budowlane na terenie gminy Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie NMT, GUGiK

9.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

Podsumowując główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy, należy wymienić:

- nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa, niekorzystny stosunek długości sieci wodociągowej do kanalizacyjnej – spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie

zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt;

- wysoki stopień zagrożenia wód podziemnych, co jest związane z budową geologiczną i obecnością utworów przepuszczalnych w stropie utworów tworzących warstwę wodonośną. LZWP nr 431 jest zbiornikiem charakteryzującym się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utworów geologicznych. Zasilanie zbiornika następuje na całym obszarze jego występowania. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń sprawia, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych;
- dewastacja środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki rolnej polegającej na:
 - intensywnej sukcesji naturalnej zagrażającej cennym ekosystemom półnaturalnym wynikającej z zaprzestania wypasu lub koszenia;
- dewastacja środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej, w tym:
 - zalesianie nieużytków w miejscach otwarc widokowych;
 - wprowadzanie monokultur oraz zadrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową;
- potencjalne zagrożenie, ale i szansę rozwoju dla gminy, stanowi turystyka, w tym:
 - presja chaotycznego budownictwa mieszkaniowego i letniskowego;
 - wzmożona penetracja turystyczna terenu w zakresie wypoczynku weekendowego;
 - chaotyczne udostępnianie obszaru Parku do celów rekreacyjno-turystycznych;
 - uprawianie sportów ekstremalnych oraz niekontrolowanej penetracji jaskiń;
 - uprawianie sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle motokrosowe) w obszarach do tego nieprzeznaczonych;
- zanikanie tradycyjnych form budownictwa regionalnego;
- niewłaściwa lokalizacja niektórych elementów infrastruktury technicznej, dewastacja walorów krajobrazowych.

10 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Analiza polityki przestrzennej gminy Ustrzyki Dolne zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ustrzyki Dolne przyjęte uchwałą Nr IX/126/19 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 16 kwietnia 2019 r. z późn. zmianami; obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Negatywny wpływ na środowisko możliwy jest w przypadku nastąpienia chaotycznego rozwoju zabudowy, w tym zabudowy o charakterze turystycznym czy letniskowym. Prognozuje się, że na skutek powstania nowej zabudowy dojdzie do antropogenicznych zmian rzeźby terenu. Zmiana rzeźby terenu w związku z wykopami pod fundamenty może być znacząca, teren gminy charakteryzuje się dużymi deniwelacjami terenu, w związku z czym konieczna może się okazać zmiana ukształtowania powierzchni i wykonywanie prac inżynierskich celem posadowienia budynków. W przypadku powstania nowej zabudowy na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną przewiduje się powstawanie nowych źródeł punktowych potencjalnego zanieczyszczenia środowiska wodnego, w przypadku zastosowania nieszczelnych szamb na ścieki komunalne.

Zagrożenie bioróżnorodności zbiorowisk łąkowych może łączyć się z zaprzestaniem ich koszenia lub ograniczeniem wypasu zwierzęcy, w efekcie czego na terenach tych zaczyna zachodzić naturalna sukcesja, powodująca przekształcenie się łąk i pastwisk w krzewiaste zarośla, a następnie zadrzewiania i las. Rezultatem tego procesu jest zanik specyficznych ekosystemów łąk wraz z charakterystycznymi dla nich gatunkami roślin. Zmianę w składzie gatunkowym roślin można zauważyć również na terenach zurbanizowanych. Siedzibom ludzkim zaczęły towarzyszyć rośliny synantropijne. Na posesjach zaczęły pojawiać się gatunki roślin, krzewów i drzew często obcego pochodzenia. Ponadto na terenach związanych z różnego rodzaju działalnością człowieka: przydrożami, hałdami czy nieużytkami, pojawiają się rośliny ruderalne.

Ze względu na objęcie zasobów przyrodniczych gminy formami ochrony przewiduje się, że zmiany zachodzące w środowisku nie będą znaczne, realizacja nowych inwestycji będzie postępowała zgodnie z obowiązującymi planami ochrony i przepisami odrębnymi.

Dobrze rozwinięta baza noclegowa, środowisko przyrodnicze o wysokim stopniu naturalności, możliwość uprawiania wielu form turystyki sprawia, iż Bieszczady, w tym gmina Ustrzyki Dolne jest miejscem szczególnie atrakcyjnym turystycznie. Możliwość bezpośredniego kontaktu z naturą, a z drugiej nowoczesna baza turystyczna (np. Hotel w Arłamowie) prowadzą do wzrostu zainteresowania turystycznego tym regionem.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688 ze zm.) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r.

Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

11 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

11.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

11.1.1 Zagrożenie powodziowe

W gminie Ustrzyki Dolne zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Wiar – prawy dopływ Sanu oraz mniejsze ciekі - Wańkówka oraz Olszanka. W zakresie oceny ryzyka powodziowego dla obszaru gminy obowiązują mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP)³⁸. Na MZP wskazano obszary o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=10%, tzw. wody dziesięcioletnie), o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=1%, tzw. wody stuletnie) oraz o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (Q=0,2%, tzw. wody pięćsetletnie).

Obszar szczególnego zagrożenia powodzią wskazany dla rzeki Wiar obejmuje głównie niezabudowane grunty, pojedyncze zabudowania narażone na zalanie znajdujące się w obrębie ewidencyjnym Grąziowa, Wojtkowa, Wojtkówka, Jureczkowa. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią od Wańkówki oraz Olszanki znajdują się głównie niezabudowane grunty w dolinach cieków. Olszanka stanowi zagrożenie powodziowe dla zabudowań zlokalizowanych na działkach ewidencyjnych 127, 129, 133/5 w obrębie ewidencyjnym Ustianowa Górna.

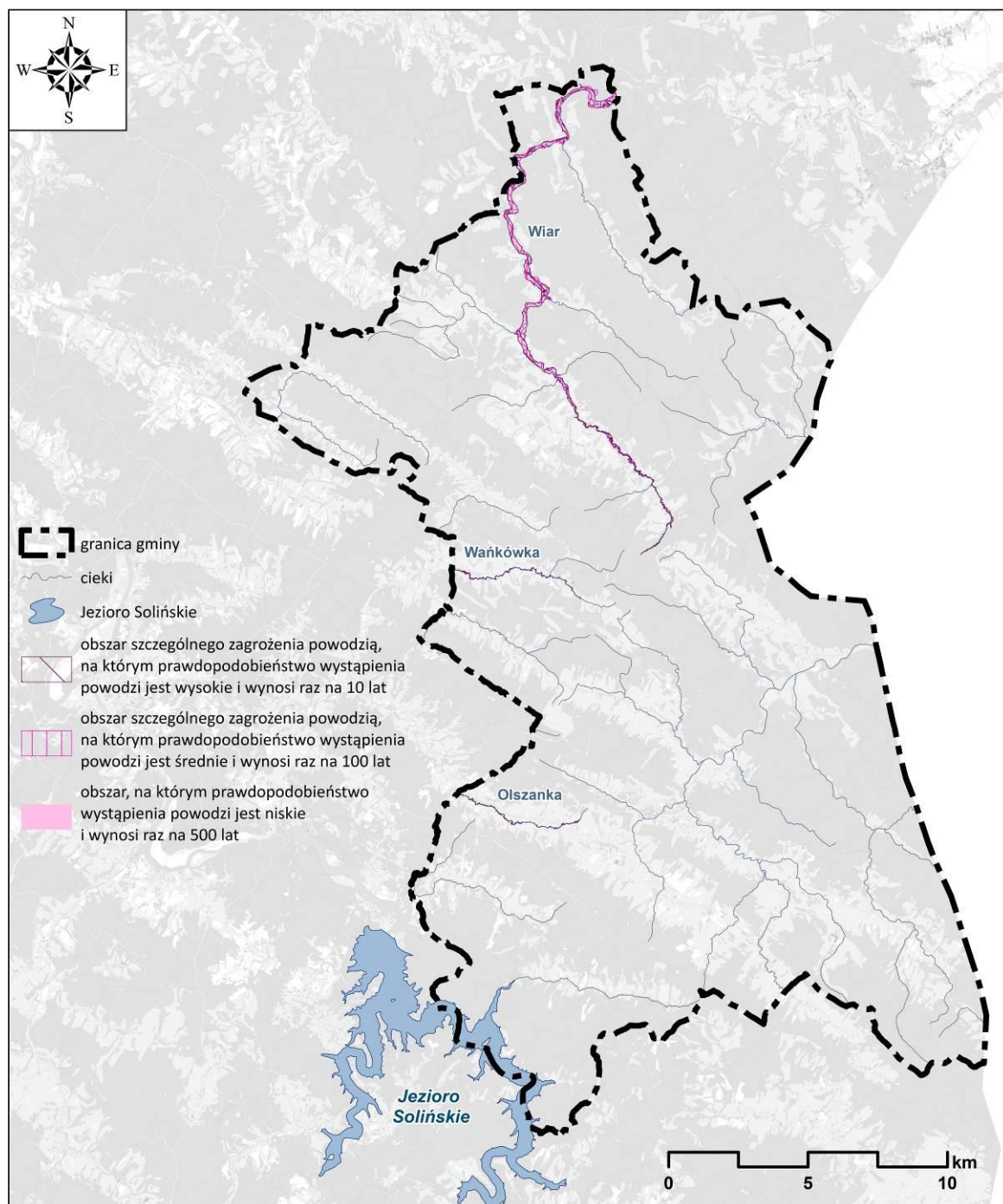
Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, tj. Q=1% i Q=10%, występują ograniczenia dla zagospodarowania terenu, które wymagają uzgodnienia z Wodami Polskimi.

Według ustawy – Prawo wodne, nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

³⁸ Dane pochodzące z aktualizacji map zagrożenia powodziowego, które w dniu 7.09.2022 r. zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) zostały podane do publicznej wiadomości.

Rysunek 26. Zagrożenie powodziowe w gminie Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

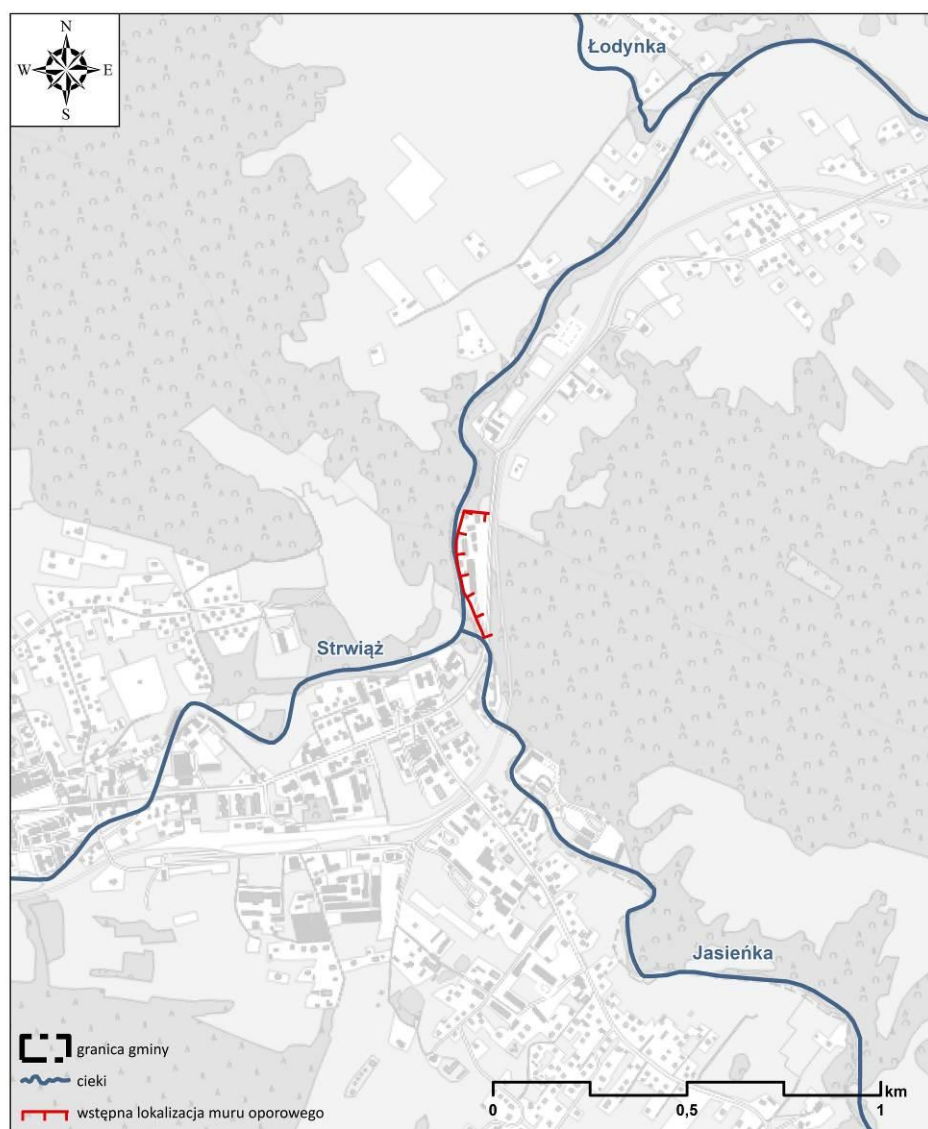

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym

Zgodnie z informacją Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Rzeszowie³⁹ PGW WP realizuje zadania inwestycyjne z zakresu ochrony przeciwpowodziowej w oparciu o Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP), który stanowi najważniejszy dokument planistyczny w zakresie gospodarki wodnej dla obszaru dorzecza Wisły oraz na podstawie Programu Planowanych Inwestycji w gospodarce wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PPI). Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym opracowywany jest dla Regionu Wodnego Górnej Wschodniej Wisły. Gmina i Miasto Ustrzyki Dolne zlokalizowane są w dolinie rzeki Strwiąż, której PZRP nie obejmuje. Niezależnie od powyższego w PPI znajduje się inwestycja pn.: „Zabezpieczenie przed powodzią doliny rzeki Strwiąż na terenie gminy Ustrzyki Dolne, powiat bieszczadzki, woj. podkarpackie”. W ramach ww. inwestycji wykonano analizę hydrauliczno-hydrologiczną, wstępny zakres inwestycji obejmują budowę muru oporowego.

Rysunek 27. Planowane inwestycje przeciwpowodziowe na terenie miasta Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie warstw przestrzennych .shp RZGW w Rzeszowie

³⁹ pismo z dnia 10.02.2025 r., znak: R.RZI.0144.7.2025

11.1.2 Zagrożenie osuwiskowe

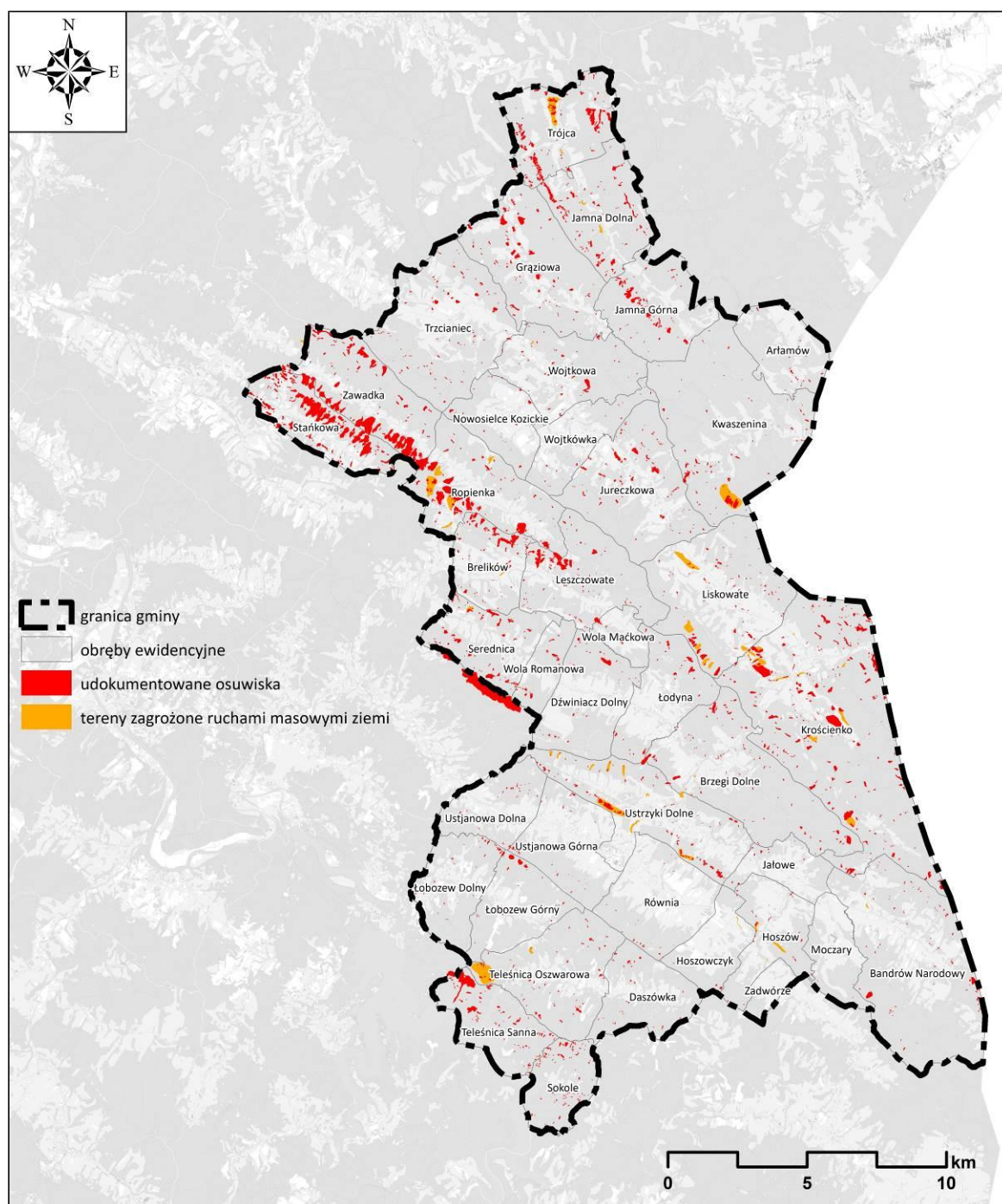
Zgodnie z polskim prawodawstwem istnieje obowiązek uwzględniania w dokumentach planistycznych terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) oraz ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82), zgodnie z którą ochrona gruntów rolnych polega m.in. na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej/leśnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej/nieleśnej i ruchów masowych ziem (art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 3 ust. 2 pkt 2). Obowiązek prowadzenia obserwacji i rejestru terenów zagrożonych masowymi ruchami ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (art. 110a ust. 1) posiada starosta.

Na obszarze gminy Ustrzyki Dolne zgodnie z danymi Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej PIG-PIB występuje 2 448 udokumentowanych osuwisk oraz 52 tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) konieczność zapobiegania masowym ruchom ziemi uwzględniana jest już na etapie planowania przestrzennego – przepisy nakładają obowiązek uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom określając ustalenia planu ogólnego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym m.in. znajdujące się na obszarze gminy tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy (art. 13b pkt 3 lit. d). Osuwiska stanowią istotne niebezpieczeństwo i ograniczenie dla zabudowy. Osuwiska aktywne powinny zostać wyłączone spod zabudowy, natomiast osuwiska nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi – dopuszczone do zabudowy po przeprowadzeniu odpowiednich badaniach geotechnicznych.

Rysunek 28. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi w gminie Ustrzyki Dolne

źródło: opracowanie własne na podstawie danych SOPO – System Osłony Przeciwośuwiskowej

11.1.3 Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Hałas

Klimat akustyczny w istotny sposób wpływa na warunki bytowania i zdrowie człowieka oraz warunki życia zwierząt. Hałas stanowi jedno z istotnych zanieczyszczeń środowiska, które w związku z ciągłym rozwojem komunikacji, wzrastającym uprzemysłowieniem i postępującą urbanizacją stale wzrasta. Dopuszczalne poziomy

hałasu są regulowane rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

Klimat akustyczny na terenie gminy Ustrzyki Dolne warunkują czynniki takie jak komunikacja drogowa. Przez gminę Ustrzyki Dolne przebiega droga krajowa Sanok – Krościenko (DK84), droga wojewódzka nr 896 łącząca drogę krajową nr 84 z drogą wojewódzką nr 897 w Ustrzykach Górnych oraz droga wojewódzka nr 890 prowadząca z Kuźminy do Krościenka. Ww. ciągi komunikacyjne charakteryzują się znacznie większym obciążeniem ruchu drogowego, co przekłada się na znacznie większą uciążliwość akustyczną, w porównaniu do dróg gminnych czy powiatowych.

Tabela 23. Średni Dobowy Ruch Roczny w GPR 2020/21 dla dróg krajowych i wojewódzkich

źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021

numer drogi	opis odcinka		SDRR poj. silnikowe ogółem (poj./dobę)
	długość (km)	nazwa	
84	18,845	UHERCE MINERALNE /DW895/ - USTRZYKI DOLNE /UL. FABRYCZNA (DW896)/	3959
84	0,641	USTRZYKI DOLNE /PRZEJŚCIE: UL. FABRYCZNA (DW896) - GR. MIASTA/	9237
84	7,225	USTRZYKI DOLNE /GR. MIASTA/ - KROŚCIENKO /DW890/	2097
84	2,615	KROŚCIENKO /DW890/ - GR. PAŃSTWA /KROŚCIENKO/	395
890	25,482	KUŹMINA /DK28/ - KROŚCIENKO /DK84/	2188
896	16,090	USTRZYKI DOLNE /DK84/ - CZARNA GÓRNA /DW894/	5053
896	28,626	CZARNA GÓRNA /DW894/ - USTRZYKI GÓRNE /DW897/	3216

W celu ochrony nowych terenów budowlanych przed ponadnormatywnym hałasem, należy lokalizować bezpośrednio wzdłuż linii drogi w pierwszej kolejności zabudowę usługową oraz zabudowę mieszkaniową z dopuszczeniem usług. Ograniczający wpływ na rozprzestrzenianie hałasu ma również zieleń izolacyjna w formie pasów zadrzewień i zakrzewień.

W gminie potencjalnym źródłem hałasu są również zakłady produkcyjne zlokalizowane w mieście Ustrzyki Dolne i Krościenku.

Hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika on z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach (PMŚ). Okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności.

Zgodnie z *Oceną poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie podkarpackim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie (Rzeszów, czerwiec 2024)* w 2023 r. na terenie województwa podkarpackiego pomiary przeprowadzono w 37 punktach pomiarowych w ramach dwuletniego cyklu pomiarowego na obszarze miast (stała sieć monitoringu) oraz w 27 punktach pomiarowych w ramach czteroletniego cyklu pomiarowego (monitoring badawczy) na obszarze gmin wiejskich. Na terenie miasta Ustrzyki Dolne znajduje się jeden punkt pomiarowy. Zgodnie z analizą wyników pomiarów poziomów PEM dla stałej sieci monitoringu jak również dla monitoringu badawczego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości PEM, ponieważ w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WM_E^{40} nie przekroczył wartości 1 (wartość wskaźnika WM_E w punkcie pomiarowym w Ustrzykach Dolnych wynosiła 0,06). Oznacza to, że na monitorowanych obszarach województwa podkarpackiego poziomy PEM są bardzo niskie. Można wnioskować, że dane są reprezentatywne również dla całego obszaru gminy Ustrzyki Dolne. Średnie natężenie pola elektromagnetycznego ze wszystkich punktów pomiarowych w województwie wyniosło 0,58 V/m.

Sposób zagospodarowania terenów pod liniami elektroenergetycznymi i w ich pobliżu musi uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych tj.:

- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

11.1.4 Zagrożenia dla jakości powietrza

Gminę Ustrzyki Dolne cechuje dobra jakość powietrza. Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego oraz emisja komunikacyjna.

Problem w gminie stanowi tzw. niska emisja. W większości budynków indywidualnych użytkowane są kotły węglowe, dla których paliwem jest węgiel lub węgiel z drewnem. Wykorzystywane są również inne paliwa, tj.: olej opałowy i gaz, stanowią one jednak niewielki procent.

Wśród podstawowych działań ograniczających negatywny wpływ zanieczyszczeń wymienia się: termomodernizację budynków, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do podgrzania wody użytkowej, polepszenie paliwa dostarczanego do kotłowni oraz nasadzenia drzew w miejscach do tego przeznaczonych.

11.1.5 Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

W gminie Ustrzyki Dolne istnieje niekorzystny stosunek długości sieci wodociągowej do kanalizacyjnej – zgodnie z danymi GUS w 2024 r. na terenie miasta z sieci wodociągowej korzystało 80,6% ludności, natomiast z kanalizacji 83,0%. Obszar wiejski jest skanalizowany w minimalnym stopniu (podłączenie do kanalizacji posiada jedynie 2,9% ludności), z sieci wodociągowej korzysta 46,7% mieszkańców. Spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt. Problem nieuregulowanej gospodarki ściekowej i tym samym zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych jest potęgowany przez niekorzystną budowę geologiczną i obecność utworów przepuszczalnych w stropie utworów tworzących warstwę wodonośną. Większość wód podziemnych na terenie gminy nie stanowi zbiorników wód podziemnych, jedynie obszar

⁴⁰ WM_E oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej pola, która liczona jest na podstawie maksymalnej wartości chwilowej (E_{MAX}). Dopuszczalne poziomy pole elektromagnetycznych w środowisku uznaje się za dotrzymane w obszarze pomiarowym, gdy żadna z wartości WM_E nie przekracza wartości 1.

Łobozewa Górnego i Łobozewa Dolnego wyróżniono jako lokalny zbiornik wód podziemnych, jest to zbiornik charakteryzujący się niską odpornością na zanieczyszczenia przenikające z powierzchni, głównie z powodu braku pokrywy izolującej utwory geologiczne. Zasilanie zbiornika następuje na całym obszarze jego występowania. Odkrycie zbiornika na znacznej powierzchni, przy obecności niewielkich nawet punktowych ognisk zanieczyszczeń sprawia, że najmniejsze nawet skażenie powoduje szybką i długotrwałą degradację wód podziemnych. W związku z powyższym w pierwszej kolejności należy uporządkować gospodarkę nieczystościami na terenie najbardziej narażonym na zanieczyszczenia wód podziemnych.

11.1.6 Zagrożenia dla jakości gleb

Do procesów niszczących glebę zaliczamy głównie:

- wyczerpywanie się składników odżywczych;
- degradacja gleb – obniżenie wartości użytkowej gleb;
- denudacja – zniszczenie profilu glebowego, zmęczenie gleb;
- zanieczyszczenie chemiczne gleb;
- zbyt małe nawożenie organiczne, co prowadzi do utraty próchnicy;
- wyczerpywanie się składników odżywczych, stosowanie zbyt ciężkiego sprzętu uprawowego, co powoduje pogarszanie się struktury gleb.

11.1.7 Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000

Zagrożenie środowiska na terenie gminy, w tym obszarów chronionych, wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych w wyniku postępowania zainwestowania terenów oraz realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej oraz prowadzeniem intensywnego rolnictwa oraz turystyki.

Park Krajobrazowy Gór Słonnych

- Czynniki degradacyjne gleb: procesy erozyjne, w obrębie gleb położonych na stokach, głównie w obrębie gleb położonych na stokach.
- Skażenie gleb rolniczych przez nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.
- Skażenie gleb w obrębie zabudowy przez ścieki bytowe, gnojownicę, odpady zakopywane oraz składowane powierzchniowo.
- Przesuszenie i murszenie gleb organogennych w wyniku odwodnienia gruntów wilgotnych i podmokłych w dnach dolin.
- Mała odporność biologiczna lasów, procesy zamierania lasów i zmniejszanie samoregulacji systemów leśnych.
- Zagrożenie trwałości lasów jako najważniejszego czynnika równowagi ekologicznej i siedliska życia licznych gatunków roślin i zwierząt, przerwanie ciągłości korytarzy ekologicznych.
- Zagrożenie zabudowywania terenów przyległych do kompleksów leśnych.
- Zmniejszenie różnorodności biologicznej w krajobrazie kulturowym, wprowadzanie gatunków inwazyjnych.

- Zagrożenie związane z zabudowywaniem terenów otwartych stanowiących miejsce żerowania dla licznych gatunków zwierząt.
- Zagrożenie zaniku stref ekotonowych.
- Zmniejszenie walorów retencyjnych na terenach nieleśnych.
- Zmniejszanie liczby starodrzewów, w tym starych drzew owocowych.
- Zagrożenie jakości wód płynących będących siedliskiem życia dla wielu gatunków zwierząt.
- Regulacja rzek.
- Powstawanie konfliktów pomiędzy ochroną gatunków szczególnej troski i gatunków kluczowych, a gospodarką człowieka.
- Zagrożenie związane z zabudową panoram widokowych poprzez zabudowę kubaturową, drogową, lokalizacją linii energetycznych.

Obszar Natura 2000 Moczary PLH180026

Istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Moczary zgodnie z Planem zadań ochronnych (PZO) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony

źródło: Załącznik nr 1 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 23 lutego 2018 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026

lp.	przedmiot ochrony	zagrożenia		opis zagrożeń
		istniejące	potencjalne	
1	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K04.05 Szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną)	<u>Istniejące</u> A04.03 Brak wypasu, skutkuje sukcesją wtórną w kierunku łąki świeżej, następuje stopniowa eutrofizacja i zmiana składu gatunkowego <u>Potencjalne</u> K02 Sukcesja wtórna w kierunku łąki świeżej, stopniowa eutrofizacja, zmiana składu gatunkowego w kierunku zbiorowisk leśnych K04.05 Zmiana stosunków wodnych oraz mechaniczne zniszczenie siedliska w wyniku działalności bobrów
2	6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliarae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	U Nieznane zagrożenie lub nacisk	<u>Istniejące</u> K02 Sukcesja w kierunku olszyny karpackiej, jest to naturalny element dynamicznego kręgu zbiorowisk łąkowych, w którym przy stałych naturalnych

				zaburzeniach, występuje dynamiczna mozaika siedlisk w różnych stadiach sukcesyjnych Potencjalne U Nieznane zagrożenia lub naciski
3	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja I01 Nierodzone gatunki zaborcze	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne B01 Zalesianie terenów otwartych	Istniejące A03.03, A04.03, K02 Brak koszenia i wypasu skutkuje sukcesją wtórną (część płątów) I01 Ekspansja łubinu trwałego - <i>Lupinus polyphyllus</i> na skutek zaprzestania koszenia (część płątów) Potencjalne A02.03 Zamiana trwałych użytków zielonych na grunty orne powoduje całkowite zniszczenie siedliska B01 Zalesianie terenów otwartych powoduje całkowite zniszczenie siedliska
4	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria palustris</i>)	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K04.05 Szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzyńę łowną)	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów	Istniejące K02 Sukcesja wtórna, ewolucja w kierunku szuwarów i zarośli wierzbowych K04.05 Zalanie części siedliska przez rozlewiska bobrowe Potencjalne M01.02 Zmiany o charakterze globalnym w tym: powtarzające się okresy susz i zmniejszająca się wielkość opadów
5	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja K04.05 Szkody wyrządzane przez roślinożerców (w tym przez zwierzyńę łowną) A04.01 Wypas intensywny	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Istniejące K02 Sukcesja wtórna w kierunku szuwarów i olszyny bagiennej, także w kierunku ziołorośli i olszyny porolnej K04.05 Zalewanie części płątu przez rozlewiska bobrowe A04.01 Wiosenny, intensywny wypas koni i bydła, degradacja złoża torfowego na skutek wydeptywania Potencjalne M01.02 Zmiany o charakterze globalnym w tym: powtarzające się okresy susz i zmniejszająca

				się wielkość opadów J02.01 Oczyszczenie i pogłębienie starego rowu melioracyjnego
6	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo Fagenion</i>)	K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	<u>Istniejące</u> K04 Przygłuszanie runa i odnowienia przez nadmierny rozwój jeżyny gruczołowej <i>Rubus hirtus</i> B02.06 Miejscami nadmierne przerzedzenie warstwy drzew w wyniku intensywniejszego prowadzenie trzebieży <u>Potencjalne</u> B02.04 Usuwanie martwych i obumierających drzew, mogące spowodować spadek ilości drzew martwych i biocenotycznych B07 Prowadzenie zrywki poza wyznaczonymi szlakami
7	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i>, <i>Galio odorati Fagenion</i>)	K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej	<u>Istniejące</u> K04 Przygłuszanie runa i odnowienia przez nadmierny rozwój jeżyny gruczołowej <i>Rubus hirtus</i> B02.06 Miejscami nadmierne przerzedzenie warstwy drzew w wyniku intensywniejszego prowadzenie trzebieży <u>Potencjalne</u> B02.04 Usuwanie martwych i obumierających drzew, mogące spowodować spadek ilości drzew martwych i biocenotycznych B07 Prowadzenie zrywki poza wyznaczonymi szlakami
8	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensoii Piceetum</i> i brzoźowo sosnowe bagienne lasy borealne)	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów F04.02 Zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.)	<u>Istniejące</u> K02 Ewolucja biocenotyczna ekspansja borówki czarnej, sukcesja w kierunku jedlin <u>Potencjalne</u> M01.02 Zmiany o charakterze globalnym w tym: powtarzające się okresy susz i zmniejszająca się wielkość opadów F04.02 Wydeptywanie

				roślinności przez zbieraczy borówek
9	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso incanae</i> , olsy źródliskowe)	A10.01 Usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowate	U Nieznane zagrożenia lub naciski	Istniejące A10.01 Usuwanie drzew z łęgów o charakterze zadrzewień śródpolnych i zmiana charakteru użytkowania Potencjalne U Nieznane zagrożenie lub nacisk
10	1386 Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	-	B02.02 Wycinka lasu	Potencjalne B02.02 Usunięcie drzewostanu, powodujące zmianę warunków świetlnych i wilgotnościowych
11	1014 Poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i>	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja A04.01 Wypas intensywny	A03.03 Zaniechanie/ brak koszenia J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	Istniejące K02 Zarastanie stanowiska przez roślinność krzewiastą i młode drzewa, co prowadzi do zacienienia stanowiska, zmiany warunków mikrosiedliskowych i w konsekwencji degradacji siedliska gatunku A04.01 Wypas dużej liczby zwierząt ma zły wpływ na siedliska gatunku ze względu na eutrofizację siedliska, jak również zadeptywanie powoduje degradację i zanik siedliska Potencjalne A03.03 Zarzucenie wykaszania obrzeży powierzchni/stanowiska – szczególnie gdy stanowisko graniczy z lasem – może doprowadzić do zarastania powierzchni roślinnością łęgową, zacienienia i w konsekwencji degradacji stanowiska J02.01 Obniżenie poziomu wód gruntowych
12	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	K01.03 Wysychanie	Istniejące J02 osuszanie lokalnych zabagnień oraz niwelowanie kałuż w okresie rozrodu i przeobrażania Potencjalne K01.03 większość stanowisk

				rozrodnych to zbiorniki drobne podatne na wysychanie
13	2001 Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	K01.03 Wysychanie	<u>Istniejące</u> J02 osuszanie lokalnych zabagnień oraz niwelowanie kałuż w okresie rozrodu i przeobrażania <u>Potencjalne</u> K01.03 większość stanowisk rozrodnych to zbiorniki drobne podatne na wysychanie
14	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	X Brak zagrożeń i nacisków	X Nie stwierdzono zagrożeń

Obszar Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

Istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne zgodnie z Planem zadań ochronnych (PZO) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony

źródło: Załącznik nr 3 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013

lp.	przedmiot ochrony	zagrożenia		opis zagrożeń
		istniejące	potencjalne	
1	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	Nie określa się. Brak występowania siedliska przyrodniczego w obszarze objętym planem.		
2	3220 Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	I01 Obce gatunki inwazyjne K01.01 Erozja	K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru	<u>Istniejące</u> I01 Gatunek o charakterze inwazyjnym może doprowadzić do zubożenia gatunkowego i wypierania gatunków rodzimych (stwierdzone gatunki: barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnowskyi</i> , niecierpek gruczołowaty <i>Impatiens glandulifera</i> , nawłóć późna <i>Solidago gigantea</i>) K01.01 Erozja wodna powoduje niszczenie płatów siedliska <u>Potencjalne</u> K02 Zarastanie kamieńców powoduje zanik zbiorowisk roślinnych typowych dla siedliska C01.01 Pozyskiwanie kruszyw z rzek prowadzi do niszczenia

				płatów siedliska
3	6230 Bogate florystyczne górskie i niżowe murawy bliźniczkowe <i>Nardetalia</i>	Nie określa się. Brak występowania siedliska przyrodniczego w obszarze objętym planem.		
4	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>	I01 Obce gatunki inwazyjne I02 Problematyczne gatunki rodzime	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja A03.03 Zaniechanie/brak koszenia K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja J01.01 Wypalanie	<u>Istniejące</u> I01 Gatunek o charakterze inwazyjnym może doprowadzić do zubożenia gatunkowego i wypierania gatunków rodzimych (stwierdzone gatunki: łąbin trwały <i>Lupinus polyphyllus</i> , rudbekia naga <i>Rudbeckia laciniata</i> , przymiotno białe <i>Erigeron annuus</i>) I02 Gatunki ekspansywne (w omawianym terenie największy problem stanowi trzcinnik piaszkowy <i>Calamagrostis epigejos</i>) zmniejszają różnorodność gatunkową siedliska <u>Potencjalne</u> A02.03 Przekształcanie łąk i pastwisk pod uprawy A03.01 Intensywne koszenie prowadzące do zaniku gatunków charakterystycznych dla siedliska A03.03 Brak koszenia powoduje wkraczanie zarośli i gatunków ziołoroślowych oraz stopniowe zanikanie siedliska K02 Sukcesja naturalna wynikająca z zaprzestania użytkowania kośno-pastwiskowego J01.01 Wypalanie łąk wpływa negatywnie na organizmy występujące w siedlisku, powoduje zmiany w składzie gatunkowym runi
5	7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	Nie określa się. Brak występowania siedliska przyrodniczego w obszarze objętym planem.		
6	8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami	G01.04.01 Turystyka górską i wspinaczka	K01.01 Erozja	<u>Istniejące</u> G01.04.01 Wspinaczka skałkowa – powoduje niszczenie roślinności siedliska, a także może zapoczątkować/przyspieszyć

				procesy erozyjne Potencjalne K01.01 Naturalne procesy erozyjne – mogą wpłynąć negatywnie na warunki siedliskowe roślinności
7	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	I02 Problematiczne gatunki rodzime B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	X Brak zagrożeń i nacisków	Istniejące I02 Odnawianie gatunkami nieodpowiednimi dla siedliska (wprowadzanie sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i>) B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwanych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna Potencjalne X Brak zagrożeń i nacisków
8	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	I01 Obce gatunki inwazyjne B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	I02 Problematiczne gatunki rodzime	Istniejące I01 Gatunek o charakterze inwazyjnym może doprowadzić do zubożenia gatunkowego i wypierania gatunków rodzimych (stwierdzono niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i>) B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwanych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna Potencjalne I02 Odnawianie gatunkami nieodpowiednimi dla siedliska (np. sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>, świerk pospolity <i>Picea abies</i>)
9	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	I02 Problematiczne gatunki rodzime	Istniejące B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwanych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna Potencjalne I02 Odnawianie gatunkami nieodpowiednimi dla siedliska (np. sosna zwyczajna <i>Pinus sylvestris</i>, świerk pospolity <i>Picea</i>)

				<i>abies</i>)
10	9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis</i> <i>Acerion pseudoplatani</i>)	I01 Obce gatunki inwazyjne	X Brak zagrożeń i nacisków	Istniejące I01 Gatunek o charakterze inwazyjnym może doprowadzić do zubożenia gatunkowego i wypierania gatunków rodzimych (stwierdzono niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i>) Potencjalne X Brak zagrożeń i nacisków
11	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>)	I01 Obce gatunki inwazyjne B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	I02 Problematyczne gatunki rodzime	Istniejące I01 Gatunek o charakterze inwazyjnym może doprowadzić do zubożenia gatunkowego i wypierania gatunków rodzimych (stwierdzone gatunki: rudbekia naga <i>Rudbeckia laciniata</i>, niecierpek gruczołowaty <i>Impatiens glandulifera</i>, niecierpek drobnokwiatowy <i>Impatiens parviflora</i>, kolczurka klapowana <i>Echinocystis lobata</i>, barszcz Sosnowskiego <i>Heracleum sosnowskyi</i>, rdestowiec ostrokończysty <i>Reynoutria japonica</i>) B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwanych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna Potencjalne I02 Odnawianie gatunkami nieodpowiednimi dla siedliska (np. świerk pospolity <i>Picea abies</i>)
12	1381 Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
13	1386 Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
14	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków	Istniejące X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń Potencjalne F05.04 nielegalne zabijanie, chwywanie lub ściganie zwierzyny

			wodnych	J02 Niszczenie tam i żeremi w celu przeciwdziałania zalewaniu przybrzeżnych terenów
15	1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	E01 Tereny zurbanizowane tereny zamieszkane	<u>Istniejące</u> X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń, gatunek występuje głównie na gruntach zarządzanych przez PGL LP <u>Potencjalne</u> E01 Tereny zurbanizowane tereny zamieszkane - rozwój terenów zurbanizowanych może prowadzić do zmniejszenia drożności korytarzy migracyjnych
16	1354 Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	E01 Tereny zurbanizowane tereny zamieszkane	<u>Istniejące</u> X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń, gatunek występuje głównie na gruntach zarządzanych przez PGL LP <u>Potencjalne</u> E01 Tereny zurbanizowane tereny zamieszkane - rozwój terenów zurbanizowanych może prowadzić do zmniejszenia drożności korytarzy migracyjnych
17	1355 Wydra <i>Lutra lutra</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
18	1361 Ryś <i>Lynx lynx</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	E01 Tereny zurbanizowane tereny zamieszkane	<u>Istniejące</u> X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń, gatunek występuje głównie na gruntach zarządzanych przez PGL LP <u>Potencjalne</u> E01 Tereny zurbanizowane tereny zamieszkane - rozwój terenów zurbanizowanych może prowadzić do zmniejszenia drożności korytarzy migracyjnych
19	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów K03.04 Drapieżnictwo	<u>Istniejące</u> X Brak zagrożeń i nacisków <u>Potencjalne</u> M01.02 Niedobory wody powodują zanik miejsc rozrodu i siedliska gatunku

				K03.04 Gatunek może być zjadany przez inne zwierzęta
20	2001 Traszka karpacka <i>Triturus montandoni</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów K03.04 Drapieżnictwo	<u>Istniejące</u> X Brak zagrożeń i nacisków <u>Potencjalne</u> M01.02 Niedobory wody powodują zanik miejsc rozrodu i siedliska gatunku K03.04 Gatunek może być zjadany przez inne zwierzęta
21	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
22	1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>	B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej E01.03 Zabudowa rozproszona E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe K02.03 Eutrofizacja (naturalna) C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru	E03 Odpady, ścieki E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych K02.03 Eutrofizacja (naturalna) H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	<u>Istniejące</u> B07 Dopływ zawiesin mineralnych ze zlewni E01.03 Niekontrolowane źródła ścieków i śmieci E03.01 Lokalnie śmieci i odpady z gospodarstw domowych. Źródło zanieczyszczeń chemicznych i organicznych D01 Spływy zanieczyszczeń ropopochodnych oraz środków zimowego utrzymania dróg K02.03 Wzrost ilości glonów na powierzchni dna. Obniżenie jakości siedliska dla bezkręgowców wodnych i ryb C01.01 Lokalnie pobór żwiru z koryta degradujący dno <u>Potencjalne</u> E03 Możliwe wzrosty ilości ścieków w dopływach E03.01 Wzrost ilości śmieci i odpadów z gospodarstw domowych K02.03 Wzrost ilości glonów na powierzchni dna. Obniżenie jakości siedliska dla bezkręgowców wodnych i ryb H01 Dopływ ścieków z gospodarstw domowych
23	1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
24	2484 Minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		

25	5264 Brzanka <i>Barbus carpathicus</i>	E03 Odpady, ścieki E01.03 Zabudowa rozproszona E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe K02.03 Eutrofizacja (naturalna) C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie	E03 Odpady, ścieki E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych)	Istniejące E03 Widoczne ślady dopływu ścieków E01.03 Zabudowa terenów nadrzecznych (domy letniskowe, domy mieszkalne) - niekontrolowane źródło ścieków i śmieci E03.01 Lokalnie bardzo liczne śmieci i odpady z gospodarstw domowych. Źródło zanieczyszczeń chemicznych i organicznych D01 Spływy zanieczyszczeń ropopochodnych oraz środków zimowego utrzymania dróg K02.03 Wzrost ilości glonów na powierzchni dna. Obniżenie jakości siedliska dla bezkręgowców wodnych i ryb C01.01 Lokalnie pobór żwiru z koryta degradujący dno J02.12 Progi wodne ograniczające możliwość migracji ryb Potencjalne E03 Wzrost ilości dopływających ścieków E03.01 Dalsza zabudowa terenów nadrzecznych (domy letniskowe, domy mieszkalne) - niekontrolowane źródło ścieków i śmieci H01 Dopływ ścieków z gospodarstw domowych
26	6143 Kiełb Kesslera <i>Romanogobio kessleri</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
27	1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	E03 Odpady, ścieki E01.03 Zabudowa rozproszona E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe	J03.04 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Istniejące E03 Widoczne ślady dopływu ścieków E01.03 Niekontrolowane źródło ścieków i śmieci E03.01 Lokalnie liczne śmieci i odpady z gospodarstw domowych. Źródło zanieczyszczeń chemicznych i organicznych D01 Spływy zanieczyszczeń

		H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru		ropopochodnych oraz środków zimowego utrzymania dróg H01 Dopływ ścieków z miejscowości C01.01 Lokalnie pobór żwiru z koryta degradujący dno. <u>Potencjalne</u> J03.04 wysychanie przybrzeżnych piaszczystych nanosów
28	6199 Krasopani hera <i>Euplagia quadripunctaria</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia B01 Zalesianie terenów otwartych	<u>Istniejące</u> X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń, gatunek występuje głównie na gruntach zarządzanych przez PGL LP <u>Potencjalne</u> A03.03 Zaniechanie obecnie prowadzonego utrzymania koszenia spowoduje nasilenie się procesów sukcesyjnych i zarastanie łąk roślinnością krzewiastą B01 Zalesienie spowoduje zanik stanowisk roślin żywicielskich
29	1086 Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	<u>Istniejące</u> X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń, gatunek występuje głównie na gruntach zarządzanych przez PGL LP <u>Potencjalne</u> B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwanych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna
30	1920 Ponurek Schneidera <i>Boros schneideri</i>	Nie określa się. Brak występowania gatunku w obszarze objętym planem.		
31	4026 Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	<u>Istniejące</u> X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń, gatunek występuje głównie na gruntach zarządzanych przez PGL LP <u>Potencjalne</u> B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwanych i obłamanych prowadzi do

				niedoboru martwego drewna
32	4014 Biegacz urozmaïcony <i>Carabus variolosus</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	Istniejące X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń Potencjalne B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwconych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna
33	4015 Biegacz Zawadzkiego <i>Carabus zawadzkii</i>	X Brak zagrożeń i nacisków	B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew	Istniejące X Nie stwierdzono istotnych zagrożeń Potencjalne B02.04 Pozyskiwanie drzew martwych i obumierających oraz usuwanie drzew wyrwconych i obłamanych prowadzi do niedoboru martwego drewna

Obszar Natura 2000 Góry Słonne PLB 180003

Istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Góry Słonne zgodnie z Planem zadań ochronnych (PZO) przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony

źródło: Załącznik nr 3 do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003

lp.	przedmiot ochrony	zagrożenia		opis zagrożeń
		istniejące	potencjalne	
1	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	A03.03 – zaniechanie / brak koszenia, A04.03 - zarzucenie, pasterstwa, brak wypasu, E01.03 – zabudowa rozproszona, I01 - obce gatunki inwazyjne, J02.01 - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie.	B02.02 – wycinka lasu, A02.01 - intensyfikacja rolnictwa, A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne, A06.03 - produkcja biopaliwa, B01 - zalesianie terenów otwartych, C03.02 - produkcja energii słonecznej, C03.03 – produkcja energii wiatrowej,	Zagrożenia istniejące A03.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie koszenia, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku, a brak wykaszania ogranicza ptakom także bezpośredni dostęp do pokarmu. A04.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie wypasania użytków zielonych, co sprzyja sukcesji

			D02.01.01 – napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne, E02 – tereny przemysłowe i handlowe, G02.02 – kompleksy narciarskie, G01.03 - pojazdy zmotoryzowane.	w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku. E01.03 - utrata siedlisk żerowych spowodowana przeznaczenie terenów rolniczych pod zabudowę. I01 - zagłuszanie w niektórych miejscach rodzimych fitocenozy przez barszcz Sosnowskiego, co ogranicza ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. J02.01 – niszczenie siedlisk podmokłych służących jako potencjalne miejsce żerowania. Zagrożenia potencjalne B02.02 - nieplanowa gospodarka leśna (prywatne grunty leśne), może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym w pobliżu niezidentyfikowanych miejsc gniazdowania oraz utrata potencjalnych miejsc gniazdowania związana z pozaplanowym wycinaniem drzew z górnego piętra w starych drzewostanach >100 lat. A02.01 - intensyfikacja rolnictwa związaną ze zmianą upraw polowych. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne. Przyczynia się do utraty potencjalnych miejsc żerowych. A06.03 - wprowadzaniem roślin na cele energetyczne (upraw kukurydzy i wierzby energetycznej). Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces

				reprodukcyjny. B01 - zalesianie terenów otwartych, może ograniczać ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. C03.02 - zagrożenie utraty siedlisk żerowych poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod energetykę solarną. C03.03 - przeznaczenie obszarów do lokalizacji OZE uzyskiwanej z farm wiatrowych może powodować nadmierną śmiertelność ptaków także podczas migracji wiosennej i jesiennej. D02.01.01 – napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne, mogą być przyczyną zwiększonej śmiertelności w skutek kolizji ptaka z infrastrukturą energetyczną. E02 – tereny przemysłowe i handlowe, rozległe tereny inwestycyjne mogą ograniczać potencjalne miejsca żerowe. G02.02 – kompleksy narciarskie, lokalizowane na terenach leśnych, mogą ograniczać potencjalne miejsca lęgowe. G01.03 - pojazdy zmotoryzowane, może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym m.in. na żerowiskach.
2	A089 Orlik krzykliwy <i>Clanga pomarina</i>	A03.03 – zaniechanie / brak koszenia, A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, B02.02 – wycinka lasu,	A02.01 - intensyfikacja rolnictwa, A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne, A06.03 - produkcja biopaliwa, B01 - zalesianie terenów otwartych, C03.02 - produkcja energii słonecznej,	Zagrożenia istniejące A03.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie koszenia, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku, a brak wykaszania ogranicza ptakom także bezpośredni dostęp do pokarmu.

		E01.03 – zabudowa rozproszona, E01.04 – inne typy zabudowy, G05.07 - niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak, I01 - nierodzime gatunki zaborcze.	C03.03 – produkcja energii wiatrowej, D02.01.01 – napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne, E02 – tereny przemysłowe i handlowe, G02.02 – kompleksy narciarskie, G01.03 - pojazdy zmotoryzowane, G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku, C03.03 – produkcja energii wiatrowej.	A04.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie wypasania użytków zielonych, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku. B02 - degradacja potencjalnego siedliska gatunków w skutek upraszczania struktury lasów. B02.02 - nieplanowa gospodarka leśna (prywatne grunty leśne), może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym w pobliżu niezidentyfikowanych miejsc gniazdowania oraz utrata potencjalnych miejsc gniazdowania związana z pozaplanowym wycinaniem drzew z górnego piętra w starych drzewostanach >100 lat. E01.03 - utrata siedlisk żerowych spowodowana przeznaczenie terenów rolniczych pod zabudowę rozproszoną. E01.04 - utrata siedlisk żerowych spowodowana przeznaczenie terenów rolniczych pod inne typy zabudowy, np. związaną z produkcją rolną, będącej w rozproszonej formie. G05.07 – nietworzenie stref ochronnych wokół znanych stanowisk gatunku. I01 - zagłuszanie w niektórych miejscach rodzimych fitocenozy przez barszcz Sosnowskiego, co ogranicza ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. Zagrożenia potencjalne A02.01 - intensyfikacja rolnictwa związaną ze zmianą upraw polowych. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces

				reprodukcyjny. A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne. Przyczynia się do utraty potencjalnych miejsc żerowych. A06.03 - wprowadzaniem roślin na cele energetyczne (upraw kukurydzy i wierzy energetycznej,). Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. B01 - zalesianie terenów otwartych, może ograniczać ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. C03.02 - zagrożenie utraty siedlisk żerowych poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod energetykę solarną. C03.03 - przeznaczenie obszarów do lokalizacji OZE uzyskiwanej z farm wiatrowych może powodować nadmierną śmiertelność ptaków także podczas migracji wiosennej i jesiennej. D02.01.01 – napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne, mogą być przyczyną zwiększonej śmiertelności w skutek kolizji ptaka z infrastrukturą energetyczną. E02 – tereny przemysłowe i handlowe, rozległe tereny inwestycyjne mogą ograniczać potencjalne miejsca żerowe. G02.02 – kompleksy narciarskie, lokalizowane na terenach leśnych, mogą ograniczać potencjalne miejsca lęgowe. G01.03 - pojazdy zmotoryzowane, może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym m.in. na żerowiskach.

				G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku, mogące płoszyć ptaki podczas wysiadki jaj lub w czasie zdobywania pokarmu. C03.03 - przeznaczenie obszarów do lokalizacji OZE uzyskiwanej z farm wiatrowych może powodować nadmierną śmiertelność ptaków także podczas migracji wiosennej i jesiennej.
3	A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>	A03.03 – zaniechanie / brak koszenia, A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, B02.02 – wycinka lasu, E01.03 – zabudowa rozproszona, E01.04 – inne typy zabudowy, G05.07 – niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak, I01 - nierodzące gatunki zaborcze.	A02.01 - intensyfikacja rolnictwa, A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne, A06.03 - produkcja biopaliwa, B01 - zalesianie terenów otwartych, C03.02 - produkcja energii słonecznej, C03.03 – produkcja energii wiatrowej, D02.01.01 – napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne, E02 – tereny przemysłowe i handlowe, G02.02 – kompleksy narciarskie, G01.03 - pojazdy zmotoryzowane, G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku, C03.03 – produkcja energii wiatrowej.	Zagrożenia istniejące A03.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie koszenia, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku, a brak wykaszania ogranicza ptakom także bezpośredni dostęp do pokarmu. A04.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie wypasania użytków zielonych, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku. B02 -degradacja potencjalnego siedliska gatunków w skutek upraszczania struktury lasów. B02.02 - nieplanowa gospodarka leśna (prywatne grunty leśne), może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym w pobliżu niezidentyfikowanych miejsc gniazdowania. E01.03 - utrata siedlisk żerowych spowodowana przeznaczenie terenów rolniczych pod zabudowę rozproszoną. E01.04 - utrata siedlisk żerowych spowodowana przeznaczenie terenów rolniczych pod inne typy zabudowy, np. związaną z produkcją rolną, będącej

				w rozproszonej formie. G05.07 – nietworzenie stref ochronnych wokół znanych stanowisk gatunku. I01 - zagłuszanie w niektórych miejscach rodzimych fitocenozy przez barszcz Sosnowskiego, co ogranicza ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. <u>Zagrożenia potencjalne</u> A02.01 - intensyfikacja rolnictwa związaną ze zmianą upraw polowych. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne. Przyczynia się do utraty potencjalnych miejsc żerowych. A06.03 - wprowadzaniem roślin na cele energetyczne (upraw kukurydzy i wierzby energetycznej,). Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. B01 - zalesianie terenów otwartych, może ograniczać ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. C03.02 - zagrożenie utraty siedlisk żerowych poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod energetykę solarną. C03.03 - przeznaczenie obszarów do lokalizacji OZE uzyskiwanej z farm wiatrowych może powodować nadmierną śmiertelność ptaków także podczas migracji wiosennej i jesiennej.

				D02.01.01 – napowietrzne linie energetyczne i telefoniczne, mogą być przyczyną zwiększonej śmiertelności w skutek kolizji ptaka z infrastrukturą energetyczną. E02 – tereny przemysłowe i handlowe, rozległe tereny inwestycyjne mogą ograniczać potencjalne miejsca żerowe. G02.02 – kompleksy narciarskie, lokalizowane na terenach leśnych, mogą ograniczać potencjalne miejsca lęgowe. G01.03 - pojazdy zmotoryzowane, może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym m.in. na żerowiskach. G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku, mogące płoszyć ptaki podczas wysiadki jaj lub w czasie zdobywania pokarmu. C03.03 - przeznaczenie obszarów do lokalizacji OZE uzyskiwanej z farm wiatrowych może powodować nadmierną śmiertelność ptaków także podczas migracji wiosennej i jesiennej.
4	A072 Trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	A03.03 – zaniechanie / brak koszenia, A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, I01 - nierodzące gatunki zaborcze, J01.01 – wypalanie.	A02.01 - intensyfikacja rolnictwa, A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne, A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, A06.03 - produkcja biopaliwa, A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, B01 - zalesianie terenów otwartych, B02 - gospodarka	Zagrożenia istniejące A03.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie koszenia, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku, a brak wykaszania ogranicza ptakom także bezpośredni dostęp do pokarmu. A04.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie wypasania użytków zielonych, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla

			leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, C03.02 - produkcja energii słonecznej, E – urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe, G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku, G05.07 - niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.	żerowania gatunku. B02 - zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi prowadzenie prac leśnych w pobliżu gniazd, co może powodować płoszenie ptaków przy gniazdach, a następnie możliwość porzucania lęgów. I01 - zagłuszanie rodzimych fitocenozy roślinnych ze strony obecności w niektórych obszarach barszczu Sosnowskiego, ogranicza przestrzeń żerową gatunku. J01.01 – zubożenie bazy pokarmowej może powodować także wypalanie roślinności, co może ograniczać występowanie owadów. Wymienione działania mogą przyczyniać się do ograniczenia w dostępie do pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. <u>Zagrożenia potencjalne</u> A02.01 - intensyfikacja rolnictwa związaną ze zmianą upraw polowych. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne. Przyczynia się do utraty potencjalnych miejsc żerowych. A04.03 - degradacja terenów żerowisk gatunku w dłuższej perspektywie czasu poprzez zaprzestanie wypasania użytków zielonych, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku. A06.03 - wprowadzaniem roślin na cele energetyczne (upraw kukurydzy i wierzby energetycznej,). Działania mogą

				przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, może negatywnie wpływać na zasoby pokarmowe gatunku. B01 - zalesianie terenów otwartych, może ograniczać ptakom dostęp do żerowisk/pokarmu i może skutkować obniżeniem efektywności polowań. B02 - zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi wycinka drzew w miejscach gniazdowania (w tym drzew z gniazdami), co może powodować niszczenie miejsc lęgowych, płoszenie ptaków przy gniazdach oraz możliwość porzucania lęgów. C03.02 - zagrożenie utraty siedlisk żerowych poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod energetykę solarną. E - zagrożenie utraty siedlisk może nieść także przeznaczenie terenów rolniczych pod zabudowę głównie rozproszoną. G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku, mogące płoszyć ptaki podczas wysiadywania jaj lub w czasie zdobywania pokarmu. G05.07 – nietworzenie stref ochronnych wokół znanych stanowisk gatunku.
5	A104 Jarząbek <i>Bonasa bonasia</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02.02 - wycinka lasu.	Zagrożenia istniejące brak Zagrożenia potencjalne B02.02 - zmniejszenie się powierzchni potencjalnego siedliska gatunku w wyniku uproszczenia struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów.

6	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i>	X - Nie określono zagrożeń. Gatunek nie stwierdzony podczas prowadzenia badań obszaru objętego opracowaniem ani na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, istnieją jedynie historyczne dane na temat występowania gatunku w obszarze.		
7	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02.02 – wycinka lasu.	Zagrożenia istniejące brak Zagrożenia potencjalne B02.02 – pozaplanowa wycinka drzew dziuplastych w miejscach gniazdowania, co w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej może powodować niszczenie potencjalnych miejsc lęgowych.
8	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	B02 – gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew, G05.07 - niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.	B02.02 - wycinka lasu, G01.08 - inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku.	Zagrożenia istniejące B02 - degradacja potencjalnego siedliska gatunków w skutek upraszczania struktury lasów. B02.04 - likwidacja istniejących i potencjalnych miejsc gniazdowania w wyniku usuwanie starych drzew lub drzew z dziuplami w trakcie prac leśnych, zmniejszenie sukcesu lęgowego w wyniku nieumyślnego usuwania drzew z niezidentyfikowanymi zajętymi. G05.07 - brak identyfikacji części gniazd i związany z tym brak możliwości zapewnienie dostatecznej ochrony. Zagrożenia potencjalne B02.02 - zmniejszenie się powierzchni potencjalnego siedliska gatunku w wyniku uproszczenia struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów, zmiana form użytkowania gruntu, wylesienia, poza przypadkami inwestycji infrastrukturalnych. G01.08 - zmasowana turystyka w tym np. kajakarstwo na rzece San może powodować płoszenie ptaków w okresie lęgowym.
9	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	B02 – Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji.	B02.02 - wycinka lasu.	Zagrożenia istniejące B02 -degradacja potencjalnego siedliska gatunków w skutek upraszczania struktury lasów.

		B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew. G05.07 - niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.		B02.04 - likwidacja istniejących i potencjalnych miejsc gniazdowania w wyniku usuwanie starych drzew lub drzew z dziuplami w trakcie prac leśnych, zmniejszenie sukcesu lęgowego w wyniku nieumyślnego usuwania drzew z niezidentyfikowanymi zajęzami. G05.07 - brak identyfikacji części gniazd i związany z tym brak możliwości zapewnienie dostatecznej ochrony. <u>Zagrożenia potencjalne</u> B02.02 - zmniejszenie się powierzchni potencjalnego siedliska gatunku w wyniku uproszczenia struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów, zmiana form użytkowania gruntu, wylesienia, poza przypadkami inwestycji infrastrukturalnych.
10	A241 Dzięcioł trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02.02 - wycinka lasu, B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew.	<u>Zagrożenia istniejące</u> brak <u>Zagrożenia potencjalne</u> B02.02 - zmniejszenie się powierzchni potencjalnego siedliska gatunku związana z pozaplanowym wycinaniem drzew, uproszczenia struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów. B02.04 - likwidacja istniejących i potencjalnych miejsc gniazdowania w wyniku usuwanie starych drzew lub drzew z dziuplami w trakcie prac leśnych, zmniejszenie sukcesu lęgowego w wyniku nieumyślnego usuwania drzew z niezidentyfikowanymi zajęzami w trakcie sezonu lęgowego.
11	A239 Dzięcioł białogrzbisty <i>Dendrocopos leucotos</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02.02 - wycinka lasu, B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew.	<u>Zagrożenia istniejące</u> brak <u>Zagrożenia potencjalne</u> B02.02 - zmniejszenie się powierzchni potencjalnego siedliska gatunku związana

				z pozaplanowym wycinaniem drzew, uproszczenia struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów. B02.04 - likwidacja istniejących i potencjalnych miejsc gniazdowania w wyniku usuwanie starych drzew lub drzew z dziuplami w trakcie prac leśnych, zmniejszenie sukcesu lęgowego w wyniku nieumyślnego usuwania drzew z niezidentyfikowanymi zajętymi dziuplami w trakcie sezonu lęgowego.
12	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	B02 – Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew, G05.07 - niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.	B02.02 - wycinka lasu.	Zagrożenia istniejące B02 -degradacja potencjalnego siedliska gatunków w skutek upraszczania struktury lasów. B02.04 - likwidacja istniejących i potencjalnych miejsc gniazdowania w wyniku usuwanie starych drzew lub drzew z dziuplami w trakcie prac leśnych, zmniejszenie sukcesu lęgowego w wyniku nieumyślnego usuwania drzew, z niezidentyfikowanymi zajętymi. G05.07 - brak identyfikacji części gniazd i związany z tym brak możliwości zapewnienie dostatecznej ochrony. Zagrożenia potencjalne B02.02 - zmniejszenie się powierzchni potencjalnego siedliska gatunku w wyniku uproszczenia struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów, zmiana form użytkowania gruntu, wylesienia, poza przypadkami inwestycji infrastrukturalnych.
13	A321 Muchotłówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew, B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji.	Zagrożenia istniejące brak Zagrożenia potencjalne B02.04 - ograniczenie miejsc gniazdowych dla gatunku może powodować usuwanie starych drzewostanów liściastych > 80

				lat oraz usuwanie martwych i zamierających drzew, które gatunek wykorzystuje do gniazdowania i żerowania. B02 - zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi wycinka drzew w miejscach gniazdowania (w tym drzew z gniazdami) i żerowiskach, co może powodować niszczenie miejsc lęgowych, płoszenie ptaków przy gniazdach oraz możliwość porzucania lęgów przez ptaki (newralgiczny okres maj-lipiec).
14	A320 Muchotłówka mała <i>Ficedula parva</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02.04 - usuwanie martwych i umierających drzew, B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji,	<u>Zagrożenia istniejące</u> brak <u>Zagrożenia potencjalne</u> B02.04 - ograniczenie miejsc gniazdowych dla gatunku może powodować usuwanie starych drzewostanów liściastych > 80 lat oraz usuwanie martwych i zamierających drzew, które gatunek wykorzystuje do gniazdowania i żerowania. B02 - zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi wycinka drzew w miejscach gniazdowania (w tym drzew z gniazdami) i żerowiskach, co może powodować niszczenie miejsc lęgowych, płoszenie ptaków przy gniazdach oraz możliwość porzucania lęgów przez ptaki (newralgiczny okres maj-lipiec).
15	A168 Brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i>	J02.03 - regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych.	C01.01 – wydobywanie piasku i żwiru. J03.03 - zmniejszenie, brak lub zapobieganie erozji. J02.02.01 - Bagrowanie / usuwanie osadów. J02.05.04 – zbiorniki wodne. A07 - Stosowanie biocydów, hormonów	<u>Zagrożenia istniejące</u> J02.03 - zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi regulacja koryt rzecznych, pozbawiająca gatunek odpowiedniego siedliska. <u>Zagrożenia potencjalne</u> C01.01 – pozbawienie siedliska preferowanych przez gatunek właściwości w skutek wydobywania piasku i żwiru. J03.03 - utrata siedlisk przez przekształcenia koryta rzecznych w wyniku prac związanych z zapobieganiem erozji.

			i substancji chemicznych. H01.03 - Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych. H01.05 - Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem. H01.08 - Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych.	J02.02.01 - bagrowanie / usuwanie osadów. Powodujące przekształcanie siedliska. J02.05.04 – tworzenie zbiorników wodnych na ciekach wodnych, które niszczą potencjalne siedlisko gatunku. A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, może negatywnie wpływać na zasoby pokarmowe gatunku. H01.03 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z lokalnych źródeł. H01.05 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolniczej. H01.08 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z rozproszonych źródeł np. gospodarstw domowych.
16	A261 Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	J02.03 - Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J03.03 - Zmniejszenie, brak lub zapobieganie erozji.	J02.02.01 - bagrowanie / usuwanie osadów limnicznych, J02.05.04 - zbiorniki wodne, J02.05.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.10 - gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia, A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, H01.03 - inne zanieczyszczenie	Zagrożenia istniejące J02.03 - utrata siedlisk lęgowych związana z przekształcaniem koryt rzecznych w wyniku regulacji. J03.03 – utrata siedlisk przez przekształcenia koryta rzeczne w wyniku prac związanych z zapobieganiem erozji. Zagrożenia potencjalne J02.02.01- siedliska rzeczne jako żerowiska mogą być degradowane również w wyniku pobierania z ich koryt osadów żwiru i kamieni. J02.05.04 – tworzenie zbiorników wodnych na ciekach wodnych, które niszczą potencjalne siedlisko gatunku. J02.05.05 – przekształcanie siedlisk poprzez tworzenie infrastruktury

			wód powierzchniowych ze źródeł punktowych, H01.05 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem, H01.08 – rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych.	hydroenergetycznej, przekształcającej środowisko. J02.10- zmiany siedliskowe dla gatunku powoduje usuwanie zakrzaczeń i drzew, które gatunek wykorzystuje jako schronienie. A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, może negatywnie wpływać na zasoby pokarmowe gatunku. H01.03 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z lokalnych źródeł. H01.05 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolniczej. H01.08 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z rozproszonych źródeł np. gospodarstw domowych.
17	A264 Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>	J02.03 - regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J03.03 - zmniejszenie, brak lub zapobieganie erozji, C01.01 – wydobywanie piasku i żwiru, J02.05.04 - zbiorniki wodne.	A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, H01.03 - inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych, H01.05 - rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem, H01.08 - rozproszone	Zagrożenia istniejące J02.03 - utrata siedlisk lęgowych związana z przekształcaniem koryt rzecznych w wyniku regulacji. J03.03 – utrata siedlisk przez przekształcenia koryta rzeczne w wyniku prac związanych z zapobieganiem erozji. C01.01 – pozbawienie siedliska preferowanych przez gatunek właściwości w skutek wydobywania piasku i żwiru. J02.05.04 – tworzenie zbiorników wodnych na ciekach wodnych, które niszczą potencjalne siedlisko gatunku. Zagrożenia potencjalne A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, może negatywnie wpływać na zasoby pokarmowe

			zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych, J02.02.01 - bagrowanie / usuwanie osadów limnicznych, J02.05.04 - zbiorniki wodne, J02.05.05 - niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.10 - gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia.	gatunku. H01.03 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z lokalnych źródeł. H01.05 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolniczej. H01.08 - degradacja siedliska ptaków (degradację wód i ubytek rybostanu) to zanieczyszczenia pochodzące z rozproszonych źródeł np. gospodarstw domowych. J02.02.01 - siedliska rzeczne jako żerowiska mogą być degradowane również w wyniku pobierania z ich koryt osadów żwiru i kamieni. J02.05.04 – tworzenie zbiorników wodnych na ciekach wodnych, które niszczą potencjalne siedlisko gatunku. J02.05.05 – przekształcanie siedlisk poprzez tworzenie infrastruktury hydroenergetycznej, przekształcającej środowisko. J02.10- zmiany siedliskowe dla gatunku powoduje usuwanie zakrzaczeń i drzew, które gatunek wykorzystuje jako schronienie.
18	A282 Drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>	X – brak zagrożeń i nacisków.	B02 - gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji.	<u>Zagrożenia istniejące</u> brak <u>Zagrożenia potencjalne</u> B02 - zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi wycinka drzew w miejscach gniazdowania i żerowiskach, co w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej może powodować płoszenie ptaków przy gniazdach oraz możliwość porzucania lęgów przez ptaki (newralgiczny okres kwiecień-lipiec).

19	A122 Derkacz <i>Crex crex</i>	A03.01 - intensywne koszenie lub intensyfikacja, A03.03 - zaniechanie / brak koszenia, A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, K02.01 – zmiana składu gatunkowego (sukcesja), J01.01 – wypalanie.	A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne, B01 - zalesianie terenów otwartych, D01.02 – drogi, autostrady, E02 – tereny przemysłowe i handlowe, G02.02 – kompleksy narciarskie, A02.03 – usuwanie trawy pod grunty orne, E01.03 – zabudowa rozproszona, E01.04 – inne typy zabudowy.	Zagrożenia istniejące A03.01 – intensyfikacja koszenia powodująca zwiększoną śmiertelność osobników dorosłych oraz spadek sukcesu lęgowego. A03.03 - utrata siedlisk lęgowych w wyniku postępujących procesów sukcesji w związku z ograniczeniem lub zaprzestaniem gospodarowania. A04.03 - utrata siedlisk lęgowych w wyniku postępujących procesów sukcesji w związku z ograniczeniem lub zaprzestaniem wypasu zwierząt gospodarskich. K02.01 - utrata siedlisk lęgowych w wyniku postępujących procesów sukcesji. J01.01 – zwiększanie śmiertelności gatunku wskutek wypalania traw, prowadzi to również do zubożenia siedliska, utrudniając dostęp do pokarmu. Zagrożenia potencjalne A02.03 - utrata siedlisk żerowiskowych związana z przekształcaniem użytków zielonych w pola uprawne, tworzenie upraw plantacyjnych. B01 - utrata siedlisk lęgowych związana z zalesianiem terenów otwartych. D01.02 utrata siedlisk lęgowych związana z zajęciem terenu pod inwestycję związaną z budową dróg. E02 - utrata siedlisk lęgowych związana z zajęciem terenów pod zabudowę przemysłową lub handlową. G02.02 – kompleksy narciarskie, lokalizowane na terenach leśnych, mogą ograniczać potencjalne miejsca lęgowe. A02.03 - utrata siedlisk lęgowych związana z zmianą

				sposobu użytkowania gruntu, np. zaoraniem. E01.03 – utrata siedlisk lęgowych związana z zajęciem terenu przez zabudowę rozproszoną. E01.04 - utrata siedlisk lęgowych związana z zajęciem terenu przez inne typy zabudowy.
20	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	A03.03 – zaniechanie / brak koszenia, A04.03 - zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, J01.01 – wypalanie, I01 - nierodzące gatunki zaborcze.	A02.01 - intensyfikacja rolnictwa, A06.03 - produkcja biopaliwa, A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, A10.01 - usuwanie żywopłotów i zagajników lub roślinności karłowatej, B01 - zalesianie terenów otwartych, C03.02 – produkcja energii słonecznej, C03.03 – produkcja energii wiatrowej, E – urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe.	Zagrożenia istniejące A03.03 - utrata siedlisk lęgowych w wyniku postępujących procesów sukcesji w związku z ograniczeniem lub zaprzestaniem gospodarowania. A04.03 - utrata siedlisk lęgowych w wyniku postępujących procesów sukcesji w związku z ograniczeniem lub zaprzestaniem wypasu zwierząt gospodarskich. J01.01 - zubożenie bazy pokarmowej w wyniku wypalania roślinności, co zazwyczaj ogranicza występowanie owadów. Wymienione działania mogą przyczyniać się do ograniczenia w dostępie do pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. I01 - zagłuszanie rodzimych fitocenoz roślinnych ze strony obecności w niektórych obszarach barszczu Sosnowskiego. Zagrożenia potencjalne A02.01 - intensyfikacja rolnictwa związaną ze zmianą upraw polowych. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. A06.03 - wprowadzaniem roślin na cele energetyczne (upraw

				kukurydzy i wierzby energetycznej),. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. A07 - zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolniczej, co może negatywnie wpływać na zasoby pokarmowe gatunku m.in. w wyniku stosowania biocydów i substancji chemicznych. A10.01 usuwania oraz niszczenia zakrzaczeń i zadrzewień, będących potencjalnym miejscem lęgowym. B01 - zalesianie terenów otwartych, ograniczające zasięg preferowanego siedliska gatunku. C03.02 - utrata siedlisk poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod energetykę solarną. C03.03 - przeznaczenie obszarów do lokalizacji OZE uzyskiwanej z farm wiatrowych może powodować nadmierną śmiertelność ptaków także podczas migracji wiosennej i jesiennej. E - zagrożenie utraty siedlisk i płoszenie ptaków może nieść także przeznaczenie terenów cennych przyrodniczych pod zabudowę.
21	A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	A03.03 – zaniechanie / brak koszenia, J01.01 – wypalanie, I01 - obce gatunki inwazyjne.	A02.01 - intensyfikacja rolnictwa, A06.03 - produkcja biopaliwa, A07 - stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych, A10.01 - usuwanie żywopłotów	Zagrożenia istniejące J01.01 - zubożenie bazy pokarmowej w wyniku wypalania roślinności, co zazwyczaj ogranicza występowanie owadów. Wymienione działania mogą przyczyniać się do ograniczenia w dostępie do pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżać ich sukces reprodukcyjny. I01 - zagłuszanie rodzimych

			i zagajników lub roślinności karłowatej, B01 - zalesianie terenów otwartych, C03.02 – produkcja energii słonecznej, E – urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe.	fitocenoz roślinnych ze strony obecności w niektórych obszarach barszczu Sosnowskiego. A03.03 - degradowane w wyniku zaprzestania koszenia użytków zielonych co sprzyja masowej sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień. Zagrożenia potencjalne A02.01 - intensyfikacja rolnictwa związaną ze zmianą upraw polowych. Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżyć ich sukces reprodukcyjny. A06.03 - wprowadzaniem roślin na cele energetyczne (upraw kukurydzy i wierzy energetycznej,). Działania mogą przyczyniać się do ograniczenia dostępu pokarmu ptakom w okresie lęgowym i w dalszej kolejności obniżyć ich sukces reprodukcyjny. B01 - zalesianie terenów otwartych, ograniczające zasięg preferowanego siedliska gatunku. A07 - zanieczyszczenia pochodzące z gospodarki rolniczej, co może negatywnie wpływać na zasoby pokarmowe gatunku m.in. w wyniku stosowania biocydów i substancji chemicznych. A10.01 usuwania oraz niszczenia zakrzaczeń i zadrzewień, będących potencjalnym miejscem lęgowym. C03.02 - utrata siedlisk poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod energetykę solarną. E - utrata siedlisk poprzez przeznaczenie terenów rolniczych pod zabudowę rozproszoną.

11.1.8 Zakłady stwarzające ryzyko poważnych awarii

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) poważna awaria to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem, zaś poważna awaria przemysłowa to poważna awaria w zakładzie.

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska⁴¹ na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne nie występują zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZDR) oraz zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

12 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych a określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego przyjętym uchwałą Nr XLVIII/522/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, zmieniony uchwałą Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowanie wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

⁴¹ <https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>

oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;

- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne.

13 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne.

W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne, obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszar zabudowy śródmiejskiej.

Zapisy planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

13.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.

Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.) przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

Tabela 27. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu w odniesieniu do jednej doby (źródło: rozporządzenie Ministra Środowiska z 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku)

rodzaj terenu	drogi lub linie kolejowe		instalacje i pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	pora dnia – przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, tereny domów opieki społecznej	61 dB	56 B	50 dB	40 dB
tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, tereny zabudowy zagrodowej, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, tereny mieszkaniowo-usługowe	65 dB	56 dB	55 dB	45 dB

Na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne obowiązują 51 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy, projektowanej zabudowy zgodnie z dotychczas obowiązującymi dokumentami planistycznymi, obszary uzupełnienia zabudowy, obszar zabudowy śródmiejskiej oraz tereny planowane do zabudowy zgodnie z wnioskami interesariuszy.

Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną z uwagi iż, ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zostały zawarte w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak również będą one musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego. Decyzje WZ również określają warunki i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu oraz jego zabudowy wynikające z przepisów odrębnych, a w szczególności w zakresie m.in. ochrony środowiska i zdrowia ludzi.

W odniesieniu do terenów usługowych oraz terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC, SG) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia (można odstąpić od procedury OOS, jeśli odpowiedni organ uzna na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia, że nie będzie ono znacząco oddziaływać na środowisko). W raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

W części z wyznaczonych strefach usługowych (SU) dopuszczono lokalizację odnawialnych źródeł energii, tj. w ramach profilu dodatkowego wskazano teren elektrowni słonecznej. Ponadto w strefie 11SO dopuszczono teren elektrowni geotermalnej.

W stosunku do dopuszczonych w planie ogólnym urządzeń fotowoltaicznych należy stwierdzić, że produkcja energii elektrycznej z wykorzystaniem technologii pozyskiwania jej z energii słońca nie powoduje emisji hałasu. Również głęboka energia geotermalna jest wolna od emisji hałasu.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Przez gminę Ustrzyki Dolne przebiegają dwie linie wysokiego napięcia 110 kV relacji: Sanok – Ustrzyki oraz Ustrzyki – Solina dające możliwość pełnego zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Są one doprowadzone do stacji elektroenergetycznej 15 kV/100 kV Ustrzyki Dolne (główny punkt zasilania), zlokalizowanej w Ustjanowej Górnej. Z tego punktu wychodzą również linie średniego napięcia, które na obszarach wiejskich i tam, gdzie jest luźna zabudowa występują głównie w formie napowietrznej, a w centrum miasta i przy obszarach zwartej zabudowy także w formie kablowej. Linie średniego napięcia doprowadzają energię elektryczną do stacji transformatorowych SN/nN, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia bezpośrednio zasilająca odbiorców. Średnie zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w roku 2023 wyniosło 573,01 kWh. Na terenie gminy planowana jest budowa linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Ustrzyki – Smolnik.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom.

Ustalania dotyczące stref ochronnych w postaci pasów technologicznych od napowietrznych linii elektroenergetycznych zawierają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Z uwagi na zakres planu ogólnego, który dotyczy jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji

inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych w projekcie planu nie zostały wskazane strefy ochronne od linii elektroenergetycznych.

W odniesieniu do urządzeń fotowoltaicznych to źródłem promieniowania elektromagnetycznego dla elektrowni słonecznych jest stacja transformatorowa, linie elektroenergetyczne oraz przepływ prądu w przewodniku paneli fotowoltaicznych. Ocenia się, iż natężenie pola elektromagnetycznego od wyżej wymienionych elementów elektrowni fotowoltaicznej poza terenem jej lokalizacji będzie wynosiło mniej niż naturalne promieniowanie elektromagnetyczne i nie przekroczy dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku naturalnym zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się *zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem*. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na terenie miasta i gminy Ustrzyki Dolne nie występują zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii (ZDR) oraz zakłady zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w odniesieniu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Zagrożenie powodziowe

W gminie Ustrzyki Dolne zagrożenie powodziowe stanowi rzeka Wiar – prawy dopływ Sanu oraz mniejsze ciekі - Wańkówka oraz Olszanka.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczono głównie strefy otwarte. W strefach tych ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej bądź **nie ustalono profilu dodatkowego**.

W obszarze szczególnego zagrożenia powodzią znajdują się również strefa zieleni i rekreacji, tj. 5SN, 6SN, 20SN oraz strefa wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (855SJ). Wyznaczenie strefy SN i strefy SJ wynika z zapisów obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Trójca” – I etap przyjętym uchwałą Nr XX/171/12 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 29 marca 2012 r, w którym są dopuszczone m.in. urządzenia sportowe, urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe ora zabudowa rekreacji indywidualnej i pensjonatowej.

Pozostałe wyznaczone strefy w granicach obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obejmują tereny istniejącego zagospodarowania:

1. istniejąca zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna w granicach stref SJ,
2. istniejąca zabudowa zagrodowa w granicach stref SZ,
3. istniejąca zabudowa składów i magazynów w granicach stref SP,

4. istniejąca zabudowa usługowa w granicach stref SU,
5. istniejący zamknięty cmentarz w granicy strefy 29SC,
6. części stref komunikacyjnych, które stanowią istniejące drogi oraz linię kolejową.

Szczegółowe ustalenia dla stref, w tym zakaz lokalizacji nowej zabudowy zostaną zawarte w sporządzonym dla tego obszaru miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy. Ponadto ze względu na określony w u.p.z.p. zakres planu ogólnego nie jest możliwe wyznaczenie dodatkowych warunków ograniczenia lokalizacji zabudowy. Określenie linii zabudowy, czy innych warunków takich jak zakaz realizacji kondygnacji podziemnej czy wyniesienie poziomu parteru powyżej lustra wody możliwe jest na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy.

Strefy sanitarne od cmentarzy

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne wyznaczono 40 stref cmentarzy. Obejmują one istniejące cmentarze (strefy 1SC - 5SC, 7SC, 8SC, 10SC – 13SC, 15SC, 17SC, 18SC, 20SC, 22SC, 24SC-25SC, 27SC) cmentarze zamknięte (strefy 9SC, 14SC, 19SC, 21SC, 23SC, 28SC, 29SC, 30SC, 31SC, 32SC, 33SC, 34SC, 35SC, 36SC, 37SC, 38SC, 39SC, 40SC) oraz cmentarze projektowane (strefy 6SC, 16SC, 26SC) do poszerzenia, które zostały wskazane zgodnie z ustaleniami obecnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o ustalenia obowiązującego dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz politykę przestrzenną gminy.

Dla czynnych cmentarzy należy zachować wymagane strefy sanitarne zgodnie §3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) tj. *odległości od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m; odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.*

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej w gminie Ustrzyki Dolne wynosi 93,2 km. Liczba budynków mieszkalnych, które są podłączone do sieci wodociągowej wynosi 56,4% wszystkich budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy, a liczba osób korzystających z wodociągów stanowi 74,4% łącznej liczb mieszkańców.

Dla stref (lub ich części) SW, SJ, SZ znajdujących się w zasięgu maksymalnych możliwych stref sanitarnych 50 m lub 150 m od czynnych cmentarzy, lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Występowanie stref sanitarnych nie wyklucza ustalenia stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz stref wielofunkcyjnych za zabudową zagrodową, gdyż profil funkcjonalny strefy SW, SJ oraz SZ umożliwia wyznaczenie na etapie planu miejscowego terenów bez możliwości lokalizowania budynków mieszkalnych.

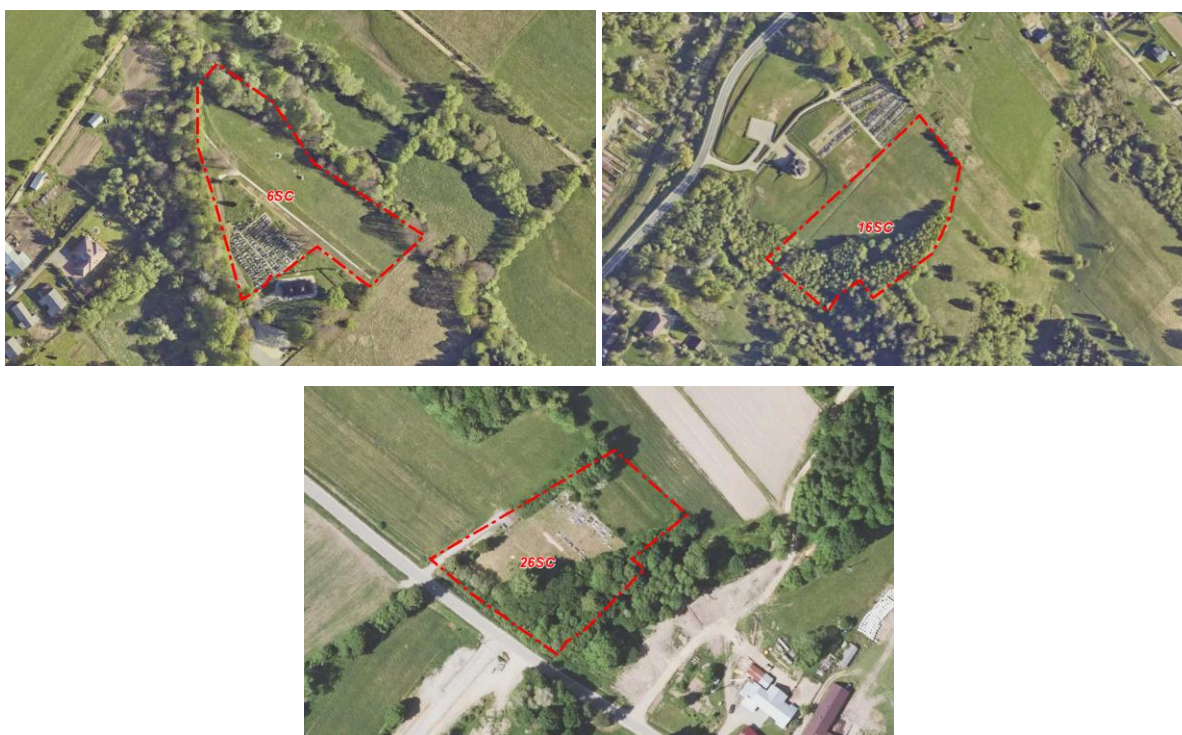
Plan ogólny w strefie **SC nie wyznacza strefy grzebalnej**, a profile podstawowe i dodatkowe umożliwiają lokalizację szeregu innych funkcji uzupełniających. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca teren cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległości 50 m i 150 m. Lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie cmentarzy regulują przepisy odrębne, które należy uwzględnić w procedurze sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W części graficznej uzasadnienia oraz na załączniku I do prognozy wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.

W planie ogólnym istnieje możliwość wyznaczenia stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową, w granicy maksymalnych stref sanitarnych od cmentarza, przy jednoczesnym spełnieniu warunków przepisów odrębnych z zakresu cmentarzy i chowania zmarłych na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – określony profil funkcjonalny umożliwia lokalizację m.in. terenów usług lub zieleni.

Uwarunkowania dla poszerzenia cmentarzy

Tereny przeznaczone pod planowane poszerzenie cmentarzy w strefach 6SC, 16SC oraz 26SC charakteryzują się następującymi uwarunkowaniami:

- I. **położone są poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią:** zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 3 lit b ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy.
- II. **położone są poza wałami przeciwpowodziowymi oraz pasami o szerokości 50 m od stopy wału:** zgodnie z art. 176 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.) w celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.
- III. **w odległości 500 m od stref 6SC, 16SC, 26SC nie znajdują się ujęcia wód podziemnych oraz ich strefy ochronne:** zgodnie z §3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarzu (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.

IV. zgodnie z danymi zawartymi w Bazie Systemu Ośłony Przeciwośuwiskowej PIG-PIB w granicach stref 6SC, 16SC, 26SC nie udokumentowano osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

Zagrożenie osuwiskowe

W granicach terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy wyznaczono głównie strefy otwarte. W strefach tych ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn. zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej bądź nie ustalono profilu dodatkowego. Zasięg pozostałych wyznaczonych stref wynika z istniejącego zagospodarowania tych terenów lub ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania. Rozwój zabudowy na tych terenach będzie odbywał się w oparciu o przepisy odrębne, które obligują do wykonania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej przed realizacją dowolnej inwestycji budowlanej, a także prac ziemnych. Na tych terenach nie dokonano rozszerzenia obszarów uzupełnienia zabudowy (OUZ).

13.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny i flory jest korzystne.

Zarówno dla fauny jak i dla flory największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. Projekt planu ogólnego uwzględnia wyniki waloryzacji przyrodniczej miasta i gminy Ustrzyki Dolne zawartej w *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym miasta i gminy Ustrzyki Dolne, Budplan Sp. z o.o. marzec 2025*, tj. na obszarach o najwyższych oraz wysokich walorach przyrodniczych projekt planu ogólnego w znacznej mierze nie skutkuje przeznaczeniem pod inną strefę niż strefa otwarta SO.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji przedmiotów ochrony obszaru Natura Góry Słonne PLB180003, obszaru Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026 (lokalizacja przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 względem wyznaczonych stref planistycznych została przedstawiona w części graficznej prognozy – Załącznik II) wykazała:

- I. Wyznaczone strefy planistyczne SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI obejmują istniejące zabudowania oraz tereny infrastruktury technicznej w poszczególnych miejscowościach gminy oraz nowe tereny inwestycyjne, które wskazano bezpośrednio przy/pośród istniejącej zabudowy oraz przy istniejących ciągach komunikacyjnych. **W granicach wyznaczonych stref pod zainwestowanie w znacznej mierze nie znajdują się stanowiska i siedliska gatunków chronionych, jak również siedliska przyrodnicze. Pojedyncze przypadki kolizji z przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 wynikają z uwzględnienia ustaleń obowiązujących dokumentów planistycznych, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Realizacja jakiegokolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.).**
- II. Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz Góry Słonne PLB180003 ustalają działania ochronne, które są sprzeczne z ustaleniami obowiązującego

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Krościenko 3” przyjętego Uchwałą Nr XXXII/230/05 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

Obowiązujący miejscowy plan stanowi akt prawa miejscowego, który został sporządzony w oparciu o obowiązujące w dniu procedury planistycznej przepisy prawa. Należy zauważyć, że obszary Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE z dnia 12 grudnia 2008 roku (dla tego obszaru Natura 2000 obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r.) natomiast: Góry Słonne PLB180003 został zatwierdzony rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 5 września 2007 r. z późn. zm. a więc po przyjęciu przez Radę Miejską w Ustrzykach Dolnych uchwały w sprawie miejscowego planu (Krościenko 3). Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r., natomiast plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r.

W związku z powyższym plan ogólny miasta i gminy Ustrzyki Dolne wyznacza strefy planistyczne zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Krościenko 3” z późn. zm.

- III. Obszar Natura 2000 Moczary PLH180026 objęty został strefą otwartą, gdzie w profilu podstawowym ustalono *teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej* natomiast **nie ustalono profilu dodatkowego**.
- IV. Strefami SC objęto istniejące cmentarze oraz rezerwy pod poszerzenie.
- V. Strefami SK objęto istniejące tereny komunikacyjne oraz rezerwy pod ich poszerzenie.
- VI. Pozostałe tereny zostały objęte strefami otwartymi, gdzie projekt planu w profilu podstawowym ustala *teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej* natomiast w profilu dodatkowym *teren zieleni urządzonej* **będź nie ustala żadnego profilu dodatkowego**.

Na etapie sporządzania dokumentu jakim jest plan ogólny nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki oraz siedliska przyrodnicze, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000. Wyznaczenie strefy otwartej, bez dopuszczania nowych terenów inwestycyjnych, w obrębie występowania chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych uznaje się za rozwiązanie korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

Wyznaczone w granicach **Parku Krajobrazowego Gór Słonnych oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW, strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ, strefy usługowe SU, strefy gospodarcze SP oraz strefy produkcji rolniczej SR obejmują istniejące zabudowania oraz tereny wolne od zabudowy zlokalizowane bezpośrednio przy terenach zainwestowanych oraz wzdłuż istniejących dróg. Projekt planu ogólnego dąży do koncentracji a nie rozpraszania zabudowy w granicach parku krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu, co uznaje się za korzystne rozwiązanie z punktu zachowania ich walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Pozytywnie ocenia się również objęcie w całości strefą otwartą **istniejących rezerwatów przyrody**:

(Chwaniów, Cisy w Serednicy, Na Opalonym, Na Oratyku, Nad Trzciancem, Turnica – niewielki fragment, Przełom Strwiąża). Dla stref otwartych w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast **nie ustalono żadnego profilu dodatkowego.**

W strefach otwartych, w których projektowane są rezerваты przyrody: „Reliktowa Puszcza Karpacka”, „Puszcza karpacka nad Ropieńką”, „Bandrów” (104SO, 106SO, 117SO, 120SO, 121SO, 122SO, 123SO, 124SO, 125SO), nie ustalono żadnego profilu dodatkowego.

Użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne objęto wyłącznie strefami otwartymi, dla których nie ustalono żadnego profilu dodatkowego.

Projekt planu ogólnego utrzymuje w dotychczasowym użytkowaniu grunty leśne Skarbu Państwa, które stanowią siedlisko dla licznych gatunków fauny i flory, poprzez objęcie ich strefą otwartą.

Na terenie gminy Ustrzyki Dolne występują obszary znajdujące się w zasięgu Korytarza Karpackiego (KK) oraz Korytarza Południowego (KPd), a ponadto na obszarze gminy wyznaczono korytarze migracyjne w ramach projektu „Ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” (KIK/53). Projekt planu ogólnego utrzymuje tereny inwestycyjne w obrębie korytarzy ekologicznych oraz migracyjnych zgodnie ze stanem istniejącym, obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Przyrost nowych terenów inwestycyjnych (zasięg stref planistycznych, gdzie dopuszcza się tereny budowlane) jest niewielki i dotyczy pojedynczych działek przy istniejącej zabudowie, ciągach komunikacyjnych bądź przy terenach już przeznaczonych pod zabudowę. Nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na drożność korytarza ekologicznego, ponieważ w jego obrębie przeważają tereny objęte w planie ogólnym strefą otwartą nad terenami przeznaczonymi pod zabudowę.

13.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zielenią urządzone (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmieniają swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy a nie do jej rozpraszania.

13.4 Oddziaływanie na wodę

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne, która mówi o tym, czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” przyjętym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300) celem środowiskowym wg art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej dla wód powierzchniowych jest:

- nie pogorszenie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu JCW,
- osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych,
- osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.

Natomiast zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość wód podziemnych JCWPd nr 154, JCWPd nr 168 oraz JCWPd nr 169 określono jako dobry wskazane jest przynajmniej utrzymanie tego stanu. Natomiast dla wód powierzchniowych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Jednolite części wód powierzchniowych występujące w granicach Ustrzyk Dolnych charakteryzują się złym stanem i są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Z tego względu wskazane jest ograniczenie presji determinujących ich stan (głównie presje chemiczne i troficzne – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo; nieznane źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe)) i dążenie do przynajmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu ogólnego.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu

zagospodarowania przestrzennego. W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Przy rozwoju nowej zabudowy, w celu ograniczenia presji troficznych i chemicznych, należy zapewnić odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wód w sposób powodujący jak najmniejsze oddziaływanie na wody podziemne i powierzchniowe. W późniejszym etapie procesu planistycznego, tj. w trakcie sporządzania planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, powinien zostać określony (dla poszczególnych terenów inwestycyjnych) sposób odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę wód i gruntów przed zanieczyszczeniami. Ścieki bytowe i komunalne powinny być odprowadzane do kanalizacji sanitarnej, przy czym na terenach, gdzie ze względów ekonomicznych budowa kanalizacji sanitarnej jest niemożliwa, odprowadzanie ścieków może odbywać się poprzez indywidualny system oczyszczania (do zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków), przy założeniu, iż spełniają one wymogi techniczne, w oparciu o przepisy odrębne. Odpowiednia gospodarka wodno-ściekowa nie powinna zagrażać środowisku wodno-gruntowemu, w tym wodom LZWP nr 431 Zbiornik warstw krośnieńskich (Sanok-Lesko).

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej w gminie Ustrzyki Dolne wynosi 93,2 km. Liczba budynków mieszkalnych, które są podłączone do sieci wodociągowej wynosi 56,4% wszystkich budynków mieszkalnych zlokalizowanych na terenie gminy, a liczba osób korzystających z wodociągów stanowi 74,4% łącznej liczb mieszkańców.

W przypadku sieci kanalizacyjnej wyłącznie 25,9% wszystkich budynków mieszkalnych jest do niej podłączona. Przyłączy, które prowadzą do tych budynków jest 629. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 28,9 km. Liczba osób, które korzystają z kanalizacji to 7 941 (49,2% ogółu wszystkich mieszkańców), z czego poza miastem Ustrzyki Dolne jest to wyłącznie 615 osób. Poza siecią kanalizacyjną mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych, których według stanu na 31 grudnia 2024 roku było 1 881 oraz z przydomowych oczyszczalni ścieków, których z kolei było 539.

Rozwój nowej zabudowy wraz z jednoczesnym rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej bądź stosowanie nowoczesnych i sprawnych technicznie indywidualnych rozwiązań w zakresie gospodarki ściekowej nie stanowi zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego. Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne (w tym JCWP, JCWPd oraz ich cele środowiskowe), wynikających z ustaleń planu ogólnego. Ustalenia planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, szczegółowe ustalenia dotyczące gospodarki wodno-ściekowej oraz zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zostaną określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego bądź decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Według rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.), zbiorniki na nieczystości ciekłe mogą być sytuowane tylko na działkach budowlanych niemających możliwości przyłączenia do sieci kanalizacyjnej, przy czym nie dopuszcza się ich sytuowania na obszarach podlegających szczególnej ochronie środowiska i narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz na terenach zalewowych.

Strefy ochronne ujęć wód

W każdej strefie planistycznej istnieje możliwości wyznaczenie terenów infrastruktury technicznej o powierzchni do 0,5 ha, w związku z powyższym możliwe jest utrzymanie istniejących ujęć wody wraz ze strefami ochrony bezpośredniej. Ustalenia planu ogólnego uwzględniają lokalizację ujęć wody oraz nie kolidują z zapisami zawartymi w przepisach odrębnych zawierającymi zakazy i nakazy dotyczące stref ochronnych ujęć wody.

13.5 Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

W Ustrzykach Dolnych system ciepłowniczy opiera się na miejskiej ciepłowni o nominalnej mocy cieplnej 18,315 MW. W ciepłowni pracują dwa wysokoparametrowe kotły wodne, opalane miałem węglowym i wyposażone w urządzenia odpylające. Obiekt zlokalizowany jest na obrzeżach miasta, a ciepło dostarczane jest do sieci miejskiej poprzez główną magistralę ciepłowniczą 2xDN400.

Łączna długość eksploatowanej sieci ciepłowniczej wynosi 15 km, dystrybucja ciepła odbywa się trzema rodzajami sieci:

- sieci ciepłownicze w technologii tradycyjnej, ułożone w kanałach podziemnych,
- sieci ciepłownicze w wykonaniu tradycyjnym, prowadzone napowietrznie na niskiej estakadzie,
- sieci ciepłownicze preizolowane.

Mieszkańcy terenów, które nie są objęte siecią ciepłowniczą korzystają z indywidualnych kotłowni. W tych przypadkach ciepło wytwarzane jest przez spalanie głównie węgla i drewna, poza nimi także do pozyskania ciepła wykorzystuje się olej opałowy, energię elektryczną oraz gaz.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii (teren elektrowni słonecznej) w profilach funkcjonalnych stref planistycznych SU. Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych.

13.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowlanych i odpadów budowlanych. Z uwagi na położenie gminy w granicach Parku Krajobrazowego Gór Słonnych oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wszelkie prace budowlane nie mogą prowadzić do trwałego zniekształcenia rzeźby terenu.

13.7 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa.

Nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planów miejscowych oraz decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych (poza strefami SG, SO, SK) minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

Wskazane ustalenia gminnych standardów urbanistycznych są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, zapisanej w dotychczasowych dokumentach planistycznych oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu, w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu, z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

Projekt planu ogólnego uwzględnia strefy funkcjonalno-przestrzennego Parku Krajobrazowego Gór Słonnych⁴² poprzez:

1. Wyznaczenie stref otwartych SO w obrębie strefy ochrony częściowej – rezerwaty istniejące, w których nie ustalono żadnego profilu dodatkowego.
2. Wyznaczenie strefy otwartej SO w obrębie strefy wzmożonej ochrony krajobrazowej – projektowana ochrona częściowa – rezerwaty projektowane i wstępne propozycje rezerwatów, w której nie ustalono żadnego profilu dodatkowego. Obecnie jest to teren istniejącego rezerwatu przyrody „Cisy w Serednicy”.
3. Wyznaczenie w znacznej mierze strefy otwartej SO w obrębie strefy wzmożonej ochrony krajobrazowej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Birczańskie” – lasy i grunty leśne. Strefa usługowa SU w Arłamowie została wskazana w oparciu o ustalenia obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
4. Wyznaczenie w znacznej mierze strefy otwartej SO w obrębie strefy wzmożonej ochrony krajobrazowej poza obszarem leśnego kompleksu promocyjnego – grunty leśne i enklawy śródleśne. Wyznaczenie stref innych niż strafa otwarta wynika z uwzględnienia aktualnego zagospodarowania terenów, obowiązujących dokumentów planistycznych oraz wniosków

⁴² Plan ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych wygaś z końcem dnia 2 lipca 2025 r.

interesariuszy.

5. Wyznaczenie w znacznej mierze strefy otwartej SO w obrębie strefy ochrony krajobrazu rolno-leśnego – tereny w użytkowaniu rolniczym, enklawy zadrzewień i lasów. Wyznaczenie stref innych niż strafa otwarta wynika z uwzględnienia aktualnego zagospodarowania terenów, obowiązujących dokumentów planistycznych oraz wniosków interesariuszy.
6. W granicach oraz bezpośrednim sąsiedztwie strefy ochrony krajobrazu zurbanizowanego – zabudowa wiejska istniejąca i projektowana wyznaczono strefy zgodnie z istniejącym zagospodarowaniem, a ponadto dopuszczono nowe tereny budowlane zgodnie z obowiązującymi dokumentami planistycznymi oraz wnioskami interesariuszy.

13.8 Oddziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji WZ zgodnych z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych stref planistycznych SU oraz strefy 11SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii (teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej).

Ponadto za istotne z punktu widzenia adaptacji do zmian klimatu należy uznać ustalenie w projekcie planu ogólnego w znacznej mierze strefy otwartej na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią.

13.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Złóża

Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).

Plan ogólny wyznacza strefy górnicze wyłącznie na terenie kopalni gazu ziemnego lub ropy naftowej oraz w miejscach związanych bezpośrednio z wydobywaniem kopalin i określa profil podstawowy i dodatkowy zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn. zm.). Profile dodatkowe w zakresie produkcji, usług handlu czy biur i administracji związane są wyłącznie z zakresem prowadzonej eksploatacji i jej obsługą. Profile dodatkowe będą możliwe również do zrealizowania na zasadach wynikających z przepisów odrębnych, po wyeksploatowaniu złóż oraz zgodnie z ustaleniami wprowadzonymi na etapie ewentualnie sporządzanego w przyszłości miejscowego planu.

Nie wprowadzono stref górniczych w zasięgu udokumentowanych złóż gazu ziemnego i ropy naftowej z uwagi na rodzaj kopalin.

Zgodnie z art. 13e ust. 2 u.p.z.p. dla strefy górnictwa nie jest obligatoryjne określenie gminnych standardów urbanistycznych innych niż profile funkcjonalne stref planistycznych. W związku z powyższym **nie wyznaczono** ich z uwagi na charakter strefy, w której standardy urbanistyczne wynikają bezpośrednio z wymogów technicznych i technologicznych. **Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

Określenie uwarunkowań zagospodarowania ww. stref oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy oraz wyznaczenie pasów ochronnych dla stref sąsiednich nastąpi na etapie sporządzenia dla tych stref miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ponadto należy zauważyć, że **ustalenia dla stref górnictwa wynikają z określonego w u.p.z.p. zakresu ustaleń planu ogólnego**.

Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego:

1. uwarunkowań zagospodarowania terenu górniczego oraz ograniczeń w jego użytkowaniu, w tym zakazu zabudowy w obszarze górniczym, z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin;

2. pasów ochronnych dla stref sąsiednich, nie objętych eksploatacją;

3. określenia rekultywacji terenu po zakończonej eksploatacji;

z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p.

Złóża gazu i ropy naftowej, które ze względu na charakter wydobywania, w większości znajdują się w strefie otwartej. Ze względu na charakter złóż, każda strefa umożliwia ich eksploatację. Zgodnie z profilem podstawowym każdej strefy, istnieje możliwość wyznaczenia na etapie miejscowych planów terenu infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 z późn.zm.).

Ustalenia planu ogólnego zapewniają zatem możliwość ochrony i eksploatacji złóż, dla których utworzono teren i obszar górniczy.

Ze względu, że złóż Ustjanowa zostało rozpoznane wstępnie powyższe złóż uwzględniono jako strefa otwarta SO. Ustalenie strefy otwartej zapewniają możliwość ochrony i ewentualnej późniejszej eksploatacji złóża w przyszłości.

Gleby klas chronionych

W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny

inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują gleby klasy II i III.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagające ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z art. 10a ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych położone w granicach administracyjnych miast nie wymagają uzyskania zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze.

Plan ogólny, w granicach użytków rolnych wysokich klas bonitacyjnych, w większości wyznacza dla tych terenów strefę otwartą lub strefę odpowiednią do obecnego zainwestowania. Profil funkcjonalny strefy otwartej wyklucza w jej granicach powstanie zabudowy. Zasięgi stref produkcji rolniczej oraz wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wynikają z obecnego zagospodarowania, ustaleń obowiązujących planów miejscowych oraz możliwości stworzenia warunków do rozwoju produkcji rolniczej.

Strefy gospodarcze SP lub usługowe SU zostały wyznaczone zgodnie z obecnym zagospodarowaniem oraz polityką przestrzenną gminy określoną w obowiązujących dokumentach planistycznych. Ze względu na umożliwienie rozwoju gminy wskazano strefy gospodarcze i usługowe, które będą nowymi obszarami inwestycyjnych służącym lokalnej społeczności.

Ponadto rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniono użytki rolne klas I – III i obszary te wyznaczono wyłącznie w odległości nie większej niż 50 m:

1. od obrysu budynków położonych w zgrupowaniach o których mowa w §1 ust. 1 pkt 1-3 rozporządzenia ministra rozwoju i technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia;
2. od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 889), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Grunty leśne

Grunty leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82) i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

W planie ogólnym **dla zwartych kompleksów gruntów leśnych** wyznaczono strefę otwartą bez możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowej, słonecznej i geotermalnej oraz biogazowni lub inne strefy w zależności od obecnego zagospodarowania oraz polityki przestrzennej gminy określonej w obowiązujących dokumentach planistycznych. Projekt planu ogólnego utrzymuje w dotychczasowym użytkowaniu grunty leśne Skarbu Państwa, które stanowią siedlisko dla licznych gatunków fauny i flory, poprzez objęcie ich strefą otwartą.

13.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej

stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Dla zabytków objętych formami ochrony **wyznaczono** strefy planistyczne **umożliwiające ochronę substancji zabytku**, jego formy, otoczenia oraz kompozycji. Ochronę zabytków ujętych w rejestrze zabytków oraz w gminnej ewidencji zabytków uwzględniono poprzez określenie profili funkcjonalnych umożliwiających zachowanie funkcji tych obiektów, natomiast określone **gminne standardy urbanistyczne uwzględniają** dotychczasowe ustalenia dokumentów planistycznych oraz umożliwiają realizację zabudowy z zachowaniem ich formy, zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i kompozycji przestrzennych w otoczeniu zabytków.

Dla obiektów ujętych w rejestrze zabytków województwa podkarpackiego określono strefy planistyczne zgodne z obecnym sposobem zagospodarowania i wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora. Ponadto w strefach, w których zlokalizowane są obiekty ujęte w rejestrze zabytków, nie wprowadzono stref umożliwiających realizację elektrowni słonecznych ani obiektów, które mogłyby stanowić dominanty wysokościowe lub przestrzenne. Gminne standardy urbanistyczne dostosowano do stanu istniejącego.

Określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zostały dostosowane do walorów obiektów zabytkowych oraz umożliwiają na późniejszym etapie wprowadzenie rozwiązań niezbędnych do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu.

Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z obiektami ujętymi w rejestrze zabytków oraz zabytkami archeologicznymi zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków **będą ustalone** na etapie miejscowych planów. **Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego zasad działalności inwestycyjnej oraz wyznaczenie stref konserwatorskich z uwagi na określony zakres planu ogólnego w u.p.z.p.**

W gminie **nie ma obiektów**, które mogłyby być zaliczone do dóbr kultury współczesnej.

Ustalenia planu ogólnego **umożliwiają dalszą ochronę zabytków w gminie.**

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

13.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze miasta i gminy Ustrzyki Dolne występują obiekty i obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, rezerваты przyrody, stanowisko dokumentacyjne, użytki ekologiczne, pomniki przyrody.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na obszary Natura 2000. Co więcej,

realizacja jakichkolwiek działań w granicach obszarów chronionych wymaga uwzględnienia zakazów określonych w przepisach odrębnych, jak również uzgodnienia z właściwym organem.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie form ochrony przyrody.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji przedmiotów ochrony obszaru Natura Góry Słonne PLB180003, obszaru Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026 (lokalizacja przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 względem wyznaczonych stref planistycznych została przedstawiona w części graficznej prognozy – Załącznik II) wykazała:

- I. Wyznaczone strefy planistyczne SW, SJ, SZ, SU, SP, SR, SI obejmują istniejące zabudowania oraz tereny infrastruktury technicznej w poszczególnych miejscowościach gminy oraz nowe tereny inwestycyjne, które wskazano bezpośrednio przy/pośród istniejącej zabudowy oraz przy istniejących ciągach komunikacyjnych. **W granicach wyznaczonych stref pod zainwestowanie w znacznej mierze nie znajdują się stanowiska i siedliska gatunków chronionych, jak również siedliska przyrodnicze. Pojedyncze przypadki kolizji z przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000 wynikają z uwzględnienia ustaleń obowiązujących dokumentów planistycznych, tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.).**
- II. Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz Góry Słonne PLB180003 ustalają działania ochronne, które są sprzeczne z ustaleniami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Krościenko 3” przyjętego Uchwałą Nr XXXII/230/05 Rady Miejskiej w Ustrzykach Dolnych z dnia 30 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podk. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

Obowiązujący miejscowy plan stanowi akt prawa miejscowego, który został sporządzony w oparciu o obowiązujące w dniu procedury planistycznej przepisy prawa. Należy zauważyć, że obszary Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE z dnia 12 grudnia 2008 roku (dla tego obszaru Natura 2000 obecnie obowiązuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r.) natomiast: Góry Słonne PLB180003 został zatwierdzony rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 5 września 2007 r. z późn. zm. a więc po przyjęciu przez Radę Miejską w Ustrzykach Dolnych uchwały w sprawie miejscowego planu (Krościenko 3). Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r., natomiast plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013 został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r.

W związku z powyższym plan ogólny miasta i gminy Ustrzyki Dolne wyznacza strefy planistyczne zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Krościenko 3” z późn. zm.

- III. Obszar Natura 2000 Moczary PLH180026 objęty został strefą otwartą, gdzie w profilu podstawowym ustalono *teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej*

natomiast **nie ustalono profilu dodatkowego**.

- IV. Strefami SC objęto istniejące cmentarze oraz rezerwy pod poszerzenie.
- V. Strefami SK objęto istniejące tereny komunikacyjne oraz rezerwy pod ich poszerzenie.
- VI. Pozostałe tereny zostały objęte strefami otwartymi, gdzie projekt planu w profilu podstawowym *ustala teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej* natomiast w profilu dodatkowym *teren zieleni urządzonej* **bądź nie ustala żadnego profilu dodatkowego**.

Na etapie sporządzania dokumentu jakim jest plan ogólny nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki oraz siedliska przyrodnicze, dla których ochrony zostały wyznaczone obszary Natura 2000. Wyznaczenie strefy otwartej, bez dopuszczania nowych terenów inwestycyjnych, w obrębie występowania chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych uznaje się za rozwiązanie korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

Wyznaczone w granicach **Parku Krajobrazowego Gór Słonnych oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną SW, strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną SJ, strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową SZ, strefy usługowe SU, strefy gospodarcze SP oraz strefy produkcji rolniczej SR obejmują istniejące zabudowania oraz tereny wolne od zabudowy zlokalizowane bezpośrednio przy terenach zainwestowanych oraz wzdłuż istniejących dróg. Projekt planu ogólnego dąży do koncentracji a nie rozpraszania zabudowy w granicach parku krajobrazowego oraz obszaru chronionego krajobrazu, co uznaje się za korzystne rozwiązanie z punktu zachowania ich walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Pozytywnie ocenia się również objęcie w całości strefą otwartą **istniejących rezerwatów przyrody: (Chwaniów, Cisy w Serednicy, Na Opalonym, Na Oratyku, Nad Trzciancem, Turnica – niewielki fragment, Przełom Strwiąża)**. Dla stref otwartych w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast **nie ustalono żadnego profilu dodatkowego**.

W strefach otwartych, w których projektowane są rezerваты przyrody: „Reliktowa Puszcza Karpacka”, „Puszcza karpacka nad Ropieńką”, „Bandrów” (104SO, 106SO, 117SO, 120SO, 121SO, 122SO, 123SO, 124SO, 125SO), nie ustalono żadnego profilu dodatkowego.

Użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne objęto wyłącznie strefami otwartymi, dla których nie ustalono żadnego profilu dodatkowego.

Pomniki przyrody znajdują się w strefach otwartych SO, strefach zieleni i rekreacji SN, strefach cmentarzy SC oraz strefie usługowej SU. Wynika to z obecnego stanu zagospodarowania terenów, na których się znajdują. Ochrona pomników przyrody jest możliwa na podstawie przepisów odrębnych we wszystkich strefach planistycznych.

Wyznaczenie innych stref niż otwarta w formach ochrony przyrody wynika w pierwszej kolejności z obecnego stanu zagospodarowania oraz zapisów obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy jak obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ustrzyki Dolne. Przy wyznaczaniu stref analizowano istniejące uwarunkowania przyrodnicze w tym plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Zapisy planu ogólnego uwzględniają uwarunkowania wynikające z położenia części gminy w formach

ochrony przyrody i nie kolidują z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przyrody oraz nakazami i zakazami określonymi dla poszczególnych form ochrony przyrody.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

14 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale 13 *Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko* wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- Ustalenie w znacznej mierze strefy otwartej (SO) na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, bez dopuszczenia nowych terenów mieszkaniowych.
- Ustalenie strefy otwartej (SO) na obszarach o najwyższych walorach przyrodniczych, tj. strefy SO obejmują obszary gminy, na których znajdują się rezerваты przyrody, Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000, użytki ekologiczne, stanowisko dokumentacyjne oraz pomniki przyrody. W strefach tych, z wyjątkiem strefy otwartej na której zlokalizowane są istniejące oraz projektowane rezerваты przyrody, ustalono profil podstawowy zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 z późn.zm.), natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono wyłącznie teren zieleni urządzonej.
- Koncentracja zabudowy w granicach Parku Krajobrazowego Gór Słonnych oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
- We wszystkich strefach otwartych objętych formami ochrony przyrody nie dopuszczono w profilu dodatkowym żadnych odnawialnych źródeł energii, za wyjątkiem jednej strefy otwartej w obrębie Arłamów, w której dopuszczono tereny elektrowni geotermalnej.
- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (poza strefami SG, SO, SK);
- Uwzględnienie wniosków i rekomendacji zawartych w Audycie krajobrazowym województwa podkarpackiego przyjętym uchwałą Nr XIII/218/25 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa podkarpackiego;

- Uwzględnienie stref sanitarnych (50 m i 150 m) od istniejących cmentarzy.

14.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 zawarta w rozdziale 13.2 *Wpływ na zwierzęta i rośliny* oraz 13.11 *Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody* wykazała, że wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego wzięto pod uwagę lokalizację stanowisk chronionych gatunków oraz siedlisk przyrodniczych, jak również zasięg terenów objętych ochroną prawną i przebieg korytarzy ekologicznych.

Oceniono, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obszaru Natura Góry Słonne PLB180003, obszaru Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.).

Niemniej jednak realizacja jakiegokolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.).

15 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

16 Załączniki

Załączniki graficzne:

1. Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne. Załącznik I - Uwarunkowania środowiskowe. Skala 1:25 000.
2. Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne. Załącznik II – Stanowiska gatunków chronionych oraz siedliska przyrodnicze. Skala 1:25 000.

Załączniki tekstowe:

Załącznik nr 3 – gatunki roślin i grzybów objęte ochroną ścisłą i częściową zinwentaryzowane w granicach Nadleśnictw: Ustrzyki Dolne, Bircza i Lutowska.

Tabela 1. Gatunki roślin chronionych występujące na terenie Nadleśnictwa Bircza

źródło: Plan urządzania lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Bircza, 2017, RDLP Krosno

grupa	lp.	nazwa polska	nazwa łacińska	forma ochrony
WĄTROBOWCE	1.	Skosatka zanokcicowata	<i>Plagiochila asplenoides</i>	OCz
MCHY	2.	Dzióbkwiec bruzdowany	<i>Eurhynchium striatum</i>	OCz
	3.	Gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>	OCz
	4.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>	OCz
	5.	Piórosz pierzasty	<i>Ptilium crista-castrensis</i>	OCz
	6.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	OCz
	7.	Torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>	OCz
	8.	Tujowiec tamaryszkowaty	<i>Thuidium tamariscinum</i>	OCz
	9.	Widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	OCz
	10.	Widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	OCz
ROŚLINY NACZYNIOWE	11.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>	OŚ
	12.	Buławnik wielkokwiatowy	<i>Cephalanthera damasonium</i>	OŚ
	13.	Cebulica dwulistna (oszlach)	<i>Scilla bifolia</i>	OCz
	14.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>	OCz
	15.	Ciemnężycza zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>	OCz
	16.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>	OCz
	17.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>	OCz
	18.	Dzięgiel (arcydzięgiel) litwor	<i>Angelica archangelica</i>	OCz
	19.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>	OCz
	20.	Goryczka krzyżowa	<i>Gentiana cruciata</i>	OŚ (1)
	21.	Goryczka trojeściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>	OCz
	22.	Goździk kosmaty	<i>Dianthus armeria</i>	OŚ (1)
	23.	Gółka długoostrogowa	<i>Gymnadenia conopsea</i>	OŚ (1)
	24.	Gruszyca mniejsza	<i>Pyrola minor</i>	OCz
	25.	Gruszyca jednokwiatowy	<i>Moneses uniflora</i>	OCz

	26.	Jęczmnik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>	OŚ
	27.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>	OŚ (3)
	28.	Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>	OŚ
	29.	Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>	OŚ
	30.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>	OCz
	31.	Kukułka (storczyk) Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>	OŚ (1)
	32.	Kukułka (storczyk) plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>	OCz
	33.	Kukułka (storczyk) szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>	OCz
	34.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	OŚ
	35.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	OCz
	36.	Listera sercowata	<i>Listera cordata</i>	OŚ
	37.	Nasieźrzał pospolity	<i>Ophioglossum vulgatum</i>	OŚ (1)
	38.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>	OCz
	39.	Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>	OCz
	40.	Ostrożeń siedmiogrodzki	<i>Cirsium decussatum</i>	OCz
	41.	Ozorka zielona	<i>Coeloglossum viride</i>	OŚ (1)
	42.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>	OŚ
	43.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>	OŚ
	44.	Paprotnik ostry	<i>Polystichum lonchitis</i>	OŚ
	45.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>	OCz
	46.	Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>	OŚ
	47.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>	OCz
	48.	Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>	OCz
	49.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>	OCz
	50.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>	OCz
	51.	Storczyk męski	<i>Orchis mascula</i>	OŚ (1)
	52.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>	OCz
	53.	Tojad wschodniokarpacki	<i>Aconitum lasiocarpum</i>	OŚ
	54.	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	OCz
	55.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	OCz

	56.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	OCz
	57.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>	OCz
	58.	Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>	OCz

Forma ochrony:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą;

OCz – gatunki objęte ochroną częściową;

(1) – gatunki wymagające ochrony czynnej.

Tabela 2. Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą występujące na terenie Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne

źródło: Plan urządzania lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, 2019, RDLP Krosno

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1.	Bezlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>
2.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>
3.	Buławnik wielkokwiatowy	<i>Cephalanthera damasonium</i>
4.	Ciemnieszka biała	<i>Veratrum album</i>
5.	Goryczka krzyżowa	<i>Gentiana cruciata</i>
6.	Gółka długoostrogowa	<i>Gymnadenia conopsea</i>
7.	Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>
8.	Kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>
9.	Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>
10.	Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>
11.	Kukułka Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
12.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
13.	Nasieźrzał pospolity	<i>Ophioglossum vulgatum</i>
14.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>
15.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>
16.	Paprotnik ostry	<i>Polystichum lonchitis</i>
17.	Wawrzynek główkowy	<i>Daphne cneorum</i>
18.	Goździk kosmaty	<i>Dianthus armeria</i>
19.	Rzepik szczeciński	<i>Agrimonia pilosa</i>
20.	Tajęża jednostronna	<i>Goodyera repens</i>
21.	Tojad mocny	<i>Aconitum firmum</i>

22.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>

Tabela 3. Gatunki roślin objęte ochroną częściową występujące na terenie Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne
 źródło: Plan urządzania lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, 2019, RDLP Krosno

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1.	Bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>
2.	Biczyca trójwłębna	<i>Bazzania trilobata</i>
3.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>
4.	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>
5.	Brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>
6.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>
7.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>
8.	Ciemnizyca zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>
9.	Cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>
10.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
11.	Drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>
12.	Dziewięciśń bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>
13.	Dzióbekowiec Zetterstedta	<i>Eurhynchium angustirete</i>
14.	Dzwonek szerokolistny	<i>Campanula latifolia</i>
15.	Fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
16.	Gajnik łśniący	<i>Hylocomium splendens</i>
17.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
18.	Goryczka trojeściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>
19.	Groszek wschodniokarpacki	<i>Lathyrus laevigatus</i>
20.	Gruszyca mniejsza	<i>Pyrola minor</i>
21.	Gruszyca okrągłolistna	<i>Pyrola rotundifolia</i>
22.	Kruszczyk rdzawoczerwony	<i>Epipactis atrorubens</i>
23.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>
24.	Kukułka (Storczyk) plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>
25.	Kukułka (Storczyk) krwista	<i>Dactylorhiza incarnata</i>

26.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
27.	Lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>
28.	Miodownik melisowaty	<i>Melittis melissophyllum</i>
29.	Modrzewnica zwyczajna	<i>Andromeda polifolia</i>
30.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>
31.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>
32.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
33.	Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>
34.	Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>
35.	Piórosz pierzasty	<i>Ptilium crista-castrensis</i>
36.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
37.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
38.	Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>
39.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
40.	Pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
41.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>
42.	Skosatka zanokcicowata	<i>Plagiochila asplenoides</i>
43.	Śnieżyca wiosenna	<i>Leucojum vernum</i>
44.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
45.	Tojad dzióbaty	<i>Aconitum variegatum</i>
46.	Torfowiec błotny	<i>Sphagnum palustre</i>
47.	Torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>
48.	Torfowiec magellański	<i>Sphagnum magellanicum</i>
49.	Tujowiec tamaryszkowaty	<i>Thuidium tamariscinum</i>
50.	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>
51.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
52.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>
53.	Widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>

54.	Widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>
55.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>
56.	Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>
57.	Błyszczce włoskowate (3)	<i>Tomentypnum nitens</i>
58.	Fałdownik trzyczędowy	<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>
59.	Goryczuszka (Goryczka) orzęsiona	<i>Gentianella ciliata</i>
60.	Gruszycznik jednokwiatowy	<i>Moneses uniflora</i>
61.	Jaskier wielki	<i>Ranunculus lingua</i>
62.	Mokradłozka zaostrowa	<i>Calliergonella cuspidata</i>
63.	Próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>

Tabela 4. Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą występujące na terenie Nadleśnictwa Lutowiska

źródło: Plan urządzania lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Lutowiska, 2015, RDLP Krosno

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1.	Bezlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>
2.	Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>
3.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>
4.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>
5.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>
6.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>
7.	Buławnik wielkokwiatowy	<i>Cephalanthera damasonium</i>
8.	Gółka długoostrogłowa	<i>Gymnadenia conopsea</i>
9.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
10.	Storczyk męski	<i>Orchis mascula</i>
11.	Storczyca kulista	<i>Traunsteinera globosa</i>
12.	Kukułka Fuchsa	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
13.	Tojad wiechowaty	<i>Aconitum degenii</i>
14.	Tojad wschodniokarpacki	<i>Aconitum lasiocarpum</i>

Tabela 5. Gatunki roślin, grzybów i porostów objęte ochroną częściową występujące na terenie Nadleśnictwa Lutowiska
źródło: Plan urządzania lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Lutowiska, 2015, RDLP Krosno

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
1.	Brodaczka zwyczajna	<i>Usnea dasypoga</i>
2.	Ciemnierzyc zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>
3.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
4.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
5.	Dziewięciśń bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>
6.	Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>
7.	Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>
8.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
9.	Lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>
10.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
11.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
12.	Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>
13.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
14.	Pióropusznik strusi	<i>Matteuccia struthiopteris</i>
15.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
16.	Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>
17.	Śnieżyc wiosenna	<i>Leucoium vernalis</i>
18.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
19.	Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>
20.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
21.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>
22.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>
23.	Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>
24.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>

lp.	nazwa polska	nazwa łacińska
25.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>
26.	Goryczka trojeściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>
27.	Goździk skupiony	<i>Dianthus compactus</i>
28.	Jodłownica górską	<i>Bondarzewia mesenterica</i>
29.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>
30.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>
31.	Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>
32.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>
33.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
34.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>
35.	Soplówka jodłowa	<i>Hericum flagellum</i>

17 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 13);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 69);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 567 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1590);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1555);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Dniestru (Dz.U. z 2022 r., poz. 2740);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz.U. z 2011 r. Nr 75, poz. 405);
- Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;
- Uchwała Nr XXXIX/791/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2013 r., poz. 3632);
- Uchwała Nr XLIV/919/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/791/13 z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1531);
- Uchwała Nr XLII/724/17 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 września 2017 r. zmieniająca uchwałę Nr XXXIX/791/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3236);
- Uchwała Nr XXXVII/607/21 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 31 maja 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2021 r., poz. 2247);
- Uchwała Nr LII/865/22 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie zmiany uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawach parków krajobrazowych (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3299);
- Uchwała Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1951);
- Uchwała Nr XXIV/443/16 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2016 r., poz. 2167);

- Uchwała Nr XLII/733/17 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 września 2017 r. zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2017 r., poz. 3244);
- Uchwała Nr LII/866/22 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 29 sierpnia 2022 r. w sprawie zmiany uchwał Sejmiku Województwa Podkarpackiego w sprawach obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego z 2022 r., poz. 3300);
- Zarządzenie nr 24/VII/24 Burmistrza Ustrzyk Dolnych z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Ustrzyki Dolne, zmienione zarządzeniem nr 18/VII/25 Burmistrza Ustrzyk Dolnych z dnia 16 lipca 2025 r. w sprawie aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Ustrzyki Dolne.

18 Materiały źródłowe

Opracowanie wykonano na podstawie m.in. następujących materiałów:

- Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań;
- Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011;
- Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r., PIG-PIB, 2025;
- Karty informacyjne złóż, baza MIDAS PIG-PIB;
- Komentarz do mapy korytarzy migracyjnych opracowanej w ramach projektu „ochrona ostoi karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” realizowanego przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej;
- Objaśnienia do Szczegółowej Mapy geologicznej Polski. Skala 1:50 000, arkusze: Tyrawa Wołoska (1042), Rybotycze (1043), Dobromil (1044), Lesko (1058), Ustrzyki Dolne (1059), Państwowy Instytut Geologiczny;
- Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000, Arkusze: Tyrawa Wołoska (1042), Rybotycze (1043), Dobromil (1044), Lesko (1058), Ustrzyki Dolne (1059), Państwowy Instytut Geologiczny;
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego Gór Słonnych, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu; 2003;
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026, zmienione Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 23 lutego 2018 r.);
- Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013);

- Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003 (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 29 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003);
- Plan urządzenia lasu. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa Bircza, RDLP, Krosno, 2017;
- Plan urządzenia lasu. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa Lutowiska, RDLP, Krosno, 2015;
- Plan urządzenia lasu. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, RDLP, Krosno, 2019;
- Plan urządzenia lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Bircza, RDLP, Krosno, 2017;
- Plan urządzenia lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Lutowiska, RDLP, Krosno, 2015;
- Plan urządzenia lasu. Program ochrony przyrody Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, RDLP, Krosno, 2019;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ustrzyki Dolne na lata 2016 – 2025, Ustrzyki Dolne 2016;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim – raport wojewódzki za rok 2024, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025;
- Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie podkarpackim, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska – Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie, czerwiec 2024;
- Standardowe formularze danych opracowane dla obszarów Natura 2000; GDOŚ;
- Strategia Rozwoju Gminy Ustrzyki Dolne 2015 – 2025, Bieszczadzka Agencja rozwoju Regionalnego Sp. z o.o.;
- Szponar A., 2003, Fizjografia planistyczna, WN PWN, Warszawa;
- Generalny Pomiar Ruchu 2020/2021, GDDKiA.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

- Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000, arkusze: Tyrawa Wołoska (1042), Rybotyczne (1043), Dobromil (1044), Lesko (1058), Ustrzyki Dolne (1059), Państwowy Instytut Badawczy;
- Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000, arkusze: Tyrawa Wołoska (1042), Rybotyczne (1043), Dobromil (1044), Lesko (1058), Ustrzyki Dolne (1059), Państwowy Instytut Badawczy;
- Mapa Geośrodowiskowa Polski. Skala 1: 50 000, arkusze: Tyrawa Wołoska (1042), Rybotyczne (1043), Dobromil (1044), Lesko (1058), Ustrzyki Dolne (1059), Państwowy Instytut Badawczy;
- Mapa korytarzy migracyjnych opracowanej w ramach projektu „ochrona ostoji karpackiej fauny puszczańskiej – korytarze migracyjne” realizowanego przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej, wykonana przez Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego Polskiej Akademii Nauk z Poznania;
- Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
- Matuszkiewicz J.M., Wolski J., 2023, Potencjalna roślinność naturalna Polski (wersja wektorowa), IGI PAN, Warszawa;
- ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;

- Dane przestrzenne IIaPGW, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- SOPO – udokumentowane osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi;
- Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, Bircza, Lutowiska – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów pobrane ze strony www.bdl.lasy.gov.pl;
- Dane przestrzenne dotyczące poszczególnych form ochrony przyrody, GDOŚ;
- Warstwy tematyczne RDOŚ w Rzeszowie - formy ochrony przyrody, stanowiska chronionej fauny i flory, siedliska przyrodnicze;
- Numeryczny Model Terenu (NMT), GUGiK;
- Warstwy tematyczne CBDG:
 - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych;
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych;
 - Surowce – złoża kopalin;
 - Surowce – obszary górnicze;
 - Surowce – tereny górnicze;
 - Środowisko – geostanowiska;
 - Środowisko – jaskinie;
 - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

- <https://ustrzyki-dolne.pl/> – Portal Gminy Ustrzyki Dolne;
- <https://ustrzykidolne.e-mapa.net/> – System Informacji Przestrzennej Ustrzyk Dolnych;
- http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/jaskinie_polski – Państwowy Instytut Geologiczny. Państwowy Instytut Badawczy. Jaskinie Polski;
- <http://geostanowiska.pgi.gov.pl/gsap/> – Centralny Rejestr Geostanowisk Państwowy Instytut Geologiczny;
- <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska;
- stat.gov.pl – Bank Danych Lokalnych, GUS;
- <http://powietrze.gios.gov.pl/> – dane na temat jakości powietrza;
- <https://www.gios.gov.pl/pl/> – wyniki dot. monitoringu środowiska.

19 Oświadczenie autora prognozy

Warszawa, dnia 27 marca 2026 r.

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

Zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.)

o ś w i a d c z a m

że jako autor *Prognozy oddziaływania na środowisko do planu ogólnego miasta i gminy Ustrzyki Dolne* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj.:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
- posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko;
- byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Agata Gzela